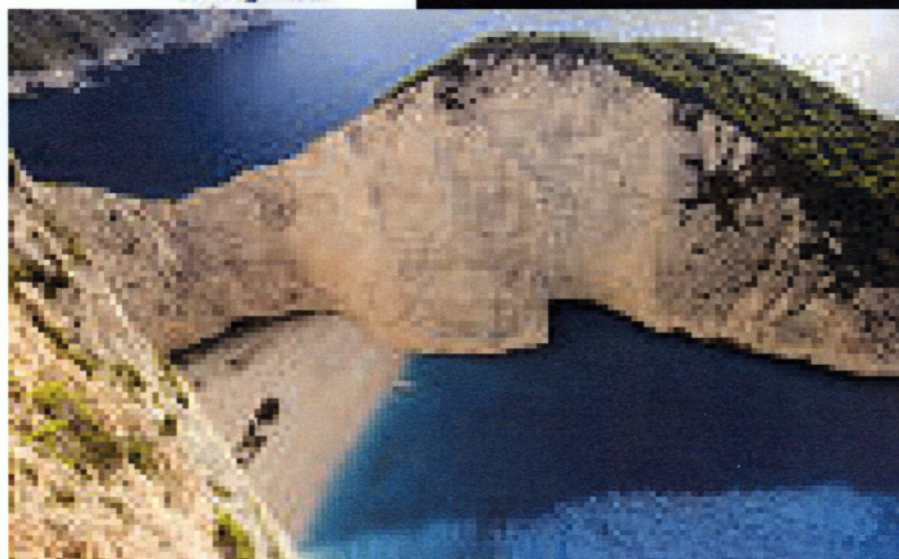

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΦΟΙΤΗΤΗ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΜΠΑΡΤΣΩΚΑ
Α.Τ.Ε.Ι ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΕΞΑΜΗΝΟ ΠΤΥΧΙΟ
Α.Μ 2001279

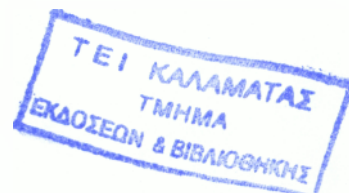
ΘΕΜΑ
ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ
«η περίπτωση του δήμου Ζακύνθου»

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ

ΕΠΟΠΤΕΙΑ: ΑΘΑΝΑΣΙΑ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΟΠΟΥΛΟΥ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΣΚΟΠΟΣ.....	ΣΕΛ 5-6
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ.....	ΣΕΛ 7
1. ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ.....	ΣΕΛ 8-10
1.1 ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ.....	ΣΕΛ 10-16
1.2 ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ.....	ΣΕΛ 16-17
1.2.1 Ο ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΚΑΙ ΟΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ.....	ΣΕΛ 17-18
1.3 ΕΣΟΔΑ ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ.....	ΣΕΛ 18
1.4 ΔΑΠΑΝΕΣ ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ.....	ΣΕΛ 19
1.5 ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΔΕΥΤΕΡΟΥ ΒΑΘΜΟΥ.....	ΣΕΛ 20
1.6 ΕΝΩΣΕΙΣ ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ.....	ΣΕΛ 20
1.7 ΕΝΩΣΗ ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΩΝ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΕΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ.....	ΣΕΛ 20-21
1.8 ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ.....	ΣΕΛ 21
1.8.1 ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ.....	ΣΕΛ 22
1.9 ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΖΑΚΥΝΘΟΥ	ΣΕΛ 22- 25
1.10 ΕΣΟΔΑ –ΔΑΠΑΝΕΣ ΔΗΜΟΥ ΖΑΚΥΝΘΟΥ.....	ΣΕΛ 25- 26
1.11 ΤΟΠΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ ΖΑΚΥΝΘΟΥ.....	ΣΕΛ 26-29
1.12 ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΖΑΚΥΝΘΟΥ.....	ΣΕΛ 30
1.13 ΣΥΝΕΤΑΙΡΕΣΤΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΖΑΚΥΝΘΟΥ.....	ΣΕΛ 31
1.14 ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ ΔΗΜΟΥ ΖΑΚΥΝΘΟΥ.....	ΣΕΛ 31
1.15 ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΜΗ ΚΕΡΔΟΣΚΟΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ «ΠΛΑΤΥΦΟΡΟΣ».....	ΣΕΛ 31-32
1.16 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΔΗΜΟΥ ΖΑΚΥΝΘΟΥ	ΣΕΛ 32 -40
1.17 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΓΙΑ ΤΟΝ ΔΗΜΟ ΖΑΚΥΝΘΟΥ.....	ΣΕΛ 41
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ.....	ΣΕΛ 42
2.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	ΣΕΛ 43
2.2 ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ.....	ΣΕΛ 43-44
2.3 ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ.....	ΣΕΛ 44-46
2.4 ΑΛΙΕΥΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ.....	ΣΕΛ 46-49
2.5 ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΕΝΝΟΙΑ ΚΑΙ ΑΞΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ.....	ΣΕΛ 49-51
2.6 ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ.....	ΣΕΛ 52
2.6.1 ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΕΙΦΟΡΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ.....	ΣΕΛ 53
2.6.2 ΔΕΙΚΤΕΣ ΓΙΑ ΑΝΕΠΤΥΓΜΕΝΕΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΑ ΠΕΡΙΟΧΕΣ... ..	ΣΕΛ 53-54
2.7 ΦΟΡΕΙΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ.....	ΣΕΛ 54
2.7.1 ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ.....	ΣΕΛ 55
2.7.2 ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ Α.Ε.....	ΣΕΛ 55-56
2.7.3 Σ.Ε.Τ.Ε.....	ΣΕΛ 56-57
2.8 ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΖΑΚΥΝΘΟΥ.....	ΣΕΛ 57-58
2.8.1 ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΛΑΓΑΝΑ.....	ΣΕΛ 58-61

2.8.2 Ο ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΖΑΚΥΝΘΟΥ.....	ΣΕΛ 62-68
2.9 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΠΡΟΣΦΕΡΟΜΕΝΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ.....	ΣΕΛ 68-73
2.10 ΚΥΡΙΑ ΑΓΟΡΑΣΤΙΚΗ ΔΥΝΑΜΗ.....	ΣΕΛ 74
2.11 ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ.....	ΣΕΛ 74-76
2.12 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ ΚΑΙ ΓΙΑ ΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΖΑΚΥΝΘΟΥ.....	ΣΕΛ 77-78

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ.....	ΣΕΛ 79
3.1 ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ.....	ΣΕΛ 80
3.2 ΣΧΕΣΗ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΜΕ ΤΗΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ.....	ΣΕΛ 80-81
3.3 ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ.....	ΣΕΛ 81-82
3.3.1 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ.....	ΣΕΛ 82
3.3.2 ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΔΑΦΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ.....	ΣΕΛ 83-84
3.3.3 ΕΔΑΦΙΚΕΣ ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΤΗΤΕΣ.....	ΣΕΛ 84
3.4 ΚΟΙΝΟΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΟΥ Γ' ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΣΤΗΡΙΞΗΣ.....	ΣΕΛ 85-87
3.5 ΚΟΙΝΟΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΟΥ Δ' ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΣΤΗΡΙΞΗΣ.....	ΣΕΛ 87
3.5.1 ΤΟΜΕΑΚΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ.....	ΣΕΛ 88
3.5.2 ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ.....	ΣΕΛ 88
3.5.3 ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΠΕΛΑΣΙΜΟΤΗΤΑΣ.....	ΣΕΛ 88
3.5.4 ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ.....	ΣΕΛ 89
3.6 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ.....	ΣΕΛ 89
3.7 Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΡΟΒΟΛΗ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ.....	ΣΕΛ 89-93
3.8 ΑΝΑΛΗΨΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΩΝ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΩΝ -ΣΥΝΕΡΓΙΕΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ- ΑΜΕΣΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ.....	ΣΕΛ.93-95
3.9 ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ.....	ΣΕΛ 95-97
3.10 ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ.....	ΣΕΛ 97-99
3.11 ΣΥΜΠΡΑΞΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ (ΣΔΙΤ).....	ΣΕΛ 99-100
3.12 ΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΠΡΟΒΟΛΗΣ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ, ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΟ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ.....	ΣΕΛ 100-102
3.13 ΕΡΓΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΖΑΚΥΝΘΟΥ.....	ΣΕΛ 102-105
3.14 ΕΡΓΟ ΤΟΠΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΛΑΓΑΝΑ ΣΕ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΟΝ ΔΗΜΟ ΖΑΚΥΝΘΟΥ.....	ΣΕΛ 105-107
3.15 ΤΟΠΙΚΟ ΣΥΜΦΩΝΟ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΖΑΚΥΝΘΟΥ.....	ΣΕΛ 107-109

3.16 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΕΔΚ – Σ Α Ζ -ΑΕΝΑΖ ΖΑΚΥΝΘΟΥ	ΣΕΛ 109-110
3.17 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΟΥ ΥΛΟΠΟΙΗΣΕ Η ΣΥΝΕΤΑΙΡΕΣΤΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΖΑΚΥΝΘΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ.....	ΣΕΛ 111
3.18 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΕΝΑΖ	ΣΕΛ 111-115
3.19 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΠΡΟΣΦΕΡΟΜΕΝΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΒΑΣΗ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ.....	ΣΕΛ 115-124
3.20 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ.....	ΣΕΛ 124-128
3.21 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΖΑΚΥΝΘΟΥ.....	ΣΕΛ 129-132
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1	ΣΕΛ 133-139
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2.....	ΣΕΛ 140-144
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3.....	ΣΕΛ 145-153
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	ΣΕΛ 154-155

ΣΚΟΠΟΣ

Στην σημερινή εποχή ,στην διαρκή και αυξανόμενη ανάγκη για ανάπτυξη σε όλους τους Τομείς της Οικονομίας έναντι των διαρκών κλυδωνισμών και αυξανόμενων κινδύνων που ελλοχεύουν καθημερινά σε κάθε τοπική κοινωνία,η Τοπική Αυτοδιοίκηση με τον ρόλο και την «δύναμη»που της προσδίδει το Σύνταγμα έρχεται να δώσει κάποιες σοβαρές λύσεις, μέσα από ένα σύνολο παρεμβάσεων που δεν θίγουν τα συμφέροντα κάθε μορφής μιας τοπικής κοινωνίας αλλά τα προάγουν.

Αν αντιληφθούμε μόνο ότι ο Τουρισμός αποτελεί έναν από τους πιο σημαντικούς Τομείς της Παγκόσμιας Οικονομίας,τότε προς τα εκεί η Τοπική Αυτοδιοίκηση θα πρέπει να στρέψει το ενδιαφέρον της για να προκαλέσει την αναμενόμενη διάχυση της Ανάπτυξης σε όλους τους τομείς της τοπικής οικονομίας.

Σκοπός λοιπόν αυτής της πτυχιακής είναι να απαντήσουμε μέσω της περίπτωσης μας στα εξής βασικά ερωτήματα:Ποια είναι η σχέση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης με τον Τουρισμό;Πως επιδιώκει η Τοπική Αυτοδιοίκηση την Τουριστική Ανάπτυξη;Υπάρχουν θετικές επιπτώσεις της επερχόμενης Τουριστικής Ανάπτυξης σε επίπεδο Τοπικής Οικονομίας;

Για να απαντήσουμε σε αυτά τα ερωτήματα θα αναλύσουμε αρχικά πως δρα η Τοπική Αυτοδιοίκηση ο Α΄βαθμός συγκεκριμένα και πως με βάση τις αρμοδιότητες που της δίδει το Σύνταγμα ανά τομέα μπορεί να ενισχύσει την Τοπική Ανάπτυξη και αν ενισχύοντας την, ενισχύει και αυτή με την σειρά της την Τουριστική Ανάπτυξη και αν αυτό μπορεί να λειτουργήσει και αμφίδρομα, ενώ στην συνέχεια θα παρακολουθήσουμε πως αυτό αντικατοπτρίζεται στην συγκεκριμένη περίπτωση μας τον Δήμο Ζακύνθου,θα αναφερθούμε στις εταιρείες , επιχειρήσεις, και φορείς που τον πλαισιώνουν και συνεργάζεται καθώς και στους σκοπούς τους και τέλος αν έχει Οικονομική Ανάπτυξη ο Δήμος, σε ποιους Τομείς της Τοπικής Οικονομίας έχει Ανάπτυξη για να μπορεί να κάνει τις ανάλογες επενδύσεις στους ανάλογους Τομείς όπως είναι ο τομέας του Τουρισμού.

Έπειτα θα αναλύσουμε την έννοια του Τουρισμού και φορείς άσκησης του Τουρισμού,Μορφές Τουρισμού και πως αυτές μπορούν να ενισχύσουν την Τοπική Ανάπτυξη ενώ παράλληλα θα αναπτύξουμε τις μορφές Τουρισμού του Δήμου Ζακύνθου ,τον Τουρισμό του Δήμου,ενώ μέσα από τις απαντήσεις ερωτηματολογίων που τέθηκαν σε κατοίκους και επισκέπτες, θα διαμορφώσουμε μια εικόνα για τα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα της Τουριστικής Πληροφόρησης του Δήμου.

Στην συνέχεια θα παρακολουθήσουμε τον τρόπο με τον οποίο η Τ.Α το κατορθώνει αυτό, μέσω προγραμμάτων και χρηματοδοτήσεις της ευρωπαϊκής ένωσης, συνεργασίες με Δημοτικές Επιχειρήσεις,Συνδέσμους, Εθνικούς και Τοπικούς Φορείς,Συμβάσεις Δημοσίου Ιδιωτικού Τομέα και πως ο Δήμος Ζακύνθου μέσω έργων,προγραμμάτων , κοινοτικών πρωτοβουλιών και συνεργασιών με τις δημοτικές επιχειρήσεις και τους συνδέσμους του κατόρθωσε την Τοπική Ανάπτυξη για την επιδίωξη της Τουριστικής Ανάπτυξης του.

Για να μπορέσουμε να καταλήξουμε σε συμπεράσματα που θα δώσουν τις απαντήσεις στα βασικότερα ερωτήματα μας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ

1. ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ

ΓΕΝΙΚΑ

Η τοπική αυτοδιοίκηση ως έκφραση λαϊκής κυριαρχίας αποτελεί θεμελιώδη θεσμό του δημοσίου βίου των Ελλήνων, όπως αυτός κατοχυρώνεται από τις διατάξεις του άρθρου 102 του Συντάγματος και του Ευρωπαϊκού χάρτη¹ Τοπικής Αυτονομίας που κυρώθηκε με το ν.1850/1989(φεκ 144 Α').

Το ισχύον σύνταγμα προβλέπει επιτακτικά την πρώτη βαθμίδα τοπικής αυτοδιοίκησης που συγκροτείται από τους Δήμους και τις Κοινότητες,τον δεύτερο βαθμό που είναι οι Νομαρχίες και θεσμοθετήθηκε με τον νόμο 2218/1994².

Ριζικές αλλαγές όμως πρόκειται να φέρει στην αυτοδιοίκηση και στην αποκεντρωμένη κρατική διοίκηση το σχέδιο «ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ».Το νομοσχέδιο που πρόσφατα δόθηκε σε δημόσια διαβούλευση περιλαμβάνει προτάσεις για

1) Δημιουργία 333-343 δήμων στην θέση των 1034 συνολικά δήμων και κοινοτήτων που υφίστανται σήμερα.

2) Κατάργηση των νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων και η θεσμοθέτηση 13 αιρετών περιφερειών ,οι οποίες προσδιορίζονται στα όρια των σημερινών περιφερειών.

3) Λειτουργία 7 κρατικών αποκεντρωμένων διοικήσεων.

Η σημερινή κυβέρνηση εισηγήθηκε επίσης την διεύρυνση της θητείας των αιρετών της τοπικής αυτοδιοίκησης από τέσσερα σε πέντε χρόνια και την ταυτόχρονη διεξαγωγή των δημοτικών και περιφερειακών εκλογών με τις ευρωεκλογές από τον Ιούνιο 2014.

Στόχος της συγκεκριμένης επιλογής είναι να δοθεί η δυνατότητα στην αυτοδιοίκηση να προγραμματίσει σε βάθος χρόνου και να ανταποκριθεί έτσι καλύτερα στην διπλή διεύρυνση αρμοδιοτήτων με την οποία είναι αντιμέτωπη.

Οι περιφερειακές διοικήσεις μετατρέπονται σε «τοπικές κυβερνήσεις» με την μεταβίβαση αρμοδιοτήτων αναπτυξιακού χαρακτήρα όπως είναι ο αναπτυξιακός περιφερειακός προγραμματισμός,η κατάρτιση και εκτέλεση των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, η διαχείριση υδάτινων πόρων και η εκτέλεση εγγειοβελτιωτικών έργων,οι αρμοδιότητες των Δημοσίων Υγειονομικών Περιφερειών,δηλαδή ο προγραμματισμός,συντονισμός,εποπτεία και έλεγχος νοσοκομείων και κέντρων υγείας η κατασκευή συντήρηση και ανακαίνιση οδών .

¹Το περιεχόμενο του αναθεωρημένου άρθρου 102 του Συντάγματος καθώς και ο Ευρωπαϊκός Χάρτης Τοπικής Αυτονομίας, καθόρισε τον πραγματικό ρόλο της Αυτοδιοίκησης πρώτου αλλά και δεύτερου βαθμού, η οποία ως η πλησιέστερη στον πολίτη διοικητική αρχή αναδεικνύεται μέσα από την συνταγματική επιταγή ως η πεμπτούσια για την παραπέρα ανάπτυξη της δημοκρατίας, την τοπική και περιφερειακή ανάπτυξη, την ενεργοποίηση του πολίτη, στα κοινά, τη διατήρηση και επέκταση της κοινωνικής συνοχής.

Αναφέρεται σε σύγγραμμα;

²Μέχρι το έτος 1994 οι επικεφαλής των Νομών, Νομάρχες, διορίζονταν και παύονταν με ΠΔ που εκδιδόταν μετά από πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών. Από το 1994 (Ν. 2218/1994 και 2240/1994) οι νομοί αποτέλεσαν τον Β' βαθμό Τοπικής Αυτοδιοίκησης και αποτελούν ΝΠΔΔ. Τα όργανά τους και το Νομαρχιακό Συμβούλιο είναι αιρετά και αποτελούν όργανα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. ("Κώδικας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης" Π.Δ. 30/96 ΦΕΚ Α' 21) Η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση διακρίνεται στις απλές διοικητικές περιφέρειες, (Νομός) και στις διευρυμένες (διοικητική περιφέρεια περισσότερων νομών).

Η μετατροπή των υφιστάμενων περιφερειών σε βαθμίδα αυτοδιοίκησης δημιουργεί την ανάγκη δημιουργίας νέων αποκεντρωμένων δομών κρατικής διοίκησης. Δημιουργούνται 7 Αποκεντρωμένες Κρατικές Διοικήσεις με τις οποίες εξασφαλίζονται ισχυρές διοικητικές ενότητες στην περιφέρεια ώστε να διευκολυνθεί η περαιτέρω αποκέντρωση των κρατικών αρμοδιοτήτων και παράλληλα εξασφαλίζεται μεγαλύτερο εύρος επιλεξιμότητας για την χρηματοδότηση από τα διαρθρωτικά ταμεία της Ε.Ε .

Οι νέες αποκεντρωμένες διοικήσεις είναι:

1) Αποκεντρωμένη Διοίκηση Αττικής, η οποία εκτείνεται στα όρια της περιφέρειας Αττικής με έδρα την Αθήνα.

2) Αποκεντρωμένη Διοίκηση Θεσσαλίας-Στερεάς Ελλάδας, η οποία εκτείνεται στα όρια των περιφερειών Θεσσαλίας και Στερεάς Ελλάδας με έδρα τη Λάρισα.

3) Αποκεντρωμένη Διοίκηση Ηπείρου Δυτικής Μακεδονίας, η οποία εκτείνεται στα όρια των περιφερειών Ηπείρου και Δυτικής Μακεδονίας με έδρα τα Ιωάννινα

4) Αποκεντρωμένη διοίκηση Πελοποννήσου ,Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου η οποία εκτείνεται στα όρια των περιφερειών Πελοποννήσου,Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου με έδρα τη Πάτρα

5) Αποκεντρωμένη Διοίκηση Αιγαίου, η οποία εκτείνεται στα όρια των περιφερειών Βορείου και Νοτίου Αιγαίου με έδρα τον Πειραιά.

6) Αποκεντρωμένη Διοίκηση Κρήτης, η οποία εκτείνεται στα όρια της Περιφέρειας Κρήτης με έδρα το Ηράκλειο.

7) Αποκεντρωμένη Διοίκηση Μακεδονίας –Θράκης, η οποία εκτείνεται στα όρια της περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας Θράκης και Κεντρικής Μακεδονίας με έδρα την Θεσσαλονίκη.

Οι πόροι των δήμων θα προέρχονται, σύμφωνα με το σχέδιο «ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ», κατά 20% από τις ετήσιες εισπράξεις του φόρου Νομικών και Φυσικών Προσώπων , κατά 12% από εκείνες του ΦΠΑ και κατά 50% από τον Φόρο Ακίνητης Περιουσίας.

Αντίστοιχα, για τις περιφέρειες οι πόροι θα προέρχονται κατά 2,4% από τον Φόρο Φυσικών και Νομικών Προσώπων και κατά 4% από τον ΦΠΑ.

Με το σχέδιο «ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ» μειώνονται οι 6000 δημοτικές επιχειρήσεις σε λιγότερο από 2000 κάτι που θα επιφέρει μείωση κατά 40000 θέσεων μελών διοικητικών συμβουλίων από τις 60000 που είναι σήμερα ενώ 16150 δημοτικοί σύμβουλοι που υφίστανται σήμερα αναμένεται να μειωθούν στο μισό όπως και 195 θέσεις αντινομαρχών αντικαθίστανται από τις μισές αντιπεριφερειάρχων. Οι 1496 νομαρχιακοί σύμβουλοι αντικαθίστανται από 703 περιφερειακούς συμβούλους.

Παράλληλα για πρώτη φορά θεσμοθετείτε ένα νέο τριπλό σύστημα εποπτείας των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης που είναι το Ελεγκτικό Συνέδριο που θα ασκεί προληπτικό έλεγχο στις δαπάνες όλων των δήμων και στα έσοδα τους, συστήνεται αυτοτελής υπηρεσία εποπτείας των δήμων και των περιφερειών, η οποία θα είναι αρμόδια για τον έλεγχο νομιμότητας των πράξεων των ΟΤΑ και ο ελεγκτής νομιμότητας που είναι ανώτατος υπάλληλος που η επιλογή του γίνεται αξιοκρατικά από το Ειδικό Συμβούλιο Επιλογής Προϊστάμενων.

Σύμφωνα όμως με το ισχύον σύνταγμα οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης είναι ένα από τα κύρια θεμέλια κάθε δημοκρατικού

καθεστώς, παρέχοντας το δικαίωμα συμμετοχής των πολιτών στην διαχείριση των δημοσίων υποθέσεων της περιφέρειας τους, με δική τους ευθύνη και για δικό τους όφελος, εντός βέβαια των πλαισίων του άρθρου 102 του συντάγματος, το οποίο εκτός των άλλων ορίζει ότι:

- I. Η διοίκηση των τοπικών υποθέσεων ανήκει στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης.
- II. Οι ΟΤΑ έχουν διοικητική αυτοτέλεια και οι αρχές τους εκλέγονται με καθολική μυστική ψηφοφορία.
- III. Με νόμο μπορεί να προβλέπονται για την εκτέλεση έργων ή την παροχή υπηρεσιών ή την άσκηση αρμοδιοτήτων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης αναγκαστικοί ή εκούσιοι σύνδεσμοι οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης που διοικούνται από αιρετά όργανα.
- IV. Το κράτος ασκεί εποπτεία στους ΟΤΑ, χωρίς όμως αυτή να εμποδίζει την πρωτοβουλία και την ελεύθερη δράση τους και
- V. Το κράτος μεριμνά, ώστε να εξασφαλίζονται οι αναγκαίοι πόροι για την εκπλήρωση της αποστολής των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης.

1.1 ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Όπως προαναφέραμε πιο πάνω τον α΄ βαθμό τοπικής αυτοδιοίκησης τον συγκροτούν οι δήμοι και οι κοινότητες. Με τον νόμο 2539/97³ και 3448/2006⁴ καταργήθηκαν όλοι οι υπάρχοντες α΄ βαθμιοί οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης οι οποίοι ήταν 5923 και συγκροτήθηκαν 1034 νέοι, εκ των οποίων οι 910 δήμοι και οι 124 κοινότητες.

Η διοίκηση όλων των τοπικών υποθέσεων ανήκει στην αρμοδιότητα των δήμων και των κοινοτήτων, κύρια μέριμνα των οποίων αποτελεί η προαγωγή των κοινωνικών και οικονομικών συμφερόντων των κατοίκων της. Ειδικότερα παρακάτω αναλύονται οι βασικότερες αρμοδιότητες των δήμων και των κοινοτήτων και που σχετίζονται άμεσα για την ανέλιξη του Τουρισμού και έχουν ως εξής :

---

³ Δήμοι με πληθυσμό περισσότερο από 100.000 κατοίκους μπορεί να διαιρεθούν σε διαμερίσματα. Όργανα των διαμερισμάτων είναι το συμβούλιο του διαμερισματος και ο πρόεδρος του. Στους Δήμους και στις Κοινότητες που συστήθηκαν με το Σχέδιο ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ (Ν.2539/1997), η εδαφική περιφέρεια κάθε Ο.Τ.Α που καταργήθηκε και κάθε οικισμού που προσαρτήθηκε ονομάζεται «Τοπικό Διαμέρισμα». Προβλέπεται, επίσης, και η δυνατότητα διαίρεσης μιας περιοχής του Δήμου ή της Κοινότητας σε συνοικίες (συνοικιακά συμβούλια).

⁴ Οι πρώην Κοινότητες «Βραχασίου» και «Μιλάτου», οι οποίες καταργήθηκαν με το άρθρο 1 του ν. 2539/1997 και εντάχθηκαν στο Δήμο Νεάπολης, αποσπάστηκαν από τον ανωτέρω Δήμο και αναγνωρίστηκαν ως ενιαίες αυτοτελείς Κοινότητες, υπό την ονομασία «Κοινότητα Βραχασίου», με έδρα το Βραχάσι και με ενιαία διοικητικά όρια εκείνα που είχαν πριν από την κατάργησή τους. Η πρώην Κοινότητα «Τσαριτσάνης», η οποία καταργήθηκε με το άρθρο 1 του ν. 2539/1997 (ΦΕΚ 224 Α΄) και εντάχθηκε στο Δήμο Ελασσόνας, καθώς και η πρώην Κοινότητα «Ζωνιανών», η οποία καταργήθηκε με το άρθρο 1 του ν. 2539/1997 και εντάχθηκε στο Δήμο Κουλούκωνα με το άρθρο 80 του ν. 2910/2001 (ΦΕΚ 91 Α΄), αποσπάστηκαν από τους ανωτέρω Δήμους και αναγνωρίστηκαν ως αυτοτελείς Κοινότητες, με την ίδια έδρα και τα ίδια διοικητικά όρια που είχαν πριν από την κατάργησή τους.

Οι αρμοδιότητες των Δήμων και Κοινοτήτων αφορούν, κυρίως, τους τομείς:

α) Ανάπτυξης, στον οποίο περιλαμβάνεται, ιδίως:

1. Η προστασία, η αξιοποίηση και η εκμετάλλευση των τοπικών φυσικών πόρων και περιοχών, των ιαματικών πηγών και των ήπιων ή ανανεώσιμων μορφών ενέργειας, καθώς και η κατασκευή, συντήρηση και διαχείριση των σχετικών έργων και εγκαταστάσεων, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

2. Η μελέτη, κατασκευή, συντήρηση, εκμετάλλευση και διαχείριση των δικτύων φυσικού αερίου, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

3. Ο εξηλεκτρισμός, η επέκταση ηλεκτρικών δικτύων και γενικότερα δικτύων ενέργειας, εντός των διοικητικών τους ορίων, για κοινωφελείς σκοπούς, καθώς και για την τόνωση της ανάπτυξης της τοπικής οικονομίας.

4. Η μελέτη, κατασκευή και εκμετάλλευση βιοτεχνικών κέντρων και κτιρίων στις ειδικές βιοτεχνικές και βιομηχανικές ζώνες που καθορίζονται στο πλαίσιο του πολεοδομικού και του χωροταξικού σχεδιασμού.

5. Η εκπόνηση και εφαρμογή προγραμμάτων ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού της περιοχής τους.

6. Η εκπόνηση και εφαρμογή προγραμμάτων έρευνας και τεχνολογίας για την ανάπτυξη της περιοχής τους.

7. Ο σχεδιασμός, η κατασκευή, συντήρηση και διαχείριση υποδομών για τη στήριξη της τοπικής οικονομίας, όπως έργων οδοποιίας, συστημάτων άρδευσης, αντιπλημμυρικών και εγγειοβελτιωτικών έργων.

8. Η εκπόνηση, υλοποίηση και η συμμετοχή σε προγράμματα για την τουριστική ανάπτυξη των περιοχών τους και την προώθηση εναλλακτικών μορφών τουρισμού, καθώς και η δημιουργία θέρετρων και άλλων εγκαταστάσεων αναψυχής και διακοπών.

9. Η διοίκηση και εκμετάλλευση των χώρων της ζώνης λιμένα δικαιοδοσίας τους, καθώς και η κατασκευή και συντήρηση των αναγκαίων λιμενικών έργων.

10. Η ίδρυση, κατασκευή, συντήρηση και διαχείριση δημοτικών και κοινοτικών αγορών.

11. Η κατασκευή, συντήρηση και διαχείριση αποθηκευτικών χώρων υγρών καυσίμων.

12. Η διαχείριση, η αξιοποίηση και η εκμετάλλευση της δημοτικής και κοινοτικής περιουσίας και η κατασκευή, συντήρηση και διαχείριση δημοτικών και κοινοτικών κτιρίων.

13. Η εκμετάλλευση δημοτικών και κοινοτικών δασών.

14. Η διαχείριση και εκμετάλλευση δημοτικών και κοινοτικών καλλιεργητικών εκτάσεων και βοσκοτόπων, καθώς και αποκαλυπτόμενων καλλιεργητικών εκτάσεων που τους παραχωρούνται από το Δημόσιο.

β) Περιβάλλοντος, στον οποίο περιλαμβάνεται, ιδίως:

1. Η εκπόνηση τοπικών προγραμμάτων για την προστασία και αναβάθμιση του φυσικού, αρχιτεκτονικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος, στο πλαίσιο των εθνικών και ευρωπαϊκών πολιτικών.

2. Η προστασία και διαχείριση των υδάτινων πόρων, η προστασία του εδάφους και των εσωτερικών υδάτων από την αλιεία (λιμνοθάλασσες, λίμνες, ιχθυοτροφεία, ποταμοί) και η καταπολέμηση της ρύπανσης στην περιφέρειά τους.

3. Η ίδρυση και λειτουργία δημοτικών και κοινοτικών εργαστηρίων.

4. Η καθαριότητα όλων των κοινόχρηστων χώρων της εδαφικής τους περιφέρειας, η αποκομιδή και διαχείριση των αποβλήτων, καθώς και η κατασκευή, συντήρηση και διαχείριση συστημάτων αποχέτευσης και βιολογικού καθαρισμού και η λήψη προληπτικών και κατασταλτικών μέτρων για την προστασία των κοινόχρηστων χώρων και ιδιαίτερα των χώρων διάθεσης απορριμμάτων από εκδήλωση πυρκαγιάς, σύμφωνα με την κείμενη σχετική νομοθεσία.

5. Η παροχή συνδρομής στην αρμόδια πυροσβεστική υπηρεσία, με κάθε πρόσφορο μέσο που διαθέτουν, για την αντιμετώπιση πυρκαγιών, ιδίως σε περιοχές που έχουν δασικό χαρακτήρα.

6. Η ίδρυση και λειτουργία σφαγείων.

7. Η μελέτη, διαχείριση και εκτέλεση προγραμμάτων οικιστικής και πολεοδομικής ανάπτυξης.

8. Η λήψη μέτρων για την αποκατάσταση και ανάπλαση των περιοχών της περιφέρειάς τους, κυρίως σε περιοχές όπου αναπτύσσεται εκμετάλλευση ορυκτού πλούτου και εγκαθίστανται μονάδες επεξεργασίας αποβλήτων.

9. Η συμμετοχή τους σε θέματα πολεοδομίας, χωροταξίας και χρήσεων γης, όπως αυτή προβλέπεται από την κείμενη νομοθεσία.

10. Ο καθορισμός των χώρων για τη δημιουργία κοιμητηρίων και η παροχή γνώμης για τον καθορισμό χώρων αποτέφρωσης νεκρών.

γ) Ποιότητας Ζωής και Εύρυθμης Λειτουργίας των Πόλεων και των Οικισμών, στον οποίο περιλαμβάνεται, ιδίως:

1. Η εξασφάλιση και διαρκής βελτίωση των τεχνικών και κοινωνικών υποδομών στις πόλεις και τα χωριά όπως η κατασκευή, συντήρηση και διαχείριση συστημάτων ύδρευσης, αφαλάτωσης, τηλεθέρμανσης, έργων ηλεκτροφωτισμού των κοινόχρηστων χώρων, η δημιουργία χώρων πρασίνου, χώρων αναψυχής, πλατειών και λοιπών υπαίθριων κοινόχρηστων χώρων.

2. Η συμμετοχή στο έργο της αστικής συγκοινωνίας και η διενέργεια μεταφοράς για τη μετακίνηση κατοίκων της περιοχής τους, καθώς και η μεταφορά για την εξυπηρέτηση και την αναψυχή αυτών, όπως ορίζεται στο άρθρο 83 και στη σχετική νομοθεσία.

3. Ο καθορισμός, η κατασκευή, συντήρηση και εκμετάλλευση υπόγειων και υπέργειων χώρων στάθμευσης, καθώς και ο έλεγχος της στάθμευσης των αυτοκινήτων, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

4. Η ρύθμιση της κυκλοφορίας, ο καθορισμός πεζοδρόμων, μονοδρομήσεων και κατευθύνσεων της κυκλοφορίας, η απομάκρυνση εγκαταλελειμμένων οχημάτων και γενικότερα η λήψη μέτρων για την αποφυγή δυσμενών επιδράσεων στην ασφάλεια της κυκλοφορίας, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

5. Ο καθορισμός των χώρων και των όρων λειτουργίας των λαϊκών αγορών και των εμποροπανηγύρεων, για άσκηση υπαίθριων εμπορικών

δραστηριοτήτων, που διενεργούνται στην περιφέρειά τους, κατά τη σχετική νομοθεσία, καθώς και των χώρων για την προσωρινή διαμονή μετακινούμενων πληθυσμιακών ομάδων.

6. Ο καθορισμός χώρων για την τοποθέτηση πλαισίων προβολής υπαίθριας διαφήμισης, καθώς και ο προσδιορισμός ειδικότερων προδιαγραφών κατασκευής και προϋποθέσεων τοποθέτησης διαφημιστικών πλαισίων, σύμφωνα με τις τοπικές ιδιαιτερότητες στο πλαίσιο της κείμενης νομοθεσίας.

7. Η προστασία του καταναλωτή με τη δημιουργία Γραφείων Ενημέρωσης του καταναλωτή σχετικά με θέματα που αφορούν τα δικαιώματά του, την ποιότητα των προσφερόμενων αγαθών και υπηρεσιών και τις επιπτώσεις τους στην υγεία και το περιβάλλον, σε συνεργασία με τις αρμόδιες αρχές.

8. Ο προσδιορισμός ειδικότερων όρων και προϋποθέσεων της ίδρυσης και εγκατάστασης καταστημάτων, επιχειρήσεων και ψυχαγωγικών δραστηριοτήτων της δικαιοδοσίας τους που επηρεάζουν το φυσικό, πολιτιστικό και αρχιτεκτονικό περιβάλλον, καθώς και την αισθητική, φυσιογνωμία και τις εν γένει λειτουργίες της πόλης.

9. Ο προσδιορισμός των όρων και των ωρών λειτουργίας μουσικής σε καταστήματα, τα οποία λειτουργούν στην πόλη, στο πλαίσιο των υγειονομικών και κανονιστικών διατάξεων της διοίκησης.

10. Η μέριμνα και η λήψη μέτρων για την προστασία της δημόσιας υγείας, όπως ο υγειονομικός έλεγχος των δημοτικών και κοινοτικών δεξαμενών νερού, ο υγειονομικός έλεγχος των καταστημάτων και επιχειρήσεων που λειτουργούν στην περιφέρειά τους, ο έλεγχος της ηχορύπανσης, της κοινής ησυχίας και της εκπομπής ρύπων, θορύβων και άλλων επιβαρύνσεων του περιβάλλοντος από τροχοφόρα, η περισυλλογή και εν γένει η μέριμνα για τα αδέσποτα ζώα και η δημιουργία καταφυγίων, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

11. Η μέριμνα και η λήψη μέτρων για την προστασία της ζωής και της περιουσίας των κατοίκων, όπως ο έλεγχος σήμανσης των εργασιών που εκτελούνται στις οδούς και της τήρησης των υποχρεώσεων αυτών που εκτελούν έργα και εναποθέτουν υλικά και εργαλεία στις οδούς του δημοτικού ή κοινοτικού δικτύου, η λήψη μέτρων και ο έλεγχος για την προστασία από επικίνδυνες οικοδομές, από έλλειψη μέτρων ασφάλειας και υγιεινής σε εργασίες που εκτελούνται και γενικότερα από δραστηριότητες που εγκυμονούν κινδύνους για τη ζωή και την περιουσία των κατοίκων.

12. Η μέριμνα και η λήψη μέτρων για την προστασία και αναβάθμιση της αισθητικής των πόλεων και των οικισμών.

13. Η μέριμνα και η λήψη μέτρων για την απρόσκοπτη πρόσβαση στους κοινόχρηστους χώρους.

14. Η ονομασία των οδών, πλατειών, η τοποθέτηση πινακίδων πληροφορίας και η αρίθμηση κτισμάτων.

δ) Απασχόλησης, στον οποίο περιλαμβάνεται, ιδίως:

1. Η υλοποίηση ή η συμμετοχή σε ολοκληρωμένα τοπικά σχέδια και προγράμματα δράσης και πρωτοβουλίες για την εφαρμογή και ανάπτυξη πολιτικών προώθησης της απασχόλησης και της κοινωνικής ενσωμάτωσης διαφόρων κατηγοριών ανέργων, στο πλαίσιο των εθνικών και ευρωπαϊκών πολιτικών.

2. Προώθηση και ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και υπηρεσιών επαγγελματικής κατάρτισης, με την ίδρυση και λειτουργία Κέντρων Επαγγελματικού Προσανατολισμού και Κέντρων Επαγγελματικής Κατάρτισης προσαρμοσμένα στις τοπικές ανάγκες και ιδιαιτερότητες και κυρίως των πληθυσμών των ορεινών, αγροτικών και νησιωτικών περιοχών, στο πλαίσιο του εθνικού και ευρωπαϊκού σχεδιασμού.

3. Συμβολή στην απορρόφηση του εργατικού δυναμικού της περιοχής τους με την ανάπτυξη συμβουλευτικών δράσεων που παρέχονται δωρεάν προς τους ανέργους, με στόχο την υποστήριξη και την ενθάρρυνσή τους για την εξεύρεση απασχόλησης, καθώς και στην προώθηση ίσων ευκαιριών πρόσβασης στην αγορά εργασίας, με τη δημιουργία Δημοτικών και Κοινοτικών Γραφείων Ενημέρωσης για την Απασχόληση, σε συνεργασία με τους αρμόδιους δημόσιους φορείς και τις επιχειρήσεις της περιοχής τους.

ε) Κοινωνικής Προστασίας και Αλληλεγγύης, στον οποίο περιλαμβάνεται, ιδίως:

1. Η εφαρμογή πολιτικών ή η συμμετοχή σε δράσεις που αποσκοπούν στην υποστήριξη και κοινωνική φροντίδα της βρεφικής και παιδικής ηλικίας και της τρίτης ηλικίας, με την ίδρυση και λειτουργία νομικών προσώπων και ιδρυμάτων όπως παιδικών και βρεφονηπιακών σταθμών, βρεφοκομείων, ορφανοτροφείων, κέντρων ανοικτής περίθαλψης και ημερήσιας φροντίδας, ψυχαγωγίας και αναψυχής ηλικιωμένων, γηροκομείων κ.λπ. και τη μελέτη και εφαρμογή σχετικών κοινωνικών προγραμμάτων.

2. Η εφαρμογή πολιτικών ή η συμμετοχή σε δράσεις και προγράμματα, που στοχεύουν στη μέριμνα, υποστήριξη και φροντίδα ευπαθών κοινωνικών ομάδων με την παροχή υπηρεσιών υγείας και την προαγωγή ψυχικής υγείας, όπως δημιουργία δημοτικών και κοινοτικών ιατρείων, κέντρων αγωγής υγείας, υποστήριξης και αποκατάστασης ατόμων με αναπηρία, κέντρων ψυχικής υγείας, συμβουλευτικής στήριξης των θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας και βίας κατά συνοικούντων προσώπων και κέντρων πρόληψης κατά εξαρτησιογόνων ουσιών.

3. Η μέριμνα για τη στήριξη αστέγων και οικονομικά αδύνατων δημοτών, με την παραχώρηση δημοτικών και κοινοτικών οικοπέδων σε αυτούς ή με την παροχή χρηματικών βοηθημάτων, ειδών διαβίωσης και περίθαλψης σε κατοίκους που αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα διαβίωσης κατά τις προβλέψεις αυτού του Κώδικα.

4. Η σχεδίαση, η οργάνωση, ο συντονισμός και η εφαρμογή προγραμμάτων και πρωτοβουλιών για την πρόληψη της παραβατικότητας στην περιφέρειά τους, με τη δημιουργία Τοπικών Συμβουλίων Πρόληψης Παραβατικότητας.

5. Ο σχεδιασμός και εφαρμογή προγραμμάτων ή συμμετοχή σε προγράμματα και δράσεις για την ένταξη αθίγγανων, παλιννοστούντων ομογενών, μεταναστών και προσφύγων στην κοινωνική, οικονομική και πολιτιστική ζωή της τοπικής κοινωνίας.

6. Η προώθηση και ανάπτυξη του εθελοντισμού και της κοινωνικής αλληλεγγύης με τη δημιουργία τοπικών δικτύων κοινωνικής αλληλεγγύης, εθελοντικών οργανώσεων και ομάδων εθελοντών που θα δραστηριοποιούνται για την επίτευξη των στόχων και την υποβοήθηση του έργου της κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης του Δήμου και της Κοινότητας.

στ) Παιδείας, πολιτισμού και αθλητισμού, στον οποίο περιλαμβάνεται, ιδίως:

1. Η κατασκευή, διαχείριση και βελτίωση των υλικότεχνικών υποδομών του εθνικού συστήματος της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας Παιδείας και ιδιαίτερα η συντήρηση, η καθαριότητα και η φύλαξη των σχολικών κτιρίων.
2. Η ίδρυση και λειτουργία βιβλιοθηκών.
3. Η ίδρυση και λειτουργία κέντρων δημιουργικής απασχόλησης παιδιών.
4. Η ίδρυση και λειτουργία πάρκων κυκλοφοριακής αγωγής.
5. **Η εφαρμογή πολιτικών για την ανάδειξη και προστασία του τοπικού πολιτισμού, η προβολή των πολιτιστικών αγαθών και των σύγχρονων πολιτιστικών έργων που παράγονται σε τοπικό επίπεδο, με τη δημιουργία πολιτιστικών και πνευματικών κέντρων, μουσείων, πινακοθηκών, κινηματογράφων και θεάτρων, φιλαρμονικών και σχολών διδασκαλίας μουσικής, σχολών χορού, ζωγραφικής, γλυπτικής κ.λπ., καθώς και η μελέτη και εφαρμογή πολιτιστικών προγραμμάτων.**
6. **Η προστασία μουσείων, μνημείων, σπηλαίων, καθώς και αρχαιολογικών και ιστορικών χώρων της περιοχής και των εγκαταστάσεων αυτών.**
7. **Η επισκευή, συντήρηση και αξιοποίηση παραδοσιακών και ιστορικών σχολικών κτιρίων και κτιρίων που παραχωρούνται από δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς.**
8. **Η διοργάνωση συναυλιών, θεατρικών παραστάσεων και άλλων πολιτιστικών εκδηλώσεων ή η συμμετοχή τους σε αυτά.**
9. **Η προώθηση πολιτιστικών ανταλλαγών, σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.**
10. **Η ανάπτυξη του πολιτιστικού τουρισμού.**
11. Η κατασκευή, συντήρηση και διαχείριση αθλητικών εγκαταστάσεων, όπως δημοτικών και κοινοτικών γυμναστηρίων, αθλητικών κέντρων και δημοτικών και κοινοτικών χώρων άθλησης.
12. Η προώθηση και εφαρμογή προγραμμάτων ενίσχυσης μαζικού αθλητισμού και διοργάνωση αθλητικών εκδηλώσεων.

ζ) Πολιτικής Προστασίας, στον οποίο περιλαμβάνεται, ιδίως:

1. Ο συντονισμός και η επίβλεψη του έργου της πολιτικής προστασίας για την πρόληψη, ετοιμότητα, αντιμετώπιση και αποκατάσταση των καταστροφών που συμβαίνουν στα διοικητικά τους όρια.
2. Η διατύπωση εισήγησης για το σχεδιασμό πολιτικής προστασίας της περιοχής τους, στο πλαίσιο του ετήσιου εθνικού σχεδιασμού και η εφαρμογή των προγραμμάτων, μέτρων και δράσεων που αφορούν την περιοχή τους στο πλαίσιο του εθνικού και περιφερειακού σχεδιασμού.
3. Η διάθεση και ο συντονισμός δράσης του απαραίτητου δυναμικού και μέσων για την πρόληψη, ετοιμότητα, αντιμετώπιση και αποκατάσταση των καταστροφών της περιφέρειάς τους.

η). Οι Δήμοι και οι Κοινότητες ασκούν, σε τοπικό επίπεδο, κρατικού χαρακτήρα αρμοδιότητες, οι οποίες τους έχουν ανατεθεί για την καλύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών, σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία.

Με βάση τα παραπάνω που παραθέσαμε γίνεται κατανοητό τον βασικότερο ρόλο που διαδραματίζουν οι δήμοι και οι κοινότητες για ανάπτυξη της τοπικής κοινωνίας, την αναβάθμιση του περιβάλλοντος, κάτι που θα επιφέρει σαν αποτέλεσμα την προσέλκυση επενδυτών, κεφαλαίων για την ανέλιξη του τόπου, την δημιουργία υγιούς τοπικού ανταγωνισμού, τουριστικών υποδομών και καλύτερων προσφερόμενων υπηρεσιών ως προς τους κατοίκους. Συνεπώς το εύρος των αρμοδιοτήτων των δήμων και των κοινοτήτων στους τομείς ανάπτυξης, περιβάλλοντος, ποιότητας ζωής και εύρυθμης λειτουργίας των πόλεων και των οικισμών καθώς και παιδείας πολιτισμού και αθλητισμού μπορεί να διακριθεί σε 2 κατηγορίες για την προώθηση και βελτίωση της τοπικής ανάπτυξης και οικονομίας και κατά συνέπεια της τουριστικής ανάπτυξης:

Αρμοδιότητες που έχουν σχέση με την υλοποίηση έργων υποδομής

Για την άσκηση των αρμοδιοτήτων αυτών η τοπική αυτοδιοίκηση χρησιμοποιεί δικά της μέσα και ανθρώπινο δυναμικό ή συνεργάζεται με τις διοικητικές συμβάσεις με ιδιωτικές επιχειρήσεις και ιδιώτες ή διασφαλίζει την συνεργασία μεταξύ οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης (Συμβάσεις διαδημοτικής συνεργασίας) ή μεταξύ οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και φορέων του δημοσίου τομέα (προγραμματικές συμβάσεις)

Αρμοδιότητες οι οποίες έχουν αναπτυξιακό χαρακτήρα

Με την ίδρυση επιχειρήσεων, την ίδρυση νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου και την συνεργασία με το κράτος και του κοινωνικού τομέα της οικονομίας οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης συντάσσουν και υλοποιούν το αναπτυξιακό τους πρόγραμμα, αξιοποιούν τοπικούς πόρους ή παρεμβαίνουν υποστηρικτικά και ρυθμιστικά στην τοπική αγορά, προωθώντας επενδυτικές δραστηριότητες, διασφαλίζοντας θέσεις εργασίας και την αναγκαία επαγγελματική κατάρτιση, επιμόρφωση ανθρώπινου δυναμικού, διασφαλίζοντας και διαχέοντας στην τοπική οικονομία την αναγκαία επιχειρηματική εμπειρία και κουλτούρα.

1.2 ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

ΔΗΜΟΤΙΚΟ Η ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Ο δήμος διοικείται από το δημοτικό συμβούλιο, την δημαρχιακή επιτροπή και το Δήμαρχο. Το δημοτικό συμβούλιο συνεδριάζει ύστερα από πρόσκληση του προέδρου μία φορά το μήνα ενώ ο πρόεδρος καλεί επίσης το συμβούλιο σε συνεδρίαση με γραπτή πρόσκληση, στην οποία αναφέρονται τα θέματα της ημερήσιας διάταξης, όποτε το ζητήσει ο δήμαρχος ή η δημαρχιακή επιτροπή ή το 1/3 τουλάχιστον του συνολικού αριθμού των μελών του συμβουλίου ή το σύνολο των συμβούλων της μειοψηφίας.

Η πρόσκληση δημοσιεύεται στο δημοτικό κατάστημα ή αν είναι δυνατόν να δημοσιεύεται στην τυχόν υπάρχουσα ιστοσελίδα του Δήμου. Η Πρόσκληση επιδίδεται ή γνωστοποιείται στους συμβούλους 3 τουλάχιστον πλήρεις ημέρες

πριν από την ημέρα που ορίζεται για την συνεδρίαση. Στις συνεδριάσεις του συμβουλίου προσκαλείται ο Δήμαρχος αλλιώς η συνεδρίαση είναι άκυρη, ο δήμαρχος μετέχει στις συζητήσεις χωρίς ψήφο, έχει το δικαίωμα να εκφράζει τις απόψεις του κατά προτεραιότητα ενώ όταν ο δήμαρχος απουσιάζει ή κωλύεται αναπληρώνεται νομίμως. Στην περίπτωση αυτή ο αναπληρωτής δεν στερείτε του δικαιώματος της ψήφου κατά την λήξη αποφάσεων από το συμβούλιο.

Οι αρμοδιότητες τους αναλύονται ως εξής σύμφωνα με τον Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων και το άρθρο 93:

- I. Οι όροι για την χρήση και την λειτουργία των δημοτικών και κοινοτικών αγορών, των εμποροπανηγύρεων, των συστημάτων ύδρευσης, άρδευσης και αποχέτευσης, των αλσών και των κήπων, των αθλητικών εγκαταστάσεων, των πολιτιστικών και πνευματικών κέντρων, θέρετρων και τουριστικών εγκαταστάσεων, των πεζοδρομίων, των πλατειών και των λοιπών κοινοχρήστων χώρων.
- II. Ρυθμίζονται θέματα κυκλοφορίας και στάθμευσης των οχημάτων, ειδικών όρων δόμησης, καθαριότητας, προστασίας των κατοίκων από την ηχορύπανση, προστασίας των θαλασσών από πηγές ξηρά, των υπογείων και των επιγείων υδάτινων αποθεμάτων από την ρύπανση και
- III. Ορίζονται οι όροι λειτουργίας των ψυχαγωγικών παιδιών, των θεάτρων, των κινηματογράφων και παρεμφερών επιχειρήσεων, των νυχτερινών κέντρων, των μπαρ και των συναφών καταστημάτων.

Στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων τους αποφασίζουν :

- 1) Για τον ετήσιο προϋπολογισμό και απολογισμό του δήμου ή της κοινότητας αντίστοιχα, ως και των ιδρυμάτων των λοιπών νομικών προσώπων.
- 2) Για την επιβολή φόρων, τελών και δικαιωμάτων
- 3) Για την εκμίσθωση δημοτικών και κοινοτικών ακινήτων
- 4) Για την αγορά και μίσθωση ακινήτων
- 5) Για την σύναψη δανείων και τους όρους των έργων
- 6) Για το πρόγραμμα των εκτελεστέων έργων
- 7) Για την τουριστική αξιοποίηση περιοχών που τους ανήκουν ή τους παραχωρούνται από το κράτος
- 8) Για την ίδρυση και λειτουργία πολιτιστικών και πνευματικών κέντρων
- 9) Για την ίδρυση και λειτουργία επιχειρήσεων ή την συμμετοχή σε τέτοιες επιχειρήσεις.

1.2.1 Ο ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΚΑΙ ΟΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ

Ο Δήμαρχος είναι προϊστάμενος των υπηρεσιών του δήμου και τις διευθύνει, προϊστάται όλου του προσωπικού του δήμου, αποφασίζει για τον διορισμό του και εκδίδει τις πράξεις που προβλέπουν οι σχετικές διατάξεις για το διορισμό, τις κάθε είδους υπηρεσιακές μεταβολές και την άσκηση του πειθαρχικού ελέγχου. Ειδικότερα :

- Εκπροσωπεί το Δήμο στα δικαστήρια και σε κάθε δημόσια αρχή.
- Εκτελεί τις αποφάσεις του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου και της δημαρχιακής επιτροπής.
- Είναι προϊστάμενος των υπηρεσιών του Δήμου και τις διευθύνει.

- Είναι προϊστάμενος όλου του προσωπικού του δήμου και εκδίδει τις πράξεις που προβλέπουν οι σχετικές διατάξεις για το διορισμό, τις κάθε είδους υπηρεσιακές μεταβολές και την άσκηση πειθαρχικού ελέγχου.
- Συνυπογράφει τους βεβαιωτικούς καταλόγους και τα χρηματικά εντάλματα πληρωμής των δαπανών, οι οποίες έχουν εκκαθαριστεί από την αρμόδια υπηρεσία του Δήμου.
- Υπογράφει συμβάσεις που συνάπτει ο Δήμος.
- Εκδίδει πιστοποιητικά προσωπικής και οικογενειακής κατάστασης των δημοτών.
- Σε περίπτωση που το δημοτικό συμβούλιο διαπιστώσει ότι τα συμφέροντα του Δημάρχου συγκρούονται με τα συμφέροντα του Δήμου τα καθήκοντα του Δημάρχου ασκεί ο αντιδήμαρχος ή σύμβουλος του επιτυχόντος συνδυασμού που ορίζεται από το δημοτικό συμβούλιο.
- Ο δήμαρχος δεν ευθύνεται αστικά, ποινικά και πειθαρχικά για την εκτέλεση και μόνο των αποφάσεων του δημοτικού συμβουλίου και της δημοτικής επιτροπής εφόσον αυτές δεν έχουν κυρωθεί, ανακληθεί ή ανασταλεί.

1.3 ΕΣΟΔΑ ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Για την εκπλήρωση της αποστολής των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης το σύνταγμα μέσω του κράτους μεριμνά για να εξασφαλίζονται οι αναγκαίοι πόροι. Αυτό εξασφαλίζεται αφενός με την απευθείας χρηματοδότηση από τον κρατικό προϋπολογισμό, αφετέρου δεν έχει εκχωρήσει σε αυτούς το δικαίωμα επιβολής στους δημότες τους φόρων, τελών δικαιωμάτων εισφορών.

Πιο αναλυτικά τα έσοδα των δήμων και των κοινοτήτων διαχωρίζονται σε τακτικά και έκτακτα.

Τακτικά έσοδα είναι αυτά που προέρχονται από θεσμοθετημένους υπέρ αυτών πόρους (καθαρά κέρδη δημοτικών ή κοινοτικών επιχειρήσεων)

1. Από τα εισοδήματα της κινητής και ακίνητης περιουσίας.
2. Από ανταποδοτικά τέλη και δικαιώματα (τέλη στάθμευσης, ειδικό τέλος λατομικών προϊόντων, τέλος αδειών οικοδομών, τέλος ανανεώσιμων πηγών ενέργειας)
3. Από φόρους, τέλη δικαιώματα και εισφορές και
4. Από τοπικά δυνωτικά τέλη, δικαιώματα και εισφορές (για την εκτέλεση έργων, εισφορά λόγω ένταξης ή επέκτασης πολεοδομικών σχεδίων)

Έκτακτα έσοδα είναι αυτά που προέρχονται

1. Από δάνεια, δωρεές, κληροδοτήματα κληρονομίες (για επενδυτικούς σκοπούς)
2. Από διάθεση, εκποίηση και η εν γένει εκμετάλλευση περιουσιακών στοιχείων
3. Από τη συμμετοχή σε επιχειρηματική δραστηριότητα (έσοδα από επενδυτικές δαπάνες)
4. Από τα κάθε είδους πρόστιμα ή άλλες διοικητικές κυρώσεις (όπως η παράνομη εκμετάλλευση ακινήτων)
5. Τέλη ρύπανσης
6. Εφάπαξ ειδική εισφορά για την δημιουργία κοινοχρήστων χώρων

1.4 ΔΑΠΑΝΕΣ ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Οι δαπάνες των ΟΤΑ διακρίνονται σε υποχρεωτικές και προαιρετικές

Υποχρεωτικές δαπάνες είναι αυτές που καλύπτουν το φάσμα εκείνο των δραστηριοτήτων που συνδέεται με τις βασικές λειτουργίες και υποχρεώσεις του κάθε Δήμου ή Κοινότητας και τις πάσης φύσεως υποχρεώσεις προς τα ταμεία και το Κράτος όπως :

1. Οι δαπάνες για την πληρωμή των διαφόρων εξόδων διοικήσεως
2. τα μισθώματα των ακινήτων που χρησιμοποιούνται για τις δημοτικές κοινοτικές υπηρεσίες,
3. τα έξοδα βεβαίωσης και είσπραξης,
4. τα τεκοχρεωλύσια των δανείων,
5. οι δαπάνες υλοποίησης των συμβάσεων διαδημοτικής συνεργασίας και των προγραμματικών συμβάσεων,
6. οι επιχορηγήσεις των ιδρυμάτων και των νομικών προσώπων που ιδρύει κάθε δήμος ή Κοινότητα,
7. για την Τουριστική προβολή, με κάθε πρόσφορο μέσο, του Δήμου ή της Κοινότητας,
8. Επικοινωνίες κάθε μορφής.

Προαιρετικές δαπάνες θεωρούνται εκείνες που δεν καλύπτουν το φάσμα εκείνο των δραστηριοτήτων που συνδέεται με τις βασικές λειτουργίες και υποχρεώσεις του κάθε Δήμου ή Κοινότητας και τις πάσης φύσεως υποχρεώσεις προς τα ταμεία και το Κράτος .

Η δημοτική επιτροπή ή ο πρόεδρος της της κοινότητας συντάσσει το σχέδιο του προϋπολογισμού των εσόδων και εξόδων του δήμου ή της Κοινότητας και το υποβάλλει αιτιολογώντας κάθε εγγραφή, στο δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο, για συζήτηση και απόφαση ως το τέλος Οκτωβρίου κάθε έτους. Το συμβούλιο έως το τέλος Νοεμβρίου του ίδιου έτους ψηφίζει τον προϋπολογισμό , σε ειδική για αυτόν τον σκοπό συνεδρίαση και τον υποβάλλει ισοσκελισμένο στον γενικό γραμματέα της περιφέρειας. Το αργότερο σε είκοσι μέρες και όχι πέραν της 31^{ης} Δεκεμβρίου από την ψήφιση του προϋπολογισμού εσόδων και εξόδων του Δήμου ή της Κοινότητας, το δημοτικό ή το κοινοτικό συμβούλιο γνωμοδοτεί και για τους προϋπολογισμούς των ιδρυμάτων και νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου του Δήμου η της Κοινότητας.

Συνοπτική κατάσταση του προϋπολογισμού όπως τελικώς ψηφίσθηκε από το συμβούλιο, δημοσιεύεται και σε μία τουλάχιστον εφημερίδα ή εβδομαδιαία εφημερίδα εάν τέτοια δεν υπάρχει σε εφημερίδα που εκδίδεται στα όρια του νομού που εδρεύει ο Δήμος ή Κοινότητα.

1.5 ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΔΕΥΤΕΡΟΥ ΒΑΘΜΟΥ

Ο δεύτερος βαθμός τοπικής αυτοδιοίκησης είναι οι Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις οι οποίες είναι αυτοδιοικούμενα κατά τόπο νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου. Προορισμός τους είναι η οικονομική, πολιτιστική, κοινωνική ανάπτυξη της περιφέρειάς τους, δεν ασκούν εποπτεία στους πρωτοβάθμιους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης και δεν θίγουν τις αρμοδιότητες τους. Η περιφέρεια κάθε Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης συμπίπτει με την περιφέρεια κάθε νομού και έδρα της είναι η πρωτεύουσα του νομού, εξαιρέση αποτελούν οι νομαρχίες ανατολικής και δυτικής Αττικής και Αθηνών –Πειραιώς που αποτελούν ξεχωριστές Ν.Α με περιφέρεια, ονομασία και έδρα αντίστοιχα των νομαρχιών αυτών. Τα όργανα των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων είναι, το νομαρχιακό συμβούλιο, η νομαρχιακή επιτροπή και ο Νομάρχης.

1.6 ΕΝΩΣΕΙΣ ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Για την νομιμότερη και οργανωμένη συνεργασία των δήμων και κοινοτήτων και για την πραγματοποίηση των κοινών αυτών σκοπών, έχουν συσταθεί οι τοπικές ενώσεις δήμων και κοινοτήτων (Τ.Ε.Δ.Κ) και η κεντρική ένωση δήμων και κοινοτήτων Ελλάδας (Κ.Ε.Δ.Κ.Ε).

Σε κάθε νομό έχει συσταθεί μια τοπική ένωση δήμων και κοινοτήτων, στην οποία υποχρεωτικά συμμετέχουν, ως μέλη δια των εκπροσώπων τους, οι δήμοι και οι κοινότητες του νομού, καθώς επίσης και τυχόν υπάρχοντες σύνδεσμοι δήμων και κοινοτήτων. Οι Ενώσεις αυτές έχουν έδρα την πρωτεύουσα του οικείου νομού.

Η κεντρική ένωση Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδας, έχει έδρα την Αθήνα και σ' αυτήν συμμετέχουν υποχρεωτικά, δια των αντιπροσώπων τους, όλες οι τοπικές ενώσεις δήμων και κοινοτήτων του κράτους.

Σκοπός των ενώσεων αυτών είναι η προαγωγή της δημοτικής και κοινοτικής διοίκησης, η έρευνα και η μελέτη των δημοτικών και κοινοτικών ζητημάτων, η υποβοήθηση της μεταξύ αυτών συνεργασίας και η συγκέντρωση και παροχή στοιχείων και πληροφοριών και γενικά ή ειδικά αυτών ζητήματα.

Ειδικότερα η Κεντρική Ένωση, διατυπώνει τις απόψεις της στα νομοσχέδια που αφορούν τους δήμους ή τις κοινότητες, συνεργάζεται με τις τοπικές ενώσεις για την επίλυση γενικών ζητημάτων και εκδίδει δελτίο με τον τίτλο «επιθεώρηση τοπικής αυτοδιοίκησης», το οποίο αναφέρεται στα αποτελέσματα της δημοτικής και κοινοτικής δραστηριότητας ή και σε άλλα θέματα που αφορούν την τοπική αυτοδιοίκηση.

1.7 ΕΝΩΣΗ ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΩΝ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΕΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ

Για την οργανωμένη συνεργασία, προαγωγή και εκπροσώπηση των νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων, συνεστήθη νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου με το όνομα «Ένωση Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων Ελλάδος-Ε.Ν.Α.Ε το οποίο εποπτεύεται από τον υπουργό εσωτερικών και έχει έδρα την Αθήνα.

Η ένωση νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων Ελλάδος έχει σκοπό :

- 1) Την συνεργασία των νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων μελών της.

- 2) Την προαγωγή του θεσμού της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης
- 3) Την έρευνα και μελέτη ζητημάτων, σχετικών με την αποστολή και το έργο των νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων.
- 4) Την συγκέντρωση και επεξεργασία στοιχείων και πληροφοριών επί γενικών και ειδικών ζητημάτων, σχετικών με την αποστολή και το έργο των νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων.
- 5) Την προώθηση και ενθάρρυνση πρωτοβουλιών για τη ειρήνη, τον πολιτισμό, την ισόρροπη ανάπτυξη, τη καταπολέμηση των περιφερειακών ανισοτήτων και της ανεργίας, την προστασία περιβάλλοντος.
- 6) Την επιμόρφωση του προσωπικού και των μελών των αιρετών οργάνων των νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων.
- 7) Την συνεργασία με την Κεντρική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδος, τις τοπικές ενώσεις δήμων και κοινοτήτων, των νομών και άλλους φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης για τον θεσμό της τοπικής αυτοδιοίκησης και την προώθηση των ζητημάτων που την αφορούν.
- 8) Τη συνεργασία με όργανα και φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης των κρατών μελών της ευρωπαϊκής ένωσης και άλλων διεθνών οργανισμών και χωρών.

Εκτός από τους βαθμούς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, τις τεδκ, την κεντρική ένωση δήμων και κοινοτήτων Ελλάδος καθώς και την ένωση νομαρχιακής αυτοδιοίκησης Ελλάδος με τους οποίους συνεργάζονται για την εκπλήρωση των στόχων και των αρμοδιοτήτων τους, στα πλαίσια αυτής της συνεργασίας εντάσσονται και οι αναπτυξιακές εταιρείες τοπικής αυτοδιοίκησης, δημοτικές επιχειρήσεις, αναπτυξιακούς συνδέσμους, πανεπιστήμια, ινστιτούτα για την προώθηση και ολοκλήρωση των στόχων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

1.8 ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Οι επιχειρήσεις της τοπικής αυτοδιοίκησης, καθώς και η συμμετοχή της σε σχήματα επιχειρηματικής δραστηριότητας από άποψη νομικού πλαισίου ρυθμίζονται κατά τρόπο ενιαίο, από την άποψη των υπηρετούμενων σκοπών διακρίνονται σε 3 κατηγορίες:

- Επιχειρήσεις της τοπικής αυτοδιοίκησης που στοχεύουν στη προώθηση διοικητικών λειτουργιών και την άσκηση πολιτικών με μεγαλύτερη αυτονομία και ευελιξία από αυτήν που επιτρέπει η δομή και το νομικό πλαίσιο λειτουργίας του διοικητικού μηχανισμού.
- Επιχειρήσεις οι οποίες στοχεύουν στην τοπική ανάπτυξη ή στην ανάπτυξη συγκεκριμένων τομέων της οικονομίας, στην διαμόρφωση αναπτυξιακού χαρακτήρα υποδομών ή και στην υποστήριξη της οργάνωσης, του εκσυγχρονισμού και της δράσης των επιχειρηματικών μονάδων της τοπικής κοινωνίας (αναπτυξιακές εταιρείες)
- Επιχειρήσεις που στοχεύουν στην ανάπτυξη επιχειρηματικών δράσεων από την ίδια την τοπική αυτοδιοίκηση, είτε στα πλαίσια εφαρμογής αναπτυξιακών πολιτικών είτε για την επιδίωξη αναπτυξιακών εσόδων.

1.8.1 ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Σύμφωνα με τις διατάξεις του Δημοτικού και Κοινοτικού κώδικα και του Κώδικα Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου και δευτέρου βαθμού έχουν την δυνατότητα να ιδρύουν ή να συμμετέχουν στις ακόλουθες κατηγορίες επιχειρήσεων:

Αμιγείς/Δημοτικές/Κοινοτικές επιχειρήσεις

Διαδημοτικές-Διακοινοτικές επιχειρήσεις

Επιχειρήσεις Συνεταιριστικού Χαρακτήρα

Ανώνυμες Εταιρείες με συνεταιρισμούς

Κοινές Ανώνυμες Εταιρείες

Αμιγείς Νομαρχιακές Επιχειρήσεις

Μη αμιγείς νομαρχιακές επιχειρήσεις που διακρίνονται σε Ανώνυμες Εταιρείες και Αστικές Εταιρείες μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα

Ενώ συμμετέχουν Σε ανώνυμες εταιρείες κατά τις διατάξεις του Κ.Ν 2190/1920 όπως ισχύει μέχρι και σήμερα.

Σε επιχειρήσεις μεικτής οικονομίας

Σε συνεταιρισμούς

Σε κοινοπραξίες.

Ολοκληρώνοντας μια εισαγωγή σχετικά με το ευρύτερο φάσμα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης που η απόρροια των αρμοδιοτήτων της είναι η τοπική-οικονομική-κοινωνική-πολιτιστική ανάπτυξη, γίνεται κατανοητό ότι η Τοπική Αυτοδιοίκηση είναι ο «άμεσα» πρωταγωνιστής με σοβαρό και ενεργό ρόλο για την δημιουργία Τουριστικής ανάπτυξης σε μια Τοπική Κοινωνία. Στην συνέχεια θα αναλύσουμε την Τοπική Αυτοδιοίκηση Ζακύνθου, ΤΕΔΚ Ζακύνθου, καθώς και τις Επιχειρήσεις του Δήμου, Αναπτυξιακή εταιρεία Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Ζακύνθου, Τον Σύνδεσμο Καθαριότητας δήμου Ζακύνθου και την Εταιρεία μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα «ΠΛΑΤΥΦΟΡΟΣ», ενώ θα αναφερθούμε και στην οικονομική ανάπτυξη του Δήμου και τους τομείς της τοπικής οικονομίας που είτε αφθονεί κατά κάποιον τρόπο είτε υστερεί και θα πρέπει να επέμβει για να ενισχύσει την ανάπτυξη του συγκεκριμένου Τομείς της τοπικής οικονομίας.

1.9 ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΖΑΚΥΝΘΟΥ

Ο Δήμος Ζακυνθίων είναι ένας ιστορικός Δήμος. Βρίσκεται στη Ν. Α. πλευρά του Νησιού και συνορεύει με τους Δήμος Αρκαδίων, Αρτεμισίων και Λαγανά. Συγκροτήθηκε σύμφωνα με το νόμο υπ' αριθμόν 2539 περί «Συγκρότησης της Πρωτοβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης» (ΦΕΚ 244 της 04/12/97) και προήλθε από την συνένωση του προϋπάρχοντος Δήμου Ζακυνθίων και των παρακάτω 5 κοινοτήτων : Αμπελοκήπων, Αργασίου, Βασιλικού, Γαϊτανίου και Μπόχαλης, οι οποίες καταργήθηκαν. Αποτελείται από 6 Δημοτικά Διαμερίσματα τα οποία είναι :

Δ.Δ Ζακυνθίων

Δ.Δ. Αμπελοκήπων

Δ.Δ. Αργασίου

Δ.Δ. Βασιλικού

Δ.Δ Γαιτανίου και
Δ.Δ. Μπόχαλης.
Διοικητικά ,στο Δήμο Ζακυνθίων εντάσσονται και οι Νήσοι Στροφάδες.
Έδρα του Δήμου ορίζεται ο οικισμός Ζακυνθίων του τέως Δ.Ζακυνθίων.

Γεωμορφολικά χαρακτηριστικά του Δήμου

Η περιοχή του Δήμου Ζακυνθίων χαρακτηρίζεται από πεδινή έως λοφώδης , με υψόμετρα που φτάνουν περίπου τα 300μ , με εύφορα εδάφη και ήπιες κλιματολογικές συνθήκες.Οι λιθολογικοί σχηματισμοί είναι βασικά ασβεστόλιθοι και μαργαικοί ασβεστόλιθοι.Χαρακτηριστικοί είναι α) ο σχηματισμός του Γλερακα που προλαμβάνει ιζήματα υψηλής ενέργειας,ψαμμίτες και κροκαλοπαγή και β) ο σχηματισμός του Κάστρου που περιλαμβάνει αργιλομαργαικά στρώματα μέσα στα οποία παρατηρούνται ψαμμίτες και αμμούχες ενδιαστρωματώσεις.

Υδρολογικά χαρακτηριστικά

Από υδρολογικής άποψης κυριαρχεί απουσία ποταμών και λιμνών.το σπουδαιότερο ρέμα είναι ο χειμάρρος Αγ .Χαραλάμπους που εκβάλλει στο νότιο τμήμα της Πόλης της Ζακύνθου.

Πληθυσμός και έκταση

Ο δήμος έχει σήμερα πληθυσμό 16475 κατοίκους, σύμφωνα με την απογραφή του 2001 , και έκταση 46406 στρέμματα.

Όργανα Διοίκησης του Δήμου Ζακυνθίων

Η διοίκηση του Δήμου ασκείτε από τον Δήμαρχο και τα μέλη του Δημοτικού Συμβουλίου.Τα όργανα αυτά έχουν την ευθύνη για την διαμόρφωση της στρατηγικής του Δήμου,τον προγραμματισμό και την υλοποίηση των δράσεων για την επίτευξη της εν λόγω στρατηγικής, τον συντονισμό όλων των δομών του Δήμου καθώς και την παρακολούθηση και την αξιολόγηση όλων των ενεργειών και Δράσεων του Δήμου.

Για την επιτυχής υλοποίηση των ανωτέρω έχουν οριστεί 3 αντιδήμαρχοι με βάση την απόφαση Δημάρχου με αριθμό 62 και ημερομηνία 28/1/2009 στα πλαίσια των διατάξεων του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (άρθρο 87, Ν3463/2006).

Αντιδήμαρχος Οικονομικών και Διοικητικών Υποθέσεων , ο οποίος έχει τις παρακάτω αρμοδιότητες :

- 1) Το συντονισμό , έλεγχο και εποπτεία της Οικονομικής Υπηρεσίας,θα υπογράφει κάθε έγγραφο σχετικό με την λειτουργία την υπηρεσία αυτής.
- 2) Την υπογραφή των εντολών αγοράς διαφόρων ειδών με πληρωμή από την πάγια προκαταβολή όλων των υπηρεσιών .
- 3) Το συντονισμό , έλεγχο και εποπτεία των διοικητικών υπηρεσιών και του ΚΕΠ, θα υπογράφει κάθε έγγραφο σχετικό με την λειτουργία των υπηρεσιών αυτών.
- 4) Θέματα Κοινωνικής Πολιτικής

- 5) Το Γραφείο Πολιτικής Προστασίας και την αντιμετώπιση έντονων καιρικών φαινομένων και φυσικών καταστροφών σε συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες του Δήμου.
- 6) Διοικητικές Υπηρεσίες για την διεκπεραίωση αιτημάτων Δημοτών και υπογραφή σχετικών βεβαιώσεων.
- 7) Την εποπτεία των δημοτικών επιχειρήσεων του Δήμου και το Συντονισμό της δράσης τους.
- 8) Σε περίπτωση απουσίας ή κώλυσης του Δημάρχου Ζακυνθινών εκτελεί χρέη αναπληρωτή δημάρχου.

Αντιδήμαρχος Τεχνικής Υπηρεσίας και Έργων ο οποίος έχει τις παρακάτω αρμοδιότητες

1. Την επίβλεψη των έργων της Διεύθυνσης Τεχνικών Υπηρεσιών,
2. Την προώθηση διαδικασιών ωρίμανσης και υλοποίησης των έργων του Τεχνικού Προγράμματος του Δήμου.
3. Την επίβλεψη και παρακολούθηση των εκτελούμενων έργων και ενημέρωση του Δημάρχου.
4. Την Υπευθυνότητα για θέματα σχεδίου Πόλης , Πράξεων Αναλογισμού, Απαλλοτριώσεων, Διεκπεραίωση σχετικών αιτημάτων και υπογραφή σχετικών με θέματα αυτά βεβαιώσεων.
5. Εισηγείται στο Δήμαρχο και το Δημοτικό Συμβούλιο θέματα σχετικά με τις παραπάνω αρμοδιότητες του ως Αντιδήμαρχος και υπογράφει κάθε σχετικό με τις παραπάνω αρμοδιότητες έγγραφο γνωστοποιώντας το στο Δήμαρχο.
6. Πολιτιστικά και Ευρωπαϊκά προγράμματα.Θέματ υλοποίησης των πολιτιστικών δραστηριοτήτων του Δήμου.
7. Το Πάρκο κυκλοφοριακής αγωγής.
8. Την οργάνωση και το συντονισμό των υπαλλήλων που εμπíπτουν στις παραπάνω αρμοδιότητες.

Αντιδήμαρχος Καθαριότητας και Πρασίνου ο οποίος έχει τις παρακάτω αρμοδιότητες:

1. Υπηρεσίες Καθαριότητας και ειδικότερα στην Καθαριότητα καθώς και την συλλογή και αποκομιδή απορριμμάτων, καθώς και την καθαριότητα των κοινοχρήστων χώρων.
2. Εποπτεία των έργων Αυτεπιστασίας και των Συνεργειών της Τεχνικής Υπηρεσίας,
3. Την συντήρηση και λειτουργία των δημοτικών δικτύων φωτισμού του Δήμου.
4. Υπεύθυνος για τις υπηρεσίες Πρασίνου και την Προστασία του Περιβάλλοντος, των δημοτικών αλσών , των κήπων και των υπαιθρίων κοινοχρήστων χώρων του Δήμου, τον Ευπρεπισμό κήπων ,χώρων πρασίνου καθώς και την λειτουργία και πλήρη εφαρμογή του Προγράμματος Ανακύκλωσης.
5. Την συντήρηση και επισκευή οδών και πεζοδρομίων του Δήμου
6. Τη συλλογή και επεξεργασία οικονομικών και λοιπών στοιχείων σε συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες και το Δήμαρχο για τη μείωση του κόστους βελτίωσης των παρεχόμενων υπηρεσιών.

Οι αρμοδιότητες του Δήμου Ζακύνθου συγκεντρώνονται σε 4 θεματικούς τομείς

Περιβάλλον και Ποιότητας Ζωής

Κοινωνική Πολιτική, Παιδεία ,Πολιτισμός ,Αθλητισμός,Τουρισμός

Τοπική οικονομία ,Ανάπτυξη και Απασχόληση

1.10 ΕΣΟΔΑ – ΔΑΠΑΝΕΣ ΔΗΜΟΥ ΖΑΚΥΝΘΟΥ

Στη ενότητα αυτή θα παρουσιαστούν τα οικονομικά στοιχεία του Δήμου Ζακύνθου.

Τα έσοδα του Δήμου Ζακύνθου προέρχονται από Φόροι – εισφορές- Πρόστιμα-Προσαυξήσεις,είσπραξη Τελών-Έσοδα από μισθώματα από ακίνητα ,μισθώματα θαλάσσιων εκτάσεων εισφορές άλλων ΟΤΑ για την καταβολή αποζημίωσης,Κεντρικοί Αυτοτελής Πόροι-Εθνικοί Πόροι-Λοιπές Επιχορηγήσεις,Δωρεές,Τόκοι Χρηματοδοτικών Καταθέσεων,Έσοδα από Παρελθόντα Οικονομικά Έτη,Έσοδα από Κοινοτικά Προγράμματα πιο ειδικά το παρακολουθούμε στον Πίνακα 1 και Πίνακας 2(Τα στοιχεία αφορούν την περίοδο 2008-2009)

ΕΣΟΔΑ ΔΗΜΟΥ ΖΑΚΥΝΘΟΥ

Πίνακας 1
Πηγή Δήμος Ζακύνθου

Α/Α	ΠΗΓΕΣ ΕΣΟΔΩΝ	ΠΟΣΑ ΣΕ ΕΥΡΩ	% ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ
1	ΦΟΡΟΙ-ΕΙΣΦΟΡΕΣ-ΠΡΟΣΤΙΜΑ-ΠΡΟΣΑΥΞΗΣΕΙΣ	400,044,39	3,82%
2	ΕΙΣΠΡΑΞΗ ΤΕΛΩΝ ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΜΙΣΘΩΜΑΤΑ ΑΠΟ ΑΚΙΝΗΤΑ-ΜΙΣΘΩΜΑΤΑ ΘΑΛΑΣΣΙΩΝ ΕΚΤΑΣΕΩΝ-ΕΙΣΦΟΡΕΣ ΑΛΛΩΝ ΟΤΑ ΓΙΑ ΤΗ ΚΑΤΑΒΟΛΗ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗΣ	2.802.684,85	26,74%
3	ΚΑΠ-ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ-ΛΟΙΠΕΣ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ	4.167.087,31	39,76%
4	ΔΩΡΕΕΣ	12.266,99	0,12%
5	ΤΟΚΟΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ	15.607,69	0,15%
6	ΕΣΟΔΑ ΠΟΕ	370.404,19	3,53%
7	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΚΟΙΝΟΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ	2.712.002,92	25,88%
	ΣΥΝΟΛΟ	10.480.098,34	100,00%

ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ και ΕΘΝΙΚΕΣ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ

Πίνακας 2

Α/Α	ΠΗΓΕΣ ΕΣΟΔΩΝ	ΠΟΣΑ ΣΕ ΕΥΡΩ	% ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ
1	ΚΕΝΤΡΙΚΟΙ ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΠΟΡΟΙ(ΣΑΤΑ 2008)	1.390.842,00	51,28%
2	ΘΗΣΕΑΣ	511.898,90	18,88%
3	ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ LEADER+	111.057,87	4,10%
4	ΛΟΙΠΕΣ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ	698.204,15	25,74%
	ΣΥΝΟΛΟ	2.712.002,92	100,00%

Ενώ οι δαπάνες του Δήμου Ζακύνθου αφορούν πηγές εξόδων που περιλαμβάνουν αμοιβές και έξοδα προσωπικού, αμοιβές αιρετών και τρίτων, παροχές τρίτων επικοινωνίες, φόροι και τέλη, λοιπά γενικά έξοδα, πληρωμές για την εξυπηρέτηση δημόσια πίστης, πληρωμές για μεταβιβάσεις εισοδημάτων σε τρίτους, προσαυξήσεις εισφορών-λοιπά έκτακτα ανόργανα έξοδα, καταπτώσεις εγγυήσεων (χρωστούμενα παρελθόντων χρόνων. (Πίνακας 3)

ΔΑΠΑΝΕΣ ΔΗΜΟΥ ΖΑΚΥΝΘΟΥ

Πίνακας 3
Πηγή Δήμος Ζακύνθου

Α/Α	ΠΗΓΕΣ ΕΞΟΔΩΝ	ΠΟΣΑ ΣΕ ΕΥΡΩ	% ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ
1	ΑΜΟΙΒΕΣ ΚΑΙ ΕΞΟΔΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ	3.823.315,67	55,73%
2	ΑΜΟΙΒΕΣ ΑΙΡΕΤΩΝ ΚΑΙ ΤΡΙΤΩΝ	269.733,77	3,93%
3	ΠΑΡΟΧΕΣ ΤΡΙΤΩΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ	563.299,77	8,21%
4	ΦΟΡΟΙ ΤΕΛΗ	2.073,09	0,03%
5	ΛΟΙΠΑ ΓΕΝΙΚΑ ΕΞΟΔΑ	499.325,92	7,28%
6	ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΠΙΣΤΗΣ	312,44	0,00%
7	ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΓΙΑ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΙΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΩΝ ΣΕ ΤΡΙΤΟΥΣ	1.057.993,01	15,42%
8	ΠΡΟΣΑΥΞΗΣΕΙΣ ΕΙΣΦΟΡΩΝ-ΛΟΙΠΑ ΕΚΤΑΚΤΑ ΑΝΟΡΓΑΝΑ ΕΞΟΔΑ	14017,34	0,20%
9	ΚΑΤΑΠΤΩΣΕΙΣ ΕΓΓΥΗΣΕΩΝ ΧΡΩΣΤΟΥΜΕΝΑ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΩΝ ΧΡΟΝΩΝ	630.124,66	9,19%
ΣΥΝΟΛΟ		6.860.195,67	9,19%

1.11 ΤΟΠΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ ΝΟΜΟΥ ΖΑΚΥΝΘΟΥ

Η πρώτη Γενική Συνέλευση της Τοπικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων Νομού Ζακύνθου έγινε στις 26 Φεβρουαρίου 1976.

Σ' αυτή τη Γενική Συνέλευση εκλέχθηκε η πρώτη 9 μελής, τότε, Διοίκηση της ΤΕΔΚ (Διοικούσα Επιτροπή), που εκπροσωπούσε το μοναδικό Δήμο, το Δήμο Ζακυνθίων, και τις 46 Κοινότητες του Νομού.

Στις 10 Μαρτίου 1976 εκλέχθηκε ομόφωνα ο πρώτος Πρόεδρος της από την Διοικούσα Επιτροπή: ο τότε Δήμαρχος Ζακυνθίων, αείμνηστος Λάμπρος

Ζήβας. Αντιπρόεδρος αναδείχθηκε ο Δημοτικός Σύμβουλος Ζακυνθίων, Ανδρέας Θεοδόσης.

Η Τοπική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων Νομού Ζακύνθου (ΤΕΔΚΝΖ λειτουργεί από το 1978, βάσει του Π.Δ. 197/78⁵.

Από το 1999, η ΤΕΔΚ Ζακύνθου, λειτουργεί βάσει του Π.Δ. 48/1999. Διοικείται από 7μελές Διοικητικό Συμβούλιο, το οποίο εκλέγεται από την Γενική Συνέλευση των εκλεγμένων αντιπροσώπων όλων των Δήμων του Νομού, κάθε τετραετία, μετά την ανάδειξη και ανάληψη των καθηκόντων των δημοτικών αρχών. Το Διοικητικό Συμβούλιο απαρτίζεται από 4 (από τους 6) Δημάρχους του Νησιού και 3 Δημοτικούς Συμβούλους.

Η ΤΕΔΚ είναι φορέας πολιτικής αντιπροσώπευσης της πρωτοβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης της Ζακύνθου, δηλαδή των έξι (6) σημερινών Δήμων.

Η ΤΕΔΚ Ζακύνθου, από την ίδρυσή της μέχρι το 1988, λειτούργησε με μία Διοικητική Γραμματέα.

Το 1988 συστήνεται το Γραφείο Ανάπτυξης και Προγραμματισμού της ΤΕΔΚ Ζακύνθου, επί Προεδρίας του αείμνηστου Γιώργου Ρίκου, το οποίο στελεχώνεται με δύο ειδικευμένους σε ζητήματα Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων επιστημονικούς Συμβούλους, και λειτουργεί μέχρι σήμερα. Από το 1988, μετά τη σύσταση του Γραφείου Ανάπτυξης και Προγραμματισμού (ΓΑΠ), η ΤΕΔΚΝΖ άρχισε να λειτουργεί και ως αναπτυξιακός φορέας.

Το 1993, η ΤΕΔΚ αξιοποιώντας Πρόγραμμα του Υπουργείου Εσωτερικών, δημιουργεί την Κινητή Βιβλιοθήκη, η οποία και αυτή λειτουργεί μέχρι σήμερα με ένα στέλεχος πανεπιστημιακής εκπαίδευσης.

Η ΤΕΔΚ Ζακύνθου εκπροσωπεί πολιτικά την πρωτοβάθμια Τοπική Αυτοδιοίκηση του νησιού:

Σε εθνικό επίπεδο, με τρεις τακτικούς αντιπροσώπους της στην Γενική Συνέλευση της Κεντρικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων (ΚΕΔΚΕ).

Σε Περιφερειακό επίπεδο, εκπροσωπεί την πρωτοβάθμια Τοπική Αυτοδιοίκηση του Νομού με έναν εκπρόσωπό της στο Περιφερειακό Συμβούλιο Ιονίων Νήσων, στην Επιτροπή Παρακολούθησης του Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος Ιονίων Νήσων, στην Περιφερειακή Επιτροπή Παρακολούθησης του «ΘΗΣΕΑ⁶» και σε άλλα περιφερειακά όργανα που συστήνει η Γενική Γραμματεία της Περιφέρειας.

Σε επίπεδο Νομού, τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της ΤΕΔΚΝΖ συμμετέχουν σε πολλά Συλλογικά Όργανα και Νομαρχιακές Επιτροπές .

⁵ Σύμφωνα με το Π.Δ 197/78, οι σκοποί των κατά νόμο τοπικών ενώσεων και της κεντρικής ένωσης είναι η προαγωγή της δημοτικής και κοινοτικής Αυτοδιοίκησης, η έρευνα και η μελέτη ζητημάτων που αφορούν το χώρο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, η συγκέντρωση και παροχή στοιχείων και πληροφοριών σχετικών με τα ζητήματα αυτά και τέλος η υποβοήθηση της συνεργασίας μεταξύ των οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

⁶ Σύμφωνα με το αναπτυξιακό πρόγραμμα ΘΗΣΕΑΣ προωθείται η μετεξέλιξη των ΟΤΑ σε πραγματικά αυτοδιοικούμενους οργανισμούς, με στόχο την μείωση του χάσματος μεταξύ του πολίτη και της εξουσίας, ενίσχυση της ικανότητας της διοίκησης των ΟΤΑ, να διαχειρίζεται τις τοπικές υποθέσεις με νομιμότητα και σεβασμό στα δικαιώματα των πολιτών, να προσδιοριστούν οι επιτελικές αρμοδιότητες των κεντρικών υπηρεσιών και να υποστηριχθεί η μεταφορά των αρμοδιοτήτων που αφορούν τοπικές υποθέσεις στην πρωτοβάθμια αυτοδιοίκηση βάσει των αρχών της αποκέντρωσης, της επικουρικότητας και της αποτελεσματικότητας. Ενισχυθεί η ανάπτυξη των Ο.Τ.Α. σε ορεινές και νησιωτικές προβληματικές περιοχές. Αναδειχθεί η ισόρροπη και βιώσιμη περιφερειακή ανάπτυξη ως στόχος κύριας εθνικής προτεραιότητας.

Η ΤΕΔΚ υποστηρίζει και παρέχει κάθε δυνατή πληροφορία και γνώση που διαθέτει προς τους εκπροσώπους της, σε όλα τα επίπεδα, ώστε αυτοί να καθίστανται αποτελεσματικότεροι στην άσκηση του ρόλου τους.

Η ΤΕΔΚ Ζακύνθου

Συμμετέχει στον πολιτικό σχεδιασμό της ανάπτυξης του νομού. Συμμετέχει, επίσης, στον προγραμματισμό των έργων, δράσεων και ενεργειών των φορέων της πρωτοβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης της Ζακύνθου στα πλαίσια των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων και στα όρια λειτουργίας των διαδικασιών του Δημοκρατικού Προγραμματισμού.

Συντονίζει και υποβοηθά στις ενέργειες προγραμματισμού, προώθησης και υλοποίησης των έργων της πρωτοβάθμιας Αυτοδιοίκησης στα ειδικά Προγράμματα Τοπικής Αυτοδιοίκησης του ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α., όπως τα ΕΑΠΤΑ, ΕΠΤΑ, ΘΗΣΕΑΣ.

Συμμετέχει στο σχεδιασμό, την υποβολή προτάσεων και την υλοποίηση προγραμμάτων, υποδειγματικών δράσεων, στα πλαίσια των Ευρωπαϊκών Κοινοτικών Πρωτοβουλιών.

Συγκεντρώνει και τεκμηριώνει στοιχεία και πληροφορίες, ώστε ο σχεδιασμός και προγραμματισμός της να ανταποκρίνονται στα πραγματικά δεδομένα και τις υπαρκτές ανάγκες της Ζακύνθου, με κατεύθυνση την αξιοποίηση των τοπικών πόρων και την ολοκληρωμένη ενδογενή ανάπτυξη. Συμμετέχει στην υλοποίηση συλλογικών προγραμμάτων υποστήριξης της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, που εκπονούνται με πρωτοβουλία της Κεντρικής Διοίκησης και της ΚΕΔΚΕ. Σ' αυτά τα πλαίσια έχει συμμετάσχει στη συλλογή των στοιχείων για την ανάπτυξη, συντήρηση και ενημέρωση Βάσεων Δεδομένων για : το Μητρώο Εργαζομένων των ΟΤΑ της Ζακύνθου , των δομών Κοινωνικού Χαρακτήρα των ΟΤΑ , των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου των ΟΤΑ του νησιού.

Πρωθεί ή συμμετέχει στην έκδοση φυλλαδίων ή εκδόσεων που προβάλλουν και προάγουν την ιδιαίτερη φυσιογνωμία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και της Ζακύνθου.

Προάγει τη διάδοση του ποιοτικού βιβλίου σε όλη τη Ζάκυνθο , μέσω της λειτουργίας της Κινητής Βιβλιοθήκης.

Οργανώνει ή συμμετέχει στη διοργάνωση συνεδρίων, ημερίδων, συναντήσεων που συμβάλλουν στον εμπλουτισμό των γνώσεων και της έκφρασης της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην εφαρμογή των πολιτικών της στους τομείς αρμοδιότητάς της.

Προβάλλει και προάγει τον πολιτισμό του νησιού, τόσο όσο αφορά στο ιστορικό παρελθόν του, όσο και στη σύγχρονη δημιουργία. Αναπτύσσει σχέσεις συνεργασίας και αλληλοενημέρωσης με όλο το δίκτυο των φορέων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης εντός και εκτός νομού (Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, Δήμοι, Σύνδεσμοι, Δημοτικοί Οργανισμοί, Δημοτικές Επιχειρήσεις, ΚΕΔΚΕ, ΕΕΤΑΑ, ΤΕΔΚ άλλων νομών, Αναπτυξιακές Εταιρίες της Αυτοδιοίκησης).

Πρωθεί την ανάπτυξη σχέσεων συνεργασίας και ανταλλαγής εμπειριών με φορείς Αυτοδιοίκησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Επίσης συνεργάζεται σε νομαρχιακό επίπεδο με τις ακόλουθες επιτροπές για την προώθηση της Τουριστικής Προβολής και της Πολιτισμικής ανάπτυξης. :

Νομαρχιακή Επιτροπή Τουριστικής Προβολής (Ν.Ε.Τ.Π.)

Έργο της Επιτροπής :

Η κατάρτιση Προγραμμάτων Τουριστικής Προβολής του Νομού στο Εσωτερικό και στο Εξωτερικό.

Νομαρχιακή Επιτροπή Πολιτισμού

Έργο και αρμοδιότητες της Επιτροπής Πολιτισμού:

1. Η μελέτη θεμάτων που αφορούν τον πολιτισμό, τα γράμματα και τις τέχνες και η εισήγησή τους στο Νομαρχιακό Συμβούλιο.
2. Η μελέτη ανάδειξης και αξιοποίησης των πολιτιστικών Μνημείων.
3. Ο συντονισμός και η υποστήριξη των πολιτιστικών συλλόγων και φορέων του νησιού.
4. Η ενίσχυση εκδοτικών προσπαθειών που προάγουν την ιστορία και την κουλτούρα της Ζακύνθου.
5. Η διοργάνωση ή συνδιοργάνωση με άλλους φορείς πολιτιστικών εκδηλώσεων.

Νομαρχιακή Επιτροπή Λαϊκής Επιμόρφωσης (ΝΕΛΕ Ζακύνθου)

Στόχοι και Αρμοδιότητες της ΝΕΛΕ:

Η ΝΕΛΕ έχει την ευθύνη για την πραγματοποίηση των στόχων της Λαϊκής Επιμόρφωσης στην περιοχή του νομού παίρνοντας υπόψη την εισήγηση του Συμβουλίου Λαϊκής Επιμόρφωσης και σύμφωνα με τις κατευθύνσεις που δίνονται από τη Γενική Γραμματεία Λαϊκής Επιμόρφωσης. Ειδικότερα η ΝΕΛΕ:

1. Συντονίζει τις προσπάθειες στον τομέα της επιμόρφωσης μεταξύ των φορέων που εκπροσωπούνται σ' αυτήν, καθώς και στην ανάπτυξη συνεργασίας με άλλους επιμορφωτικούς φορείς, δημόσιους ή ιδιωτικούς.
2. Εγκρίνει την ίδρυση Κέντρων Επιμόρφωσης και νυκτερινών Δημοτικών Σχολείων μετά από πρόταση του Συμβουλίου Λαϊκής Επιμόρφωσης.
3. Οργανώνει απευθείας και συμπληρωματικά προς τη δράση των Κέντρων Επιμόρφωσης διάφορες επιμορφωτικές εκδηλώσεις, κοινωνικού ή πολιτιστικού χαρακτήρα.
4. Μεριμνά για την κατάρτιση προγραμμάτων μετεκπαίδευσης του προσωπικού επιμόρφωσης και τη διοργάνωση σεμιναρίων .
5. Συμβάλλει στη δημιουργία των προϋποθέσεων για τη λειτουργία ενός συστήματος διαρκούς εκπαίδευσης επαγγελματικής κατάρτισης και επαγγελματικού προσανατολισμού.
6. Συμβάλλει στην ανάπτυξη καινούργιων μορφών παραγωγικών δραστηριοτήτων και σχέσεων, που θα συμβάλλουν στη μείωση της ανεργίας και υποαπασχόλησης.

1.12 ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ Ν.Α ΖΑΚΥΝΘΟΥ

Η «ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ της ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΖΑΚΥΝΘΟΥ», συστάθηκε νόμιμα δυνάμει του Ν.2218/1994 που δημοσιεύτηκε στο υπ' αριθμό 90/13-6-1994 Φ.Ε.Κ. και λειτουργεί σύμφωνα με τον Οργανισμό Οργάνωσης και Λειτουργίας των Υπηρεσιών της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Ζακύνθου.

Η Αναπτυξιακή Εταιρία που συστάθηκε ως ανώνυμη εταιρία φορέων τοπικής αυτοδιοίκησης έχει ως αντικειμενικούς στόχους:

- 1) Την έρευνα, καταγραφή, μελέτη και αξιολόγηση των δυνατοτήτων ανάπτυξης του νομού (εκπόνηση Τοπικών ή Νομαρχιακών Προγραμμάτων, αξιοποίηση των πόρων του νησιού κ.α.)
- 2) Την βελτίωση της αποτελεσματικότητας των παραγωγικών μονάδων του νησιού και την υποστήριξη των παραγωγικών τομέων της οικονομίας.
- 3) Την προώθηση της τοπικής ανάπτυξης με παράλληλη προστασία του περιβάλλοντος.
- 4) Τη στήριξη ειδικών ομάδων του πληθυσμού
- 5) Τη βελτίωση/επέκταση της κοινωνικό-πολιτιστικής υποδομής και γενικότερα της πλούσιας πολιτιστικής κληρονομιάς.

Κατά το παρελθόν η Α.Ε.Ν.Α.Ζ Α.Ε. έχει δραστηριοποιηθεί στην υλοποίηση αρκετών ευρωπαϊκών προγραμμάτων και διαθέτει την απαιτούμενη εμπειρία στην οργάνωση και υλοποίηση συναφών με τις προτεινόμενες δράσεις δραστηριοτήτων. Συγκεκριμένα:

Το 1998 ανέλαβε την οργάνωση και υλοποίηση των εκδηλώσεων για το έτος Σολωμού.

Το 1999 υλοποίησε το πρόγραμμα του Υπουργείου Περιβάλλοντος Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων που σχετιζόταν με τον καθαρισμό της περιοχής του βιοτόπου της χελώνας Caretta-Caretta.

Στα πλαίσια του ευρωπαϊκού προγράμματος INTERREG II Ελλάδος – Ιταλίας, Υποπρόγραμμα 4, Μέτρο 2 υλοποίησε το πρόγραμμα «Μελέτη, έρευνα και καταγραφή της μουσικής κληρονομιάς και των ηθών και εθίμων της Ζακύνθου και της Απουλίας»

Στα πλαίσια του ίδιου ευρωπαϊκού προγράμματος INTERREG II, Μέτρο 5.3 πραγματοποίησε εκπαιδευτικά προγράμματα στην Απουλία και στην Ζάκυνθο.

Συμμετέχει στο πρόγραμμα «Δικτυωθείτε» που στοχεύει στην εξοικείωση ΜΜΕ με τις νέες τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών.

Στα πλαίσια του διασυνοριακού προγράμματος INTERREG III, έχει καταρτίσει προτάσεις για την ανάπτυξη και αναβάθμιση του Νομού.

Έχει αναλάβει τη λειτουργία του Κέντρου Υποδοχής Επενδυτών (ΚΥΕ) που διευκολύνει τον επενδύτη – επιχειρηματία στη σύσταση αδειοδότηση, εγκατάσταση και λειτουργία μιας νέας επιχείρησης.

Έχει συμμετάσχει στην σύμπραξη των Αναπτυξιακών της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων για την λειτουργία περιφερειακών δομών επιχειρηματικής υποστήριξης – κέντρα επιχειρηματικής & τεχνολογικής ανάπτυξης (Κ.Ε.Τ.Α), που σκοπό έχουν την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών στις ΜΜΕ της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων.

Ενημερώνει για τα τρέχοντα προγράμματα της Ε.Ε. π.χ. Leader+ και τα προγράμματα του Γ' ΚΠΣ και ΕΣΠΑ.

1.13 ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΖΑΚΥΝΘΟΥ

Η ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΖΑΚΥΝΘΟΥ (Σ.Α.Ζ.) Α.Ε., είναι αναπτυξιακή, ανώνυμη εταιρεία, με μετόχους φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης αλλά και συλλογικούς φορείς όλων των τομέων της οικονομίας.

Η εταιρεία ιδρύθηκε στις 27 Μαρτίου του 1998 με Μετοχικό Κεφάλαιο 20.000.000 δρχ., επιμεριζόμενο σε 1.000 μετοχές και Μετόχους την Τοπική Ένωση Δήμων & Κοινοτήτων (Τ.Ε.Δ.Κ.), την Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών (Ε.Α.Σ.), το Σύνδεσμο Ύδρευσης, το Σύνδεσμο Καθαριότητας και το Δήμο Ζακυνθίων.

Οι σκοποί της Εταιρείας είναι:

- Η οικονομική, κοινωνική, πολιτιστική, τοπική ανάπτυξη του Νομού Ζακύνθου.

- Η προστασία και διαχείριση του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος του Νομού Ζακύνθου.

- Η υποστήριξη ενεργειών, δράσεων, πρωτοβουλιών, έργων και προγραμμάτων που απευθύνονται ή προωθούνται από τους φορείς, μετόχους της.

- Η συνεργασία με φυσικά και νομικά πρόσωπα δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου, για την εκπλήρωση των στόχων της.

- Η αξιοποίηση χρηματοδοτικών δυνατοτήτων, σε Τοπικό, Περιφερειακό, Εθνικό, Ευρωπαϊκό και Διεθνές επίπεδο.

1.14 ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ ΔΗΜΟΥ ΖΑΚΥΝΘΟΥ

Στην Ζάκυνθο ήδη από το 1991 άρχισε να λειτουργεί υπό το καθεστώς του Δήμου ο "Σύνδεσμος Καθαριότητας Ζακύνθου" που άρχισε να χαράσσει στρατηγική για την ορθολογιστική διαχείριση των απορριμμάτων σε επίπεδο νομού Ζακύνθου. Το 1998 κατασκευάστηκε και αρχίζει να λειτουργεί μετά από ένα χρόνο το "Κέντρο Ανάκτησης Υλικών" σε συνεργασία με το ΥΠΕΧΩΔΕ και χρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Ένωση, το μοναδικό που λειτουργεί από φορέα Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην Ελλάδα. Με συνδυασμό μηχανικής και χειρονακτικής διαλογής, ανακυκλώνονται χαρτί, αλουμίνιο, σιδηρικά, πλαστικά, γυαλί και ΤΕΤΡΑΠΑΚ με αποτέλεσμα η Ζάκυνθος να ανακυκλώνει σήμερα το 4-5% των απορριμμάτων της. Στα άμεσα σχέδια του δήμου σε συνεργασία με τον σύνδεσμο είναι :

Η δημιουργία ενός πάρκου περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος στην περιοχή όπου βρίσκονται το Κέντρο Ανάκτησης Υλικών

Ο Βιολογικός Καθαρισμός

Μονάδα επεξεργασίας απορριμμάτων Ζακύνθου

Η αναβάθμιση του Χ.Υ.Τ.Α Ζακύνθου

1.15 ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΜΗ ΚΕΡΔΟΣΚΟΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ «ΠΛΑΤΥΦΟΡΟΣ»

Ο «ΠΛΑΤΥΦΟΡΟΣ» συστάθηκε στις 5 Μαΐου 1996, με τη νομική μορφή της Αστικής Εταιρίας μη Κερδοσκοπικού Χαρακτήρα. Τα ιδρυτικά μέλη ήταν 39, ενώ σήμερα η Εταιρεία αριθμεί 170 μέλη. Τα μέλη του «ΠΛΑΤΥΦΟΡΟΥ»

είναι Ζακυνθινοί που κατοικούν, κυρίως, στην Αθήνα, στη Ζάκυνθο, αλλά και εκτός Ελλάδας. Η Εταιρεία διοικείται από 9μελή Διοικούσα Επιτροπή. Στην σύσταση του «ΠΛΑΤΥΦΟΡΟΥ» οδήγησε η διαπίστωση της έλλειψης μηχανισμών προώθησης και ανάπτυξης έργων τέχνης και πολιτισμού στη Ζάκυνθο, καθώς και η διάθεση προσφοράς και δυνατότητα παρέμβασης των μελών και φίλων της Εταιρείας - επιστημόνων, λογοτεχνών, καλλιτεχνών - στο πολιτιστικό γίνεσθαι της Ζακύνθου.

Σκοπός της Εταιρείας είναι η μελέτη, προαγωγή, υποστήριξη και διάδοση κάθε μορφής τέχνης και πολιτισμού, η ενίσχυση, ανάδειξη και προβολή πολιτιστικών ρευμάτων ή νοοτροπιών, η προσέγγιση, έρευνα και παρουσίασή τους και η ανάπτυξη εν γένει κάθε δραστηριότητας που συμβάλλει στην εξέλιξη των επιστημών και στην προβολή μορφών τέχνης και πολιτισμού, με απώτερο σκοπό την προσέλκυση τουριστών πολιτιστικού ενδιαφέροντος

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η Εταιρεία στην ενασχόληση με τις μορφές Τέχνης και Πολιτισμού που συνδέονται με τη Ζάκυνθο ή τους Ζακυνθινούς και κυρίως για την παρουσίαση του έργου των Ζακυνθινών που υπηρέτησαν ή υπηρετούν τις τέχνες, το λόγο και τις επιστήμες.

Μέσα για την επίτευξη των σκοπών της Εταιρείας είναι η οργάνωση εκθέσεων, ημερίδων, σεμιναρίων, συνεδριακών εκδηλώσεων, επιστημονικών συναντήσεων, πολιτιστικών εκδηλώσεων (θέατρο, μουσική, λόγος, εικαστικά, οπτικοακουστικά ντοκουμέντα), οι δημοσιεύσεις, οι εκδόσεις εντύπων, τα ερευνητικά προγράμματα για τις επιστήμες και τον πολιτισμό.

Ο «ΠΛΑΤΥΦΟΡΟΣ», στηριζόμενος στην εθελοντική προσφορά και την κύρια οικονομική στήριξη μελών και φίλων, έχει στο ενεργητικό του ένα, από τα σοβαρότερα στη Ζάκυνθο, πολιτιστικό έργο. Εκτιμώντας τη συνέπεια στους στόχους και τη σοβαρότητα των διοργανώσεων που πραγματοποιεί η Εταιρεία, Πανεπιστημιακά και Πνευματικά Ιδρύματα έχουν συνεργαστεί σε πολλές από τις εκδηλώσεις.

1.16 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΖΑΚΥΝΘΟΥ

Σύμφωνα με εκθέσεις της Γενικής Γραμματείας της Ε.Σ.Υ.Ε η οικονομική ανάπτυξη του Νομού Ζακύνθου και πιο συγκεκριμένα του δήμου δεν περιορίζεται σε έναν κλάδο οικονομικής δραστηριότητας αλλά σε πολλούς.

Παρακολουθώντας τους πίνακες που παρατίθενται πιο κάτω μπορούμε να βγάλουμε συμπεράσματα για το ποιος κλάδος είναι πιο παραγωγικός, σε ποιόν απασχολούνται περισσότεροι και προς πια κατεύθυνση(κλάδοι οικονομίας) θα πρέπει η Τοπική Αυτοδιοίκηση να στρέψει το ενδιαφέρον της για να τους διατηρήσει τους πιο παραγωγικούς και να τους ενισχύσει τους πιο αδύναμους.

Πίνακας 1

ΝΟΜΟΣ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
ΝΟΜΟΣ ΖΑΚΥΝΘΟΥ	ΓΕΩΡΓΙΑ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ ΘΗΡΑ ΚΑΙ ΔΑΣΟΚΟΜΙΑ(Α)	23
	ΑΛΙΕΙΑ(Β)	5
	ΟΡΥΧΕΙΑ ΚΑΙ ΛΑΤΟΜΕΙΑ(Γ)	6
	ΜΕΤΑΠΟΙΗΤΙΚΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ(Δ)	321
	ΠΑΡΟΧΗ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΥ ΡΕΥΜΑΤΟΣ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ(Ε)	27
	ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ(ΣΤ)	788
	ΧΟΝΔΡΙΚΟ ΚΑΙ ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ(Ζ)	1575
	ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ ΚΑΙ ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΑ(Η)	1979
	ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ(Θ)	215
	ΕΝΔΙΑΜΕΣΟΙ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ(Ι)	15
	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ,ΕΚΜΙΣΘΩΣΗ ΑΚΙΝΗΤΩΝ(Κ)	342
	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΑΜΥΝΑ(Λ)	2
	ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ(Μ)	12
	ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ(Ν)	10
	ΆΛΛΕΣ δραστηριότητες -ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ(Ξ)	255
	ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΚΛΑΔΟΣ	19
	ΣΥΝΟΛΟ	5594

Στον πίνακα 1 παρατηρούμε τα εξής :στο σύνολο του νομού Ζακύνθου δραστηριοποιούνται 5594 επιχειρήσεις με μεγαλύτερο αριθμό επιχειρήσεων στους κλάδους Μεταποίησης (Δ), Κατασκευές (ΣΤ),Χονδρικό και Λιανικό εμπόριο(Ζ),Ξενοδοχεία και Εστιατόρια(Η),Μεταφορές Αποθήκευση και Επικοινωνία(Θ),Διαχείριση Ακίνητης Περιουσίας και Εκμίσθωση Ακινήτων(Κ)και Παροχή Υπηρεσιών(Ξ).

Γίνεται αντιληπτό ότι αυτοί οι οικονομικοί κλάδοι αποτελούν τον βασικότερο οικονομικό μοχλό ανάπτυξης αφού έχουν τις περισσότερες επιχειρήσεις.

Όσον αφορά τον Δήμο Ζακύνθου η οικονομική ανάπτυξη διαμορφώνεται ως εξής με βάση τον πίνακα 2

Πίνακας 2

ΚΛΑΔΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ	ΑΡΙΘΜ. ΑΠΑΣΧΟΛ. ΑΡΡΕΝ.	ΑΡΙΘΜ. ΑΠΑΣΧΟΛ. ΘΥΛ.	ΣΥΝΟΛΟ
ΓΕΩΡΓΙΑ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ ΘΗΡΑ ΚΑΙ ΔΑΣΟΚΟΜΙΑ(Α)	498	212	710
ΑΛΙΕΙΑ(Β)	21	8	29
ΟΡΥΧΕΙΑ ΚΑΙ ΛΑΤΟΜΕΙΑ(Γ)	14	2	16
ΜΕΤΑΠΟΙΗΤΙΚΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ(Δ)	325	57	382
ΠΑΡΟΧΗ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΥ ΡΕΥΜΑΤΟΣ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ(Ε)	49	9	58
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ(ΣΤ)	1012	5	1017
ΧΟΝΔΡΙΚΟ ΚΑΙ ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ(Ζ)	624	390	1014
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ ΚΑΙ ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΑ(Η)	526	665	1191
ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ(Θ)	316	62	378
ΕΝΔΙΑΜΕΣΟΙ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ(Ι)	42	53	95
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ,ΕΚΜΙΣΘΩΣΗ ΑΚΙΝΗΤΩΝ(Κ)	174	162	336
ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΑΜΥΝΑ(Λ)	241	156	397
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ(Μ)	163	259	422
ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ(Ν)	92	144	236
Άλλες δραστηριότητες -ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ(Ξ)	144	83	227
ΣΥΝΟΛΟ	4241	2267	6508

ΔΕΝ ΕΧΟΥΝ ΛΗΦΘΕΙ ΥΠΟΨΗΝ ΤΑ ΙΔΙΩΤΙΚΑ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΑ ΠΟΥ
ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΝ ΟΙΚΙΑΚΟ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΟ ΝΕΟΙ ΑΥΤΟΙ ΠΟΥ ΔΕΝ
ΗΛΩΣΑΝ ΚΛΑΔΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

ΙΔΙΩΤΙΚΑ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΑ ΣΥΝΟΛΟ ΑΡΡΕΝ +ΘΥΛΗ=78

ΝΕΟΙ ΣΥΝΟΛΟ ΑΡΡΕΝ+ΘΥΛΕΙΣ=451

Δ.Δ.ΚΛ.ΑΡΡΕΝ+ΘΥΛΕΙΣ=489

ΣΥΝΟΛΟ(6580+78+451+489)=7526

Την μεγαλύτερη επιχειρηματική δραστηριότητα την συναντούμε στους τομείς της Μεταποίησης, Ξενοδοχεία και εστιατόρια, Κατασκευές, Χονδρικό και Λιανικό εμπόριο, Διαχείριση Ακίνητης περιουσίας - Αγορά και Εκμίσθωση ακινήτων, Μεταφορά και επικοινωνία μιας και απασχολούνται περισσότεροι σε αυτούς τους τομείς.(Γράφημα 1).

ΓΡΑΦΗΜΑ 1

Βέβαια θα πρέπει να λάβουμε υπόψιν μας και το πληθυσμό των δημοτικών διαμερισμάτων του Δήμου Ζακύνθου(πίνακες 3,4,5,6,7,8) που απασχολείτε στους διάφορους κλάδους της Οικονομίας για να μπορούμε να καταλήξουμε ποιοι αποτελούν βασικό ρόλο ανάπτυξης στον δήμο , μιας και τα οικονομικά μεγέθη κάθε τομέα είναι πολύ δύσκολα να τα βρούμε σε τοπικό επίπεδο. Λαμβάνοντας όμως υπόψιν των αριθμό απασχολούμενων σε κάθε κλάδο τόσο σε τοπικό επίπεδο, όσο και σε ολόκληρο τον νομό τον τζίρο που αποφέρει ο κάθε κλάδος θα μπορούμε να βγάλουμε τα συμπεράσματά μας.

Πίνακας 3
Δ.Δ ΑΜΠΕΛΟΚΗΠΩΝ

ΚΛΑΔΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΑΡΡΕΝ+ΘΥΛΕΙΣ
ΓΕΩΡΓΙΑ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ ΘΗΡΑ ΚΑΙ ΔΑΣΟΚΟΜΙΑ Α	163
ΟΡΥΧΕΙΑ ΚΑΙ ΛΑΤΟΜΕΙΑ Γ	3
ΜΕΤΑΠΟΙΗΤΙΚΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ Δ	28
ΠΑΡΟΧΗ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΥ ΡΕΥΜΑΤΟΣ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ Ε	2
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ ΣΤ	79
ΧΟΝΔΡΙΚΟ ΚΑΙ ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ Ζ	104
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ ΚΑΙ ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΑ Η	95
ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ Θ	28
ΕΝΔΙΑΜΕΣΟΙ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ Ι	6
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ,ΕΚΜΙΣΘΩΣΗ ΑΚΙΝΗΤΩΝ Κ	13
ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΑΜΥΝΑ Λ	21
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ Μ	11
ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ Ν	7
ΆΛΛΕΣ δραστηριότητες -ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ Ξ	20
ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΚΛΑΔΟΣ Ο	4
ΝΕΟΙ	73
Δ.Δ.ΟΙΚΟΝΟΜΙΚ.ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤ.	17

Σύνολο αριθμού απασχολούμενων Δ.Δ.Αμπελοκήπων 674

Πίνακας 4
Δ.Δ ΜΠΟΧΑΛΗΣ

ΚΛΑΔΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΑΡΡΕΝ+ΘΥΛΕΙΣ
ΓΕΩΡΓΙΑ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ ΘΗΡΑ ΚΑΙ ΔΑΣΟΚΟΜΙΑ Α	89
ΟΡΥΧΕΙΑ ΚΑΙ ΛΑΤΟΜΕΙΑ Γ	2
ΜΕΤΑΠΟΙΗΤΙΚΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ Δ	18
ΠΑΡΟΧΗ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΥ ΡΕΥΜΑΤΟΣ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ Ε	8
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ ΣΤ	55
ΧΟΝΔΡΙΚΟ ΚΑΙ ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ Ζ	53
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ ΚΑΙ ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΑ Η	43
ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ Θ	16
ΕΝΔΙΑΜΕΣΟΙ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ Ι	10
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ,ΕΚΜΙΣΘΩΣΗ ΑΚΙΝΗΤΩΝ Κ	22
ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΑΜΥΝΑ Λ	28
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ Μ	17
ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ Ν	17
ΆΛΛΕΣ δραστηριότητες -ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ Ξ	11
ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΚΛΑΔΟΣ Ο	3
ΝΕΟΙ	18
Δ.Δ.ΟΙΚΟΝΟΜΙΚ.ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤ.	4

Σύνολο αριθμού απασχολούμενων Δ.Δ Μπόχαλης 414

Πίνακας 5
Δ.Δ ΑΡΓΑΣΙΟΥ

ΚΛΑΔΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΑΡΡΕΝ+ΘΥΛΕΙΣ
ΓΕΩΡΓΙΑ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ ΘΗΡΑ ΚΑΙ ΔΑΣΟΚΟΜΙΑ Α	47
ΑΛΙΕΙΑ Β	11
ΟΡΥΧΕΙΑ ΚΑΙ ΛΑΤΟΜΕΙΑ Γ	1
ΜΕΤΑΠΟΙΗΤΙΚΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ Δ	12
ΠΑΡΟΧΗ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΥ ΡΕΥΜΑΤΟΣ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ Ε	6
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ ΣΤ	26
ΧΟΝΔΡΙΚΟ ΚΑΙ ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ Ζ	45
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ ΚΑΙ ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΑ Η	61
ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ Θ	9
ΕΝΔΙΑΜΕΣΟΙ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ Ι	2
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ,ΕΚΜΙΣΘΩΣΗ ΑΚΙΝΗΤΩΝ Κ	11
ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΑΜΥΝΑ Λ	17
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ Μ	9
ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ Ν	11
ΆΛΛΕΣ δραστηριότητες -ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ Ξ	15
ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΚΛΑΔΟΣ Ο	1
ΝΕΟΙ	27
Δ.Δ.ΟΙΚΟΝΟΜΙΚ.ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤ.	27

Σύνολο αριθμού απασχολούμενων Δ.Δ Αργασιού 338

Δ.Δ ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ

ΚΛΑΔΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΑΡΡΕΝ+ΘΥΛΕΙΣ
ΓΕΩΡΓΙΑ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ ΘΗΡΑ ΚΑΙ ΔΑΣΟΚΟΜΙΑ Α	93
ΟΡΥΧΕΙΑ ΚΑΙ ΛΑΤΟΜΕΙΑ Γ	1
ΜΕΤΑΠΟΙΗΤΙΚΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ Δ	11
ΠΑΡΟΧΗ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΥ ΡΕΥΜΑΤΟΣ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ Ε	1
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ ΣΤ	31
ΧΟΝΔΡΙΚΟ ΚΑΙ ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ Ζ	28
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ ΚΑΙ ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΑ Η	53
ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ Θ	10
ΕΝΔΙΑΜΕΣΟΙ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ Ι	6
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ,ΕΚΜΙΣΘΩΣΗ ΑΚΙΝΗΤΩΝ Κ	7
ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΑΜΥΝΑ Λ	5
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ Μ	4
ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ Ν	5
ΆΛΛΕΣ δραστηριότητες -ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ Ξ	3
ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΚΛΑΔΟΣ Ο	14
Δ.Δ.ΟΙΚΟΝΟΜΙΚ.ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤ.	24

Πίνακας 6

Σύνολο αριθμού απασχολούμενων Δ.Δ Βασιλικού 296

Πίνακας 7
Δ.Δ ΓΑΙΤΑΝΙΟΥ

ΚΛΑΔΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΑΡΡΕΝ+ΘΥΛΕΙΣ
ΓΕΩΡΓΙΑ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ ΘΗΡΑ ΚΑΙ ΔΑΣΟΚΟΜΙΑ Α	101
ΜΕΤΑΠΟΙΗΤΙΚΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ Δ	39
ΠΑΡΟΧΗ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΥ ΡΕΥΜΑΤΟΣ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ Ε	1
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ ΣΤ	79
ΧΟΝΔΡΙΚΟ ΚΑΙ ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ Ζ	137
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ ΚΑΙ ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΑ Η	80
ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ Θ	21
ΕΝΔΙΑΜΕΣΟΙ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ Ι	5
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ,ΕΚΜΙΣΘΩΣΗ ΑΚΙΝΗΤΩΝ Κ	27
ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΑΜΥΝΑ Λ	36
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ Μ	21
ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ Ν	21
Άλλες δραστηριότητες -ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ Ξ	13
ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΚΛΑΔΟΣ Ο	3
ΝΕΟΙ	22
Δ.Δ.ΟΙΚΟΝΟΜΙΚ.ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤ.	21

Σύνολο αριθμού απασχολούμενων Δ.Δ Γαϊτανίου 627

Δ.Δ ΖΑΚΥΝΘΙΩΝ

Πίνακας 8

ΚΛΑΔΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΑΡΡΕΝ+ΘΥΛΕΙΣ
ΓΕΩΡΓΙΑ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ ΘΗΡΑ ΚΑΙ ΔΑΣΟΚΟΜΙΑ(Α)	217
ΑΛΙΕΙΑ(Β)	18
ΟΡΥΧΕΙΑ ΚΑΙ ΛΑΤΟΜΕΙΑ(Γ)	9
ΜΕΤΑΠΟΙΗΤΙΚΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ(Δ)	274
ΠΑΡΟΧΗ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΥ ΡΕΥΜΑΤΟΣ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ(Ε)	40
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ(ΣΤ)	747
ΧΟΝΔΡΙΚΟ ΚΑΙ ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ(Ζ)	647
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ ΚΑΙ ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΑ(Η)	859
ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ(Θ)	294
ΕΝΔΙΑΜΕΣΟΙ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ(Ι)	72
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ,ΕΚΜΙΣΘΩΣΗ ΑΚΙΝΗΤΩΝ(Κ)	257
ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΑΜΥΝΑ(Λ)	288
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ(Μ)	359
ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ(Ν)	176
Άλλες δραστηριότητες -ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ(Ξ)	163
ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΚΛΑΔΟΣ	64
ΝΕΟΙ	297
Δ.Δ.ΟΙΚΟΝΟΜΙΚ.ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤ.	396

Σύνολο αριθμού απασχολούμενων Δ.Δ Ζακυνθινών 5177

Σύμφωνα με τους πίνακες 3,4,5,6,7,8 που απεικονίζουν τους κλάδους κάθε οικονομικής δραστηριότητας σε κάθε δημοτικό διαμέρισμα απορρέουν τα εξής αποτελέσματα ότι η Γεωργία , Κτηνοτροφία , Θήρα και Δασοκομία, Αλιεία, Μεταποιητικές επιχειρήσεις, Κατασκευές, Χονδρικό και Λιανικό εμπόριο , Ξενοδοχεία και Εστιατόρια, Διαχείριση Ακίνητης Περιουσίας, Εκμίσθωση Ακινήτων ,Μεταφορές αποτελούν τους βασικότερους άξονες οικονομικής δραστηριότητας και ανάπτυξης σε κάθε δημοτικό διαμέρισμα μιας και σ' αυτούς συναντούμε των περισσότερο αριθμό απασχολουμένων.

Αν λάβουμε υπόψιν μας τον πίνακα 2 και πίνακες 3,4,5,6,7,8 και την τελευταία απογραφή που διενεργήθηκε από την Γενική Γραμματεία της Ε.Σ.Υ.Ε καταλήγουμε ότι από το σύνολο του πληθυσμού του δήμου 16475,οι 15052 (7526+674+414+338+296+627+5177) αποτελούν τον οικονομικά ενεργό πληθυσμό του Δήμου και το μεγαλύτερο μέρος απασχολείτε στους πιο παραγωγικούς κλάδους της τοπικής Οικονομίας.

Ακόμα παρακολουθώντας τα οικονομικά μεγέθη (τζίρος) κάθε κλάδου της οικονομίας σε επίπεδο νομού γίνεται ακόμα πιο κατανοητό ότι Βασικότερος Οικονομικός μοχλός ανάπτυξης είναι το **Χονδρικό και Λιανικό εμπόριο, Τουρισμός , Μεταποίηση**.(πίνακας 9, Γράφημα 2).

Πίνακας 9

ΚΛΑΔΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ	ΤΖΙΡΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
ΓΕΩΡΓ. ΚΤΗΝΟΤ ΘΗΡΑ ΚΑΙ ΔΑΣΟΚΟΜΙΑ(Α)	0,22
ΑΛΙΕΙΑ(Β)	0,35
ΟΡΥΧΕΙΑ ΚΑΙ ΛΑΤΟΜΕΙΑ(Γ)	2,68
ΜΕΤΑΠΟΙΗΤΙΚΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ(Δ)	1,25
ΠΑΡΟΧΗ ΗΛΕΚΤΡΙΚ .ΡΕΥΜΑΤ. ΦΥΣΙΚ. ΑΕΡΙΟΥ(Ε)	1,89
ΜΕΤΑΦ. ΑΠΟΘΗΚ. ΕΠΙΚΟΙΝ.(Θ)	30,13
ΚΑΤΑΣΚ.(ΣΤ)	35,67
ΧΟΝΔ.-ΛΙΑΝ. ΕΜΠΟΡ.(Ζ)	329,48
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ-ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΑ	122,92
ΕΝΔΙΑΜΕΣΟΙ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ(Ι)	0,05
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ,ΕΚΜΙΣΘΩΣΗ ΑΚΙΝΗΤΩΝ(Κ)	4,29
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	0,42
ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ(Ν)	5,24
ΆΛΛΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ -ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ(Ξ)	8,47
ΙΔΙΩΤΙΚΑ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΑ Χ	0,14

Γράφημα 2

Συνεπώς με βάση τα οικονομικά μεγέθη που αντλούμε από τους πίνακες και από τα γραφήματα καταλήγουμε ότι ο Δήμος Ζακύνθου διαθέτει σχεδόν όλους τους κλάδους της οικονομίας εκ' των οποίων οι βασικότεροι είναι αυτοί που προαναφέραμε μιας και απασχολούνται οι περισσότεροι, ειδάλως αν δεν ήτανε και παραγωγικοί δεν θα συγκέντρωναν και τόσο αριθμό απασχολουμένων αλλά και από το σύνολο του νομού που τα μεγαλύτερα έσοδα αποφέρουν αυτοί κλάδοι.

Σ αυτήν την κατεύθυνση θα πρέπει η Τοπική Αυτοδιοίκηση στο σύνολο της θα πρέπει να στρέψει το ενδιαφέρον της , δηλαδή να ενισχύσει ακόμα περισσότερο τους τομείς αυτούς που αποφέρουν τα περισσότερα έσοδα και στους πιο ασθενέστερους να δημιουργήσει προϋποθέσεις ανάπτυξης με απώτερο σκοπό την τόνωση της ανταγωνιστικότητας, της επιχειρηματικότητας και την προσέλκυση κεφαλαίων για την δημιουργία επιχειρηματικών ευκαιριών.

1.17 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΓΙΑ ΤΟΝ ΔΗΜΟ ΖΑΚΥΝΘΟΥ

Σύμφωνα με τα όσα θέσαμε παραπάνω γίνεται κατανοητό τον βεβαρημένο ρόλο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στον Τομέα του Τουρισμού μιας ο τελευταίος αποτελεί την πιο δυναμική και ανταγωνιστική δραστηριότητα της Οικονομίας μας και εφόσον τα αποτελέσματα της άσκησης των αρμοδιοτήτων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης ειδικότερα στον Τομέα της Ανάπτυξης Περιβάλλοντος και Εύρυθμης Λειτουργίας των Πόλεων προωθούν την Τοπική Ανάπτυξη και αυτή με την σειρά της την Τουριστική Ανάπτυξη.

Η προώθηση των τοπικών συμφερόντων, η βελτίωση του επιπέδου ζωής σε τοπικό επίπεδο, η ίδρυση και λειτουργία πολιτιστικών κέντρων, η αναβάθμιση του οικιστικού ιστού, η προστασία, η αξιοποίηση και εκμετάλλευση των τοπικών και φυσικών πόρων και περιοχών είναι από τις κύριες αρμοδιότητες του Δήμου Ζακύνθου όπου σε συνεργασία με την τοπική κοινωνία και την Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση ,την Αναπτυξιακή Εταιρεία Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης.τον Σύνδεσμο Καθαριότητας Δήμου Ζακύνθου, θέτουν σε λειτουργία έναν μηχανισμό που θα προωθήσει και θα αναπτύξει τον Τομέα του Τουρισμού μέσα από συνεργασίες, έργα μελέτες, εκπονήσεις έργων, περιφερειακά προγράμματα, τοπικές κα κοινοτικές πρωτοβουλίες.

Επίσης παρακολουθήσαμε ότι η οικονομική ανάπτυξη του Δήμου Ζακύνθου, βασίζεται στην Γεωργία , Κτηνοτροφία , Θήρα και Δασοκομία, Αλιεία, Μεταποιητικές επιχειρήσεις, Κατασκευές, Χονδρικό και Λιανικό εμπόριο , Ξενοδοχεία και Εστιατόρια, Διαχείριση Ακίνητης Περιουσίας, Εκμίσθωση Ακινήτων ,Μεταφορές, τον Τουρισμό και αποτελούν τους βασικότερους άξονες οικονομικής δραστηριότητας και ανάπτυξης.

Άρα ο Δήμος Ζακύνθου θα πρέπει να στρέψει το ενδιαφέρον της προς αυτούς τους κατευθυντήριους Τομείς της Οικονομίας και μέσα από δράσεις και ενέργειες ως «συνέπεια» θα έχουμε ανάπτυξη ευκαιριών για την δημιουργία ΜΜΕ , την τόνωση του τοπικού υγιούς ανταγωνισμού, έσοδα από τις πωλήσεις των ΜΜΕ, κέρδη άρα επενδύσεις,επενδύσεις ίσον προσέλκυση κεφαλαίων ημεδαπών και αλλοδαπών επενδυτών σε τομείς της Οικονομίας που είναι και πιο παραγωγικοί όπως είναι ο Τουρισμός.

Άρα ο ρόλος, η συμμετοχή και η παρέμβαση της ΤΑ και κατ' επέκταση του Δήμου Ζακύνθου στην Τουριστική ανάπτυξη και γενικότερα Τομέα του Τουρισμού μιας και ο τελευταίος αποτελεί ένα από τους βασικούς παρονομαστές της Εθνικής Οικονομίας είναι αποφασιστικός.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

2.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο τουρισμός με τη σύγχρονη του μορφή αποτελεί ένα οικονομικό και κοινωνικό φαινόμενο, η ανάπτυξη του οποίου μετά το τέλος των εχθροπραξιών του Β' Παγκόσμιου Πολέμου έχει προσελκύσει ολοένα και περισσότερο το ενδιαφέρον τόσο των αναπτυσσόμενων χωρών, όσο και των αναπτυσσόμενων, δηλαδή αυτών που για ίδιους ή διαφορετικούς λόγους δεν έχουν κατορθώσει ακόμα να διακόψουν το φαύλο κύκλο της φτώχειας και της μιζέριας τους. Οι λόγοι είναι κατανοητοί. Αν και ο τουρισμός σε καμιά περίπτωση δεν μπορεί να αποτελέσει πανάκεια για την αντιμετώπιση όλων των οικονομικών και κοινωνικών προβλημάτων των χωρών που επιχειρούν να τον αναπτύξουν, έχει αποδειχτεί στην πράξη ότι κάτω από προϋποθέσεις μπορεί να συμβάλει σημαντικά στην οικονομική τους ανάπτυξη ή και μεγέθυνση. Αυτός άλλωστε είναι και ο λόγος που η ανάπτυξη του επιδιώκεται ολοένα και περισσότερο κυρίως από τις αναπτυσσόμενες χώρες. Η αναπτυξιακή πορεία του τουρισμού σε παγκόσμιο επίπεδο υπήρξε ομολογουμένως εντυπωσιακή, αφού από το 1997 αδιαφιλονίκητα αναγνωρίζεται πλέον ως η μεγαλύτερη βιομηχανία του κόσμου.

Οι παράγοντες εκείνοι που συνέβαλαν σε αυτό ήταν κατά κύριο λόγο η αύξηση του εισοδήματος των ανθρώπων, ο περισσότερος ελεύθερος χρόνος στη διάθεση τους για διακοπές και ξεκούραση, η ραγδαία τεχνολογική εξέλιξη στα μέσα μαζικής μεταφοράς και ιδιαίτερα στα αεροπλάνα και τέλος η απλούστευση των διατυπώσεων εισόδου-εξόδου στις χώρες υποδοχής και φιλοξενίας τουριστών.

Ειδικότερα σε ότι αφορά την εντυπωσιακή εξέλιξη των μεταφορικών μέσων, θα πρέπει να ειπωθεί ότι αυτά συνέβαλαν στο να αυξηθεί η εμβέλεια του διεθνούς τουρισμού, με την έννοια ότι με το πέρασμα του χρόνου ολοένα και περισσότεροι άνθρωποι επισκέπτονται πιο απομακρυσμένους τουριστικούς προορισμούς.

Η τάση αυτή είχε σαν αποτέλεσμα να αλλάξουν βαθμιαία οι κατευθύνσεις ροών του διεθνούς τουριστικού ρεύματος.

Ας σημειωθεί ότι τόσο η εξέλιξη του τουρισμού σε μια δυναμικά αναπτυσσόμενη βιομηχανία, όσο και η τρέχουσα οικονομική σημασία του δεν πρέπει να αντιμετωπίζονται χωριστά, αλλά στο πλαίσιο του αυξανόμενου ενδιαφέροντος για τον τριτογενή τομέα, δηλαδή του τομέα των υπηρεσιών της οικονομικής δραστηριότητας μιας χώρας.

2.2 ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Ο τουρισμός κατά γενική παραδοχή, θεωρείται ότι είναι ένας από τους σημαντικότερους κλάδους της οικονομίας πολλών αναπτυσσόμενων χωρών που υπόσχεται οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη σε τοπικό και εθνικό επίπεδο.

Γενικά όλες οι εκτιμήσεις συγκλίνουν στην διαπίστωση ότι οι κινητήριες δυνάμεις της παγκόσμιας οικονομίας στον 21^ο αιώνα, θα είναι οι 3 υπέρ βιομηχανίες υπηρεσιών: η Τεχνολογία Πληροφοριών, οι Τηλεπικοινωνίες και ο Τουρισμός.

Ο τουρισμός, ενώ αρχικά είχε θεωρηθεί ότι είναι μία δραστηριότητα που δεν καταστρέφει τους φυσικούς πόρους, όμως από την δεκαετία του 70 και

μετά, η «αθώα» αυτή άποψη άρχισε να αμφισβητείτε ολοένα και περισσότερο. Η υπέρβαση της τουριστικής χωρικότητας σε πολλές περιοχές του πλανήτη μας προκάλεσε αρνητικές επιπτώσεις στο φυσικό περιβάλλον και έντονες κοινωνικές συγκρούσεις που διαρκώς αυξάνονται.

Όπως είναι φυσικό για να συνεχιστεί απρόσκοπτα η τουριστική ανάπτυξη και μάλιστα κατά τον τρόπο συμβατό με το φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον πρέπει οι φυσικοί και ανθρωπίνι πόροι που το στηρίζουν να συνεχίσουν να είναι διαθέσιμοι(παρθένα τοπία και ακτές, καθαρές θάλασσες), και να γίνεται ορθολογική χρήση τους με βάση τις αρχές της αειφορίας.

Παρόλα αυτά , η σχέση μεταξύ περιβάλλοντος και τουρισμού δεν είναι καλά θεμελιωμένη στην τουριστική ανάλυση, Μεταξύ αυτών των εννοιών υπάρχει μια σχέση αμοιβαία εξαρτώμενη.

Επίσης είναι αληθές ότι τα αποτελέσματα του τουρισμού, έχουν υποκειμενικό χαρακτήρα και μερικές φορές είναι μεροληπτικά γεγονός που προκαλεί μια πρακτική δυσκολία στην μελέτη τους. Ακόμα, υπάρχει πρακτική δυσκολία στον διαχωρισμό των τουριστικών επιδράσεων από άλλες συναφείς ενέργειες που λαμβάνουν χώρα στο ίδιο περιβάλλον.

Η έκταση, η ευρύτητα των επιπτώσεων του τουρισμού, καθώς και η σοβαρότητα των προβλημάτων ποικίλουν γεωγραφικά για τους εξής λόγους:

Πρώτον , ο τουρισμός ως κλάδος της οικονομίας δεν είναι σαφώς προσδιορισμένος παρουσιάζει μια πολυσυνθετότητα και ετερογένεια

Δεύτερον η ανάπτυξη του τουρισμού επιφέρει κοινωνικές αλλαγές στις περιοχές υποδοχής τουριστικών ρευμάτων με τα συνακόλουθα θετικά και αρνητικά αποτελέσματα.

Τρίτον το εύρος και η ποικιλία των επιπτώσεων διαφέρουν σε κάθε τουριστικό προορισμό.

Εδώ έρχεται και η συμβολή της Τοπικής αυτοδιοίκησης , αφού λειτουργεί σαν μηχανισμός προώθησης των τοπικών συμφερόντων , ανάπτυξης της τοπικής κοινωνίας και κατ' επέκταση ανάπτυξη του Τουρισμού.

2.3 ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Γενικώς διακρίνονται οι ακόλουθες μορφές τουρισμού

1. Τουρισμός σε σχέση με τα μεταφορικά μέσα:

- αεροπορικός τουρισμός
- σιδηροδρομικός τουρισμός
- θαλάσσιος τουρισμός
- οδικός τουρισμός
- περιπατητικός τουρισμός
- ιπποτουρισμός
- ποδηλατικός τουρισμός κ.τ.λ.

2. Τουρισμός σε σχέση με το τουριστικό κατάλυμα:

- τουρισμός ξενοδοχείου
- τουρισμός πανσιόν
- τουρισμός μπάνγκαλους και επιπλωμένων διαμερισμάτων
- τουρισμός κάμπινγκ
- τουρισμός παραθεριστικής κατοικίας

- τουρισμός τροχόσπιτου κ.τ.λ.

3. Τουρισμός σε σχέση με το προορισμό:

- εσωτερικός (ημεδαπός) τουρισμός
- διεθνής (αλλοδαπός) τουρισμός
- διηπειρωτικός και διαπεριφερειακός τουρισμός
- παράθαλάσσιος τουρισμός
- παραλίμνιος τουρισμός
- ορεινός τουρισμός
- τουρισμός πόλεων
- υπαίθριος τουρισμός.

4. Τουρισμός σε σχέση με την αναψυχή και τον ελεύθερο χρόνο

- τουρισμός αναψυχής
- πολιτιστικός τουρισμός
- αθλητικός τουρισμός
- γαστρονομικός τουρισμός
- κυνηγετικός τουρισμός
- θρησκευτικός τουρισμός
- εορταστικός τουρισμός
- οικογενειακός τουρισμός
- αγροτουρισμός κ.λ.π.

5. Επαγγελματικός τουρισμός:

- τεχνικός τουρισμός
- επιστημονικός τουρισμός
- συνεδριακός τουρισμός
- εκθεσιακός τουρισμός
- τουρισμός κινήτρων κ.λ.π.

6. Τουρισμός υγείας:

- τουρισμός ανάπαυσης
- ιαματικός τουρισμός
- τουρισμός θάλασσοθεραπείας κ.λ.π.

7. Τουρισμός σε σχέση με τη διάρκεια παραμονής:

- τουρισμός μικρής διάρκειας
- τουρισμός μεγάλης διάρκειας
- τουρισμός του weekend.

8. Τουρισμός σε σχέση με το μέγεθος της ομάδας:

- ατομικός τουρισμός
- οικογενειακός τουρισμός
- ομαδικός τουρισμός (group).

9. Τουρισμός σε σχέση με την ηλικία:

- τουρισμός νέων
- τουρισμός της τρίτης ηλικίας.

10. Τουρισμός σε σχέση με το προϋπολογισμό του ταξιδιού:

- τουρισμός πολυτελείας
- κοινωνικός τουρισμός
- μαζικός τουρισμός.

2.4 ΑΛΙΕΥΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Η ανάγκη για εναλλακτικές δραστηριότητες των Ελλήνων αλιέων έχει από καιρό γίνει αντιληπτή. Στα πλαίσια μάλιστα της μεταρρύθμισης της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής, όπου διαπιστώθηκε η κρίση στην οποία έχουν περιέλθει τα αλιευτικά αποθέματα και αποφασίστηκε ότι πρέπει να δοθεί βαρύτητα στον περιορισμό της αλιευτικής δραστηριότητας, η ανάγκη για επαγγελματικό επαναπροσανατολισμό και επαγγελματική διαφοροποίηση – μία μεταστροφή δηλαδή των δραστηριοτήτων των αλιέων – είναι ακόμα μεγαλύτερη.

Ο νέος προσανατολισμός θα ήταν θεμιτό να βρίσκεται στην κατεύθυνση του τουρισμού, δεδομένου ότι οι περισσότερες περιοχές της χώρας μας έχουν ήδη μεγάλη εμπειρία στον τουριστικό τομέα και η προσθήκη μιας νέας δυνατότητας ψυχαγωγίας δεν θα μπορούσε παρά να λειτουργήσει θετικά. Δηλαδή ο αλιευτικός τουρισμός από τη μια αποτελεί μία εναλλακτική επαγγελματική δραστηριότητα για τους αλιείς, ενώ από την άλλη είναι ένας επιπλέον πόλος έλξης (τουριστική attraction) για τους τουρίστες, χωρίς να λειτουργεί ανταγωνιστικά με άλλες δραστηριότητες.

Ο άμεσος στόχος, της εμπλοκής επαγγελματιών αλιέων μιας περιοχής, σε τουριστικές δραστηριότητες είναι η ενίσχυση του εισοδήματός τους και η ενδυνάμωση της συνοχής των τοπικών κοινωνιών.

Η εμπειρία της αλληλεπίδρασης μεταξύ αλιείας και τουρισμού παρουσιάζει μεγάλη διακύμανση από περιοχή σε περιοχή ανάλογα με τον βαθμό και το είδος της τουριστικής ανάπτυξης, και της αλιείας που αναπτύσσεται. Από την θετική πλευρά, μια τοπική τουριστική αγορά μπορεί να προσδώσει πρόσθετη αξία στις οικονομικές δραστηριότητες της περιοχής και να δώσει ερεθίσματα για τη δημιουργία βοηθητικών δραστηριοτήτων και διαδικασιών με πρόσθετη αξία για την κοινότητα ενώ υποβοηθά την βελτίωση των υποδομών. Στις περιοχές όπου η τουριστική βιομηχανία είναι περιορισμένη και έχει γίνει αισθητή η ανάγκη διαφοροποίησης από τις αλιευτικές δραστηριότητες, ο τουρισμός μπορεί να προσφέρει μια εναλλακτική λύση. Η τουριστική βιομηχανία μπορεί παράλληλα να ωφεληθεί από την παρουσία της τοπικής βιοτεχνίας και βιομηχανίας αλιείας μέσω της παροχής τοπικών προϊόντων αλιείας, προσδίδοντας έτσι μια επιπλέον μέθοδο προσέλκυσης επισκεπτών, ενώ οι πολιτιστικές της διαστάσεις μπορούν επίσης να συνεισφέρουν στην ξεχωριστή ταυτότητα της περιοχής καθιστώντας την έτσι ακόμη πιο ελκυστική για τους επισκέπτες.

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Αλιείας 2000-2006 ανέθεσε μία μελέτη, συμπεράσματα της οποίας θα αναφερθούν στη συνέχεια, η οποία αναδεικνύει:

- ποια είναι η Ευρωπαϊκή εμπειρία σε θέματα αλιευτικού τουρισμού,
- ποια είναι τα προβλήματα που ο αλιευτικός τουρισμός θα αντιμετωπίσει στην εφαρμογή του.

Το πρώτο πρόβλημα αφορά το θεσμικό πλαίσιο που διέπει την Ελληνική Αλιεία το οποίο χαρακτηρίζεται κατ' αρχήν από πολυνομία με διάσπαρτες διατάξεις και πολλαπλές τροποποιήσεις. Ένα σοβαρό μειονέκτημα αποτελεί το γεγονός ότι πολλές από τις ισχύουσες διατάξεις έχουν θεσπιστεί πριν από τρεις, ακόμα και πέντε δεκαετίες, σε χρόνο δηλαδή που η αλιευτική κατάσταση και οι εν γένει συνθήκες (οικονομικές, κοινωνικές και τεχνικές) τόσο σε επίπεδο χώρας όσο και σε διεθνές επίπεδο, ήταν τελείως διαφορετικές από τις σημερινές. Η δημιουργία ενός ολοκληρωμένου νομικού υπόβαθρου για την αλιεία είναι απαραίτητη προϋπόθεση για να στηριχτεί η ανάπτυξη του αλιευτικού τουρισμού. Το νομικό πλαίσιο που θα δημιουργηθεί θα πρέπει να περιλαμβάνει επιπλέον των θεμάτων της αλιείας και μια σειρά θεμάτων που αφορούν τον αλιευτικό τουρισμό, όπως:

- σαφή ορισμό της έννοιας
- θεσμοθέτηση Κεντρικού Διαχειριστικού Οργάνου
- θεσμοθέτηση κριτηρίων για την επιλογή των δικαιούχων
- θεσμοθέτηση προδιαγραφών για τα σκάφη
- δημιουργία πλαισίου για την περιγραφή μορφών δραστηριότητας και μέτρων παρέμβασης
- επέκταση του πλαισίου των ερασιτεχνικών αλιευτικών αδειών και υιοθέτηση ανταποδοτικών οφελών.

Η προσαρμογή του νομικού πλαισίου σύμφωνα με την μελέτη κρίνεται απαραίτητη και προϋποθέτει συναίνεση από όλους τους εμπλεκόμενους φορείς προκειμένου να δημιουργηθεί ένα σύγχρονο και ευέλικτο νομοθετικό πλαίσιο. Είναι γεγονός ότι πολλές από τις Ευρωπαϊκές Χώρες έχουν ήδη προχωρήσει στις αναγκαίες αλλαγές και ρυθμίσεις ώστε να δημιουργήσουν την κατάλληλη υποδομή για την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού. Η Ελλάδα έχει καθυστερήσει να επεκταθεί στις μορφές αυτές του εναλλακτικού τουρισμού στις οποίες φαίνεται να διαθέτει τόσο αναγκαίο φυσικό απόθεμα όσο και το απαραίτητο ανθρώπινο δυναμικό με σημαντικά συγκριτικά πλεονεκτήματα έναντι άλλων Ευρωπαϊκών χωρών. Επομένως, η εφαρμογή μιας ήπιας μορφής αλιευτικού τουρισμού θα μπορούσε να αποτελέσει μια ενδιαφέρουσα στρατηγική για τη χώρα μας.

Για την οργάνωση και την υλοποίηση δραστηριοτήτων του αλιευτικού τουρισμού θα χρειαστεί μια σειρά παρεμβάσεων εκτός από το νομικό και σε διοικητικό επίπεδο. Από την εμπειρία που έχει αντληθεί από την εφαρμογή αποσπασματικών και περιστασιακών προγραμμάτων αλιευτικού τουρισμού στην Ελλάδα έχουν αναδειχθεί μια σειρά προβλημάτων:

- η άσκηση ερασιτεχνικής αλιείας ασκείται σε πολλές περιπτώσεις σε βάρος των επαγγελματιών της χώρας
- η κοινή χρήση των λιμενικών υποδομών από τουριστικά, ερασιτεχνικά και αλιευτικά σκάφη δημιουργεί προβλήματα στη σωστή διαχείριση των υποδομών
- η χρήση θαλάσσιων χώρων για υποδομές του τουρισμού επηρεάζει ζωτικά αλιευτικά πεδία
- το υποβαθμισμένο θαλάσσιο περιβάλλον πλήττει την αλιεία

- η οργανωτική και οικονομική υπεροχή των φορέων του τουρισμού περιορίζει άλλους κλάδους στην άσκηση παράλληλων δραστηριοτήτων

Προκειμένου να διασφαλιστεί η σωστή οργάνωση και η θετική αλληλεπίδραση μεταξύ αλιείας και τουρισμού, κρίνεται απαραίτητη η δημιουργία ενός κεντρικού συντονιστικού οργάνου. Το κεντρικό αυτό δίκτυο θα μπορεί να παρέχει τεχνική, χρηματοδοτική, νομική, διοικητική και οργανωτική υποστήριξη. Μέσα στα πλαίσια της υποστηρικτικής του δράσης θα περιλαμβάνονται μια σειρά παρεμβάσεων οι οποίες θα προβλέπουν:

- δημιουργία στελεχών υποστήριξης και ελέγχου
- δημιουργία φορέων διαχείρισης που θα ανταποκρίνονται σε αυστηρά κριτήρια και θα είναι επιφορτισμένοι με την ενημέρωση και την εκπαίδευση των ενδιαφερόμενων αλιέων
- τυποποίηση των προδιαγραφών των αλιευτικών σκαφών που μπορούν να ικανοποιήσουν τις ανάγκες μιας τέτοιας δραστηριότητας
- υιοθέτηση ενός νέου και αποτελεσματικότερου νομικού πλαισίου το οποίο θα καθορίζει τον τρόπο με τον οποίο θα μπορούν να δραστηριοποιούνται οι επαγγελματίες αλιείς ως φορείς υλοποίησης δράσεων αλιευτικού τουρισμού
- σύστημα έκδοσης αδειών ερασιτεχνικής αλιείας για τους συμμετέχοντες σε προγράμματα αλιευτικού τουρισμού
- δημιουργία τουριστικών πακέτων δραστηριοτήτων που συμπεριλαμβάνουν και τον αλιευτικό τουρισμό.

Αυτά λοιπόν ήταν τα συμπεράσματα της μελέτης. Όπως βλέπετε τα θέματα αυτά δεν αφορούν χρηματοδοτήσεις. Είναι θέματα στρατηγικής και νομικής φύσης. Ο διαρθρωτικός κανονισμός της αλιείας όμως βάσει του οποίου συντάχθηκε το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Αλιείας επιτρέπει να γίνουν τα πρώτα μικρά βήματα για τη δημιουργία υποδομών αλιευτικού τουρισμού.

Πιο συγκεκριμένα το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Αλιείας στα πλαίσια του μέτρου 4.2 «Κοινωνικοοικονομικά μέτρα» - που έρχεται να αντισταθμίσει την απώλεια εισοδήματος που προκαλείται από την εφαρμογή των αρχών της κοινής αλιευτικής πολιτικής – έχει ενεργοποιήσει τη δράση «Επαγγελματικός επαναπροσανατολισμός ή διαφοροποίηση».

Η δράση αυτή απευθύνεται σε ανθρώπους που ενδιαφέρονται να κατευθυνθούν σε μία νέα επαγγελματική δραστηριότητα, είτε αποκλειστικά εγκαταλείποντας την αλιεία (στην περίπτωση του επαναπροσανατολισμού), είτε εναλλακτικά διατηρώντας εν μέρει και την ιδιότητα του αλιέα (στην περίπτωση της διαφοροποίησης). Οι κάτοικοι των παραμεθόριων και νησιωτικών περιοχών της χώρας έχουν προτεραιότητα κατά τη διαδικασία της επιλογής.

Πιο συγκεκριμένα, για την περίπτωση του επαναπροσανατολισμού αν ένας αλιέας που έχει ασκήσει το επάγγελμα για τα τελευταία τουλάχιστον πέντε έτη, είναι ηλικίας μέχρι 45 ετών, είναι αποφασισμένος να μην ασκήσει το επάγγελμα του αλιέα για τα επόμενα 5 χρόνια κι εφόσον είναι ιδιοκτήτης αλιευτικού σκάφους το αποσύρει ή το μεταβιβάσει ή εφόσον το σκάφος αποτελεί το αντικείμενο της νέας δραστηριότητας καταθέσει την αλιευτική του

άδεια μπορεί να χρηματοδοτηθεί μέχρι 50.000 € και ανάλογα με τα σχέδιά του για την αλλαγή του επαγγέλματός του.

Για την περίπτωση της διαφοροποίησης αν ένας αλιέας που έχει ασκήσει το επάγγελμα για τα τελευταία τουλάχιστον πέντε έτη, είναι ηλικίας μέχρι 45 ετών, είναι ιδιοκτήτης αλιευτικού σκάφους παράκτιας αλιείας και η νέα δραστηριότητα που θέλει να ασκήσει είναι συμβατή με την επαγγελματική ιδιότητα του αλιέα και συμβάλλει στη μείωση της αλιευτικής προσπάθειας των αλιευτικών σκαφών μπορεί να χρηματοδοτηθεί μέχρι 20.000 € και ανάλογα με τα σχέδιά του για την μερική αλλαγή του επαγγέλματός του.

Τα ποσά που αναφέρθηκαν είναι ανώτατα ποσά. Σε καμιά περίπτωση όμως η χρηματοδότηση δεν μπορεί να ξεπερνά το 60% του κόστους του σχεδίου αν είναι ατομικό ή το 80% αν είναι συλλογικό (συμμετέχουν περισσότερα από 3 άτομα).

Τα σχέδια αυτά μπορεί να αφορούν:

- τουριστικές δραστηριότητες
- μικρές επιχειρήσεις αξιοποίησης τοπικών προϊόντων
- μικρές επιχειρήσεις χειροτεχνίας και εμπορίας.

2.5 ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΕΝΝΟΙΑ ΚΑΙ ΑΞΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Ο Αγροτουρισμός είναι μια ήπια μορφή βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης και πολυδραστηριότητας στον αγροτικό χώρο, η οποία έχει ως στόχους:

• Να συμβάλει ώστε ο επισκέπτης να γνωρίσει τις αγροτικές περιοχές, τις αγροτικές ασχολίες, τα τοπικά προϊόντα, την παραδοσιακή κουζίνα και την καθημερινή ζωή των κατοίκων, τα πολιτισμικά στοιχεία και τα αυθεντικά χαρακτηριστικά του χώρου αυτού.

• Να φέρει τον επισκέπτη σε επαφή με τη φύση καθώς και με τις δραστηριότητες στην ύπαιθρο, στις οποίες θα μπορεί να συμμετέχει, να ψυχαγωγηθεί και να νιώσει τη χαρά της περιήγησης, της γνώσης και της ανακάλυψης.

• Να κινητοποιήσει τις παραγωγικές, πολιτισμικές και αναπτυξιακές δυνάμεις του τόπου, συμβάλλοντας έτσι στην αειφόρο περιβαλλοντική, οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη του αγροτικού χώρου.

Ο σωστά σχεδιασμένος και καλά οργανωμένος αγροτουρισμός έχει καταδειχθεί ότι αποτελεί ένα από τα αποτελεσματικότερα εργαλεία για τη μακροπρόθεσμη διατήρηση της ταυτότητας ενός τόπου. Αυτό εξηγείται από το γεγονός ότι σε αυτής της μορφής την τουριστική ανάπτυξη το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα μιας περιοχής αποτελούν πλέον τα διαφοροποιητικά χαρακτηριστικά που στηρίζονται στην διατήρηση και ανάδειξη των τοπικών ιδιαιτεροτήτων της.

Σε επιχειρηματικό επίπεδο, ο αγροτουρισμός αποτελεί τον συνδετικό κρίκο του πρωτογενούς και δευτερογενούς τομέα με τον τριτογενή. Δηλαδή της παραγωγής γεωργικών και κτηνοτροφικών προϊόντων και της μεταποίησης, με την παροχή υπηρεσιών και τον τουρισμό. Κατ' αυτόν τον τρόπο δημιουργεί, στηρίζει και τονώνει την τοπική αγορά, παρέχοντας νέες θέσεις

εργασίας, ένα συμπληρωματικό εισόδημα στις αγροτικές οικογένειες και συγκρατώντας τον πληθυσμό στην ύπαιθρο.

Οι κατηγορίες των επιχειρήσεων που εντάσσονται στον αγροτουρισμό είναι επιγραμματικά οι παρακάτω:

- Αγροτουριστικά καταλύματα
- Πρατήρια / Εκθετήρια αγροτουριστικών προϊόντων
- Αγροτουριστικά κέντρα εστίασης και αναψυχής
- Τουριστικά γραφεία που αναλαμβάνουν τη διοργάνωση ή την υλοποίηση προγραμμάτων υπαίθριων δραστηριοτήτων και περιηγήσεων οικοτουριστικού και πολιτιστικού ενδιαφέροντος

- Αgroκτήματα
- Επιχειρήσεις παραγωγής παραδοσιακών προϊόντων
- Εργαστήρια λαϊκής τέχνης

Τέλος, σε ότι αφορά τον επισκέπτη, ο αγροτουρισμός αποτελεί μια διαδικασία που προωθεί μια μορφή ταξιδιού με σεβασμό προς το περιβάλλον και την παράδοση, βασισμένη στην γνωριμία του με την τοπική κουλτούρα, ιστορία και καθημερινότητα. Μια συνολική εμπειρία κατά την οποία ο επισκέπτης έρχεται σε επαφή με τον ντόπιο τρόπο ζωής και συνδυάζει την αναψυχή με την ενημέρωση και ευαισθητοποίησή του για κοινωνικά, ιστορικά, περιβαλλοντικά και άλλα θέματα της εκάστοτε περιοχής.

Πάνω απ' όλα, όμως θέλει να γνωρίζει την ταυτότητα του τόπου που επισκέφθηκε. Θέλει ο τόπος να είναι μοναδικός, έχοντας μία τουλάχιστον διαφορετικότητα, «κάτι» που να τονίζει ότι αυτός ο τόπος έχει αυτό το συγκεκριμένο χαρακτηριστικό που δεν συνάντησε σε κανένα άλλο.

Αυτό το πολύ συγκεκριμένο χαρακτηριστικό ο Τόπος το καθιστά σημαία του. είναι το κεντρικό θέμα με ικανότητα συσπείρωσης. Είναι αυτό που ο Τόπος αποκτά μια ταυτότητα, στην διεθνή ανταγωνιστική αγορά.

Ο σχεδιασμός αγροτουριστικού προϊόντος, η προβολή, το marketing η διαφήμιση και ο τρόπος που κοστολογείτε αποκτά μια τιμή στην αγορά, σε σύγκριση πάντα με εκείνα που προσφέρουν οι ανταγωνιστές, συνιστά ένα μεγάλο κεφάλαιο πολιτικής σχεδιασμού προϊόντος, που περιλαμβάνει την συμμετοχή της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, Περιφερειών, μελετητών σε συνεργασία με την Κεντρική Διοίκηση και μιας διευρυμένης εταιρικής σχέσης με την Ευρώπη στα πλαίσια του Δημοκρατικού Προγραμματισμού.

Οι παρεμβάσεις που θα γίνουν έτσι ώστε να δημιουργηθούν κατάλληλοι χώροι και υπηρεσίες που θα ανταποκρίνονται στις προσδοκίες του αγροτουρισμού και θα αναδεικνύουν την σημαία κάθε τόπου θα πρέπει να γίνονται στα πλαίσια μιας αειφόρου βιώσιμης ανάπτυξης για να μην αλλοιώνονται τα Χαρακτηριστικά του.

Όταν εννοούμε αειφόρο βιώσιμη ανάπτυξη είναι η ανάπτυξη εκείνη η οποία επιτρέπει στην παρούσα γενεά να αξιοποιεί τους μη ανανεώσιμους πλουτοπαραγωγικούς πόρους για να καλύψει τις ανάγκες της, χωρίς όμως να υπονομεύει την προοπτική των μελλοντικών γενεών να καλύψουν τα δικές τους ανάγκες. Σε αυτό το σημείο καλούνται να δώσουν λύση τα Τοπικά Σύμφωνα Ποιότητας⁷, τα Περιφερειακά Ταμεία ανάπτυξης, Οι Κοινοτικές

⁷ Πρόκειται για μια κοινή συμφωνία μεταξύ επιχειρήσεων και άλλων φορέων μιας συγκεκριμένης περιοχής, που έχει ως στόχο την εξασφάλιση ορισμένων ελαχιστων κριτηρίων σχετικών με τις συνθήκες λειτουργίας τους, την ποιότητα των παραγομένων προϊόντων και των παρεχομένων υπηρεσιών. Η έννοια της ποιότητας στην συγκεκριμένη περίπτωση δεν αφορά απλά τεχνικά (φυσικά, χημικά ή οργανοληπτικά) χαρακτηριστικά των

Πρωτοβουλίες, Υπουργεία ανάπτυξης και Τουρισμού, αλλά και η τοπική πρωτοβουλία.

Σ' αυτό το σημείο μεγάλο ρόλο διαδραματίζει η «φέρουσα χωρική – ψυχολογική-κοινωνική – οικονομική – περιβαλλοντική χωρικότητα», που υποδηλώνει μέχρι που μπορεί να επεκταθεί ο αγροτουρισμός, είτε η κάθε ανθρώπινη δραστηριότητα στο χώρο, έτσι ώστε να μην οχλεί και να διαταράσσει την ισορροπία του χώρου και των κατοίκων του.

Γίνεται κατανοητό λοιπόν ότι ο αγροτουρισμός είναι αλληλένδετος με την τοπική ανάπτυξη τόσο σε επίπεδο σχεδιασμού και υλοποίησης όσο και νοηματικά.

Η αγροτική οικογένεια που φιλοξενεί, ο κάτοικος υπαίθρου που αναλαμβάνει μεταφορές, ο άνθρωπος του τόπου που αναλαμβάνει το έργο του ξεναγού, ή του οδηγού σε μια πεζοπορία, ή αναρρίχηση,, τοπικός επιχειρηματίας που θα περιείχε στην δούλεψη του νέους από τον τόπο του, αλλά ταυτόχρονα θα προσπαθήσει να πουλήσει το προϊόν του και μέσα στα όρια της τοπικής κοινωνίας, όλοι αυτοί ζουν και εργάζονται στον ίδιο χώρο, καταναλώνουν τα εισοδήματά τους μέσα σε αυτό τον χώρο.

Τώρα αν τοπικά καταλύματα έχουν επισκέπτες και πραγματοποιούν διανυκτερεύσεις, το τοπικό εστιατόριο θα λειτουργήσει και θα τροφοδοτείτε σε πρώτη ύλη από την τοπική παραγωγή, ίσως κάποιο μαγαζί στον ίδιο τόπο θα διαθέτει κάποια αναμνηστικά με χαρακτηριστικές παραστάσεις του ίδιου τόπου, κάποιο φροντιστήριο ξένων γλωσσών θα χρειαστεί για να μάθουν οι ντόπιοι να επικοινωνούν με τους ξένους. Στον ίδιο τόπο θα χρειαστεί να ο γιατρός, ο φαρμακοποιός, το κατάστημα της Τράπεζας, για τις συναλλαγές. Βλέπουμε λοιπόν ότι όλα αυτά δημιουργούν ένα μοχλό Οικιστικής Ανάπτυξης, Τοπικής Ανάπτυξης που όλοι λειτουργούν σαν μια ομάδα που κυρίως σκοπός τους είναι να διευρύνουν την Τοπική Ανάπτυξη απέναντι στις προκλήσεις της Εποχής μας Οικονομικές – Κοινωνικές- Περιβαλλοντικές.

2.6 ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

προσφερομένων προϊόντων ή υπηρεσιών, αλλά περιλαμβάνει και στοιχεία που αφορούν τον τοπικό πολιτισμό, τις ιδιαίτερες πρακτικές παραγωγής και εν τέλει την ιδιοπροσωπία μιας περιοχής. Με τον τρόπο αυτό αποκτά ολοκληρωμένο χαρακτήρα.

Το ΤΣΠ, από το ίδιο το περιεχόμενό του, είναι ένα αυτορρυθμιζόμενο σύστημα διασφάλισης ορισμένων κατά περίπτωση κριτηρίων ποιότητας για τους συμμετέχοντες σ' αυτό. Σε καμιά περίπτωση δεν μπορεί και δεν πρέπει να υποκαταστήσει την τοπική δυναμική σε συλλογικό και ατομικό επίπεδο. Κατά την έννοια αυτή απαραίτητη προϋπόθεση για τη λειτουργία του συστήματος είναι η κοινή θέληση για δημιουργία κοινών συμφωνιών από τους αρχικά συμμετέχοντες σ' αυτό και όσους μπαίνουν κατά τη διάρκεια λειτουργίας του. Απαραίτητη λοιπόν είναι η επίτευξη γενικών και ειδικών συμφωνιών που θα είναι αποδεκτές από τα μέλη του ΤΣΠ. Οι συμφωνίες αυτές μπορούν να μεταβάλλονται στη διάρκεια του χρόνου αλλά δεν μπορούν να περιέχουν λιγότερα από τα ελάχιστα κριτήρια που αρχικά θα προσδιοριστούν/συμφωνηθούν. Μεταβολή μέρους των αρχικά ελάχιστων ορισθέντων θα μπορούσε να γίνει κάτω από εξαιρετικές συνθήκες και για συγκεκριμένη περίοδο.

Βασικός στόχος του ΤΣΠ είναι μέσω της διασφάλισης και διαβάθμισης ορισμένων κριτηρίων ποιότητας να αναδειχθεί η ιδιοπροσωπία της κάθε περιοχής και να προωθηθεί η τοπική ανάπτυξη με την δημιουργία ή διαφοροποίηση των ήδη υφισταμένων δραστηριοτήτων. Ως άμεσο πλεονέκτημα για τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις, ειδικά γι' αυτές που λειτουργούν εκτός των περιοχών ανάπτυξης του μαζικού τουρισμού, αποτελεί η άντληση συγκεκριμένων πλεονεκτημάτων, τόσο από τη χρήση ειδικών σημάτων αναγνωρίσιμων από το ευρύ κοινό όσο και από τη συμμετοχή σε συγκεκριμένα δίκτυα και δράσεις εμπορικής προβολής και προώθησής τους.

Το ΤΣΠ μπορεί να έχει και περιφερειακή διάσταση με την έννοια ότι οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις -που εκ των πραγμάτων αποτελούν δίκτυο σε τοπικό επίπεδο- μπορούν να συμμετέχουν σε άλλα θεματικά δίκτυα, τόσο σε περιφερειακό όσο και σε διακρατικό επίπεδο.

Η έννοια της αειφόρου ανάπτυξης καλύπτει όλες τις μορφές οικονομικής δραστηριότητας συμπεριλαμβανομένου και του τουρισμού για να δηλώσει την ανάγκη για μία διαφορετική αντίληψη της ανάπτυξης βασισμένη στην ποσοτική αλλά και στην ποιοτική ανάπτυξη. Στην αειφόρο ανάπτυξη λαμβάνονται υπόψη όχι μόνο οι οικονομικές παράμετροι αλλά και οι περιβαλλοντικές και οι κοινωνικοπολιτιστικές.

Ανάλογα με τη σχετική βαρύτητα που δίνεται σε κάθε μία από αυτές τις παραμέτρους προκύπτουν και διαφορετικές ερμηνείες του όρου. Οι ερμηνείες αυτές περιλαμβάνουν την «οικονομική αειφορικότητα του τουρισμού», την «οικολογική αειφορικότητα του τουρισμού», την «αειφόρο τουριστική ανάπτυξη» -όπου παρά την ανάγκη για διασφάλιση της ποιότητας του περιβάλλοντος που περικλείει, η έμφαση δίδεται στην βιωσιμότητα των επιχειρήσεων- και τον «τουρισμό σαν κομμάτι της στρατηγικής για αειφόρο ανάπτυξη». Οι πρώτες τρεις ερμηνείες αναφέρονται ουσιαστικά σε κομμάτια της έννοιας της αειφόρου ανάπτυξης η οποία βασίζεται σε μία ολιστική θεώρηση της ανάπτυξης όπου όλες οι παράμετροι είναι εξίσου σημαντικές.

Παρόλο που οι ορισμοί και τα μέτρα εφαρμογής της αειφόρου ανάπτυξης μπορούν να χαρακτηριστούν ασαφή λόγω της ευρύτητας του όρου, είναι αναγκαίο να εξασφαλίζεται η συμβατότητα με την έννοια και της αρχής της σε κάθε προσπάθεια εφαρμογής. Άλλωστε, η έρευνα και η πρακτική εφαρμογή αυτών των αρχών μπορούν να οδηγήσουν και σε αποσαφήνιση του πως εφαρμόζεται. Σε αυτή τη κατεύθυνση κινείται η διερεύνηση και εφαρμογή δεικτών αειφόρου τουριστικής ανάπτυξης.

Με τον όρο λοιπόν αειφόρο τουριστική ανάπτυξη νοείται το σύνολο των τουριστικών παρεμβάσεων που διασφαλίζουν την μη εξάντληση των μη ανανεώσιμων πόρων ενός τουριστικού προορισμού.

Ο ορισμός που έχει δώσει η έκθεση της επιτροπής Μπρουντλαντ⁸ είναι «διατηρήσιμη ανάπτυξη είναι η ανάπτυξη που ικανοποιεί τις ανάγκες του παρόντος χωρίς να αδυνατίζει την ικανότητα των μελλοντικών γενιών να ικανοποιήσουν τις δικές τους»

Στόχοι της αειφόρου τουριστικής ανάπτυξης είναι :

- i. Η αυτοτροφοδοτούμενη τουριστική ανάπτυξη
- ii. Η διατήρηση των μη ανανεώσιμων φυσικών πόρων
- iii. Η διαφύλαξη του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος
- iv. Η διαφύλαξη και αναπαραγωγή του πολιτιστικού γίνεσθαι
- v. Η διατήρηση του κοινωνιολογικού και ψυχολογικού ιστού
- vi. Η διατήρηση της φυσικής-πολιτισμικής ιδιαιτερότητας
- vii. Η αναβάθμιση των ποιοτικών τοπικών χαρακτήρων
- viii. Η μη αλλοτρίωση και αλλοίωση φυσικού ανθρωπογενούς περιβάλλοντος
- ix. Η μη αλλοτρίωση του τρόπου διαβίωσης των μόνιμων κατοίκων
- x. Η οικονομική-κοινωνική-πολιτιστική βιωσιμότητα των τουριστικών προορισμών.

⁸ Η δρ. Μπρουντλαντ υπήρξε η πρώτη γυναίκα πρωθυπουργός της Νορβηγίας διατηρώντας το αξίωμα της για δέκα χρόνια. Το 1987 ηγήθηκε μιας προγραμματικής επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών για την βιώσιμη ανάπτυξη, η οποία είναι γνωστή ως Έκθεση Μπρουντλαντ.

2.6.1 ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΕΙΦΟΡΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Οι δείκτες είναι ένα εργαλείο το οποίο χρησιμοποιείται εδώ και δεκαετίες σε διάφορες επιστήμες, και κυρίως στα οικονομικά, για να δηλώσει με συντομία και ακρίβεια παραμέτρους για τις οποίες υπάρχει ενδιαφέρον.

Στα πλεονεκτήματα τους μπορούν να αναφερθούν η αμεσότητα στην παρουσίαση και εκτίμηση διαφόρων παραμέτρων, η καθοδήγηση σε θέματα που θεωρούνται σημαντικά κι επομένως, θα έπρεπε να ληφθούν υπόψη στο σχεδιασμό και την αναπτυξιακή διαδικασία και η συγκρισιμότητα των αποτελεσμάτων.

Οι λειτουργίες που επιτελούν είναι διάφορες και περιλαμβάνουν την περιγραφή μιας κατάστασης, την επισήμανση προβλημάτων, την υποστήριξη λήψης αποφάσεων, την αξιολόγηση μέτρων και επιλογών .

Όπωςδήποτε, κατά την επιλογή και χρήση δεικτών πιθανόν να προκύψουν ορισμένα προβλήματα. Τα προβλήματα προέρχονται από την έλλειψη κατάλληλων στοιχείων για τον υπολογισμό τους, τη γενίκευση δεικτών για να συμπεριλάβουν διάφορες περιπτώσεις ή για να αντιπαρέλθουν την έλλειψη στοιχείων, την υποκειμενικότητα που λίγο έως πολύ μπορεί να τους διακρίνει τόσο κατά τη διαδικασία επιλογής τους και ακόμη περισσότερο κατά την αξιολόγηση τους –λιγότερο για τους λεγόμενους ποσοτικούς δείκτες και περισσότερο για τους λεγόμενους ποιοτικούς-.

Οι δείκτες αειφόρου τουριστικής ανάπτυξης (sustainable tourism indicators) είναι ένα εργαλείο που μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την αειφόρο τουριστική διαχείριση ή πιο σωστά για την αειφόρο ανάπτυξη τουριστικών περιοχών. Απόρροια της εξάπλωσης της παραπάνω έννοιας και της ανάγκης για πρακτική εφαρμογή των αρχών που τη διέπουν, οι δείκτες αυτοί έχουν αρχίσει να αναπτύσσονται για την αξιολόγηση αναπτυξιακών επιλογών, επεμβάσεων στο περιβάλλον και επιδράσεων που ασκούνται στους οικονομικούς, περιβαλλοντικούς και κοινωνικοπολιτιστικούς τομείς. Πρόκειται για ένα εργαλείο το οποίο στοχεύει στην αξιολόγηση τόσο της υφιστάμενης κατάστασης όσο και μελλοντικών αναπτυξιακών επιλογών και επεμβάσεων στον χώρο που δραστηριοποιείται και διαμορφώνεται το τουριστικό προϊόν.

Σε αντίθεση με παραδοσιακούς δείκτες που χρησιμοποιούνται στον τουρισμό όπως η πληρότητα, οι αφίξεις και οι διανυκτερεύσεις, οι δείκτες αυτοί έχουν σαν στόχο να συμπεριλάβουν περιβαλλοντικές και κοινωνικοπολιτιστικές παραμέτρους καθώς και το πλέγμα των αλληλεπιδράσεων τους μέσα στο πλαίσιο που καθορίζουν οι αρχές και οι επιταγές της αειφόρου ανάπτυξης.

2.6.2 ΔΕΙΚΤΕΣ ΓΙΑ ΑΝΕΠΤΥΓΜΕΝΕΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΑ ΠΕΡΙΟΧΕΣ

Ο καθορισμός δεικτών για ανεπτυγμένες τουριστικά περιοχές χρειάζεται ιδιαίτερη προσοχή καθώς πρόκειται για περιοχές με μία ήδη παγιωμένη κατάσταση στην τουριστική τους ανάπτυξη η οποία, συνήθως σχετίζεται με τον μαζικό τουρισμό. Οι περιοχές αυτές έχουν ανεπτυγμένη υποδομή και δίκτυα, και παρουσιάζουν συγκεκριμένα προβλήματα τα οποία είναι απόρροια της ανάπτυξης που έχει προηγηθεί. Ιδιαίτερα δε, για τις τουριστικές περιοχές της Μεσογείου, η εικόνα παρουσιάζεται όμοια στις περισσότερες περιπτώσεις. Βέβαια δεν πρέπει να παραβλεφθεί το γεγονός ότι υπάρχουν πάντοτε ιδιαιτερότητες σε κάθε μία περιοχή οι οποίες πρέπει να λαμβάνονται υπόψη

στον καθορισμό των δεικτών. Η σημασία της εφαρμογής των αρχών της αειφόρου ανάπτυξης και στο χώρο του μαζικού τουρισμού έχει αρχίσει να τονίζεται τα τελευταία χρόνια .

Έτσι, ενώ μέχρι πρόσφατα η αειφόρος τουριστική ανάπτυξη ταυτιζόταν με το οικοτουρισμό και άλλες ήπιες μορφές τουρισμού, έχει αρχίσει πια να γίνεται αντιληπτό ότι δεν είναι μία ακόμη μορφή τουρισμού στην ολόενα και αυξανόμενη λίστα των «νέων» μορφών τουρισμού, ούτε συνώνυμο στον εναλλακτικό και αντίθετο στον μαζικό τουρισμό. Η εφαρμογή της αειφόρου ανάπτυξης πρέπει να εξετάζεται σε όλες τις μορφές τουρισμού, καθοδηγώντας τις πρακτικές εκείνες που θα συμβάλλουν στη γενικότερη ισόρροπη ανάπτυξη μιας περιοχής.

Η υπάρχουσα έρευνα σε θέματα δεικτών αειφόρου τουριστικής ανάπτυξης εστιάζεται στον ορισμό / εκτίμηση δεικτών για καινούριους τουριστικούς προορισμούς, δηλαδή για περιοχές που πρόκειται να αναπτυχθούν τουριστικά και συνεπώς τα θέματα που σχετίζονται με την αειφόρο ανάπτυξη είναι πρωταρχικός στόχος από τα πρώτα στάδια της ανάπτυξης τους.

Έτσι, οι προτεινόμενοι δείκτες αφορούν την εξαρχής παρακολούθηση της δημιουργίας και εξέλιξης μίας τουριστικής περιοχής. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα, αφενός μεν, να υπάρχει μέριμνα για τη διαθεσιμότητα στοιχείων ώστε να είναι δυνατή η σύγκριση διαφόρων παραμέτρων πριν, κατά τη διάρκεια και μετά την εφαρμογή των σχεδίων τουριστικής ανάπτυξης, αφετέρου δε, να είναι διαφορετικές αρκετές από τις παραμέτρους που παρουσιάζουν ενδιαφέρον για την αξιολόγηση.

Επιπλέον, οι δείκτες αυτοί, συνήθως αναπτύσσονται με επίκεντρο τους τουριστικούς προορισμούς αναπτυσσόμενων χωρών, οι οποίοι παρουσιάζουν σημαντικές διαφορές σε θέματα φυσικού και κοινωνικο-πολιτιστικού περιβάλλοντος, οργάνωσης και υποδομής σε σχέση με τις ανεπτυγμένες τουριστικά περιοχές της Μεσογείου.

Επομένως, παρά τα όποια κοινά σημεία που φυσικά υπάρχουν λόγω των κοινών γενικών κατευθύνσεων της αειφόρου ανάπτυξης και των αναγκών της τουριστικής βιομηχανίας, υπάρχει η ανάγκη για τον προσδιορισμό δεικτών με επίκεντρο τις ανάγκες των ήδη ανεπτυγμένων τουριστικά περιοχών και ακόμη πιο ειδικά, των ανεπτυγμένων τουριστικά περιοχών της Μεσογείου.

2.7 ΦΟΡΕΙΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Πέρα από την Τοπική Αυτοδιοίκηση , την Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, την Περιφέρεια, υπάρχουν φορείς τουρισμού οι οποίοι συνδράμουν και αυτοί στο έργο της τουριστικής ανάπτυξης κάθε τόπου και αναλύονται ως εξής :

- 1) ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ
- 2) ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ
- 3) ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΕΛΛΑΔΟΣ
- 4) ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
- 5) ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ Α.Ε.
- 6) ΑΛΛΟ ΦΟΡΕΙΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ.

2.7.1 ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Η Εταιρεία Τουριστικής Ανάπτυξης είναι ανώνυμη εταιρεία με μοναδικό μέτοχο το Ελληνικό Δημόσιο, η οποία διαχειρίζεται και αξιοποιεί τη δημόσια ακίνητη τουριστική περιουσία, σύμφωνα με τους στόχους και τις προτεραιότητες της τουριστικής πολιτικής της χώρας, συμβάλλοντας στην αναβάθμιση και ανάπτυξη ειδικής τουριστικής υποδομής και ειδικών μορφών τουρισμού, στην ανάδειξη της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς και στην τοπική και περιφερειακή ανάπτυξη.

Η στρατηγική της εταιρείας εστιάζεται στη διασφάλιση της τουριστικής ανάπτυξης, στο μέτρο που την αφορά, μέσα από τον εκσυγχρονισμό υφιστάμενων και την ανάπτυξη νέων, σύγχρονων, τουριστικών υποδομών, κατά τρόπο που να συμβάλλουν στην ισόρροπη περιφερειακή ανάπτυξη της χώρας, μειώνοντας τον κίνδυνο «κορεσμένων» τουριστικών προορισμών. Προτεραιότητα της εταιρείας αποτελεί η αξιοποίηση και εκμετάλλευση των ακινήτων, με σύγχρονες μορφές συνεργασίας, με τήρηση των αρχών περιβαλλοντικής προστασίας, με διάλογο με την τοπική κοινωνία και με την αξιοποίηση χρηματοδοτικών εργαλείων που δημιουργούν συνέργια με το δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα.

Με σύγχρονη εταιρική κουλτούρα και αποτελεσματικό management η Εταιρεία Τουριστικής Ανάπτυξης επιδιώκει τη συνεχή βελτίωση της οργάνωσής της, την αναβάθμιση των διαδικασιών λειτουργίας της και τον τεχνολογικό εκσυγχρονισμό της, ώστε να ανταποκρίνεται ποιοτικά και ποσοτικά στις απαιτήσεις της αγοράς και στις προκλήσεις του ανταγωνισμού, διασφαλίζοντας την κερδοφορία της σε βάθος χρόνου. Η οργανωτική και λειτουργική αναδιάρθρωση της Εταιρείας, η οποία έχει ξεκινήσει να υλοποιείται την τελευταία διετία, έχει ως αποτέλεσμα τη βελτιωμένη και αποτελεσματική λειτουργία και συντονισμό των Διευθύνσεων και Επιχειρησιακών Μονάδων, μέσω ανασχεδιασμού, εκσυγχρονισμού, επέκτασης και πλήρους ενσωμάτωσης υφιστάμενων και νέων πρακτικών και συστημάτων. Η Εταιρεία Τουριστικής Ανάπτυξης έχει αναπτύξει τα τελευταία δύο χρόνια μία έντονη δραστηριότητα που στηρίζεται σε τέσσερις βασικούς άξονες. Προωθεί τουριστικά έργα που είναι έτοιμα για αξιοποίηση, επενδύει σε έργα και προωθεί τμήμα αυτών για αξιοποίησή τους σε ιδιώτες επενδυτές, προωθεί τουριστικές επενδύσεις με μακροπρόθεσμο ορίζοντα και τέταρτο πιέζει για τη διευθέτηση εκκρεμοτήτων του παρελθόντος. Η ΕΤΑ είναι μία δημόσια εταιρεία που θα πρέπει να αξιοποιεί σωστά και έπ' ωφελεία των μετόχων της τα ακίνητα που διαχειρίζεται και να μπορεί να διασφαλίζει αυτή την περιουσία. Τέλος ο κυριότερος στόχος της ΕΤΑ, είναι να προωθεί επενδύσεις με οφέλη για τον Ελληνικό Τουρισμό, τόσο τον Εσωτερικό όσο και τον Εξωτερικό.

2.7.2 ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ Α.Ε.

ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ Α.Ε. ιδρύθηκε το 2001 ως Ανώνυμη Εταιρία δημοσίου συμφέροντος, προκειμένου να συμβάλει ενεργά στη διαμόρφωση μιας εναλλακτικής πρότασης στην προϊούσα κρίση του μαζικού τουρισμού, με την καθιέρωση ενός νέου, σύγχρονου τουριστικού προϊόντος.

Πλειοψηφικός μέτοχος είναι η Εταιρία Τουριστικής Ανάπτυξης (ΕΤΑ), η οποία εποπτεύεται από το Υπουργείο Τουριστικής Ανάπτυξης.

Η Ελλάδα, μια χώρα με εξαιρετικά πολύμορφο φυσικό περιβάλλον και με μακρά αγροτική παράδοση, παρουσιάζει τεράστια πλεονεκτήματα όσον αφορά την αγροτουριστική αξιοποίηση. Αν και τα τελευταία χρόνια έχουν παρατηρηθεί αρκετές προσπάθειες προς την κατεύθυνση της αγροτουριστικής ανάπτυξης, οι απόπειρες αυτές υπήρξαν μεμονωμένες, ελάχιστα προσβεβλημένες και δεν συνέβαλαν στη δημιουργία ενός εθνικού αγροτουριστικού προϊόντος.

Γενικός στόχος της Εταιρείας είναι να ανταποκριθεί στις σημερινές απαιτήσεις για ολοκληρωμένη πολιτική ανάπτυξης και διαχείρισης του πλαισίου ανάπτυξης και προώθησης του αγροτουρισμού στην Ελλάδα.

Να αποτελέσει, δηλαδή, το μοχλό ανάδειξης και ανάπτυξης της «άλλης Ελλάδας», δημιουργώντας ένα εθνικό πλαίσιο αναφοράς σε θέματα αγροτουρισμού.

Οι επιμέρους σκοποί της Εταιρείας είναι:

- Να προσφέρει περισσότερη γνώση γύρω από την δυναμική του αγροτουρισμού και να ελκύσει δυνητικούς επενδυτές να στραφούν σε αυτό τον τομέα, καθοδηγώντας υπεύθυνα και αποτελεσματικά τα βήματα τους με την παροχή πληροφοριών και πρακτικών συμβουλών.

- Να αναβαθμίσει τις έννοιες «αγροτουρισμός» και «εναλλακτικές μορφές τουρισμού», που, παρά την ευρεία χρήση τους, καταλήγουν συχνά σε άστοχες εφαρμογές.

- Να καθιερώσει τον αγροτουρισμό ως ένα αναγνωρίσιμο ποιοτικό τουριστικό προϊόν ήπιας ανάπτυξης, με υψηλές προδιαγραφές στην παροχή υπηρεσιών.

- Να ενισχύσει τη δυναμική της ελληνικής υπαίθρου μέσα από την ανάπτυξη του αγροτουρισμού και τη συμβολή του στην διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος, του πολιτισμού, της παράδοσης, με τελικό στόχο την ενίσχυση των τοπικών οικονομιών και κοινωνιών.

- Να εξασφαλίσει τις κατάλληλες συνθήκες για τη δημιουργία **υγιών** ανταγωνιστικών επιχειρήσεων.

- Να παρέχει πληροφορίες και πρακτικές συμβουλές στους δυνητικούς επισκέπτες για την επιλογή του ταξιδιωτικού προορισμού τους.

Για την επίτευξη των στόχων της, η ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ έχει σχεδιάσει και υλοποιεί ένα ολοκληρωμένο Πρόγραμμα Δράσης, το οποίο συνεχώς εμπλουτίζει και επικαιροποιεί.

Στο πλαίσιο αυτό, η ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ, ως δυναμικός και ευέλικτος βραχίονας του Υπουργείου Τουριστικής Ανάπτυξης, είναι σε θέση να παίξει ρόλο-κλειδί στην όλη προσπάθεια για μια βιώσιμη περιφερειακή ανάπτυξη, στην οποία η σημερινή κυβέρνηση αποδίδει πρωτεύουσα σημασία.

2.7.3 Σ.Ε.Τ.Ε

Σκοπός του ΣΕΤΕ είναι η συνεχής ποιοτική αναβάθμιση και η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας του Ελληνικού Τουρισμού.

Ο ΣΕΤΕ είναι μη κυβερνητικός, μη κερδοσκοπικός οργανισμός, ιδρύθηκε το 1991. Εκπροσωπεί ενώσεις τουριστικών επιχειρήσεων και επιχειρηματίες που δραστηριοποιούνται άμεσα και έμμεσα στον Τουρισμό.

Ο ΣΕΤΕ είναι ο φορέας που:

- 1) Καταδεικνύει την οικονομική, κοινωνική και περιβαλλοντική σημασία του Τουρισμού στην Κυβέρνηση, τις τοπικές αρχές, τους δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς
- 2) Ενημερώνει την Κυβέρνηση, τον ευρύτερο δημόσιο τομέα και την επιχειρηματική κοινότητα για τις εξελίξεις στη διεθνή τουριστική αγορά
- 3) Προωθεί τη συνεργασία δημόσιου και ιδιωτικού τομέα
- 4) Υποστηρίζει και προωθεί τις επιχειρηματικές αρχές των Μελών του
- 5) Εκπροσωπεί τα Μέλη του σε εθνικούς και διεθνείς οργανισμούς
- 6) Δημιουργεί συνεργασίες μεταξύ των επιμέρους κλάδων του Τουρισμού και μεταξύ Τουρισμού και άλλων τομέων της οικονομίας
- 7) Φροντίζει για τη δημιουργία και τη διάδοση της τεχνογνωσίας σε θέματα Τουρισμού
- 8) Συνεργάζεται με ελληνικά και διεθνή ερευνητικά κέντρα για τον Τουρισμό και την οικονομία

Ο ΣΕΤΕ οραματίζεται μια ισόρροπη τουριστική ανάπτυξη, η οποία θα στοχεύει στη βελτίωση των αποδόσεων, με παράλληλη αύξηση του αριθμού των αφίξεων και των διανυκτερεύσεων, με καλύτερη κατανομή της τουριστικής προσφοράς σε όλες τις περιοχές της χώρας, με καλύτερη χρονική κατανομή της ζήτησης. Όλα αυτά θα πραγματοποιούνται μέσα στο πλαίσιο προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος καθώς και στο πλαίσιο σεβασμού και ανάδειξης του πολιτισμού μας.

2.8 ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΖΑΚΥΝΘΟΥ

Η ΖΑΚΥΝΘΟΣ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΓΙΑ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟ-ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΤΟΥΡΙΣΜΟ

Στη Ζάκυνθο, οι δυνατότητες αξιοποίησης και ανάπτυξης των εναλλακτικών μορφών τουρισμού είναι διευρυμένες και ιδιαίτερα ενδιαφέρουσες, καλύπτοντας ένα ευρύ φάσμα. Το συγκριτικό πλεονέκτημα της Ζακύνθου είναι ότι διακρίνεται για το πλήθος και τη μοναδικότητα των πόρων, στις κατηγορίες του πολιτισμού και του φυσικού περιβάλλοντος. Οι ομορφιές της Ζακύνθου είναι πολλές και τα φυσικά πλεονεκτήματά της (μαγευτικές παραλίες, ενδοχώρα) βρίσκουν πρόσφορο έδαφος για την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού. Αποτελεί ιδανικό τόπο για τον επισκέπτη κάθε ηλικίας, λόγω της πληθώρας των επιλογών και της δυνατότητας αξιοποίησης του χρόνου του όπως επιθυμεί, συνδυάζοντας τον πολιτισμό, την ιστορία, την παράδοση, την υπέροχη φύση με την ξεκούραση, την ηρεμία, αλλά και την κοσμοπολίτικη ζωή.

Ειδικότερα, η Ζάκυνθος προσφέρει τη μοναδικότητα, να μπορεί με στοχευόμενη πολιτική, να συνδυάσει εναλλακτικές τουριστικές προτάσεις, ώστε να αποτελέσει πρότυπο ισόρροπης τουριστικής ανάπτυξης. Οι μορφές τουρισμού που έχουν ήδη αναπτυχθεί στη Ζάκυνθο είναι:

- **Ο θαλάσσιος-καταδυτικός τουρισμός (λειτουργούν αρκετές σχολές κατάδυσης)**

- Ο περιβαλλοντικός (λόγω της ύπαρξης της θαλάσσιας χελώνας καρέτα-καρέτα, της φώκιας monachus-monachus και του Εθνικού Θαλάσσιου Πάρκου Ζακύνθου (Ε.Θ.Π.Ζ.) το οποίο καλύπτει ένα ευρύ φάσμα χλωρίδας και πανίδας
  - Ο αγροτουρισμός
  - Ο περιπατητικός (υπάρχουν περιπατητικά μονοπάτια ιδιαίτερου κάλλους)
  - Ο θρησκευτικός (με μοναστήρια και θησαυρούς ανεκτίμητης αξίας)
  - Ο πολιτιστικός (με πλούσια πολιτιστικά δρώμενα, όπως καντάδες, βαρκαρόλες, συναυλίες, θεατρικές παραστάσεις, γιορτή κρασιού)
  - ο αθλητικός τουρισμός (πλέον κάθε χρόνο πραγματοποιούνται αγώνες ράλι αυτοκινήτου, κολυμβητικοί αγώνες, όπως τα «Βεζάλεια», και αγώνες beach volley)

2.8.1 ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΛΑΓΑΝΑ

Ο δήμος Λαγανά είναι ο πιο ανεπτυγμένος τουριστικά δήμος της Ζακύνθου. Προσελκύει, περίπου, το 40% της τουριστικής κίνησης του νησιού, που φτάνει συνολικά γύρω στις 600.000 αφίξεις ετησίως. Και αυτό είναι απόρροια των προσπαθειών των ντόπιων που εμπλέκονται με τον τουρισμό, επιχειρηματιών και τοπικής αυτοδιοίκησης, οι οποίες, όμως υπήρξαν αποτελεσματικές, γιατί στηρίχθηκαν στην τεράστια ποικιλία των τουριστικών πλεονεκτημάτων που διαθέτει. Κάποια από αυτά είναι ευρύτερα γνωστά, όπως το μοναδικό θαλάσσιο πάρκο για τη χελώνα Caretta – Caretta, αλλά υπάρχουν και πολλά άλλα, τα οποία παραμένουν σχετικά άγνωστα.

Ο Λαγανάς συνδυάζει, το πολιτιστικό με το ανθρωπογενές και φυσικό περιβάλλον, την ηρεμία με την κοσμοπολίτικη ζωή, τον πολιτισμό, την παράδοση, τη φύση και τις τέχνες, τις δυνατότητες για ποικίλες μορφές αθλητισμού, την περιβαλλοντική εκπαίδευση, αλλά και τη διασκέδαση, που μπορούν να ικανοποιήσουν κάθε επιθυμία. Μπορεί να προσφέρει στην όραση την ένταση της πολυχρωμίας του τοπίου, να διεγείρει την όσφρηση με μυρουδιές από το απέραντο γαλάζιο και το ατέλειωτο πράσινο, να προκαλέσει τη γεύση με το ιδιαίτερο ανακάτεμα των τοπικών υλικών μας, να ταξιδέψει την ακοή στα ακούσματα της ποικιλόμορφης φύσης ή του πολύβουου πλήθους».

ΕΠΕΝΔΥΣΗ ΣΤΗΝ ΠΟΙΟΤΗΤΑ

Ο Λαγανάς αποτελεί ένα από τα λίγα μέρη στην Ευρώπη που προσελκύουν, σε μεγάλο βαθμό, νεανικό τουρισμό που ενδιαφέρεται για την έντονη νυκτερινή διασκέδαση. Υπολογίζεται ότι, κάθε χρόνο, φιλοξενείτε περίπου 100.000-120.000 χιλιάδες νεαρών τουριστών αυτής της μορφής τουρισμού. Ο τουρισμός αυτός είναι συνήθως χαμηλού οικονομικού επιπέδου και ελέγχεται απόλυτα από μικρό αριθμό tour operator. Χωρίς να υπάρξει κατάργηση οποιαδήποτε μορφή τουρισμού, οι στόχοι είναι να προσέλκυση τουριστών υψηλότερου οικονομικού επιπέδου και διεύρυνση της τουριστικής περιόδου. Ταυτόχρονα πρέπει να καταβληθεί προσπάθεια για μείωση φαινομένων που σχετίζονται με την παραοικονομία, καθώς και άλλες

παρατυπίες, που υποβιβάζουν την ποιότητα του προσφερόμενου τουριστικού προϊόντος.

Αυτούς τους στόχους δεν μπορεί να τους εξυπηρετήσει η προαναφερόμενη μορφή τουρισμού. Έτσι, ακολουθώντας τις σύγχρονες διεθνείς τουριστικές τάσεις πρέπει να ενταθούν οι προσπάθειες για αναβάθμιση της ποιότητας των προσφερομένων υπηρεσιών και τη βελτίωση των καταλυμάτων.

ΛΑΓΑΝΑΣ – ΕΝΑΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΣ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΣ ΓΙΑ ΚΑΘΕ ΓΟΥΣΤΟ

Ο Λαγανάς μπορεί να προσφέρει στο επισκέπτη: Ατελείωτες καταγάλανες παραλίες και απόκρυφες σπηλιές, που μπορεί να προσεγγίσει κανείς μόνο από τη θάλασσα, γραφικά λιμανάκια και νησάκια, μοναδικά ηλιοβασιλέματα, καταπράσινα μονοπάτια και γραφικά χωριά. Γαστρονομικές απολαύσεις με υψηλής ποιότητα τοπικά προϊόντα, τοπική κουζίνα και τοπικό κρασί, παστέλι και μαντολάτο. Πλήθος ξενοδοχείων και συμπληρωματικών καταλυμάτων, εστιατόρια κάθε είδους, κέντρα διασκέδασης, καταστήματα για κάθε γούστο.

ΑΘΛΗΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΤΗ ΦΥΣΗ

Ο Λαγανάς μπορεί να προσφέρει, στους επισκέπτες του ένα πολύ μεγάλο αριθμό δραστηριοτήτων στη φύση αλλά και αθλητικών δραστηριοτήτων. Ενδεικτικά, αναφέρουμε ότι υπάρχει η δυνατότητα για ποικίλα θαλάσσια αθλήματα, όπως ιστιοπλοΐα, σέρφινγκ, καταδύσεις σε έναν από τους ομορφότερους βυθούς της Ελλάδας με την καθοδήγηση των καταδυτικών κέντρων, κολύμβηση στην απόλυτα ασφαλή παραλία του Λαγανά, περιπάτους στα ορεινά μονοπάτια με τα υπεραιωνόβια πεύκα, ιππασία στους 2 ιππικούς ομίλους της περιοχής, παρά πέντε, ορεινή ποδηλασία, αλλά και οδήγηση στην πίστα δεξιτεχνίας οδήγησης.

Ο Λαγανάς έχει κάτι για κάθε είδος τουρίστα, όποια και αν είναι τα ενδιαφέροντά του. Οι οικογένειες μπορούν να κολυμπήσουν στα απόλυτα ασφαλή νερά του κόλπου του Λαγανά, ενώ οι λάτρεις της φύσης θα είναι διαρκώς απασχολημένοι και σίγουρα θα ξεναγηθούν από φιλόξενους βαρκάρηδες στο φυσικό καταφύγιο της θαλάσσιας χελώνας. Αξίζει να σημειωθεί ότι κάθε χρόνο πραγματοποιούνται στο Λαγανά οι κολυμβητικοί αγώνες «Βετάλια», που έχουν πάρει το όνομά τους από τον 1ο Βέλγο ανατόμο, ο οποίος το 1560 ναυάγησε και παρέμεινε στο νησί μέχρι το θάνατο του. Στον αγώνα λαμβάνουν μέρος κολυμβητικοί σύλλογοι από όλη την Ελλάδα.

ΓΑΣΤΡΟΝΟΜΙΑ – ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Εκτός από την υψηλή τουριστική ανάπτυξη της περιοχής, υπάρχει και σημαντική αγροτική δραστηριότητα με κύριες καλλιέργειες, αυτές της ελιάς και της σταφίδας. Στο Δήμο Λαγανά, υπάρχει, επίσης, σημαντική αλιευτική δραστηριότητα.

Το μάζεμα της ελιάς που πραγματοποιείται με παραδοσιακό τρόπο, τα εν λειτουργία παραδοσιακά, αλλά και σύγχρονα ελαιοτριβεία, ο τρύγος και η οινοποίηση και μια σειρά από άλλες δραστηριότητες του πρωτογενούς τομέα γεωργικής παραγωγής μπορούν να προσφέρουν στον επισκέπτη μοναδικές

εμπειρίες και να αναπτύξουν αγροτουριστικές δραστηριότητες, διευρύνοντας την τουριστική περίοδο.

Στα χωριά του Λαγανά, σε ταβέρνες και φούρνους, ακόμα και σήμερα ψήνουν ψωμί και τοπικές πίτες σε φούρνους με ξύλα. Εξάλλου, τα τοπικά, υψηλής ποιότητας προϊόντα αποτελούν τη βάση παραδοσιακών γαστρονομικών απολαύσεων, αλλά και του τοπικού οίνου «Βερντέα». Ο επισκέπτης αξίζει να γευτεί τα τυριά, τη σταφίδα και τα παραδοσιακά γλυκίσματα παστέλι και μαντολάτο.

ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΗ – ΨΥΧΑΓΩΓΙΑ

Από την παραδοσιακή μουσική της καντάδας και της αρέκας σε ήσυχα κέντρα και ταβέρνες μέχρι τη σύγχρονη μοντέρνα χορευτική μουσική σε κοσμοπολίτικα μπαρ με έντονη νυκτερινή ζωή, όποιες και αν είναι οι προτιμήσεις του επισκέπτη, ο Λαγανάς μπορεί να τις καλύψει.

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ – ΤΕΧΝΕΣ

Τα πολιτιστικά δρώμενα, που πραγματοποιούνται καθ' όλη τη διάρκεια του έτους στο Λαγανά, παρέχουν την ευκαιρία στον επισκέπτη να έλθει σε επαφή με μοναδικά δείγματα της τοπικής θεατρικής και μουσικής παράδοσης. Πέρα από τις γνωστές καντάδες, ιδιαίτερα τις αποκρίες και το καλοκαίρι, ο επισκέπτης μπορεί να ζήσει την εμπειρία των «ομιλιών», θεατρικών σατυρικών δρώμενων, που έχουν τις ρίζες τους στο μεσαίωνα και παίζουν μόνο άνδρες.

Πολλά πανηγύρια πραγματοποιούνται σε διάφορα χωριά του Λαγανά, στις 15 Αυγούστου. Επίσης, με σκοπό να αναβαθμιστεί και να εμπλουτιστεί η γιορτή του κρασιού, προωθούν την πραγματοποίηση πολιτιστικών δραστηριοτήτων κατά τη διάρκειά της.

Αξίζει να σημειωθεί ότι κατά τη διάρκεια του έτους πραγματοποιούνται εκθέσεις βιβλίου, εκθέσεις αγροτικών προϊόντων και ειδών λαϊκής τέχνης. Στα αξιοθέατα του νομού περιλαμβάνονται παραδοσιακοί οικισμοί, οι Θολωτοί Μυκηναϊκοί Τάφοι, στο Δημοτικό Διαμέρισμα του Κεριού, το «Παλιό κτίσμα» του 15ου αιώνα, που φιλοξενεί Έκθεση Λαϊκής Ζωγραφικής, στο Δημοτικό Διαμέρισμα του Αγαλά, τα «12 Πηγάδια του Ανδρονιού», Ενετικής Εποχής, καθώς και οι εκκλησίες: του Σωτήρα ή Παντοκράτορα του 16ου αιώνα και του Προφήτη Ηλία του 18ου αιώνα, στο Δημοτικό Διαμέρισμα του Παντοκράτορα, η εκκλησία Παναγία η Βιγλατσούρα, του 16ου αιώνα στο Δημοτικό Διαμέρισμα του Μουζακίου, η εκκλησία Φανερωμένη του 16ου αιώνα και το Αρχοντικό του Μαλούχου, στο Δημοτικό Διαμέρισμα Λιθακιάς.

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ, ΣΧΟΛΙΚΟΣ , ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΟΣ, ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ, ΦΥΣΙΟΛΑΤΡΙΚΟΣ, ΠΕΡΙΠΑΤΗΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Ο Δήμος Λαγανά προωθεί αυτές τις μορφές τουρισμού, επενδύοντας στην αναβάθμιση των σχετικών υποδομών και συγκεκριμένα:

Στα ορεινά μονοπάτια δημιουργούμε σημεία ανάπαυσης (παγκάκια, κιόσκια κ.λπ.), βρύσες με πόσιμο νερό για τους περιπατητές, ενώ ήδη προχωρήσαμε, φέτος, στη συγκρότηση ομάδας εθελοντών για την προστασία των δασών από πυρκαγιές.

Γίνεται προσπάθεια για τη δημιουργία μικρής μαρίνας για μικρά τουριστικά σκάφη στο φυσικό λιμάνι, στο Κερί, για το οποίο υπάρχουν αναφορές από την εποχή του αρχαίου ιστορικού Ηροδότου. Ο Λαγανάς, εξάλλου, αποτελεί φυσικό ασφαλές λιμάνι, το οποίο χρησιμοποιούν τα σκάφη που πλέουν στην ευρύτερη περιοχή.

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ – ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

ο Λαγανάς διαθέτει ένα ισχυρότατο, διεθνής εμβέλειας, πλεονέκτημα. Το Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Ζακύνθου, που περιλαμβάνει το μεγαλύτερο μέρος των πέντε από τα έξι Δημοτικά Διαμερίσματά του. Το Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Ζακύνθου μπορεί να αποτελέσει βασικό αναπτυξιακό πόρο του Δήμου Λαγανά.

Το Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Ζακύνθου (Ε.Θ.Π.Ζ.) ιδρύθηκε με Προεδρικό Διάταγμα, το Δεκέμβριο του 1999 (ΦΕΚ 906Δ, 22 Δεκεμβρίου 1999). Στα όριά του, βρίσκονται οι σημαντικότερες παραλίες ωτοκίας της θαλάσσιας χελώνας *Caretta caretta*.

Ο σκοπός της ίδρυσης του Ε.Θ.Π.Ζ. είναι η διαφύλαξη της σημαντικότητας φυσικής κληρονομιάς και η διατήρηση της οικολογικής ισορροπίας της θαλάσσιας και παράκτιας έκτασης, καθώς των νησίδων του κόλπου του Λαγανά και των νησίδων Στροφάδων, νομού Ζακύνθου, με παράλληλη ανάπτυξη δραστηριοτήτων, που εναρμονίζονται με την προστασία της φύσης και του τοπίου στην ευρύτερη περιοχή τους.

Ωστόσο, η ένταξη τεραστίων εκτάσεων της ενδοχώρας στο θαλάσσιο πάρκο, χωρίς να υπάρξει μια πλήρης χωροταξική μελέτη, λειτουργεί μονοδιάστατα, δημιουργώντας σοβαρές αντιδράσεις στους κατοίκους. "Σε συνεργασία με τον αρμόδιο φορέα", "προωθούνται εκπονήσεις μίας νέας μελέτης, η οποία θα εξετάσει το θέμα υπό το πρίσμα μιας σύγχρονης αναπτυξιακής και περιβαλλοντικής πολιτικής, που θα απαντά στις ανάγκες διαφύλαξης της οικολογικής ισορροπίας, λαμβάνοντας υπόψη της, ταυτόχρονα, αναπτυξιακά και κοινωνικά δεδομένα και ανάγκες της περιοχής. Ταυτόχρονα, πραγματοποιούνται προσπάθειες, ώστε η τοπική αυτοδιοίκηση, σε συνεργασία με το φορέα διαχείρισης του θαλάσσιου πάρκου, να αναβαθμίσουν τις προσφερόμενες υπηρεσίες ενημέρωσης και εκπαίδευσης.

Το κέντρο περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, που ήδη λειτουργεί στο αναπαλαιωμένο Αρχοντικό του Μεσσαλά, στη Λιθακιά, προσφέροντας αξιόλογο έργο, μπορεί να αποτελέσει σημαντικότερο πόλο εκπαίδευσης όχι μόνο για την Ελλάδα. Η προσπάθειά εστιάζει στην προσέλκυση μεγαλύτερου αριθμού μαθητικού τουρισμού, αλλά και ενός ευρύτερου κοινού, που επιθυμεί να συνδυάσει την παραμονή του στην περιοχή με σχετική ενημέρωση.

2.8.2 ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΖΑΚΥΝΘΟΥ

Ο Τουρισμός του Δήμου Ζακυνθίων βασίζεται κυρίως στο Αργάσι, Μπόχαλη, Βασιλικός, Στροφάδες, που αποτελούν και τα τουριστικά θέρετρα και τον κυρίως τουριστικό πόλο έλξης το Ενετικό Φρούριο και το Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο που αποτελεί και το βασικότερο αναπτυξιακό πόρο του Δήμου.

Από τα σαραντατέσσερα χωριά της Ζακύνθου τα περισσότερα είναι αξιοποιημένα έχοντας διατηρήσει το παραδοσιακό τους χρώμα. Ο τουρισμός αναπτύχθηκε σταδιακά και η ευαισθησία των κατοίκων για το περιβάλλον δεν άφησε τα τεράστια συγκροτήματα να πνίξουν τις φυσικές ομορφιές του νησιού. Εδώ θα βρείτε μεσαίες και μικρές ξενοδοχειακές μονάδες για κάθε βαλλάντιο, που προσφέρουν όχι μόνο όλες τις σύγχρονες ανέσεις, αλλά και εξυπηρέτηση που μετατρέπεται σε γνήσια φιλοξενία.

Ο Λαγανάς στο νοτιά, 11χλμ. από την πόλη, στην πιο εύφορη πεδιάδα του νησιού, ανάμεσα σε ελαιώνες και σταφιδάμπελα, με την ατέλειωτη αμμουδιά του, συγκεντρώνει τη μεγαλύτερη καλοκαιρινή κίνηση. Κοσμοπολίτικος τόπος με ξενοδοχεία, νοικιαζόμενα δωμάτια, κάμπινγκ και με έντονη νυχτερινή ζωή, προσφέρεται τόσο για τους «ζωηρούς» επισκέπτες, όσο και για ήσυχες οικογενειακές διακοπές. Στην εκτεταμένη παραλία του Λαγανά απαντάται και η θαλάσσια χελώνα Caretta - Caretta.

Το Αργάσι, μια άλλη αναπτυσσόμενη τουριστική περιοχή, με μεγάλη αμμουδερή παραλία, προσφέρεται για τους παραθεριστές που αγαπούν την ξένοιαστη ζωή μέρα – νύχτα.

Το Καλαμάκι στα νότια και αυτό, ένα ήρεμο παραθαλάσσιο κέντρο με μια ακόμα υπέροχη αμμουδιά, αναδεικνύεται ιδανικός τόπος αναψυχής για κάθε επισκέπτη.

Η εκτεταμένη παραλία με την ψιλή άμμο και τα ρηχά ασφαλή νερά στις Αλυκές, στα βορειοανατολικά του νησιού, γίνεται πόλος έλξης για τον οικογενειακό τουρισμό.

Η παραλία των Αλυκών διαθέτει και τη δυνατότητα πολλών θαλάσσιων σπόρ. Στη συνέχεια της παραλίας των Αλυκών βρίσκεται ο Αλικανάς, ένα νέο ραγδαία αναπτυσσόμενο παραθεριστικό κέντρο.

Εδώ πιστεύεται ότι χτίστηκε η αρχαία Αρκαδία, η πρώτη πόλης της Ζακύνθου.

Η παραλία Πλάνου - Τσιλιβί στα βορειοανατολικά του νησιού ξεχωρίζει για την καθαρότητα της θάλασσας, έχει μάλιστα βραβευτεί με την μπλε σημαία Ευρωπαϊκής διάκρισης.

Στη συνέχεια προς το βορρά υπάρχουν και άλλες τουριστικά αναπτυσσόμενες παραλίες όπως το Τραγάκι, η Κυψέλη, το Γερακαρίο και άλλα. Δεκάξι χλμ. νοτιοδυτικά από την πρωτεύουσα, θα βρείτε τον Βασιλικό, ένα απλωμένο χωριουδάκι, με πολύ πράσινο και άφθονα νερά, με εύφορα κτήματα και περιβόλια, με πολλές ονειρεμένες παραλίες που προσφέρονται για όλα τα θαλάσσια σπορ: το Πόρτο Ρώμα, ο Άγιος Νικόλαος, το Πόρτο Ζόρο, αλλά και ο Γέρακας, μια από τις ήσυχες, προστατευόμενες παραλίες που χρησιμοποιεί για την αναπαραγωγή της η χελώνα caretta - caretta.

Στο νοτιότερο σημείο του νησιού ένα γραφικό χωριουδάκι, το Κερί, θυμίζει την παλιά Ζάκυνθο. Χτισμένο ψηλά, αγκαλιασμένο από καταπράσινους λόφους, με στενά σοκάκια και πολλά πέτρινα σπιτία, μοιάζει σαν να βγήκε από άλλες εποχές. Η θέα του Ιονίου από το Φάρο του Κεριού είναι

εκπληκτική. Μια θέα που κάθε ηλιοβασίλεμα μαγεύει τον τυχερό επισκέπτη. Η παραλία του χωριού Λίμνη, είναι πλούσιος φαρότοπος. Αξίζει να επισκεφθείτε τις γύρω ακτές, όπου θα βρείτε ορισμένες από τις ωραιότερες σπηλιές και αψίδες, όπως οι Καμάρες.

Στον επισκέπτη που θα εξερευνήσει τα ορεινά, η Ζάκυνθος θα αποκαλύψει το άλλο της πρόσωπο. Τα παραδοσιακά της χωριά κρύβονται μέσα σε δάση από πεύκα. Ανάμεσά τους οι Βολίμες, τρεις ενωμένοι παραδοσιακοί οικισμοί, με παλιά καλοδιατηρημένα σπίτια, οι Ορθονίες, οι Μαριές και το Καμπί κοντά στην ψηλότερη κορυφή του νησιού, είναι από τα ωραιότερα. Από εκεί ο επισκέπτης αγναντεύει όλο το νησί και τη θάλασσα του Ιονίου ως πέρα στην Κεφαλονιά. Από τα χωριά αυτά, τα χρώματα της δύσης είναι ανεπανάληπτα.

Πρωτεύουσα και λιμάνι του νησιού, η Ζάκυνθος απλώνεται στους πρόποδες του λόφου κάτω από το Κάστρο. Εδώ σώζονται κτίρια και αρχοντικά, με το χαρακτηριστικό χρώμα της ώχρας, με λότζες και βενετσιάνικες στοές. Μην παραλείψετε να περπατήσετε τη Στράτα Μαρίνα στην παραλία, την περίφημη Ρούγα, το εμπορικό κέντρο με τις γραφικές καμάρες και την πλακόστρωτη κεντρική πλατεία του Αγίου Μάρκου που συγκεντρώνει τη μεγαλύτερη κίνηση.

Η περιοχή της Μπόχαλης, κάτω από το Κάστρο θα σας γοητέψει με τα μικρά, ήσυχα δρομάκια της και τα παλιά της σπίτια, με αυλές πνιγμένες στα μπουγαρίνια, με τα γνήσια καφενεία και τα εστιατόριά της, όπου ακούγεται η παλιά ζακυνθινή μουσική. Πάνω από τη Μπόχαλη δεσπόζει το ενετικό Κάστρο με την υπέροχη πανοραμική θέα προς τη σημερινή πόλη της Ζακύνθου και τη θάλασσα του Ιονίου.

ΤΟ ΑΡΓΑΣΙ

Σε μικρή απόσταση από την πρωτεύουσα της Ζακύνθου, το Αργάσι εμφανίζεται αμέσως σαν ένα μικρό αλλά σύγχρονο χωριό, εξοπλισμένο για να ικανοποιήσει τις ανάγκες του τουρίστα.

Το χωριό αναπτύσσεται κυρίως κατά μήκος της παραλιακής οδού και προσφέρει στον επισκέπτη την δυνατότητα να διαλέξει ανάμεσα στα αναρρίθμητα εστιατόρια, τις παραδοσιακές ταβέρνες και τα μαγαζιά όπου οι ξενύχτηδες μπορούν να διασκεδάσουν μέχρι αργά τη νύχτα.

Στα περίχωρα μπορείτε να δείτε τα ερείπια παλιών εκκλησιών, σπιτιών, γεφυριών και υδραγωγείων, μερικά από τα οποία βρίσκονται κοντά στη θάλασσα και άλλα είναι στα μεσόγεια κρυμμένα στο πράσινο.

Ο κόλπος όπου βρίσκεται η Παραλία του Αργασιού είναι υπέροχη αν την θαυμάσετε βράδυ γυρνώντας από το Βασιλικό προς την Ζάκυνθο. Φαίνεται το μικρό χωριό Αργάσι και ολόκληρη η πρωτεύουσα.

Η παραλία του Αργασιού αποτελείται από κολπίσκους με πολλά ονακ μπαρ μέσα στο πράσινο και τα νερά που βρέχουν αυτό το χωριό κρύβουν εν μέρει τα ερείπια μιας ρωμαϊκής γέφυρας.

Το Αργάσι συνδέεται με την Ζάκυνθο με πούλμαν που κάνουν αρκετές διαδρομές καθημερινά. Επίσης είναι δυνατόν να νοικιάσετε αυτοκίνητα, τζιπ, μηχανάκια ή ποδήλατα για να μετακινήστε αυτόνομα στο νησί.

Το Αργάσι είναι ένα χωριό μέτριας έκτασης που προσφέρει διάφορες λύσεις διαμονής όπως ξενοδοχεία, διαμερίσματα, γκαρσονιέρες κάθε είδους και για κάθε απαίτηση. Υπάρχουν περιοχές πιο ήσυχες και άλλες στο κέντρο της διασκέδασης, για να περάσετε τις διακοπές όπως σας αρέσει.

Υπάρχουν πολλά και κάθε είδους καταστήματα: σουπερμάρκετ, ζαχαροπλαστεία, καταστήματα τουριστικών ειδών, κοσμηματοπωλεία.

Το βράδυ, αφού έχετε επιλέξει μία από τις πολλές ταβέρνες, παραδοσιακές, με διεθνή κουζίνα ή φαστ φούντ, μπορείτε να πάρετε ένα ποτό σε ένα από τα πολυσύχναστα στους τουρίστες παμπ όπου παίζεται μουσική μέχρι αργά τη νύχτα.

Τα παμπ είναι πολύ φροντισμένα όσον αφορά στην αισθητική τους, ώστε να γίνονται ελκυστικά στα μάτια του τουρίστα.

Ο ΒΑΣΙΛΙΚΟΣ

Ο Βασιλικός είναι ένα σύνολο σπιτιών σπαρμένων στην εξοχή στο νότιο τμήμα του νησιού, που εναλλάσσονται με εκκλησίες και μαγαζάκια για τους τουρίστες.

Το όνομα Βασιλικός αποδίδεται όχι τόσο στο χωριό αλλά σε μια περιοχή πλούσια σε βλάστηση, με ένα μεγάλο πευκοδάσος και πολλές παραλίες με άμμο, χαρακτηρίζεται από το ήσυχο περιβάλλον και εναλλάσσει πολυτελή συγκροτήματα στα μεσόγεια με χώρους για τους νέους στην παραλία.

Ο Βασιλικός είναι όχι τόσο ένα χωριό όσο μια περιοχή και σε αυτή τη ζώνη οι παραλίες είναι πάρα πολλές, όλες κυρίως με άμμο και εξοπλισμένες για την υποδοχή τουριστών.

Οι πιο φημισμένες παραλίες αυτής της περιοχής είναι: Καμίνια, Πόρτο Ζόρο, Μπανάνα, Αγ. Νικόλαος, Πλάκα και Πόρτο Ρώμα.

Ο Βασιλικός συνδέεται με τη Ζάκυνθο με πούλμαν που κάνουν αρκετές καθημερινές διαδρομές.

Επίσης είναι δυνατόν να νοικιάσετε αυτοκίνητο, τζιπ, μηχανάκι ή ποδήλατο για να μετακινηθείτε αυτόνομα στο νησί.

Βασιλικός προσφέρει διάφορες λύσεις διαμονής όπως βίλλες πνιγμένες στο πράσινο, ξενοδοχεία κοντά στη θάλασσα, διαμερίσματα και γκαρσονιέρες με κουζινάκι.

Αυτή η περιοχή είναι πολύ πιο φροντισμένη σε σχέση με άλλες και υπάρχουν πολλά πολυτελή καταλύματα για να σας φιλοξενήσουν στις διακοπές σας. Είναι δυνατόν να βρείτε μίνι μάρκετ, αρτοποιεία, τουριστικά καταστήματα αλλά δεν έχετε τόσο μεγάλη επιλογή όπως σε άλλα μέρη του νησιού. Αυτή η περιοχή είναι πολύ ήσυχη και για το βράδυ σίγουρα μπορείτε να διαλέξετε ανάμεσα στις πολλές παραδοσιακές ταβέρνες και τα εστιατόρια όπου μπορείτε να φάτε ψάρι, είναι όμως λιγότερο εξοπλισμένη όσον αφορά την νυχτερινή ζωή.

ΜΠΟΧΑΛΗ

Η Μπόχαλη είναι ένα μικροσκοπικό, μαγευτικό χωριουδάκι γαντζωμένο στην κορφή του ακρωτηρίου στην πίσω μεριά της πόλης της Ζακύνθου. Με τη θάλασσα στα δεξιά σας, μόλις περάσετε την πρωτεύουσα, υπάρχει ένας εσωτερικός δρόμος που αρχίζει να ανηφορίζει και αφού περάσετε το Ναυτικό Μουσείο στρίβει αριστερά συνεχίζοντας να ανηφορίζει μέχρι να φτάσετε στη Μπόχαλη.

Είναι όντως πολύ εύκολο να φτάσετε μέχρι εδώ, να βρείτε χώρο για παρκάρισμα όχι και τόσο αλλά αξίζει τον κόπο να κάνετε μια επίσκεψη, ιδίως

αν είναι η ώρα της δύσης του ήλιου ή την νύχτα όταν η θέα στην φωτισμένη πόλη και στο λιμάνι είναι πραγματικά μαγική.

Παρ' όλη την μικρή έκταση του χωριού, υπάρχουν μερικά εστιατόρια που θα σας δώσουν την ευκαιρία για ένα ρομαντικό δείπνο κάτω από τ' αστέρια.

Η Μπόχαλη αξίζει και μια επίσκεψη κατά την διάρκεια της ημέρας, για να φωτογραφήσετε το εκκλησάκι της Ζωοδόχου Πηγής με τις βυζαντινές εικόνες του, και για να θαυμάσετε τον απέραντο πευκώνα με το παλιό ενετικό κάστρο.

Το κάστρο, σήμερα μισογκρεμισμένο από τον σεισμό που το 1953 ρήμαξε το νησί, είναι μια επίσκεψη που πρέπει οπωσδήποτε να προγραμματίσετε στην διάρκεια των διακοπών σας, γιατί από το σημείο αυτό το βλέμμα μπορεί απλωθεί σε 360 μοίρες, επιτρέποντας στον επισκέπτη να θαυμάσει ταυτόχρονα και τις δύο ακτές του νησιού.

ΤΑ ΣΤΡΟΦΑΔΙΑ

Περίπου 20 ναυτικά μίλια νότια από την Ζάκυνθο, (37 ν.μ. από το Λιμάνι της Ζακύνθου), βρίσκονται δύο μικρά νησιά που υπάγονται στο Δήμο Ζακυνθίων με τεράστια ιστορική, θρησκευτική, πολιτισμική και περιβαλλοντική σημασία έκτασης 2,5 τ. χλμ το ένα και 1,5 τ. χλμ το άλλο. Είναι οι Στροφάδες.

Στροφάδες, Στρίβαλοι, Στριβάλες, Στρόμφοι του Colganes, ονομάζονταν κάποτε και Πλωτές, τόπος κατοικίας των Αρπυιων.

Η ονομασία των Στροφάδων, προέρχεται από το ρήμα "στρέφειν", διότι κατά τον Στράβωνα, οι Ζήτης και Κάλαις, τα φτερωτά παιδιά του Βόρεου, καταδιώκοντας τις Αρπυίες - μυθολογικά τέρατα που ζούσαν στην περιοχή των Στροφάδων - μετά από παραίτηση του Δία σταμάτησαν την καταδίωξη και στράφηκαν προς τα πίσω.

Γεωμορφολογία

Είναι η συνέχεια, γεωλογικά, της Νότιας Κορυφής της Ζακύνθου από το Ακρωτήρι Γέρακα.

Οι δύο Νησίδες είναι τόσο χαμηλά (10 μέτρα μέγιστο υψομετρικό), που κάποιος προσεγγίζοντάς τις, βλέπει μόνο τον επιβλητικό Πύργο, (της Ιερής Μονής Μεταμορφώσεως του Σωτήρος - Αγίου Διονυσίου Στροφάδων) να ξεπροβάλλει από την επιφάνεια της θάλασσας.

Σύμφωνα με έρευνες που έγιναν στα νησιά αυτά είναι ωκεανικά και ποτέ δεν υπήρξαν ενωμένα με άλλα νησιά ή με την ηπειρωτική Ελλάδα.

Το έδαφος των Στροφάδων είναι γονιμότατο με πυκνή και πολύ πλούσια βλάστηση (το 1/3 περίπου των νησιών καλύπτεται από πυκνή βλάστηση μακί) και υπάρχει αφθονία πηγαίων δροσερών νερών.

Νομικό Καθεστώς

Το κτιριακό συγκρότημα του Μοναστηριού των Στροφάδων και οι δύο νησίδες ανήκουν διοικητικά και ιδιοκτησιακά στην Ιερά Μονή Στροφάδων και Αγίου Διονυσίου Ζακύνθου, που είναι νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου και εδρεύει στην Πόλη της Ζακύνθου. Βρίσκεται δε, στη μεγαλύτερη από τις δίδυμες νησίδες των Στροφάδων.

Ιστορικά Στοιχεία

Η ίδρυση του ανάγεται στο πρώτο μισό του 13ου αιώνα (1241) , με πιθανό ιδρυτή του τον ίδιο τον αυτοκράτορα της Νικαίας Θεόδωρο Α΄ Λάσκαρι και είναι φρουριακή κατασκευή με σημαντικό αμυντικό σύστημα ,γι' αυτό και είχε εξασφαλίσει την μέριμνα, ιδιαίτέρως, των στρατιωτικών αρχών της Βενετίας . Διασώζει, άλλωστε, ακόμη το μεγαλύτερο μέρος του αρχικού του εξοπλισμού και έχει στο ιστορικό ενεργητικό του σημαντική στρατιωτική (αμυντικής μορφής) δράση.

Αρχιτεκτονικά Χαρακτηριστικά του Κτιριακού Συγκροτήματος

Εάν ληφθεί ως παραδοχή, ότι η προγραμματισμένη οικιστική χρησιμότητα και οι προβλεπόμενες λειτουργικές ανάγκες προσδιορίζουν καθοριστικά τη γενικότερη μορφολογία και τη συγκεκριμένη διάρθρωση κάθε κτιριακού κατασκευάσματος, τότε αναμφίβολα ο αρχιτεκτονικός αυτός κανόνας βρίσκει μια από τις χαρακτηριστικότερες εφαρμογές του στο Κτιριακό Συγκρότημα της Μονής των Στροφάδων.

Εκκλησιαστικό Καθεστώς

Από εκκλησιαστική άποψη συνιστά Πατριαρχικό Σταυροπήγιο και αποτελούσε την έδρα της ομώνυμης Μονής από την ίδρυσή της μέχρι τη μεταφορά της στη Ζάκυνθο, που πιθανολογείται ότι ακολούθησε τη μετακομιδή σε αυτήν του λειψάνου του Αγίου Διονυσίου το 1717.

Φυσικό Περιβάλλον

Οι Στροφάδες αποτελούν μέρος του Εθνικού Θαλάσσιου Πάρκου Ζακύνθου και ο χερσαίος καθώς και θαλάσσιος χώρος τους βρίσκεται στη διαχειριστική εποπτεία του Οργανισμού Εθνικού θαλάσσιου Πάρκου Ζακύνθου. Οι Στροφάδες είναι ενταγμένες στον κατάλογο των περιοχών NATURA της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

ΕΝΕΤΙΚΟ ΦΡΟΥΡΙΟ ΖΑΚΥΝΘΟΥ

Το Κάστρο βρίσκεται στην κορυφή ενός καταπράσινου λόφου στην περιοχή της Μπόχαλης, 3 χιλιόμετρα περίπου προς τα βόρεια και είναι χτισμένο, σύμφωνα με τις αρχαιολογικές ενδείξεις, πάνω στα ερείπια της αρχαίας ακρόπολης της πόλης (Ψωφίδα) και τα επιβλητικά τείχη του, που διατηρούνται σχεδόν ανέπαφα από καταστροφές και τον χρόνο, ολοκληρώθηκαν από τους Βενετσιάνους το 1646, γιατί είχαν προηγουμένως πάθει εκτεταμένες ζημιές από σεισμούς. Η περιοχή γύρω από το κάστρο, γεμάτη πεύκα, προσφέρει στον επισκέπτη την ευκαιρία να απολαύσει την εξαιρετική θέα προς την πόλη της Ζακύνθου. Ιδιαίτερα το βράδυ με τα φώτα της πόλης αναμμένα, το θέαμα είναι φαντασμαγορικό.

Το κάστρο κτίστηκε σύμφωνα με τις τελευταίες εξελίξεις της οχυρωματικής τέχνης της εποχής από Βενετσιάνους μηχανικούς και άξιους ντόπιους τεχνίτες με πολύ καλά και ανθεκτικά οικοδομικά υλικά. Πάνω από την μεγάλη εξωτερική πύλη υπάρχει το γνωστό Ενετικό έμβλημα με τους λέοντες του Αγίου Μάρκου. Τότε οι Βενετοί κατασκεύασαν και έναν λιθόστρωτο δρόμο που έφτανε μέχρι την παραλία, την περίφημη Strada Giustiniana, ή Σαρτζάδα όπως την λένε οι Ζακυνθinoί στους νεότερους χρόνους. Κατά την περίοδο της Ενετοκρατίας το κάστρο, "Terra" όπως αποκαλούνταν από τους ντόπιους, ήταν το Διοικητικό κέντρο του νησιού. Εδώ ήταν η έδρα του Ενετού Προβλεπτή και του Συμβουλίου των Ευγενών. Εδώ κατέφευγαν οι κάτοικοι της παραλίας (κυρίως οι ευγενείς) στη διάρκεια των πολεμικών συγκρούσεων, ή όταν το νησί δεχόταν επιδρομές πειρατών.

Το κάστρο φρόντισαν και οι Άγγλοι το 1812, όταν πια είχαν κατακτήσει το νησί και επισκεύασαν τα τείχη και τα κυριότερα κτίρια, έλαβαν μέριμνα για το σύστημα ύδρευσης και αποχέτευσης και έκτισαν και καινούρια κτίρια. Επίσης στερεωτικές επεμβάσεις στα τείχη έκανε και η Αρχαιολογική Υπηρεσία την δεκαετία του 1970.

Οι ανασκαφές της δεκαετίας του 1980 έφεραν στο φως της ημέρας πολλές αρχαιότητες, βυζαντινές εκκλησίες και νεώτερα κτίσματα μέχρι και της Αγγλοκρατίας που απέδειξαν τη συνέχεια της κατοίκησης και χρήσης του χώρου από τους προϊστορικούς χρόνους μέχρι τις μέρες μας.

Τα σπουδαιότερα από αυτά είναι ο Βυζαντινός ναός του 12ου αιώνα (Σωτήρας, ή Παντοκράτορας, ή Domo, ή San Salvatore) μια τρίκλιτη βασιλική του 14ου αιώνα (ο Άγιος Φραγκίσκος), η μονόκλιτη βασιλική της Αγίας Βαρβάρας, ο Ναός του Αγίου Ιωάννη του Προδρόμου (τέλη 15ου αιώνα), ο Ναός της Υπεραγίας Θεοτόκου Λαουρένταινας και ο Ναός του Αγίου Ιωάννη του Θεολόγου του 15ου αιώνα.

Άλλα αξιόλογα ευρήματα κοσμικού χαρακτήρα είναι οι Βενετσιάνικες φυλακές, η Πυριτιδαποθήκη, το γήπεδο των Βρετανών αξιωματικών, ο αγγλικός στρατώνας και το κτίριο του Διοικητηρίου που χρησίμευε και για στρατώνας.

Στο κάστρο μπορεί κανείς να πάει με ταξί, με λεωφορείο, ή με ιδιωτικό ή νοικιασμένο αυτοκίνητο

ΕΘΝΙΚΟ ΘΑΛΑΣΣΙΟ ΠΑΡΚΟ ΖΑΚΥΝΘΟΥ

Το Θαλάσσιο Πάρκο περιλαμβάνει την θαλάσσια έκταση και τις νησίδες του Κόλπου του Λαγανά, τις παραλίες ωτοκίας της θαλάσσιας χελώνας και μία ζώνη γης, που περιβάλλει αυτές, τον υγρότοπο της Λίμνης Κερνού και τις Νήσους Στροφάδες, οι οποίες βρίσκονται 40 περίπου μίλια νότια της Ζακύνθου.

Η Ζακύνθος αποτελεί το σημαντικότερο βιότοπο ωτοκίας των θαλασσιών χελωνών στη Μεσόγειο.

Πρέπει να σημειωθεί ότι η Ελλάδα είναι η μοναδική Ευρωπαϊκή χώρα, στην οποία ωτοκοούν οι θαλάσσιες χελώνες *Caretta caretta*.

Περαιτέρω, ένας μόνιμος πληθυσμός του κινδυνεύοντας με εξαφάνιση είδους φώκιας *Monachus monachus*, υπάρχει στις δυτικές ακτές της Ζακύνθου.

Η περιοχή του Εθνικού Θαλάσσιου Πάρκου Ζακύνθου χαρακτηρίζεται από διάφορα είδη οικοσυστημάτων, Εθνικού αλλά και Ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος, όπως συστήματα αμμοθινών, υποθαλάσσια λιβάδια Ποσειδωνίας (*Posidonia oceanica*) και παράκτια οικοσυστήματα. Σ' αυτά απαντώνται εκατοντάδες είδη χλωρίδας και πανίδας.

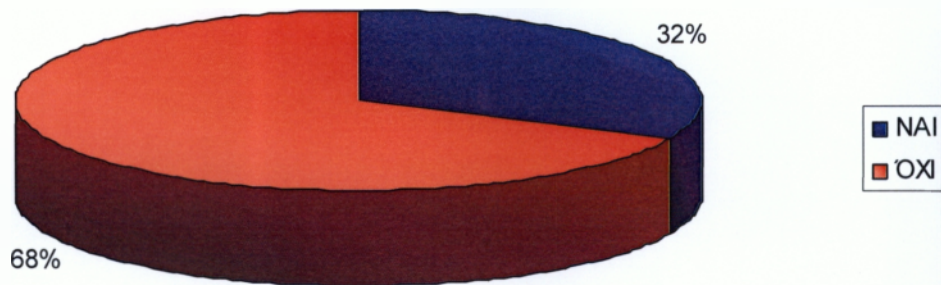
Επίσης στο δήμο Ζακύνθου μπορεί να επισκεφθεί το Μεταβυζαντινό Μουσείο Ζακύνθου, Μουσείο Σολωμού και Επιφανών Ζακυνθινών και την Δημόσια Βιβλιοθήκη Ζακύνθου.

2.9 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΑΤΟΙΚΟΥΣ ΤΗΣ ΖΑΚΥΝΘΟΥ ΒΑΣΗ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ

Σε μία έρευνα που έγινε για την τουριστική ανάπτυξη καθώς και των θεμάτων που σχετίζονται με αυτήν, σε ένα δείγμα 50 κατοίκων της Ζακύνθου και διαμένουν στον δήμο Ζακύνθου, που διατηρούν ΜΜΕ και Τουριστικές επιχειρήσεις και εστιατόρια και είδη Τουρισμού καταλήξαμε στα ακόλουθα συμπεράσματα:

Στο πρώτο διάγραμμα, με τη μέθοδο του ερωτηματολογίου(παράτιθεται στο παράρτημα 1) γίνεται εύκολα αντιληπτό ότι αντικατοπτρίζεται η ελλιπής πληροφόρηση των κατοίκων όσον αφορά πρώτον την «πράσινη» δραστηριότητα του νησιού καθώς και τη σημασία της, και δεύτερον το κομμάτι της προσέλκυσης τουριστών με ανεπτυγμένη την οικολογική τους συνείδηση. Το συμπέρασμα αυτό απορρέει, από τα παρουσιαζόμενα ποσοστά στο διάγραμμα, αφού το 68% των κατοίκων παραδέχτηκαν πως δεν γνωρίζουν (σε αντίθεση με το 32% των κατοίκων που είναι ενήμεροι) ότι στην περιοχή τους δραστηριοποιούνται ήδη δύο περιβαλλοντικά πάρκα ενώ ταυτόχρονα πολλές από τις περιοχές του νησιού έχουν αναγνωρισθεί ως "προστατευόμενες". Στόχος της ερώτησης ήταν να μελετηθεί το κατά πόσο οι κάτοικοι/εργαζόμενοι που δραστηριοποιούνται στον τουρισμό εκφράζουν μία οικολογικά σκεπτόμενη αντίληψη στο θέμα της οικολογίας και επιβεβαιώνει την έλλειψη οργανωμένης αντίληψης για τα περιβαλλοντικά ζητήματα, κάτι που χαρακτηρίζει γενικότερα την Ελλάδα.

1)Γνωρίζεται ότι στο νησί σας υπάρχουν δύο Εθνικά θαλάσσια πάρκα καθώς και πολλές άλλες περιοχές, οι οποίες αναγνωρίζονται ως "προστατευμένες"

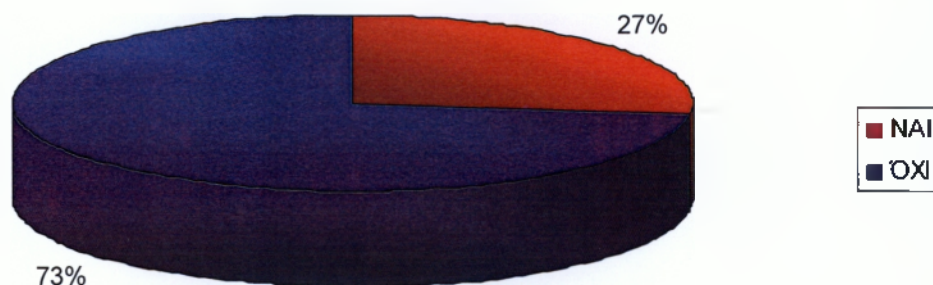

Διάγραμμα 1

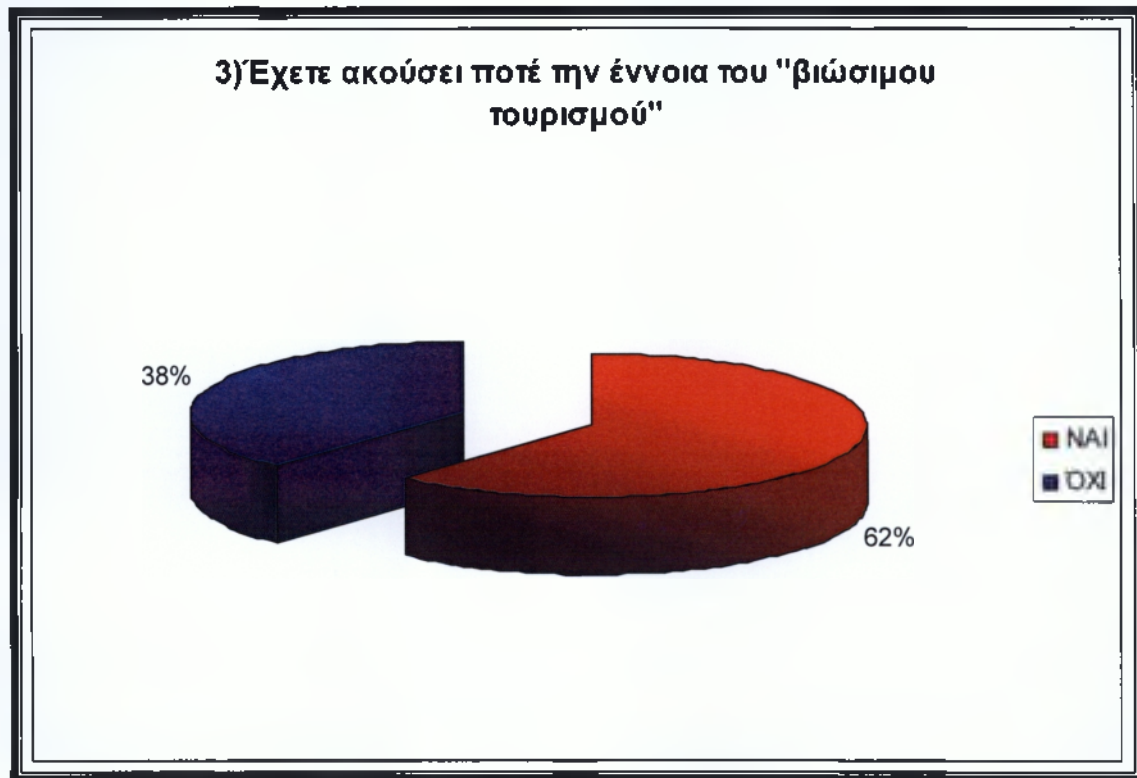
Η ελλιπής πληροφόρηση των κατοίκων πάνω σε περιβαλλοντικά θέματα φαίνεται και σε αυτό το διάγραμμα, αφού στην ερώτηση εάν γνωρίζουν ότι υπάρχουν είδη χλωρίδας και πανίδας ευρύτερου επιστημονικού ενδιαφέροντος (εκτός της Carretta-Carretta), το 73% απάντησε αρνητικά ενώ μόλις το 27% απάντησε θετικά.

Διάγραμμα 2

2)Γνωρίζεται ότι στις περιοχές ωοτοκίας της Carreta-Carreta υπ'αρχουν είδη χλωρίδας και πανίδας που χρήζουν ενδιαφέρον ,όχι μόνο σε επίπεδο τοπικό,περιφερειακό και εθνικό, αλλά και σε πανευρωπαϊκό επίπεδο;

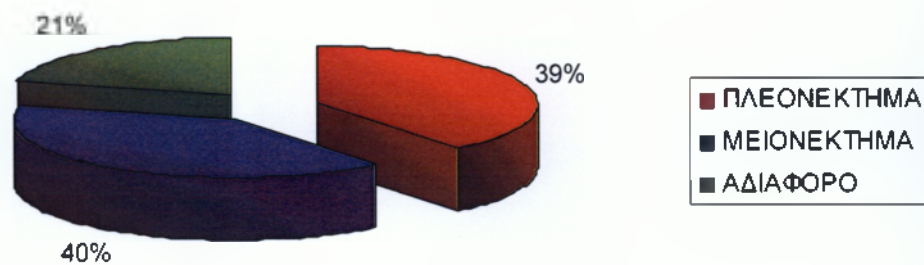
Όσον αφορά την έννοια του βιώσιμου τουρισμού, οι κάτοικοι του νησιού φαίνεται να είναι αρκετά ενημερωμένοι για τον όρο της βιωσιμότητας, αφού όπως μπορούμε να δούμε και από το διάγραμμα το **62%** απάντησαν πως γνωρίζουν (έστω και αν την έχουν ακούσει) την έννοια του βιώσιμου τουρισμού και μόλις το **38%** απάντησε ότι δε γνωρίζει τίποτα για αυτή. Υπάρχει οπότε μία βάση πάνω στην οποία μπορεί να αναπτυχθεί ένα βιώσιμο και στρατηγικά σχεδιασμένο πρότυπο τουριστικής ανάπτυξης, μιας και το ανθρώπινο δυναμικό είναι αυτό πάνω στο οποίο χτίζεται ο προορισμός.

Διάγραμμα 3

Το τέταρτο ερώτημα προσπαθεί να αναδείξει την πραγματική άποψη των κατοίκων του νησιού, όσον αναφορά την ανάπτυξη του και το ρόλο που παίζει ο τουρισμός σε αυτήν. Όπως φαίνεται και από το διάγραμμα μας, τα ποσοστά είναι μοιρασμένα καθώς το **40%** των ερωτηθέντων θεωρεί τον τουρισμό ως ανασταλτικό παράγοντα στην κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη της Ζακύνθου, το **39%** θεωρούν το τουρισμό ως πλεονέκτημα ενώ το **21%** θεωρούν ότι ο τουρισμός δεν επηρεάζει την ανάπτυξη του νησιού.

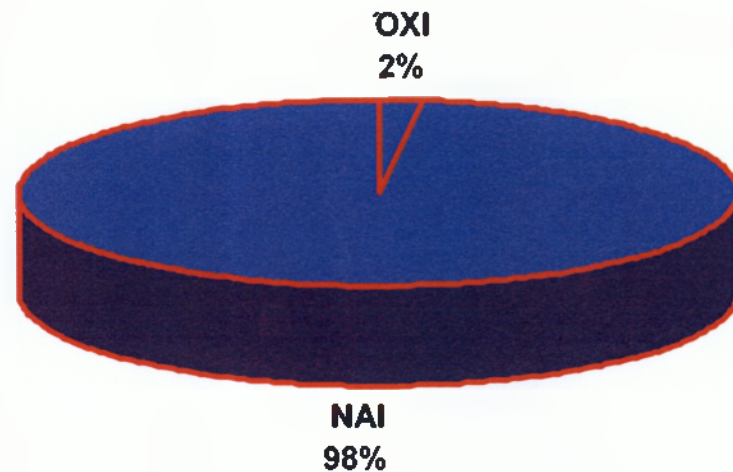
4)Κατα την γνώμη σας οι παρεχόμενες τουριστικές υπηρεσίες αποτελούν πλεονεκτημα, μειονέκτημα ή αδιάφορο παράγοντα στην κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη του νησιού;

Διάγραμμα 4

Το γεγονός που μπορεί εύκολα να το διακρίνει κανείς και από το πέμπτο διάγραμμα, παρατηρώντας το ποσοστό της τάξεως του 98% των ερωτηθέντων κατοίκων να απαντάει θετικά στην σκέψη προώθησης των τοπικά παραγόμενων προϊόντων μέσω των εστιατορίων, και των χώρων συνεστίασης γενικότερα, είναι ότι η Ζάκυνθος πέρα από τη γεωγραφική της θέση και το φυσικό κάλλος, στοιχεία τα οποία συμβάλλουν στην ανάπτυξη και ανάδειξη της ως τουριστικό θέρετρο, έχοντας ιδιαίτερα ανεπτυγμένο το γεωργικό τομέα αφού εξάγει μεγάλες ποσότητες σταφίδας, ενώ επίσης παράγει λάδι, κρασί, τυρί (λαδοτύρι) καθώς και άλλα. Σε αυτό που θα έπρεπε να δοθεί λίγο περισσότερο έμφαση λοιπόν, είναι η προώθηση των τοπικών προϊόντων οργανωμένα στους επισκέπτες του νησιού, ξεκινώντας από τους χώρους συνεστίασης, αφού οι επισκέπτες θα έχουν και την δυνατότητα να τα δοκιμάσουν εκτός από να τα γνωρίσουν.

**5) Πιστεύεται ότι τα εσπατόρια και οι χώροι
συνεστίασης, γενικότερα, θα πρέπει να προσφέρουν και
να επιμείνουν στην χρήση τοπικών προϊόντων;**

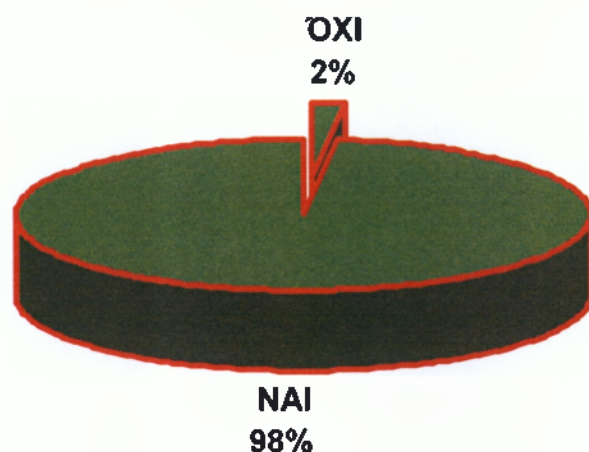

Διάγραμμα 5

Το τελευταίο διάγραμμα, αντικατοπτρίζει τη γενικότερη άποψη των κατοίκων όσον αφορά τη συμμετοχή του τουρισμού στο οικονομικό και συνεπώς στο βιοτικό επίπεδο των κατοίκων του νησιού. Και σε αυτό το διάγραμμα βλέπουμε ότι η πλειοψηφία των κατοίκων (98%), πιστεύει ότι ο τουρισμός αποτελεί παράγοντα ανέλιξης και τόνωσης της οικονομίας του νησιού, εκφράζοντας ουσιαστικά την αισιοδοξία τους, κάτι που μόνο ως θετικό μπορεί να μετρηθεί

6) Κατα την γνώμη σας, μια αύξηση του τουρισμού θα αποτελέσει έναν ακόμη οικονομικό πόρο βελιώνοντας το βιωτικό επίπεδο των κατοίκων του νησιού;

Διάγραμμα 6

Συνοψίζοντας από τα παραπάνω, μπορούμε να κάνουμε μια πρώτη εκτίμηση όσον αφορά τους τομείς που θα πρέπει να δοθεί περισσότερο έμφαση, οδηγούμενοι πάντα από τις απόψεις και τις εκτιμήσεις των ίδιων των κατοίκων. Ειδικότερα :

Η πληροφόρηση των κατοίκων, τόσο σε θέματα περιβάλλοντος όσο και σε θέματα που αποτελούν συγκριτικό πλεονέκτημα του νησιού (τοπικά προϊόντα) είναι αρκετά ελλιπής, με αποτέλεσμα η «εκμετάλλευση» των πλεονεκτημάτων του νησιού να μην πραγματοποιείται με το παραγωγικό τρόπο. Το γεγονός αυτό έχει λοιπόν ως αποτέλεσμα τη «διχασμένη» άποψη των κατοίκων του νησιού, στο ερώτημα αν τελικά ο τουρισμός αποτελεί ανασταλτικό παράγοντα ή όχι στην κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη του νησιού.

Τέλος, η έννοια της *αιχμόρου ανάπτυξης* του νησιού, θα πρέπει να παίξει τον πρωταρχικό ρόλο, όσον αφορά τις πολιτικές που θα ακολουθήσουν οι τοπικές αρχές έτσι ώστε, η Ζάκυνθος να γίνει ένας από τους πιο δημοφιλείς προορισμούς αυξάνοντας συνάμα των αριθμό των επισκεπτών στο νησί. Αναζητώντας δηλαδή άτομα τα οποία αναγνωρίζουν τη σημαντικότητα των αρχών της περιβαλλοντικά ηθικής κατανάλωσης, ακόμα και κατά τη διάρκεια των διακοπών, με στρατηγικό στόχο την ανάδειξη του νησιού ως ένα προορισμό ικανό να φιλοξενήσει κατηγορίες τουριστών, οι οποίοι αναζητούν ένα διαφοροποιημένο συνολικό προϊόν (το πληθυσμιακό μέγεθος των οποίων συνεχώς θα αυξάνεται).

2.10 ΚΥΡΙΑ ΑΓΟΡΑΣΤΙΚΗ ΔΥΝΑΜΗ

ΣΤΑΘΕΡΗ ΚΑΙ ΜΕ ΑΥΞΗΤΙΚΕΣ ΤΑΣΕΙΣ Η ΡΩΣΙΚΗ ΑΓΟΡΑ

Παρότι η μεγαλύτερη πτώση εισερχόμενου τουρισμού στα Ιόνια νησιά σημειώνεται από τη Μεγάλη Βρετανία, ωστόσο, το μεγαλύτερο ποσοστό των επισκεπτών (70%) είναι Βρετανοί. Ακολουθούν οι Γερμανοαυστριακοί, οι Ολλανδοί-Βέλγοι και οι ανατολικές αγορές, συμπεριλαμβανομένης της ρωσικής η οποία δείχνει να είναι η πιο «σταθερή στην πτώση». Στόχος φέτος για τη Ζάκυνθο ήταν να διευρυνθεί η ρωσική αγορά σε μεγάλο ποσοστό, το οποίο δεν επιτεύχθηκε λόγω της οικονομικής κρίσης. Τα στοιχεία ζήτησης δείχνουν ότι για το 2010, θα υπάρξει περαιτέρω διεύρυνση στην αγορά αυτή.

2.11 ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Σύμφωνα με τα στοιχεία μόνο του κρατικού αερολιμένα Ζακύνθου «ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΣΟΛΩΜΟΣ» κατά την περίοδο Απρίλιος-Οκτώβριος 96-2009 έχουμε:

Απρίλιος 96 10 αερ/φη 1200 επιβάτες, Μάιος 96 244 αερ/φη 41719 επιβάτες, Ιούνιος 96 292 αερ/φη 43178, Ιούλιος 96 313 αερ/φη 47834 επιβάτες, Αύγουστος 96 300 αερ/φη 44948 επιβάτες, Σεπτέμβριος 96 289 αερ/φη 42844, Οκτώβριος 96 193 αερ/φη 17072 επιβάτες.

Απρίλιος 97 10 αερ/φη 943, Μάιος 97 282 αερ/φη 45239 επιβάτες, Ιούνιος 97 329 αερ/φη 51003 επιβάτες, Ιούλιος 97 343 αερ/φη 53770 επιβάτες, Αύγουστος 97 358 αερ/φη 55771 επιβάτες, Σεπτέμβριος 97 335 αερ/φη 48204 επιβάτες, Οκτώβριος 97 195 αερ/φη 19175 επιβάτες.

Απρίλιος 98 10 αερ/φη 843 επιβάτες, Μάιος 98 306 αερ/φη 52757 επιβάτες, Ιούνιος 98 380 αερ/φη 60530 επιβάτες, Ιούλιος 98 412 αερ/φη 65452 επιβάτες, Αύγουστος 98 411 αερ/φη 65111 επιβάτες, Σεπτέμβριος 98 372 αερ/φη 56387 επιβάτες, Οκτώβριος 98 221 αερ/φη 21999 επιβάτες.

Απρίλιος 99 5 αερ/φη 516, Μάιος 99 373 αερ/φη 64232 επιβάτες, Ιούνιος 99 419 αερ/φη 71544 επιβάτες, Ιούλιος 99 446 αερ/φη 74886 επιβάτες, Αύγουστος 99 460 αερ/φη 76965 επιβάτες, Σεπτέμβριος 99 425 αερ/φη 67781 επιβάτες, Οκτώβριος 99 291 αερ/φη 31620 επιβάτες.

Απρίλιος 2000 11 αερ/φη 1028 επιβάτες, Μάιος 2000 402 αερ/φη 66640 επιβάτες, Ιούνιος 2000 474 αερ/φη 81046 επιβάτες, Ιούλιος 2000 515 αερ/φη 87561 επιβάτες, Αύγουστος 2000 532 αερ/φη 87515 επιβάτες, Σεπτέμβριος 2000 472 αερ/φη 76744 επιβάτες, Οκτώβριος 2000 336 αερ/φη 37413 επιβάτες.

Απρίλιος 2001 13 αερ/φη 1639 επιβάτες, Μάιος 2001 423 αερ/φη 75347 επιβάτες, Ιούνιος 2001 471 αερ/φη 84390 επιβάτες, Ιούλιος 2001 544 αερ/φη 97768 επιβάτες, Αύγουστος 2001 535 αερ/φη 92805 επιβάτες, Σεπτέμβριος 2001 490 αερ/φη 82161 επιβάτες, Οκτώβριος 2001 335 αερ/φη 36468 επιβάτες.

Απρίλιος 2002 14 αερ/φη 2549 επιβάτες, Μάιος 2002 415 αερ/φη 73155 επιβάτες, Ιούνιος 2002 497 αερ/φη 89746 επιβάτες, Ιούλιος 2002 555 αερ/φη 100288 επιβάτες, Αύγουστος 2002 542 αερ/φη 95192 επιβάτες, Σεπτέμβριος

2002 527 αερ/φη 89290 επιβάτες, Οκτώβριος 2002 319 αερ/φη 35092 επιβάτες.

Απρίλιος 2003 11 αερ/φη 1502 επιβάτες, Μάιος 2003 391 αερ/φη 69659 επιβάτες, Ιούνιος 2003 534 αερ/φη 93094 επιβάτες, Ιούλιος 2003 603 αερ/φη 103819 επιβάτες, Αύγουστος 2003 602 αερ/φη 101688 επιβάτες, Σεπτέμβριος 2003 561 αερ/φη 86657 επιβάτες, Οκτώβριος 2003 295 αερ/φη 31140 επιβάτες.

Απρίλιος 2004 6 αερ/φη 694 επιβάτες, Μάιος 2004 404 αερ/φη 73451 επιβάτες, Ιούνιος 2004 506 αερ/φη 88060 επιβάτες, Ιούλιος 2004 570 αερ/φη 101528 επιβάτες, Αύγουστος 2004 595 αερ/φη 103835 επιβάτες, Σεπτέμβριος 2004 509 αερ/φη 86126 επιβάτες, Οκτώβριος 2004 295 αερ/φη 31140 επιβάτες.

Απρίλιος 2005 865 αερ/φη 394 επιβάτες, Μάιος 2005 394 αερ/φη 69290 επιβάτες, Ιούνιος 2005 489 αερ/φη 84374 επιβάτες, Ιούλιος 2005 583 αερ/φη 102278 επιβάτες, Αύγουστος 2005 584 αερ/φη 99062 επιβάτες, Σεπτέμβριος 2005 521 αερ/φη 84352 επιβάτες, Οκτώβριος 2005 306 αερ/φη 33860 επιβάτες.

Απρίλιος 2006 6 αερ/φη 814 επιβάτες, Μάιος 2006 350 αερ/φη 62406 επιβάτες, Ιούνιος 2005 489 αερ/φη 84374 επιβάτες, Ιούλιος 2006 599 αερ/φη 105264 επιβάτες, Αύγουστος 2006 625 αερ/φη 102565 επιβάτες, Σεπτέμβριος 2006 541 αερ/φη 84205 επιβάτες, Οκτώβριος 2006 288 αερ/φη 31191 επιβάτες.

Απρίλιος 2007 10 αερ/φη 1328 επιβάτες, Μάιος 2007 328 αερ/φη 59586 επιβάτες, Ιούνιος 2007 506 αερ/φη 88510 επιβάτες, Ιούλιος 2007 630 αερ/φη 111799 επιβάτες, Αύγουστος 2007 634 αερ/φη 105745 επιβάτες, Σεπτέμβριος 2007 536 αερ/φη 83220 επιβάτες, Οκτώβριος 2007 244 αερ/φη 25909 επιβάτες.

Απρίλιος 2008 9 αερ/φη 1381 επιβάτες, Μάιος 2008 333 αερ/φη 59748 επιβάτες, Ιούνιος 2008 523 αερ/φη 89847 επιβάτες, Ιούλιος 2008 610 αερ/φη 104526 επιβάτες, Αύγουστος 2008 619 αερ/φη 102643 επιβάτες, Σεπτέμβριος 2008 547 αερ/φη 80408 επιβάτες, Οκτώβριος 2008 205 αερ/φη 21096 επιβάτες.

Απρίλιος 2009 10 αερ/φη 1324 επιβάτες, Μάιος 2009 313 αερ/φη 54988 επιβάτες.

Παρακολουθώντας τα παραπάνω στοιχεία παρατηρούμε ότι κατά το 2000-2006, 2007-2009 και κατά την τουριστική περίοδο Απρίλιος-Σεπτέμβριος η Ζάκυνθος αποτέλεσε έναν αξιοσέβαστο τουριστικό προορισμό μιας και είχε μεγάλο αριθμό επισκεπτών.

Επίσης σύμφωνα με στοιχεία των τουριστικών ξενοδοχειακών καταλυμάτων της Περιφέρειας του Δήμου (Πίνακας 1 Πίνακας 2 που Παρατίθεται Παρακάτω) προκύπτουν οι εξής διαπιστώσεις

Τα ξενοδοχεία του Δήμου Ζακύνθου αποτελούν το 5,11% του συνόλου των ξενοδοχειακών μονάδων του Νομού Ζακύνθου και 3,32% του αριθμού των κλινών. Οι ξενοδοχειακές μονάδες παρουσιάζουν άνιση κατανομή μεταξύ των δημοτικών διαμερισμάτων ενώ ο αριθμός των ξενοδοχειακών μονάδων υψηλής κατηγορίας είναι περιορισμένος. Το γεγονός αυτό οφείλετε κατά κύριο λόγο στην χρονολογία κατασκευής τους μέσα στην δεκαετία του 70 και κατά δεύτερο λόγο ότι τα διαθέσιμα οικοδομικά τετράγωνα δεν πληρούν τις προδιαγραφές για την κατασκευή υπερπολυτελών ξενοδοχείων.

Στο δημοτικό διαμέρισμα των Αμπελοκήπων δεν υπάρχουν ξενοδοχειακές μονάδες γιατί μεγάλη έκταση αυτού του διαμερίσματος καλύπτεται από μεγάλες υποδομές-εγκαταστάσεις, όπως είναι ο διεθνής Αερολιμένας της Ζακύνθου, ο Βιολογικός καθαρισμός, Το Κέντρο Ανακύκλωσης.

Στο Δημοτικό διαμέρισμα Αργασίου και Βασιλικού που αποτελούν και παραθαλάσσια τουριστικά θέρετρα συγκεντρώνουν τις μεγαλύτερες και περισσότερες ξενοδοχειακές μονάδες του Δήμου.

Ενώ για το Δ.Δ του Γαιτανίου δεν υπάρχουν ξενοδοχειακές μονάδες αφού δεν έχει άμεση πρόσβαση στην θάλασσα.

Αντιθέτως στη Μπόχαλη αν και είναι Δημοτικό Διαμέρισμα με μεγάλη επισκεψιμότητα λόγω του Σημείου και όγω των ιστορικών μνημείων διαθέτει ελάχιστες ξενοδοχειακές μονάδες, η άναρχη ρυμοτομία και οι στενοί δρόμοι συμβάλλουν αρνητικά στην ανάπτυξη από μέρος του Δήμου Τουριστικής ξενοδοχειακής επιχειρηματικότητας.

Αριθμός και στοιχεία τουριστικών καταλύματων Δήμου Ζακύνθου
Δήμος Ζακύνθου

Πίνακας 1

Δ.Δ	5****			4****			3***			2**			1*		
	ΜΟΝ	ΔΩΜ	ΚΛΙΝ	ΜΟΝ	ΔΩΜ	ΚΛΙΝ	ΜΟΝ	ΔΩΜ	ΚΛΙΝ	ΜΟΝ	ΔΩΜ	ΚΛΙΝ	ΜΟΝ	ΔΩΜ	ΚΛΙΝ
ΖΑΚΥΝΘΙΩΝ							4	216	386	9	255	486	2	50	96
ΜΠΕΛΠΩΝ															
ΑΡΓΑΣΙΟΥ				5	91	187	12	726	1373	17	887	1598			
ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ				4	647	1335	2	82	168	5	205	405	1	8	16
ΓΑΙΤΑΝΙΟΥ															
ΜΠΟΧΑΛΗΣ							2	47	81	2	101	197			
Ν ΖΑΚΥΝΘΟΥ	1	115	227	22	1949	3848	58	4898	9431	163	6368	12235	10	264	508

ΠΗΓΗ ΞΕΕ

ΣΥΝΟΛΑ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΩΝ ΔΗΜΟΥ ΖΑΚΥΝΘΟΥ

Πίνακας 2

Δ.Δ	ΣΥΝ.		
	ΜΟΝ	ΔΩΜ	ΚΛΙΝ
ΖΑΚΥΝΘΙΩΝ	13	471	872
ΑΜΠΕΛΟΚΗΠΩΝ	0	0	0
ΑΡΓΑΣΙΟΥ	34	1704	3158
ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ	12	942	1924
ΓΑΙΤΑΝΙΟΥ	0	0	0
ΜΠΟΧΑΛΗΣ	4	148	278

2.12 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ ΚΑΙ ΓΙΑ ΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ ΔΗΜΟΥ ΖΑΚΥΝΘΟΥ

Ο Τουρισμός αποτελεί τον βασικότερο Τομέα Οικονομικής Ανάπτυξης σε Εθνικό Επίπεδο, Τοπικό Επίπεδο ακόμα και σε Παγκόσμιο Επίπεδο.

Όπως όλοι γνωρίζουμε το τελευταίο διάστημα η Ελλάδα είναι πρώτη είδηση σε όλα τα διεθνή έντυπα και ηλεκτρονικά μέσα ενημέρωσης. Συνεπώς εκατοντάδες εκατομμύρια άτομα διαβάζουν καθημερινά για την Ελλάδα! Διαβάζοντας σε καθημερινή βάση άρθρα για την Ελλάδα θα μπουν στην περιέργεια να ψάξουν περαιτέρω πληροφορίες για αυτή, μέσω του διαδικτύου! Αυτό θα λειτουργήσει εμμέσως σαν μία διαφήμιση παγκόσμιας εμβέλειας για την Ελλάδα! Για παράδειγμα γράφοντας στο google το όνομα της Ελλάδας θα δουν φωτογραφίες από καταγάλανες παραλίες, μαγευτικά νησιά, πανέμορφες γυναίκες και εξαιρετικά μνημεία πολιτισμικής κληρονομιάς.

Σίγουρα η συντριπτική πλειοψηφία όσων δουν όλες αυτές τις φωτογραφίες, θα ενθουσιασθούν από...την μαγεία της Ελλάδας και γνωρίζοντας παράλληλα ότι οι τιμές στην Ελλάδα λόγω της κρίσης έχουν πέσει θα την επιλέξουν ως τουριστικό προορισμό!

Συνεπώς έχουμε στα χέρια μας μία σημαντική ευκαιρία εφόσον τη χειριστούμε κατάλληλα να αύξησουμε αυξήσουμε τα έσοδα μας απο τον τουρισμό και συνεπώς να το κράτος να εισπράξει περισσότερους φόρους! Ο τουρισμός αποτελεί την βασική πηγή εισόδων της χώρας (περίπου 17% του ΑΕΠ) ο οποίος για τους λόγους που προανέφερα υπάρχει η δυνατότητα να αυξηθεί κατακόρυφα κατί που θα έχει ως επακόλουθο την σημαντική αύξηση στο ΑΕΠ της χώρας και συνεπώς αυξοσημείωτη βελτίωση στην οικονομίας της χώρας, καθώς πέρα απο τους φόρους που θα λάβει το κράτος θα μειωθεί η ανεργία και θα αυξηθεί το εισόδημα όσων ασχολούνται με την βιομηχανία του τουρισμού ενώ παράλληλα με την θεωρία των συγκοινωνούντων δοχείων θα υπάρξει μια γενικότερη διάχυση της τοπικής ανάπτυξης και στους υπολοίπους κλάδους τόσο της Τοπικής όσο και της Εθνικής Οικονομίας.

Αυτό το παρακολουθούμε και στην περίπτωση του Δήμου Ζακύνθου αφού προσφέρεται για διάφορες εναλλακτικές μορφές τουρισμού για όλες τις ηλικίες και για όλες τις εποχές (Τουρισμός 4 Εποχών) όπως :

Ο θαλάσσιος-καταδυτικός τουρισμός (λειτουργούν αρκετές σχολές κατάδυσης)

• **Ο περιβαλλοντικός (λόγω της ύπαρξης της θαλάσσιας χελώνας καρέτα-καρέτα, της φώκιας monachus-monachus και του Εθνικού Θαλάσσιου Πάρκου Ζακύνθου (Ε.Θ.Π.Ζ.) το οποίο καλύπτει ένα ευρύ φάσμα χλωρίδας και πανίδας**

• **Ο αγροτουρισμός**

• **Ο περιπατητικός (υπάρχουν περιπατητικά μονοπάτια ιδιαίτερου κάλλους)**

• **Ο θρησκευτικός (με μοναστήρια και θησαυρούς ανεκτίμητης αξίας)**

• Ο πολιτιστικός (με πλούσια πολιτιστικά δρώμενα, όπως καντάδες, βαρκαρόλες, συναυλίες, θεατρικές παραστάσεις, γιορτή κρασιού)

• ο αθλητικός τουρισμός (πλέον κάθε χρόνο πραγματοποιούνται αγώνες ράλι αυτοκινήτου, κολυμβητικοί αγώνες, όπως τα «Βεζάλεια», και αγώνες beach volley)

ενώ ο αριθμός επικεπτών από το 1996-2009 και την περίοδο Απριλίου-Σεπτεμβρίου μας δείχνει ότι ο Δήμος Ζακύνθου αποτέλεσε έναν αξιοσέβαστο Τουριστικό Προορισμό.

Επίσης από το ερωτηματολόγιο που δόθηκε σε κατοίκους του Δήμου μας δείχνου τις αδυναμίες και τις δυνάμεις και σε θέματα τουριστικής ενημέρωσης και τουριστικής ανάπτυξης .

Πιο συγκεκριμένα :

Η πληροφόρηση των κατοίκων, τόσο σε θέματα περιβάλλοντος όσο και σε θέματα που αποτελούν συγκριτικό πλεονέκτημα του νησιού (τοπικά προϊόντα) είναι αρκετά ελλιπής, με αποτέλεσμα η «εκμετάλλευση» των πλεονεκτημάτων του νησιού να μην πραγματοποιείται με το παραγωγικό τρόπο. Το γεγονός αυτό έχει λοιπόν ως αποτέλεσμα τη “διχασμένη” άποψη των κατοίκων του νησιού, στο ερώτημα αν τελικά ο τουρισμός αποτελεί ανασταλτικό παράγοντα ή όχι στην κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη του νησιού.

Ενώ, η έννοια της *αιφόρου ανάπτυξης* του νησιού, θα πρέπει να παίξει τον πρωταρχικό ρόλο, όσον αφορά τις πολιτικές που θα ακολουθήσουν οι τοπικές αρχές έτσι ώστε, η Ζάκυνθος να γίνει ένας από τους πιο δημοφιλείς προορισμούς αυξάνοντας συνάμα των αριθμό των επισκεπτών στο νησί. Αναζητώντας δηλαδή άτομα τα οποία αναγνωρίζουν τη σημαντικότητα των αρχών της περιβαλλοντικά ηθικής κατανάλωσης, ακόμα και κατά τη διάρκεια των διακοπών, με στρατηγικό στόχο την ανάδειξη του νησιού ως ένα προορισμό ικανό να φιλοξενήσει κατηγορίες τουριστών, οι οποίοι αναζητούν ένα διαφοροποιημένο συνολικό προϊόν (το πληθυσμιακό μέγεθος των οποίων συνεχώς θα αυξάνεται).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ

3.1 ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ

Στα προηγούμενα κεφάλαια παρακολουθήσαμε ότι Τοπική Αυτοδιοίκηση και Τουρισμός είναι δύο έννοιες αλληλένδετες, αφού ο Τουρισμός ως παγκόσμιας βραχίονας της Οικονομίας λειτουργεί σαν μοχλός οικιστικής ανάπτυξης, τοπικής ανάπτυξης, ενίσχυσης της Τοπικής ανταγωνιστικότητας, των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, ανάπτυξης της υπαίθρου, του βιοτικού επιπέδου των κατοίκων, δημιουργία θέσεων εργασίας, αλλά χωρίς την συμμετοχή της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, των Περιφερειών δεν μπορεί να λειτουργήσει. Και αυτό επειδή η τοπική και περιφερειακή ανάπτυξη υπάγονται αυστηρά στις αρμοδιότητες τόσο των Α'βάθμιων οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης όσο και των Β'βάθμιων.

Αυτό βέβαια επιτυγχάνεται μέσω τοπικών ή ευρωπαϊκών προγραμμάτων, κοινοτικών πρωτοβουλιών, Ταμείων περιφερειακής ανάπτυξης που χρηματοδοτούν έργα και δράσεις ώστε να δημιουργηθούν προϋποθέσεις Τουριστικής ανάπτυξης και να προετοιμάσουν το κατάλληλο έδαφος για την ανάπτυξη όλων των τομέων(κοινωνικών-οικονομικών-περιβαλλοντικών-πολιτιστικών) που υπάρχουν ή προϋπάρχουν στους κόλπους μιας τοπικής κοινωνίας στα πλαίσια μιας Οικουμενικής Ευρωπαϊκής Σύγκλισης.

Αρα Τουρισμός-Τοπική Αυτοδιοίκηση-Τοπική Ανάπτυξη είναι τα συγκοινωνούντα δοχεία μιας τοπικής κοινωνίας. Σαφώς για τις ενέργειες, δράσεις, έργα, προϋποθέτει την συμμετοχή και συνεργασία κατάλληλων ανθρώπων, ομάδων που είναι κατάλληλα καταρτισμένοι, επιχειρήσεις τουριστικής ανάπτυξης και άλλων φορέων του Υπουργείου ανάπτυξης και Τουρισμού, μη κερδοσκοπικών οργανισμών αλλά και της Τοπικής συνεργασίας.

Στο κεφάλαιο αυτό θα αναφερθούμε στα Ευρωπαϊκά Προγράμματα που χρηματοδοτούν Δήμους, Κοινότητες, Νομαρχίες, Περιφέρειες, στα Ταμεία Περιφερειακής Ανάπτυξης, καθώς και τις Κοινοτικές Πρωτοβουλίες και πως αυτές οι χρηματοδοτήσεις προσβλέπουν είτε άμεσα είτε έμμεσα στην Τουριστική Ανάπτυξη. Θα αναφερθούμε στους τρόπους με τους οποίους η τοπική αυτοδιοίκηση προωθεί την τουριστική ανάπτυξη, στις συνεργασίες με τις επιχειρήσεις της και αναπτυξιακές εταιρείες που ενισχύουν την τουριστική προβολή καθώς δράσεις ενισχύσεις και πρωτοβουλίες της τοπικής αυτοδιοίκησης που προάγουν την Τουριστική ανάπτυξη.

3.2 ΣΧΕΣΗ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΜΕ ΤΗΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση πρέπει να είναι ένα βήμα μπροστά στην ενεργή προώθηση του Τουρισμού. Αν η κεντρική διοίκηση του κράτους είναι πολλές φορές εγκλωβισμένη σε ένα κυκεώνα γραφειοκρατίας, που σε ορισμένες περιπτώσεις δυσχεραίνει την ταχεία λήψη αποφάσεων, η Τοπική Αυτοδιοίκηση πρέπει να αναλάβει πρωτοβουλίες για την αποτελεσματικότερη εφαρμογή του στρατηγικού σχεδιασμού

Ο Τουρισμός στην Ελλάδα υπάρχει, εξελίσσεται και ενδυναμώνεται προς όφελος των τοπικών κοινωνιών. Αυτές είναι ο τελικός αποδέκτης του ανταποδοτικού οφέλους που εξασφαλίζει η χώρα μας μέσα από την τουριστική ανάπτυξη. Θέλουμε τον τουρισμό κινητήριο δύναμη για την στήριξη των τοπικών οικονομιών, την δημιουργία θέσεων εργασίας.

Τον θέλουμε εγγυητή της ισόρροπης ανάπτυξης του τόπου.

Οι τοπικές κοινωνίες και πρωτίστως η ίδια η Τοπική Αυτοδιοίκηση οφείλει να αντιληφθεί άμεσα ότι πρέπει να πάρει τον ελληνικό τουρισμό στα χέρια της. Οι κάτοικοι του μικρότερου χωριού στη χώρα μας μπορούν να συμμετέχουν σε αυτήν την εθνική προσπάθεια αναδεικνύοντας τη μοναδικότητα της περιοχής τους και αναπτύσσοντας τις δράσεις εκείνες που θα την καταστήσουν πόλο έλξης εξειδικευμένων προτιμήσεων των ξένων επισκεπτών.

Γι' αυτό και ο ρόλος της Αυτοδιοίκησης στην τουριστική ανάπτυξη δεν είναι απλώς σημαντικός, είναι καθοριστικός.

Η τουριστική δραστηριότητα αναπτύσσεται σε συγκεκριμένους τόπους με ιδιαίτερες απαιτήσεις και ανάγκες, τις οποίες η αυτοδιοίκηση είναι σε θέση να γνωρίζει καλύτερα από την κεντρική εξουσία.

Θα σας δώσω ένα απλό παράδειγμα: Η καθαριότητα και η αισθητική, η έλλειψη της οποίας σε κάποιες περιπτώσεις αποτελεί ένα από τα μεγαλύτερα παράπονα ξένων επισκεπτών στη χώρα μας, είναι ένα θέμα που οφείλει να διαχειριστεί η τοπική αυτοδιοίκηση.

Το ίδιο ισχύει και για τα θέματα της ευταξίας, ηχορύπανσης κλπ. Ακόμη και το καλύτερο ξενοδοχείο δεν μπορεί να εξισορροπήσει την κακή εντύπωση που αφήνουν τα σκουπίδια στους δρόμους ή στις παραλίες.

Για την επιδίωξη όμως της Τουριστικής Ανάπτυξης, η Τοπική Αυτοδιοίκηση συνεργάστηκε και συνεργάζεται με την Κεντρική διοίκηση, με τις επιχειρήσεις της, με τις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις, με επιχειρήσεις Νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων ενώ σε επίπεδο ευρωπαϊκό αντλήθηκαν και αντλούνται χρηματοδοτικοί πόροι από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης από Ευρωπαϊκά Προγράμματα (Γ' ΚΠΣ, ΕΣΠΑ), Κοινοτικές Πρωτοβουλίες και Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα.

3. 3 ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Για να μειωθεί η απόκλιση μεταξύ των επιπέδων ανάπτυξης των ευρωπαϊκών περιφερειών και η καθυστέρηση που παρουσιάζουν οι πλέον μειονεκτικές περιφέρειες, ο παρών κανονισμός⁹ ορίζει τα είδη ενεργειών που μπορούν να λάβουν χρηματοδότηση από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ). Καθορίζει επίσης τα καθήκοντα και το πεδίο εφαρμογής των παρεμβάσεων του ΕΤΠΑ στο πλαίσιο των στόχων «Σύγκλιση», «Περιφερειακή ανταγωνιστικότητα και απασχόληση» και «Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία» της αναθεωρημένης πολιτικής για τη συνοχή κατά την περίοδο 2007-2013.

Στόχος του ΕΤΠΑ είναι να συμβάλει στην ενίσχυση της οικονομικής και της κοινωνικής συνοχής μειώνοντας τις περιφερειακές διαφορές. Η συμβολή αυτή πραγματοποιείται μέσω της στήριξης της ανάπτυξης και των διαρθρωτικών

⁹ Ο παρών κανονισμός θεσπίζει μέτρα ενημέρωσης και δημοσιότητας που στοχεύουν στην διάδοση στους εμπλεκόμενους φορείς και στο ευρωπαϊκό κοινό των δυνατοτήτων χρηματοδότησης και της εφαρμογής (διαχείριση και έλεγχος) των προγραμμάτων που άπτονται της πολιτικής συνοχής κατά την περίοδο 2007-2013. Τα εν λόγω προγράμματα συγχρηματοδοτούνται από το ευρωπαϊκό ταμείο περιφερειακής ανάπτυξης, Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και το Ταμείο Συνοχής. Στοχεύουν στην αύξηση της ανταγωνιστικότητας, δημιουργίας θέσεων απασχόλησης και στην ενίσχυση της κοινωνικής και οικονομικής συνοχής στο εσωτερικό της κοινότητας.

προσαρμογών των περιφερειακών οικονομιών, συμπεριλαμβανομένης και της ανασυγκρότησης βιομηχανικών περιοχών που παρακμάζουν.

Η παρέμβαση του ΕΤΠΑ επικεντρώνεται σε ορισμένες θεματικές προτεραιότητες που αντικατοπτρίζουν τη φύση των στόχων «Σύγκλιση», «Περιφερειακή ανταγωνιστικότητα και απασχόληση» και «Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία». Πρόκειται, ιδίως, για χρηματοδοτήσεις που αφορούν:

i. επενδύσεις που συμβάλλουν στη δημιουργία βιώσιμων θέσεων απασχόλησης,

ii. επενδύσεις σε υποδομές,

iii. μέτρα στήριξης της περιφερειακής και τοπικής ανάπτυξης, που περιλαμβάνουν την παροχή βοήθειας και υπηρεσιών στις επιχειρήσεις, ιδίως στις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ),

iv. την τεχνική βοήθεια.

Στο πλαίσιο του στόχου «Σύγκλιση», το ΕΤΠΑ επικεντρώνει την παροχή βοήθειας στην υποστήριξη της ολοκληρωμένης και βιώσιμης οικονομικής ανάπτυξης, καθώς και στη δημιουργία βιώσιμων θέσεων εργασίας. Τα επιχειρησιακά προγράμματα των κρατών μελών αποσκοπούν στον εκσυγχρονισμό και στη διαφοροποίηση των περιφερειακών οικονομικών δομών, κυρίως στους ακόλουθους τομείς:

• έρευνα και τεχνολογική ανάπτυξη (Ε&ΤΑ), καινοτομία και επιχειρηματικότητα:

• κοινωνία των πληροφοριών·

• περιβάλλον·

• πρόληψη κινδύνων·

• τουρισμός·

• επενδύσεις στον πολιτιστικό τομέα·

• επενδύσεις στις μεταφορές·

• ενέργεια·

• επενδύσεις στην εκπαίδευση·

• επενδύσεις στις υποδομές υγείας και κοινωνικής πρόνοιας·

• άμεση ενίσχυση των επενδύσεων στις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ).

3.3.1 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

Για το στόχο «Περιφερειακή ανταγωνιστικότητα και απασχόληση», οι ενισχύσεις επικεντρώνονται σε τρεις προτεραιότητες:

1) καινοτομία και οικονομία της γνώσης, ιδίως στον τομέα της βελτίωσης των δυνατοτήτων περιφερειακής έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης και καινοτομίας, του επιχειρηματικού πνεύματος και της δημιουργίας νέων χρηματοδοτικών μέσων για τις επιχειρήσεις·

2) περιβάλλον και πρόληψη των κινδύνων, συμπεριλαμβανομένης της εξυγίανσης μολυσμένων χώρων γης, της ενθάρρυνσης της ενεργειακής αποδοτικότητας, της προώθησης καθαρών δημόσιων αστικών μεταφορών και της ανάπτυξης σχεδίων για την πρόληψη και την αντιμετώπιση φυσικών και τεχνολογικών κινδύνων·

3) πρόσβαση σε μεταφορές και υπηρεσίες τηλεπικοινωνιών γενικού οικονομικού ενδιαφέροντος, ιδίως με την ενίσχυση των δευτερογενών δικτύων μεταφορών και την προώθηση της πρόσβασης των ΜΜΕ στις τεχνολογίες πληροφοριών και επικοινωνιών (ΤΠΕ).

3.3.2 ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΔΑΦΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

Όσον αφορά τον στόχο «Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία», οι ενισχύσεις που χορηγεί το ΕΤΠΑ επικεντρώνονται σε τρεις τομείς:

ανάπτυξη διασυνοριακών οικονομικών και κοινωνικών δραστηριοτήτων μέσω κοινών στρατηγικών για τη βιώσιμη εδαφική ανάπτυξη. Πρόκειται π.χ. για την ενθάρρυνση της επιχειρηματικότητας, της προστασίας και της διαχείρισης των περιβαλλοντικών και πολιτιστικών πόρων και για την ανάπτυξη της συνεργασίας, των ικανοτήτων και της κοινής χρήσης υποδομών·

καθιέρωση και ανάπτυξη διακρατικής συνεργασίας, συμπεριλαμβανομένης και της διμερούς συνεργασίας μεταξύ θαλάσσιων περιφερειών. Οι προτεραιότητες έχουν ως άξονα την καινοτομία, το περιβάλλον, τη βελτίωση της προσπελασιμότητας και τη βιώσιμη αστική ανάπτυξη·

ενίσχυση της αποτελεσματικότητας της περιφερειακής πολιτικής. Στόχος είναι να δοθεί προώθηση στη δικτύωση και την ανταλλαγή εμπειριών μεταξύ των αρχών περιφερειακής και τοπικής αυτοδιοίκησης.

Η Επιτροπή, ύστερα από αίτημα των κρατών μελών, μπορεί να προτείνει κανόνες για την επιλεξιμότητα ορισμένων κατηγοριών δαπανών σε αντικατάσταση των εθνικών κανόνων.

Τα κράτη μέλη είναι αρμόδια για το διορισμό μιας διαχειριστικής αρχής, μιας αρχής πιστοποίησης και μιας αρχής ελέγχου.

Όπως καθορίζεται στις γενικές διατάξεις, τα κράτη μέλη είναι δυνατόν να χρησιμοποιήσουν το νομικό μέσο συνεργασίας, τον ευρωπαϊκό όμιλο διασυνοριακής συνεργασίας (GEST¹⁰), με στόχο να του αναθέσουν τις ευθύνες της διαχειριστικής αρχής και της κοινής τεχνικής γραμματείας.

Για να επιλεγεί ένα έργο, πρέπει να περιλαμβάνει δικαιούχους από τουλάχιστον δύο χώρες που συνεργάζονται σε τουλάχιστον δύο από τους ακόλουθους τέσσερις τομείς: ανάπτυξη, υλοποίηση, στελέχωση και χρηματοδότηση. Στην περίπτωση της διακρατικής συνεργασίας τα προγράμματα είναι δυνατόν να υλοποιηθούν από ένα μόνο κράτος μέλος εφόσον έχουν υποβληθεί από τουλάχιστον δύο κράτη μέλη. Όταν πρόκειται για δίκτυα συνεργασίας και ανταλλαγής εμπειριών, τα προγράμματα πρέπει να περιλαμβάνουν τουλάχιστον τρεις δικαιούχους από τουλάχιστον τρεις περιφέρειες τουλάχιστον δύο κρατών μελών, που πρέπει να συνεργάζονται στους τέσσερις παραπάνω τομείς.

Το επιχειρησιακό πρόγραμμα πρέπει να περιλαμβάνει ιδίως τις εξής πληροφορίες:

- 1) ανάλυση των πλεονεκτημάτων και των μειονεκτημάτων της ζώνης συνεργασίας,
- 2) αιτιολόγηση των προτεραιοτήτων που επελέγησαν,

---

¹⁰ Στόχος του ΕΟΕΣ είναι να διευκολύνει και να προωθή τη διασυνοριακή, διακρατική και διαπεριφερειακή συνεργασία. Αντίθετα με τους φορείς που διαχειρίζονταν αυτόν τον τύπο συνεργασίας έως το 2007, ο ΕΟΕΣ διαθέτει νομική προσωπικότητα. Μπορεί λοιπόν να αποκτά και να διαθέτει κινητή και ακίνητη περιουσία και να απασχολεί προσωπικό. Τα μέλη του ΕΟΕΣ μπορεί να είναι: κράτη μέλη περιφερειακές ή τοπικές αρχές· ενώσεις άλλοι οργανισμοί δημοσίου δικαίου.

3) πληροφορίες σχετικά με τους άξονες προτεραιοτήτων και τους ειδικούς στόχους τους,

4) κατανομή των τομέων παρέμβασης ανά κατηγορία,

5) ένα σχέδιο χρηματοδότησης,

6) τις διατάξεις υλοποίησης,

7) τον ενδεικτικό κατάλογο των μεγάλων έργων.

Όσον αφορά τη χρηματοδότηση, υπάρχουν ειδικοί όροι που διέπουν τη γεωγραφική θέση των ενεργειών. Η συγχρηματοδότηση μπορεί να φθάσει:

- το 20% στο πλαίσιο της διασυνοριακής συνεργασίας σε περιοχές NUTS¹¹ επιπέδου III οι οποίες συνορεύουν με μεθωριακές περιοχές της Ένωσης·

- το 20% στο πλαίσιο της διακρατικής συνεργασίας για ενέργειες στις οποίες συμμετέχουν και εταίροι εκτός της περιφέρειας αυτής·

- το 10% στο πλαίσιο της διασυνοριακής και διακρατικής συνεργασίας, για δαπάνες που πραγματοποιούνται για την υλοποίηση ενεργειών στην επικράτεια τρίτων χωρών, εφόσον από τις ενέργειες αυτές επωφελούνται περιφέρειες της Κοινότητας.

3.3.3 ΕΔΑΦΙΚΕΣ ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΤΗΤΕΣ

Το ΕΤΠΑ αποδίδει ιδιαίτερη προσοχή στις εδαφικές ιδιαιτερότητες. Οι ενέργειες που συνδέονται με την αστική διάσταση ενσωματώνονται στα επιχειρησιακά προγράμματα, με βάση την εμπειρία της πρωτοβουλίας URBAN¹². Η δράση του ΕΤΠΑ επιδιώκει την αντιμετώπιση των οικονομικών, των περιβαλλοντικών και των κοινωνικών προβλημάτων των αστικών περιοχών.

Όσον αφορά τις αγροτικές περιοχές και τις περιοχές που εξαρτώνται από την αλιεία, οι παρεμβάσεις του ΕΤΠΑ πρέπει να επικεντρώνονται στην οικονομική διαφοροποίηση και ειδικότερα στα εξής:

- τις υποδομές βελτίωσης της πρόσβασης·

- τα δίκτυα και τις τηλεπικοινωνίες σε αγροτικές περιοχές·

- την ανάπτυξη νέων οικονομικών δραστηριοτήτων·

- την ενίσχυση των δεσμών μεταξύ αστικών και αγροτικών περιοχών·

- την ανάπτυξη του τουρισμού και των αναπτυξιακών έργων σε αγροτικές περιοχές·

Όσον αφορά τις περιοχές με φυσικά μειονεκτήματα, το ΕΤΠΑ συμβάλλει στη χρηματοδότηση επενδύσεων που στοχεύουν στη βελτίωση της πρόσβασης, την προώθηση οικονομικών δραστηριοτήτων που σχετίζονται με την πολιτιστική κληρονομιά, την προώθηση της βιώσιμης χρήσης των φυσικών πόρων και την τόνωση του τουριστικού τομέα.

Τέλος, το ΕΤΠΑ συγχρηματοδοτεί λειτουργικές δαπάνες στις εξόχως απόκεντρες περιφέρειες καθώς επίσης και:

- την ενίσχυση των υπηρεσιών μεταφοράς εμπορευμάτων και την αρχική ενίσχυση για υπηρεσίες μεταφορών·

- την ενίσχυση για την αντιμετώπιση προβλημάτων που σχετίζονται με την αποθήκευση, τη συντήρηση εργαλείων παραγωγής και την έλλειψη ανθρώπινου κεφαλαίου στην τοπική αγορά εργασίας.

¹¹ Η ονοματολογία εδαφικών στατιστικών μονάδων (NUTS) καθιερώθηκε από την EUROSTAT πριν από περισσότερα από 25 χρόνια προκειμένου να παράσχει μια ενιαία ομοιόμορφη διαίρεση των εδαφικών μονάδων για την παραγωγή περιφερειακών στατιστικών για την Ευρωπαϊκή Ένωση.

¹² Η πρωτοβουλία URBAN απευθυνόταν σε αστικές συνοικίες με ιδιαίτερα έντονα κοινωνικοοικονομικά προβλήματα. Στόχος του προγράμματος ήταν η στήριξη των περιοχών αυτών, η βελτίωση της κοινωνικής υποδομής, η αναβάθμιση του αστικού περιβάλλοντος και η διαμόρφωση προϋποθέσεων οικονομικής ανάκαμψης. Με τον τρόπο αυτό επιδιώχθηκε η βελτίωση συνθηκών ζωής και δράσης των κατοίκων και η ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής.

3.4 ΚΟΙΝΟΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΟΥ Γ'ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΣΤΗΡΙΞΗΣ

Την περίοδο 2000-2006, η Ελλάδα ενισχύθηκε με σημαντικούς πόρους από τα Διαρθρωτικά Ταμεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Περιφερειακής Πολιτικής. Οι πόροι αυτοί δημιούργησαν τις προϋποθέσεις για υψηλότερη μακροπρόθεσμη ανάπτυξη, οδήγησαν σε πραγματική σύγκλιση με τις υπόλοιπες οικονομίες των κρατών μελών και συνέβαλαν στην αντιμετώπιση των βασικών ελλείψεων της οικονομικής και κοινωνικής ζωής, κυρίως στους τομείς των υποδομών, της ανάπτυξης των ανθρώπινων πόρων και της παραγωγικότητας. Η στήριξη που παρείχε στην Ελλάδα η Ευρωπαϊκή Ένωση πραγματοποιήθηκε μέσω α) του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης β) των Κοινοτικών Πρωτοβουλιών και γ) του Ταμείου Συνοχής.

Οι συνολικοί χρηματοδοτικοί πόροι του Γ'Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης και του Ταμείου Συνοχής ανήλθαν σε 48,30 δις ευρώ. Η συνολική δημόσια δαπάνη ανήλθε σε 37,67 δις ευρώ και η εκτιμώμενη ιδιωτική συμμετοχή ανήλθε σε 10,63 δις ευρώ.

	(σε δισεκατομμύρια ευρώ)		
	ΚΠΣ 2000 - 2006	Ταμείο Συνοχής	ΣΥΝΟΛΟ
Κοινοτική Συμμετοχή	22,70	3,24	25,94
Εθνική Συμμετοχή	9,72	2,01	11,73
Σύνολο Δημόσιας Δαπάνης	32,42	5,25	37,67
Ενδεικτική Ιδιωτική Συμμετοχή	9,53	1,10	10,63
ΣΥΝΟΛΟ	41,95	6,35	48,30

Πηγή: Υπουργείο Οικονομίας & Οικονομικών

Για την επίτευξη των στόχων του ΚΠΣ 2000-2006 καταρτίστηκαν και υλοποιούνται και υλοποιήθηκαν 25 Επιχειρησιακά Προγράμματα εκ των οποίων:

1) τα 11 είναι Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα και αφορούν εθνικές τομεακές πολιτικές

2) τα 13 είναι Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΠΕΠ), ένα για κάθε μία από τις 13 περιφέρειες της χώρας και στα οποία είχε κατανεμηθεί το 1/3 περίπου των διαθέσιμων πιστώσεων των Διαρθρωτικών Ταμείων για την περίοδο 2000-2006

3) και 1 Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Τεχνική Βοήθεια που στόχο είχε να ενδυναμώσει, να στηρίξει και να βελτιώσει το σύστημα διαχείρισης, παρακολούθησης και ελέγχου του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης και των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων.

Τα Διαρθρωτικά Ταμεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης συγχρηματοδοτούν, εκτός από το Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης, και τις Κοινοτικές Πρωτοβουλίες. Οι

τέσσερις κοινοτικές πρωτοβουλίες¹³ των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών Ταμείων για το χρονικό διάστημα 2000 - 2006 είναι :

- i. EQUAL (ισότητα στην αγορά εργασίας),
- ii. LEADER+ (αγροτική ανάπτυξη),
- iii. URBAN II (αστική ανάπτυξη) και
- iv. INTERREG III (διασυνοριακή, διακρατική, διαπεριφερειακή συνεργασία).

Το Ταμείο Συνοχής παρείχε συγχρηματοδοτήσει σε έργα ή ομάδες έργων ή στάδια έργων τα οποία συνέβαλλαν στην επίτευξη των στόχων τόσο στον Τομέα "Περιβάλλοντος" όσο και στον Τομέα "Μεταφορές". Ειδικότερα, για τον Τομέα "Περιβάλλοντος" η χρηματοδοτική στήριξη ήταν σε τομείς παρέμβασης όπως ύδρευση με πόσιμο νερό, αποχέτευση και καθαρισμός λυμάτων, διαχείριση στερεών αποβλήτων, πιθανές παρεμβάσεις για αντιπλημμυρική προστασία, προστασία δασικών συστημάτων, περιβαλλοντική αναβάθμιση και φυσική κληρονομιά. Όσον αφορά τον Τομέα "Μεταφορές", το Ταμείο Συνοχής παρείχε χρηματοδοτική στήριξη σε έργα υποδομής κοινού ενδιαφέροντος για την Ανάπτυξη του Διευρωπαϊκού Δικτύου Μεταφορών (π.χ. οδικοί άξονες, σιδηροδρομικά έργα, λιμενικά έργα, κλπ)

Η επιτυχία των προγραμμάτων της περιόδου 2000-2006 είναι ουσιαστική, προκειμένου να παγιωθούν στην Ελλάδα τα μέσα μιας αειφόρου ανάπτυξης για όλους.

Η ορθή χρηματοδοτική διαχείριση των διατιθέμενων πόρων και η μεγιστοποίηση των αναπτυξιακών αποτελεσμάτων από την υλοποίηση των διαρθρωτικών παρεμβάσεων στη χώρα, αποτέλεσε θέμα πρώτης προτεραιότητας. Με άξονα την προτεραιότητα αυτή, οι ελληνικές αρχές εφαρμόζουν συστηματικά αυστηρές διαδικασίες διαχείρισης και ελέγχου.

Οι διαδικασίες αυτές εντάσσονται σε ένα ευρύτερο πλαίσιο κανονισμών και θεσμών με στόχο την εύρυθμη λειτουργία του συνολικού συστήματος διοίκησης των Προγραμμάτων και παραγωγής των έργων.

Τα Προγράμματα του Γ' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης αφορούσαν όλο τον Ελληνικό πληθυσμό. Οι δικαιούχοι και οι ωφελούμενοι ήταν οι άνεργοι, οι νέοι, οι γυναίκες, οι ιδιωτικές επιχειρήσεις, τα άτομα κοινωνικά ευπαθών ομάδων, οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης και οι επιχειρήσεις τους, οι δημόσιες υπηρεσίες και οι οργανισμοί, οι Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις κ.λπ., σε όλους τους τομείς της παραγωγικής και της κοινωνικής δραστηριότητας (Αγροτική ανάπτυξη, Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις, Τουρισμός, Τεχνολογική Έρευνα και Καινοτομία, Κοινωνία της Πληροφορίας, Ενέργεια, Περιβάλλον, Κοινωνικές υποδομές και δημόσια Υγεία, Μεταφορές, Τηλεπικοινωνίες, αστική ανάπτυξη, ανάπτυξη ορεινών και μειονεκτικών περιοχών).

Τέλος πρέπει να σημειωθεί ότι το ΚΠΣ 2000-2006 αποτελεί το σημαντικότερο μέσο για την επίτευξη των στόχων της Στρατηγική της

¹³ Η Κοινοτική πρωτοβουλία EQUAL αποσκοπεί στην προώθηση νέων πρακτικών καταπολέμησης όλων των μορφών διακρίσεων και ανισοτήτων στην αγορά εργασίας, σε πλαίσιο εθνικής συνεργασίας, και την ενθάρρυνση της κοινωνικής και επαγγελματικής ένταξης των αιτούντων άσυλο. Η LEADER+ ήταν μια πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που είχε ως βασικό σκοπό τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων της υπαίθρου και την προσέλκυση των νέων, μέσω της υλοποίησης πλέγματος δράσεων που ικανοποιούσαν παράλληλα τις εθνικές και κοινοτικές προτεραιότητες για τη Γ' Προγραμματική Περίοδο (απασχόληση, ισότητα, προστασία του περιβάλλοντος κλπ).

Επιδίωξη της πρωτοβουλίας ήταν η ανάπτυξη της ανταγωνιστικότητας των αγροτικών περιοχών, με την καλύτερη αξιοποίηση των φυσικών, ανθρώπινων και οικονομικών πόρων τους, την ανακάλυψη νέων πηγών εισοδήματος και την παράλληλη προστασία της φυσικής και πολιτισμικής κληρονομιάς. Η URBAN II είναι κοινοτική πρωτοβουλία του ΕΤΠΑ για την αειφόρο ανάπτυξη σε προβληματικές αστικές περιοχές της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την περίοδο του 2000-2006. Η Κοινοτική Πρωτοβουλία INTERREG III (διευρωπαϊκή συνεργασία) αποσκοπεί στην προώθηση της ισορροπημένης και αρμονικής ανάπτυξης της Ευρώπης. Η εν λόγω Κοινοτική πρωτοβουλία προβλέπει τρεις δέσμες δράσεων (Α, Β και Γ). Η δέση Α αφορά τη διασυνοριακή συνεργασία και την προώθηση της ολοκληρωμένης περιφερειακής ανάπτυξης μεταξύ των μεθωριακών περιφερειών.

Λισσαβόνας¹⁴ κατά την τρέχουσα προγραμματική περίοδο και συνάδει σε μεγάλο βαθμό στη συντριπτική πλειοψηφία των στόχων της, με το 63% του διαθέσιμου προϋπολογισμού των Διαρθρωτικών Ταμείων στην Ελλάδα να χρηματοδοτεί δράσεις που συμβάλλουν άμεσα στη στρατηγική αυτή.

3.5 ΚΟΙΝΟΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΟΥ Δ'ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΣΤΗΡΙΞΗΣ

Το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς 2007 - 2013 αποτελεί το έγγραφο αναφοράς για τον προγραμματισμό των Ταμείων της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε εθνικό επίπεδο για την περίοδο 2007-2013.

Εκπονήθηκε στο πλαίσιο της νέας στρατηγικής προσέγγισης για την Πολιτική Συνοχής της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σύμφωνα με την οποία το ΕΣΠΑ «...εξασφαλίζει ότι η συνδρομή από τα Ταμεία συμβαδίζει με τις κοινοτικές στρατηγικές κατευθυντήριες γραμμές για τη συνοχή και προσδιορίζει το σύνδεσμο μεταξύ των κοινοτικών προτεραιοτήτων αφενός και του εθνικού προγράμματος μεταρρυθμίσεων αφετέρου».

Η διάρθρωση του ΕΣΠΑ σε Επιχειρησιακά Προγράμματα

Η αρχιτεκτονική των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (έπ') του ΕΣΠΑ 2007-2013 διαμορφώθηκε έτσι ώστε να υλοποιηθούν με το βέλτιστο τρόπο οι στρατηγικές επιλογές της χώρας, ενώ λήφθηκαν υπόψη τα νέα δεδομένα της προγραμματικής περιόδου 2007-2013 (63% του πληθυσμού της χώρας σε καθεστώς μεταβατικής στήριξης).

Το νέο σχήμα χαρακτηρίζεται από μικρότερο πλήθος Επιχειρησιακών Προγραμμάτων σε σχέση με την προηγούμενη περίοδο 2000-2006, που οδηγεί σε πιο ευέλικτο σχήμα διαχείρισης: ο στρατηγικός σχεδιασμός της χώρας για την περίοδο 2007-2013 θα υλοποιηθεί μέσα από οκτώ (8) Τομεακά έπ', πέντε (5) Περιφερειακά ΕΠ και δεκατέσσερα (14) Προγράμματα Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας. Την περίοδο 2007-2013 το σύνολο των υποδομών προσπελασιμότητας θα υλοποιηθεί πλέον στο πλαίσιο ενός τομεακού έπ', ενώ για τους τομείς της υγείας και του πολιτισμού δεν θα υπάρχει πλέον διακριτό ΕΠ και οι σχετικές δράσεις θα υλοποιηθούν από Περιφερειακά και Τομεακά ΕΠ.

¹⁴ Κατά το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισσαβόνας (Μάρτιος 2000), οι αρχηγοί κρατών και κυβερνήσεων θέσπισαν μια στρατηγική, τη λεγόμενη «στρατηγική της Λισσαβόνας», με σκοπό να καταστεί η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) η πιο ανταγωνιστική οικονομία στον κόσμο και να επιτευχθεί ο στόχος της πλήρους απασχόλησης πριν από το έτος 2010. Η στρατηγική αυτή, η οποία αναπτύχθηκε στο πλαίσιο πολλών Ευρωπαϊκών Συμβουλίων που διεξήχθησαν μετά το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισσαβόνας, βασίζεται σε τρεις πυλώνες: έναν οικονομικό πυλώνα που πρέπει να προετοιμάσει τη μετάβαση προς μια ανταγωνιστική και δυναμική οικονομία της γνώσης. Στον πυλώνα αυτό δίνεται έμφραση στην ανάγκη για συνεχή προσαρμογή στις εξελίξεις της κοινωνίας της πληροφορίας και στις προσπάθειες για συναίνεση στον τομέα της έρευνας και της ανάπτυξης. έναν κοινωνικό πυλώνα που πρέπει να επιτρέψει τον εκσυγχρονισμό του κοινωνικού μοντέλου μέσω επενδύσεων σε ανθρώπινους πόρους και της καταπολέμησης του κοινωνικού αποκλεισμού. Τα κράτη μέλη καλούνται να επενδύσουν στους τομείς της εκπαίδευσης και της κατάρτισης και να διεξαγάγουν ενεργό πολιτική απασχόλησης προκειμένου να διευκολύνουν τη μετάβαση στην οικονομία της γνώσης. έναν περιβαλλοντικό πυλώνα ο οποίος προστέθηκε στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Γκέτεμποργκ τον Ιούνιο του 2001 και ο οποίος επικεντρώνεται στο γεγονός ότι η οικονομική ανάπτυξη πρέπει να διαχωρίζεται από τη χρήση των φυσικών πόρων.

3.5.1 ΤΟΜΕΑΚΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

Τα ακόλουθα προγράμματα αποτελούν τα Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα της προγραμματικής περιόδου 2007-2013, όπως αυτά εγκρίθηκαν επίσημα από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή το διάστημα Οκτωβρίου - Νοεμβρίου 2007.

- Ε.Π. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ - ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ
- Ε.Π. ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΠΕΛΑΣΙΜΟΤΗΤΑΣ
- Ε.Π. ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ
- Ε.Π. ΨΗΦΙΑΚΗ ΣΥΓΚΛΙΣΗ
- Ε.Π. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ
- Ε.Π. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
- Ε.Π. ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ
- Ε.Π. ΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ
- Ε.Π. ΕΘΝΙΚΟ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟ ΑΠΡΟΒΛΕΠΤΩΝ

Επειδή το θέμα μας αφορά μόνο τον τουρισμό και την τοπική αυτοδιοίκηση θα αναφερθούμε στα επιχειρησιακά προγράμματα που ενισχύουν την τουριστική ανάπτυξη μέσω της τοπικής ανάπτυξης.

3.5.2 ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Κύρια αναπτυξιακή επιδίωξη του προγράμματος είναι η προστασία, αναβάθμιση και αειφορική διαχείριση του περιβάλλοντος, ώστε να αποτελέσει το υπόβαθρο για την προστασία της δημόσιας υγείας, την άνοδο της ποιότητας ζωής των πολιτών καθώς και να συμβάλει στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της Οικονομίας. Μερικές από τις κυριότερες παρεμβάσεις που θα υλοποιηθούν στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος, είναι η ολοκληρωμένη διαχείριση στερεών και επικίνδυνων αποβλήτων και η προστασία των εδαφών, η διαχείριση αστικών λυμάτων, η εφαρμογή σχεδίων δράσης για τον περιορισμό της ατμοσφαιρικής ρύπανσης, της ρύπανσης του θαλάσσιου περιβάλλοντος και των ακτών. Στοχεύει επίσης στην ολοκληρωμένη προστασία και διαχείριση των βιοτόπων, στις υποδομές αντιπλημμυρικής προστασίας μεγάλης κλίμακας, στην πρόληψη και στην αποτελεσματική αντιμετώπιση των φυσικών και τεχνολογικών καταστροφών.

3.5.3 ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΠΕΛΑΣΙΜΟΤΗΤΑΣ

- 1) Ανάπτυξη και εκσυγχρονισμός των υποδομών μεταφορών της χώρας.
- 2) Ολοκλήρωση της κατασκευής και αναβάθμισης των οδικών αξόνων, του σιδηροδρομικού δικτύου, των λιμενικών υποδομών και των αεροδρομίων.
- 3) Ολοκλήρωση της κατασκευής των εργασιών του Μετρό Αθηνών και οδικά αστικά έργα στην Περιφέρεια της Αττικής και στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας.
- 4) Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στον τομέα της ασφάλειας των μεταφορών.

3.5.4 ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων και του παραγωγικού συστήματος της χώρας, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στη διάσταση της καινοτομίας.

Προώθηση του συστήματος Έρευνας, Ανάπτυξης και Καινοτομίας (ΕΑΚ) της χώρας και δια σύνδεσή του με τον παραγωγικό ιστό. Ποιοτική αναβάθμιση των προϊόντων, προώθηση επιχειρηματικής δικτύωσης, βελτίωση των μηχανισμών εποπτείας της αγοράς. Εξασφάλιση ενεργειακής επάρκειας της χώρας και μέσω των ΑΠΕ(Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας).

3.6 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

Για την υλοποίηση του αναπτυξιακού σχεδιασμού της χώρας κατά την προγραμματική περίοδο 2007-2013, η Ελλάδα χωρίστηκε σε πέντε χωρικές ενότητες, στις οποίες αντιστοιχούν πέντε Περιφερειακά Επιχειρησιακά (ΠΕΠ), ως εξής:

- Ε.Π. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ - ΘΡΑΚΗΣ
- Ε.Π. ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ - ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ - ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ
- Ε.Π. ΚΡΗΤΗΣ ΚΑΙ ΝΗΣΩΝ ΑΙΓΑΙΟΥ
- Ε.Π. ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ- ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ - ΗΠΕΙΡΟΥ
- Ε.Π. ΑΤΤΙΚΗΣ

Τα ΠΕΠ θα συμβάλουν στην κάλυψη των εθνικών στρατηγικών στόχων συμπληρωματικά με τα τομεακά προγράμματα, με έμφαση στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και στις ανάγκες κάθε χωρικής ενότητας / Περιφέρειας.

Σε κάθε περίπτωση, τα ΠΕΠ για όλες τις Περιφέρειες θα καλύψουν ένα κοινό κορμό παρεμβάσεων ως εξής:

- κοινωνικές υποδομές
- υγεία και κοινωνική αλληλεγγύη (υποδομές νοσοκομείων και δομών κοινωνικής φροντίδας, ειδικών μονάδων, κέντρων υγείας και ανοιχτής φροντίδας, εξειδικευμένος εξοπλισμός, μέτρα ανάπτυξης και προστασίας της Δημόσιας Υγείας)
- πολιτισμός (ενίσχυση των βασικών πολιτιστικών υποδομών, προστασία και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς)
- έργα προσπελασιμότητας και περιβάλλοντος τοπικής κλίμακας
- πολιτικές βιώσιμης αστικής ανάπτυξης
- πολιτικές ενίσχυσης ορεινών, μειονεκτικών, νησιωτικών περιοχών

3.7 Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΡΟΒΟΛΗ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Η Τ.Α θα πρέπει να αναλαμβάνει αναπτυξιακές πρωτοβουλίες και πρωτοβουλίες στο χώρο της προβολής του τοπικού τουριστικού προϊόντος γενικά και ειδικότερα των επί μέρους τουριστικών προϊόντων της Υπαίθρου, μόνον εφόσον οι πρωτοβουλίες αυτές βασίζονται σε ολοκληρωμένο και σύγχρονο τουριστικό σχεδιασμό και μελέτες. Στις μέρες μας ο Τουρισμός είναι μια εξαιρετικά σύγχρονη δραστηριότητα, που δεν επιτυγχάνει, παρά μόνο αν μελετηθούν συστηματικά και μάλιστα από διεπιστημονικές ομάδες οι προϋποθέσεις, οι όροι και οι περιορισμοί στην ανάπτυξή του, οι αγορές ή τα τμήματα αγορών στα οποία απευθύνεται, η βέλτιστη σύνθεση και το ποιοτικό επίπεδο της τοπικής τουριστικής προσφοράς (και μάλιστα στην περίπτωση

του Τουρισμού Υπαίθρου της θεματικής τουριστικής προσφοράς, οι τρόποι και τα μέσα προσέλκυσης της θεματικής ζήτησης.

Ο Τουρισμός καθίσταται σταδιακά μια από τις πιο σημαντικές σε παγκόσμιο επίπεδο κοινωνικές και οικονομικές δραστηριότητες : ο αριθμός των τουριστών (εσωτερικών και εξερχόμενων ή διεθνών) συνεχώς αυξάνεται με ταχείς ρυθμούς και πολλές χώρες και περιοχές επιδιώκουν να αναπτύξουν τουρισμό λόγω των πολλών ωφελειών του. Ταυτόχρονα υφίσταται δικαιολογημένη ανησυχία για τις πιθανές αρνητικές επιπτώσεις του τουρισμού και μια όλο και μεγαλύτερη προσπάθεια ανάπτυξης του Τουρισμού με σχεδιασμένο εκ των προτέρων και ελεγχόμενο τρόπο, ώστε να μεγιστοποιούνται οι ωφέλειες και να προλαμβάνονται τα σοβαρά προβλήματα. Εκτός από τις χώρες, που τώρα εισέρχονται στο διεθνή τουριστικό χάρτη, και οι χώρες και περιοχές, που έχουν ήδη σημαντική τουριστική ανάπτυξη επανεξετάζουν τον τουριστικό τους τομέα και συχνά προβαίνουν σε βελτιώσεις, όπου αυτό κρίνεται αναγκαίο, ώστε να ανταποκρίνεται στις σύγχρονες απαιτήσεις και τους περιβαλλοντικούς στόχους. Σταδιακά αναγνωρίζεται η ανάγκη ανάπτυξης του τουρισμού με ολοκληρωμένο τρόπο, έτσι ώστε οι τουριστικοί πόροι να διατηρούνται σε διαρκή χρήση και το φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον μιας περιοχής να υποστηρίζεται και να μην επιδεινώνεται.

Ο Τουριστικός Σχεδιασμός σήμερα αποτελεί ένα αναπόσπαστο εργαλείο για μια τουριστική ανάπτυξη, που δεν αποβλέπει σε οικονομικούς μόνο σκοπούς, δεν στοχεύει μ άλλα λόγια μόνο στην εξασφάλιση αυξημένων εισοδημάτων για τους επιχειρηματίες, τους απασχολούμενους στον Τουριστικό Τομέα και την τοπική κοινωνία, αλλά ενσωματώνει τις αρχές της βιώσιμης ανάπτυξης και τις σύγχρονες αντιλήψεις για την συμμετοχή της τοπικής κοινωνίας στο τουριστικό γίνεσθαι και την καθοριστική σχέση Τουρισμού και Περιβάλλοντος (φυσικού, πολιτιστικού, κοινωνικού). Κατά συνέπεια, ο τουριστικός σχεδιασμός πραγματοποιείται, έτσι ώστε οι φυσικοί και πολιτιστικοί πόροι να διατηρούνται επ' αόριστον ή ακόμη και να ενισχύονται από τον Τουρισμό.

Ασφαλώς, όμως, οι στόχοι της βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης δεν είναι δυνατόν να εξυπηρετούνται μέσω του τουριστικού σχεδιασμού, που πραγματοποιείται μία φορά και παραμένει μια μελέτη στα ράφια, ή έστω του τουριστικού σχεδιασμού που δεν ανανεώνεται σε τακτική βάση, ώστε να ενσωματώνει τις εξελίξεις στην περιοχή-τουριστικό προορισμό. Ο Τουριστικός Σχεδιασμός θα πρέπει είναι κατά συνέπεια μια διαρκής διαδικασία, τα αποτελέσματα της οποίας θα πρέπει συστηματικά να παρακολουθούνται, να πραγματοποιούνται τυχόν αναγκαίες διορθώσεις, και σε τακτά διαστήματα να ανανεώνεται στη βάση των τυχόν νέων δεδομένων.

Τουριστικός σχεδιασμός πραγματοποιείται από τους ιδιώτες, προκειμένου για την ίδρυση ή τον εκσυγχρονισμό μιας τουριστικής επιχείρησης, το Κράτος σε κεντρικό ή αποκεντρωμένο επίπεδο (εθνικός τουριστικός σχεδιασμός, περιφερειακό, τοπικό) και μη κερδοσκοπικούς-μη κυβερνητικούς φορείς/οργανώσεις σε περιοχές, όπου αναλαμβάνουν δράση.

Προϋπόθεση για τον τουριστικό σχεδιασμό είναι η ύπαρξη και θεσμοθέτηση χωροταξικού σχεδιασμού, δηλαδή ο καθορισμός χρήσεων γης (και επομένως και τουριστικής χρήσης γης, σε όλες τις επί μέρους θεματικές της μορφές) σε δεδομένο γεωγραφικό-διοικητικό επίπεδο : εθνικό,

περιφερειακό, κλπ αλλά και σε τομεακό επίπεδο (πχ ειδικά για τον Τουρισμό, τη Βιομηχανία, τις Ανανεώσιμες Πηγές ενέργειας κ.ο.κ), ώστε να εξασφαλίζεται η βιώσιμη ανάπτυξη και να προλαμβάνονται οι «συγκρούσεις» των χρήσεων (πχ «όχληση» του Τουρισμού από την παρουσία Βιομηχανίας κ.ο.κ.). Η προηγούμενη εξασφάλιση της εκπόνησης χωροταξικών μελετών και της θεσμοθέτησής τους στο γεωγραφικό-διοικητικό επίπεδο, που καλύπτει τις ανάγκες του προορισμού, είναι για την Τοπική Αυτοδιοίκηση ανάγκη στη σημερινή συγκυρία ανάπτυξης του Τουρισμού. Σήμερα, βρίσκεται σε εξέλιξη η διαδικασία θεσμοθέτησης του Εθνικού Χωροταξικού Σχεδίου της Χώρας, στο οποίο αναμένεται να προσαρμοστούν τα υφιστάμενα από το 2003 Περιφερειακά Πλαίσια, ενώ παράλληλα προωθείται και το Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης, που περιλαμβάνει μεταξύ άλλων και θεματική κατηγοριοποίηση περιοχών, δηλαδή κατηγοριοποίηση και για θεματικές μορφές τουρισμού.

Μελέτες, που ενδέχεται να εκπονούνται και να αποβαίνουν χρήσιμες στο πλαίσιο του ολοκληρωμένου τουριστικού σχεδιασμού ή και μεμονωμένα προς συμπλήρωση ή τμηματική ανανέωση του υφιστάμενου σχεδιασμού ή ακόμη και για περαιτέρω εφαρμογή του σχεδιασμού, είναι:

A) Μελέτες τουριστικής ανάπτυξης προορισμών (Περιφερειών, Νομών, Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, περιοχών)

Στις μελέτες αυτές πραγματοποιείται :

- εντοπισμός των περιοχών, που αποτελούν ή μπορούν να αποτελέσουν «τουριστικούς προορισμούς» και των σχετικών απαιτήσεων και προϋποθέσεων,
- καταγραφή και αξιολόγηση των φυσικών και πολιτιστικών πόρων, που μπορούν να αποτελέσουν «τουριστικούς πόρους», δηλ. υπόβαθρο για τουριστική ανάπτυξη
- διάγνωση της ενδεχόμενης δυνατότητας ανάπτυξης θεματικών προϊόντων και καταγραφή απαιτήσεων και προϋποθέσεων,
- εκτίμηση της πραγματικής και δυνητικής ζήτησης ανά θεματικό προϊόν
- εκτίμηση (ποσοτική και ποιοτική) των αναγκών σε τουριστική προσφορά και υπόδειξη της ενδεδειγμένης σύνθεσης της προσφοράς,
- υπόδειξη της ενδεδειγμένης σύνθεσης του κάθε τουριστικού προϊόντος, συμπεριλαμβανομένων των αναγκαίων έργων γενικής και ειδικής τουριστικής υποδομής,
- εκτίμηση φέρουσας ικανότητας,
- υπόδειξη της οργάνωσης της προσφοράς σε επώνυμα προϊόντα κ.ο.κ.

B) Μελέτες οργάνωσης δημόσιων ή μικτών φορέων

Στις μελέτες αυτές περιλαμβάνεται:

- η ίδρυση και ο τρόπος οργάνωσης και λειτουργίας φορέων Τουριστικής Προβολής σε περιφερειακό, νομαρχιακό ή δημοτικό - κοινοτικό επίπεδο, Νομαρχιακών Επιτροπών Τουρισμού, φορέων ανάπτυξης, διαχείρισης και προβολής θεματικών προϊόντων, κάθε μορφής διαπεριφερειακών, διανομαρχιακών και διαδημοτικών-διακοινοτικών φορέων

στο χώρο του Τουρισμού και εταιρειών των φορέων της αποκέντρωσης και αυτοδιοίκησης .

- Επίσης τα σχέδια δράσης –business plans εν λόγω φορέων.

Γ) Μελέτες σκοπιμότητας για την εκ μέρους δημόσιων ή μικτών φορέων ανάληψη επενδυτικής δράσης στο χώρο του Τουρισμού:

δηλαδή για την ίδρυση και λειτουργία καταλυμάτων (ξενοδοχείων, κάμπινγκ, ενοικιαζομένων δωματίων και διαμερισμάτων, αυτοεξυπηρετούμενων καταλυμάτων), τουριστικών γραφείων, επιχειρήσεων rent a car, ναυλομεσιτικών γραφείων, επιχειρήσεων συνεδριακών κέντρων, τουριστικών λιμένων, γηπέδων γκολφ, κέντρων θαλασσοθεραπείας, υδροθεραπευτηρίων, θεματικών πάρκων, χιονοδρομικών κέντρων, κέντρων τουρισμού υγείας, κέντρων προπονητικού –αθλητικού τουρισμού κλπ.

Δ) Μάρκετινγκ και Προβολή προορισμών, περιοχών, θεματικών ή γεωγραφικών προϊόντων και δημόσιων ή μικτών φορέων:

- εκπόνηση Στρατηγικής και Σχεδίου Δράσης για το Μάρκετινγκ (marketing plan),
- σχεδιασμός και υλοποίηση προγραμμάτων ενημέρωσης- εξοικείωσης της τοπικής κοινής γνώμης σε θέματα τουρισμού, διαμόρφωσης τουριστικής συνείδησης κλπ

Μελέτες (και υλοποίηση) της ίδρυσης και οργάνωσης τμημάτων επικοινωνίας δημόσιων ή μικτών φορέων με το Κοινό και τους επιχειρηματίες σε θέματα τουρισμού:

όπως πχ τμήματα παροχής υπηρεσιών στήριξης σε μικρομεσαίες τουριστικές επιχειρήσεις.

Στο επίπεδο του Ιδιωτικού Τομέα, ο τουριστικός σχεδιασμός περιλαμβάνει τα ακόλουθα είδη μελετών:

A) Μελέτες για την ίδρυση ή επέκταση ή εκσυγχρονισμό επιχειρήσεων του τουριστικού τομέα:

- καταλυμάτων (ξενοδοχείων, κάμπινγκ, ενοικιαζομένων δωματίων και διαμερισμάτων, αυτοεξυπηρετούμενων καταλυμάτων), τουριστικών γραφείων και επιχειρήσεων rent a car, επιχειρήσεων συνεδριακών κέντρων, τουριστικών λιμένων, γηπέδων γκολφ, κέντρων θαλασσοθεραπείας, υδροθεραπευτηρίων, θεματικών πάρκων, χιονοδρομικών κέντρων, κέντρων τουρισμού υγείας, κέντρων προπονητικού –αθλητικού τουρισμού, κλπ,
- μελέτες για τον εκσυγχρονισμό των παραπάνω επιχειρήσεων και την ενδεχόμενη προσθήκη συμπληρωματικών εγκαταστάσεων.
- Οργανωτικές μελέτες και σχέδια δράσης (business plans) για όλες τις μορφές των τουριστικών επιχειρήσεων

B) Μάρκετινγκ και προβολή τουριστικών επιχειρήσεων :

- εκπόνηση στρατηγικής και σχεδίου δράσης (marketing plan) για το σύνολο της επιχείρησης ή νέα τμήματα/ δραστηριότητες,

- Κατάρτιση Προτάσεων για την ένταξη τουριστικών επιχειρήσεων σε προγράμματα κρατικών ενισχύσεων (ΕΣΠΑ- τομεακά επιχειρησιακά προγράμματα, ΠΕΠ, κοινοτικές πρωτοβουλίες κλπ) :

- εκπόνηση των προτάσεων και των φακέλων, με ιδιαίτερη βαρύτητα σε προγράμματα που προϋποθέτουν ανοίγματα των επιχειρήσεων σε νέες τεχνολογίες, καινοτομία, σύγχρονη επιχειρηματικότητα και ανταγωνιστικότητα, φιλικές προς το περιβάλλον λύσεις και πρακτικές, άνοιγμα σε ειδικές ή θεματικές μορφές τουρισμού, μάρκετινγκ των επιχειρήσεων και των ειδικών τους προϊόντων, υποστήριξη των πολύ μικρών, μικρών και των μεσαίων

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να σημειωθεί ότι τα προβλεπόμενα από τον ισχύοντα Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων επιχειρησιακά προγράμματα προϋποθέτουν μεταξύ άλλων τουριστικό σχεδιασμό, εφόσον οι άξονες προτεραιότητας, που περιλαμβάνουν αφορούν στον Τουρισμό ή και στον Τουρισμό.

3.8 ΑΝΑΛΗΨΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΩΝ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΩΝ -ΣΥΝΕΡΓΙΕΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ- ΑΜΕΣΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Στην ενότητα αυτή σκόπιμο είναι να διατυπωθούν κάποιες βασικές κατευθύνσεις για την εκ μέρους της Τ.Α ανάληψη πρωτοβουλιών και δράσεων, μέσω διαφόρων μορφών συνεργιών και συνεργασιών, όπως οι κατευθύνσεις αυτές προκύπτουν από την ελληνική και διεθνή εμπειρία.

Η ανάληψη πρωτοβουλίας εκ μέρους της Τ.Α προϋποθέτει την ύπαρξη σχεδιασμού ή –κατά περίπτωση- μελέτης, που να καλύπτει το πεδίο της εν λόγω πρωτοβουλίας. Παρά τις όποιες καλές προθέσεις, οι πρωτοβουλίες αποτυγχάνουν όταν λαμβάνονται απρογραμμάτιστα με βάση τη διαίσθηση ή τις γνώσεις των ανθρώπων της Τ.Α και χωρίς προηγουμένως αυτοί να προστρέξουν στην αναγκαία τεχνογνωσία.

Η ανάληψη πρωτοβουλίας για τον τοπικό τουριστικό σχεδιασμό είναι πάντα χρήσιμη ή σωστότερα απαραίτητη, εφόσον φυσικά ο ΟΤΑ διαθέτει τουριστικούς πόρους και έχει σοβαρές προοπτικές τουριστικής ανάπτυξης ή έχει ήδη αναπτυχθεί τουριστικά, έστω και σε περιορισμένο βαθμό.

Θα πρέπει να υλοποιείται από διεπιστημονική ομάδα, που θα επιλέγεται αν είναι δυνατόν με διαγωνισμό, στη βάση συγκεκριμένων προδιαγραφών (στο σημείο αυτό θα μπορούσε να ζητηθεί τεχνική βοήθεια από τον ΕΟΤ για την κατάρτιση των προδιαγραφών), με επιτροπή παρακολούθησης από σχετικούς με τον Τουρισμό επιστήμονες. Το ίδιο ισχύει για την όποια ανάληψη μελετητικής δράσης από τον ΟΤΑ .

Συχνά οι ΟΤΑ είναι υποχρεωμένοι να αναλάβουν οι ίδιοι άμεση συμμετοχή σε επιχειρήσεις ειδικής τουριστικής υποδομής, σε περιοχές, όπου δεν παρατηρείται ιδιωτικό ενδιαφέρον για τέτοιες επενδύσεις, με σκοπό την υποστήριξη της ανάπτυξης συγκεκριμένης ή συγκεκριμένων μορφών θεματικού τουρισμού.

Και στην περίπτωση αυτή, ο ΟΤΑ θα πρέπει πρώτα να επιδιώξει συνεργασία με τον Ιδιωτικό Τομέα, συμμετέχοντας με την εκμίσθωση γης ή μέσω της ίδρυσης ΑΕ ή ακόμη και μέσω Συμπράξεων Δήμων και Κοινοτήτων με τον Ιδιωτικό Τομέα, σύμφωνα με τους όρους και τη διαδικασία του Ν.3389/05, όπως ισχύει.

Στην περίπτωση που αυτό δεν καταστεί εφικτό θα πρέπει να επιδιώξει τη σύσταση ΑΕ του ΟΤΑ λειτουργία της. Σε κάθε περίπτωση, πλην της απαιτούμενης μελέτης σκοπιμότητας για την ίδρυση της ΑΕ θα πρέπει να προηγείται μελέτη σκοπιμότητας, που να αφορά στη βιωσιμότητα και απόδοση της συγκεκριμένης επιχείρησης.

Εφόσον ο ΟΤΑ αποτελεί τουριστικό προορισμό, σκόπιμο είναι να αναλαμβάνει πρωτοβουλία, προκειμένου να βεβαιώνεται ότι το τοπικό τουριστικό προϊόν τυγχάνει σχετικά ικανοποιητικής και πρόσφορης προβολής. Η προβολή αυτή είναι δυνατόν να αναλαμβάνεται σε περιφερειακό, νομαρχιακό ή τοπικό επίπεδο. (Βλ. ανωτέρω στα περί Νομαρχιακών Επιτροπών Τουριστικής Προβολής Κεφάλαιο 1).

Εφόσον ο ΟΤΑ καταστεί αναγκαίο να αναλάβει απευθείας δράση τουριστικής προβολής, η οποία πρωτοβουλία του θα πρέπει να υλοποιηθεί με συστηματικό τρόπο, να ακολουθεί τις βασικές αρχές και κατευθύνσεις του Τουριστικού Μάρκετινγκ και να αφορά στις σημαντικότερες πραγματικές και δυνητικές αγορές ή τμήματα αγορών της περιοχής

Η τοπική προβολή θα πρέπει να είναι, από τη σκοπιά του δημιουργικού, των μηνυμάτων και των μέσων πρόσφορη για την προσέλκυση των αγορών στις οποίες απευθύνεται και να ακολουθείται από διαδικασία αξιολόγησης αποτελεσμάτων.

Δυστυχώς στο χώρο της προβολής υπάρχουν πολλά αρνητικά παραδείγματα στη Χώρα μας, που απλά οδήγησαν σε σπατάλη πολύτιμων πόρων. Στην περίπτωση ιδιαίτερα τουριστικών ΟΤΑ, θα πρέπει να εξετάζεται η περίπτωση ίδρυσης τοπικού φορέα τουριστικής προβολής, δημοτικού ή διαδημοτικού ή διανομαρχιακού, που βαθμιαία θα αποκτήσει την αναγκαία εξειδικευμένη τεχνογνωσία (ή θα αγοράζει τεχνογνωσία) και θα είναι σε θέση να πραγματοποιεί στοχευμένες και αποδοτικές δράσεις προβολής.

Οι μορφές των ειδικών υποδομών, που απαιτούνται για την ανάπτυξη του τουρισμού της υπαίθρου, συχνά δεν είναι μεγάλες εγκαταστάσεις, αλλά μικρές υποδομές δημόσιου χαρακτήρα ή υποδομές, που από το νόμο δεν μπορεί να αναλάβει ιδιώτης πχ μικρά έργα για την ερμηνεία περιβάλλοντος σε προστατευόμενες περιοχές, κέντρα περιβαλλοντικής ενημέρωσης, πολιτιστικά κέντρα και αίθουσες πολλαπλών χρήσεων, μικρά λαογραφικά κλπ μουσεία και εκθέσεις, υποδομές τουρισμού περιπέτειας κλπ.

Ο ρόλος της Τ.Α στην εξασφάλιση των εν λόγω υποδομών είναι ως εκ τούτου καθοριστικός και είναι δυνατόν να αναλαμβάνεται μέσω δημοτικών ή διαδημοτικών φορέων, που θα συνεργάζονται με τους φορείς προστασίας των περιοχών (πχ με τους φορείς διαχείρισης των προστατευόμενων περιοχών του Ν.2742/99, με τα τοπικά δασαρχεία κλπ).

Σε κάθε περίπτωση εκτός από τις μελέτες των ίδιων των έργων, θα πρέπει να προηγείται συνολική μελέτη για την σκοπιμότητα και τους όρους-περιορισμούς ανάπτυξης της συγκεκριμένης δραστηριότητας στην περιοχή.

Τέλος, απόλυτα αναγκαίο είναι για τον Τουρισμό το έργο, που οι ΟΤΑ διεκπεραιώνουν μέσω κοινωφελούς χαρακτήρα επιχειρήσεων ή απευθείας ή μέσω επιχειρήσεων των ΟΤΑ ειδικού σκοπού, όπως πχ η ύδρευση, η διαμόρφωση των κοινόχρηστων χώρων, το έργο της καθαριότητας και αποκομιδής των απορριμμάτων, η αποχέτευση κλπ. να είναι ικανοποιητική η διεκπεραίωση του εν λόγω βασικού έργου των ΟΤΑ αποτελεί προϋπόθεση και για την πιο στοιχειώδη τουριστική ανάπτυξη της περιοχής

Συνέργιες η Τ.Α θα πρέπει να διαμορφώνει με όλους όσους συμμετέχουν στον τουριστικό σχεδιασμό και την τουριστική ανάπτυξη μιας περιοχής :

- **Με τους ιδιώτες επιχειρηματίες, που ασχολούνται με τον Τουρισμό ή με συμπληρωματικούς με τον Τουρισμό κλάδους πχ εστίαση, τοπικά προϊόντα κλπ**
- **Με τις επιστημονικές οργανώσεις, τα φυσιολατρικά και πολιτιστικά σωματεία, τους συνεταιρισμούς της περιοχής**
- **Με τις μη κυβερνητικές οργανώσεις, που μελετούν την περιοχή ή δραστηριοποιούνται σ' αυτή (οργανώσεις οικολογικών ή πολιτιστικών κυρίως σκοπών)**
- **Με τους γειτονικούς ΟΤΑ, τη Ν.Α, την περιφέρεια και την κεντρική διοίκηση.**

Βάση για τις συνέργιες αυτές θα πρέπει να αποτελεί η κοινή αντίληψη για την προγραμματισμένη περαιτέρω τουριστική ανάπτυξη ή την ανανέωση του υφιστάμενου τουριστικού προϊόντος της περιοχής, που θα πρέπει να αποτελέσει ένα κοινό όραμα. Στόχος θα είναι ο κάθε φορέας από τη θέση και τον προορισμό του να μην αποκλίνει με τη δράση του αλλ' αντίθετα να συμβάλλει στην επιδίωξη του κοινού οράματος.

Ασφαλώς, η πιο σημαντική συνέργια που απαιτείται εκ μέρους των ΟΤΑ είναι η συνέργια με την Τοπική Κοινωνία. Η έμπρακτη συμμετοχή της τοπικής κοινωνίας στην επιδίωξη του κοινού οράματος μπορεί να επιτευχθεί ευχερέστερα όταν στο επίπεδο του σχεδιασμού εξασφαλίζεται –μεταξύ άλλων- μια προσέγγιση εκ των κάτω (δηλ. μια διερεύνηση και καταγραφή των απόψεων και προσδοκιών των κατοίκων μιας περιοχής-bottom –up approach) καθώς επίσης και όταν εξασφαλίζεται η διάδοση των στόχων και των ωφελειών της εφαρμογής ενός προγράμματος τουριστικής ανάπτυξης.

3.9 ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Οι κάτοικοι και οι τοπικοί επιχειρηματίες (συνήθως σε σημαντικό βαθμό πολύ μικροί ή μικρομεσαίοι) είναι μεταξύ αυτών προς τους οποίους πρέπει ο ΟΤΑ να «επικοινωνήσει» το Σχέδιο Τουριστικής του Ανάπτυξης, ως κοινό όραμα και προφανώς και την ποιοτική διάσταση της όλης προσπάθειας για την εφαρμογή του. Θα πρέπει να προβλεφθούν ημερίδες γενικής ενημέρωσης και κατάρτισης των κατοίκων, των εργαζομένων σε τουριστικά επαγγέλματα και των επιχειρηματιών, αλλά και άλλα μέσα, προκειμένου, μεταξύ άλλων:

- 1) ***Να συμμετέχουν στον τουριστικό σχεδιασμό ή επί μέρους μελέτες συνεισφέροντας τις απόψεις και τις προσδοκίες τους***
- 2) ***Να υπάρξει ικανοποιητική διάδοση του Αναπτυξιακού Προγράμματος της Περιοχής (δημοσιότητα) μεταξύ των κατοίκων και των καταγόμενων από την περιοχή κατοίκων των πόλεων.***
- 3) ***Είναι απόλυτα αναγκαίο να κατανοήσουν όχι μόνο την όλη προσπάθεια, αλλά κυρίως τους επί μέρους στόχους και τους περιορισμούς της (χωροταξικούς και κυρίως περιβαλλοντικούς, αλλά***

και περιορισμούς που προκύπτουν από τη φύση των θεματικών προϊόντων και τις απαιτήσεις-προσδοκίες της πελατείας τους).

4) Η σύγκριση με την ανάπτυξη των υπερανεπτυγμένων περιοχών της Χώρας δεν είναι ο καλύτερος τρόπος για τους κατοίκους, προκειμένου να συλλάβουν το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα.

5) Η διάδοση αυτή θα πρέπει να γίνει και με πληρωμένες καταχωρίσεις στα ΜΜΕ αλλά και με την αδάπανη δημοσιότητα, που θα προκύψει στα ΜΜΕ από συνεντεύξεις, παρουσιάσεις κλπ.

6) Σημαντικό είναι να «επικοινωνηθεί» με επιτυχία το πνεύμα της ανάπτυξης.

7) Τέλος, και ίσως πιο σημαντικό είναι, η εν λόγω διάδοση θα επιτευχθεί με λαϊκές συνελεύσεις ενημέρωσης των κατοίκων και γενικά των ενδιαφερομένων, που θα αναγγελθούν έγκαιρα, και θα πραγματοποιηθούν σε κατάλληλους χώρους της περιοχής, όπου θα συγκεντρώνονται οι κάτοικοι.

Κατά τη διάρκειά τους θα πρέπει να μπορεί να διανεμηθεί έντυπο (και γιατί όχι - και ηλεκτρονικό υλικό) για το πρόγραμμα, τις επιχειρηματικές δυνατότητες, τις δυνατότητες απασχόλησης, τα τυχόν προγράμματα ενίσχυσης κλπ και θα πρέπει επίσης οι κάτοικοι κλπ συμμετέχοντες να μπορούν να θέσουν ερωτήματα και να λάβουν απαντήσεις.

Επίσης, θα πρέπει να παρουσιαστούν εναλλακτικές μορφές συνεργασίας και επίτευξης οικονομιών κλίμακας μεταξύ των άμεσα ή έμμεσα ασχολούμενων με τον Τουρισμό (πχ συνεταιρισμοί γυναικών, Τοπικό Σύμφωνο Ποιότητας κλπ).

Ιδιαίτερο ρόλο θα μπορούσε να προσφέρει σε μια περιοχή της Υπαίθρου ο θεσμός των γυναικείων συνεταιρισμών, που από την ελληνική και βαλκανική (τουλάχιστον) εμπειρία, έχει αποδείξει ότι συμβάλλει στην κοινωνικοποίηση των γυναικών της υπαίθρου, στη διάσωση παραδοσιακών συνηθειών και τεχνικών (συνταγές, έθιμα, χειροτεχνία κλπ), στην προσφορά στις γυναίκες αυτές μιας δυνατότητας πρόσθετου εισοδήματος για την οικογένεια αλλά και μερικής έστω οικονομικής ανεξαρτησίας για τις ίδιες και γενικά στην ανάπτυξη της συντροφικότητας και της αυτοεκτίμησής τους.

Να γίνει κατανοητό το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα και οι ωφέλειες, που θα προκύψουν σε μεσοπρόθεσμο και μακροπρόθεσμο επίπεδο από την κοινή προσπάθεια για βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη. Στόχος θα πρέπει να είναι ο κάτοικος και ο τοπικός επιχειρηματίας να είναι σε θέση να αναγνωρίζει αφενός την ανάγκη της δικής του συμβολής και αφετέρου να αναγνωρίζει τη δική του άμεση και έμμεση ωφέλεια από την εφαρμογή του προγράμματος όχι μόνο με οικονομικούς όρους, αλλά και με όρους ποιότητας ζωής και γενικά με κοινωνικούς και περιβαλλοντικούς όρους.

Πιο συγκεκριμένα να γίνει κατανοητό, ότι υπάρχουν συγκεκριμένες ενέργειες που είναι δυνατόν να ναρκοθετήσουν την κοινή προσπάθεια και να ακυρώσουν το κοινό όραμα. Να δοθούν σχετικά παραδείγματα (αυθαίρετη δόμηση, ρύπανση κλπ).

Να εμπεδωθεί η σημασία της παραδοσιακής φιλοξενίας και ο ρόλος της, όχι ως «εργασιακής υποχρέωσης» στο πλαίσιο της άσκησης

συγκεκριμένων επαγγελματιών, αλλά ως πολιτισμικής αξίας της περιοχής και ολόκληρης της Χώρας, μιας αξίας χιλιετηρίδων, που υπάρχει και μεταδίδεται από γενιά σε γενιά, διαφοροποιεί την Ελλάδα και μάλιστα περισσότερο τις αμόλυντες-μη τουριστικές περιοχές της, από την επαρκή, πλην «επαγγελματική», αντιμετώπιση του τουρίστα στις ανεπτυγμένες περιοχές των ανταγωνιστριών χωρών. Ο κάτοικος θα πρέπει να πιστέψει, ότι αυτό, που ο ίδιος θεωρεί κάτι πηγαίο και λίγο-πολύ αυτόνοτο, είναι αξιόλογο και σημαντικό, διότι δείχνει μεγαλοψυχία, «ανοικτό» χαρακτήρα και μυαλό και σε τελευταία ανάλυση πηγαίο λαϊκό πολιτισμό.

Να αναλυθεί το «αυθεντικό» και ο ρόλος του στη σημερινή, παγκοσμιοποιούμενη και ομοιογενοποιούμενη με ταχείς ρυθμούς, κοινωνία. Να διαχωριστεί το αυθεντικό (στην παραγωγή, αλλά και στην καθημερινή ζωή και συμπεριφορά), από την «απομίμηση» από το τεχνητό folklore, από το «δήθεν», που προορίζεται για επιφανειακή κατανάλωση του τουρίστα, χωρίς εμβάθυνση στο χαρακτήρα του προορισμού.

Να δοθούν θετικά και αρνητικά παραδείγματα από τη λαϊκή τέχνη, την παραδοσιακή αρχιτεκτονική, τα πανηγύρια και γενικά τα έθιμα και την επιβίωσή τους στους σύγχρονους καιρούς, ει δυνατόν και από την Ελλάδα και την ίδια της περιοχή.

Να διαδοθεί η τουριστική και περιβαλλοντική συνείδηση και να συνδεθεί με τον ιδιαίτερο χαρακτήρα του προορισμού. Να καταγραφούν και αναδειχθούν οι αρνητικές επιπτώσεις απουσίας (ή ελαστικότητας) τέτοιας συνείδησης στην επιχειρηματική και προσωπική μας δράση και στάση και οι συνέπειες τυχόν αρνητικών φαινομένων, όπως η οικονομική εκμετάλλευση του τουρίστα (αισχροκέρδεια), η κακή συμπεριφορά και η άγρα πελατών. Να αναλυθούν οι ισχύουσες για τις τελευταίες αυτές περιπτώσεις διοικητικές και ποινικές διατάξεις, οι προβλεπόμενες ποινές, αλλά και η προκαλούμενη δυσφήμιση ολόκληρου του προορισμού.

Τέλος, σκόπιμο είναι να προωθείται η ενημέρωση των κατοίκων και των επαγγελματιών σε σχέση με τις υφιστάμενες και τις εν εξελίξει τουριστικές επενδύσεις στην περιοχή, στο βαθμό που οι επενδύσεις αυτές συνιστούν «καλή πρακτική» σε τοπικό επίπεδο και μπορούν να λειτουργήσουν είτε ως «παράδειγμα» είτε ως κίνητρο ενίσχυσης της τουριστικής συνείδησης.

3.10 ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Οι επιχειρήσεις των ΟΤΑ αποτελούν μια σχετικά πρώιμη μορφή δραστηριοποίησης των ΟΤΑ στον Τουρισμό για την ανάληψη πρωτοβουλιών κυρίως στο πεδίο της τουριστικής ανάπτυξης και διαχείρισης του τοπικού τουριστικού προϊόντος. Οι μορφές των επιχειρήσεων των ΟΤΑ, που συναντάμε στην πράξη, κυρίως από τα μέσα της 10ετίας του '80 και μετά, ήταν αμιγείς δημοτικές ή κοινοτικές επιχειρήσεις και σπανιότερα δημοτικές/

κοινοτικές επιχειρήσεις με συνεταιρισμούς, δημοτικές/ κοινοτικές επιχειρήσεις λαϊκής βάσης, δημοτικές/ κοινοτικές επιχειρήσεις με ιδιώτες.¹⁵

Οι νομικές μορφές των δημοτικών επιχειρήσεων έχουν περιληφθεί στον ισχύοντα Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (Ν.3463/06 «Κύρωση του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων» ΦΕΚ 114 Α, Μέρος 10^ο, άρθρ.252 επ). Σύμφωνα με τον Κώδικα αυτό, όπως είναι γνωστό, οι επιτρεπόμενες μορφές δημοτικών ή κοινοτικών επιχειρήσεων είναι: α) Δημοτικές ή κοινοτικές κοινωφελείς επιχειρήσεις και β) Ανώνυμες εταιρείες ΟΤΑ.

- Οι τελευταίες μπορούν να συνιστώνται από περισσότερους ΟΤΑ ή και με Ν.Α ή και με άλλους φορείς της Τ.Α ή τρίτους και λειτουργούν σύμφωνα με την περί Α.Ε νομοθεσία (Ν.2190/1920).

- Ιδιαίτερο ενδιαφέρον εμφανίζει η διάταξη του εδαφ.β της παραγρ. 3 του άρθρου 252, σύμφωνα με το οποίο, οι Ανώνυμες Εταιρείες στο εταιρικό κεφάλαιο των οποίων συμμετέχουν μόνο ΟΤΑ α΄και β΄βαθμού ή και άλλοι φορείς της Τ.Α και έχουν ως αποκλειστικό αντικείμενο την επιστημονική και τεχνική υποστήριξη των ΟΤΑ και των ενώσεών τους ή και της αποκεντρωμένης κρατικής διοίκησης, την προώθηση της επιχειρηματικής, οικονομικής και γενικότερα βιώσιμης ανάπτυξης του Δήμου ή της Κοινότητας, καθώς και την ανάπτυξη δραστηριοτήτων προστασίας του περιβάλλοντος, τη συμμετοχή τους σε αντίστοιχα προγράμματα ή την εφαρμογή σχετικών πολιτικών σε διαδημοτικό ή σε ευρύτερο γεωγραφικό χώρο, αποτελούν αναπτυξιακές ανώνυμες εταιρείες των ΟΤΑ.

Στις εταιρείες αυτές είναι δυνατόν να συμμετέχουν φορείς του δημόσιου τομέα, συνεταιρισμοί (πχ γεωργικοί συνεταιρισμοί κλπ) και ενώσεις αυτών, επιστημονικοί φορείς (πχ ερευνητικά κέντρα), επιμελητήρια (πχ τα τοπικά επιμελητήρια ή και το ΞΕΕ), φορείς συλλογικών κοινωνικών ή οικονομικών συμφερόντων (πχ οικολογικές οργανώσεις, τοπικοί συλλογικοί φορείς του τουρισμού), καθώς και τράπεζες και πιστωτικά ιδρύματα. Απαιτείται, όμως, στην περίπτωση αυτή η πλειοψηφία του εταιρικού κεφαλαίου να είναι στα χέρια των ΟΤΑ. Οι αναπτυξιακές εταιρείες των ΟΤΑ (προτιμότερο σε διαδημοτικό επίπεδο) είναι μορφή επιχείρησης, που μπορεί να δραστηριοποιηθεί στο χώρο του Τουρισμού (σχεδιασμός βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης, υλοποίησή της, εφαρμογή πολιτικών για τον τοπικό τουριστικό τομέα κλπ)

Ακόμη οι ΟΤΑ μπορούν να συστήνουν ανώνυμες εταιρείες (ακόμη και χωριστά ο κάθε ΟΤΑ) για την αξιοποίηση της ακίνητης περιουσίας τους ή την εκμετάλλευση κοινόχρηστων χώρων που καλούνται δημοτικές ή κοινοτικές Α.Ε (εδάφ.γ παραγρ.3 άρθρ.252). Τέλος, προβλέπονται (εδάφ.δ παραγρ.3 άρθρ.252) και επιχειρήσεις των ΟΤΑ, που συνιστώνται βάσει ειδικών διατάξεων νόμου (επιχειρήσεις ειδικού σκοπού).

Όπως συμβαίνει με όλες τις Α.Ε, η ευθύνη του ΟΤΑ-μετόχου περιορίζεται στο τμήμα της συμμετοχής του στο εταιρικό κεφάλαιο.

Ενδιαφέρον για την Τουριστική Ανάπτυξη, όσον αφορά στις δημοτικές ή κοινοτικές κοινωφελείς επιχειρήσεις έχει το άρθρ.254 παράγρ.1, όπου προβλέπεται ότι οι επιχειρήσεις αυτές πλην του σκοπού της οργάνωσης λειτουργιών και δραστηριοτήτων και της παροχής υπηρεσιών συναφών ή

¹⁵ Οι μορφές αυτές είχαν προβλεφθεί από το Ν.1416/84 «Τροποποίηση και συμπλήρωση διατάξεων της δημοτικής και κοινοτικής νομοθεσίας και για την ενίσχυση της Αποκέντρωσης και την ενδυνάμωση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης» (ΕΚ 18 Α) άρθρ. 35 επ.

συνδεδεμένων με τις αρμοδιότητές τους, που αναφέρονται στους τομείς της κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης, της παιδείας, του πολιτισμού, του αθλητισμού και του περιβάλλοντος (με τις προβλεπόμενες εξαιρέσεις όπως καθαριότητα κοινόχρηστων χώρων, αποκομιδή απορριμμάτων, δημιουργία – συντήρηση πρασίνου και λειτουργία κοιμητηρίων κλπ), μπορούν να έχουν ως σκοπό την οργάνωση δημοτικής συγκοινωνίας και την εκπόνηση και εφαρμογή προγραμμάτων έρευνας και τεχνολογίας για την ανάπτυξη της περιοχής τους και κατά συνέπεια και για την τουριστική ανάπτυξη (εκπόνηση τουριστικού σχεδιασμού και εφαρμογή του). Εδώ, θα πρέπει επίσης να σημειωθεί, ότι ιδιαίτερα σημαντικός είναι για τον Τουρισμό και ο ρόλος τέτοιων κοινωφελών επιχειρήσεων που ασχολούνται με τον πολιτισμό, τον αθλητισμό, τη δημοτική συγκοινωνία κλπ.

Τέλος (άρθρ.266 επ.) είναι δυνατή η ίδρυση Ανωνύμων Εταιρειών των ΟΤΑ, μόνων ή με Ν.Α ή άλλους φορείς της Τ.Α ή τρίτους, σύμφωνα με τις διατάξεις της εμπορικής και φορολογικής νομοθεσίας. Οι ΟΤΑ διατηρούν στις εταιρείες αυτές κοινές μη προνομιούχες μετοχές, που αντιπροσωπεύουν την πλειοψηφία του μετοχικού κεφαλαίου, ενώ στο υπόλοιπο κεφάλαιο είναι δυνατόν να συμμετέχουν άλλοι φορείς του δημόσιου ή ιδιωτικού τομέα. Οι μετοχές είναι ονομαστικές και μη εισαγόμενες στο Χρηματιστήριο Αξιών. Η μορφή αυτή εταιρειών είναι κατάλληλη για την επίτευξη συνεργασιών μεταξύ ΟΤΑ και επιχειρηματιών του τουριστικού τομέα για την ίδρυση διαφόρων μορφών τουριστικών εγκαταστάσεων και επιχειρήσεων.

3.11 ΣΥΜΠΡΑΞΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ (ΣΔΙΤ)

Οι Συμπράξεις Δημοσίου Ιδιωτικού Τομέα νομοθετήθηκαν το 2005 ως ένας νέος τρόπος χρηματοδότησης και παραγωγής των δημοσίων έργων και έργων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, τόσο για την δημιουργία υποδομών, όσο και από την παροχή δημοσίων υπηρεσιών προς τους πολίτες.

Πρόκειται για συμπληρωματικό τρόπο παραγωγής δημοσίων έργων, ο οποίος για να συναρθωθεί με τους υφισταμένους και να λειτουργήσει αποτελεσματικά και ενισχυτικά για την εφαρμογή του Αναπτυξιακού Σχεδιασμού της Αυτοδιοίκησης, πρέπει να πληρούνται σημαντικές προϋποθέσεις.:

Ένταξη των έργων ΣΔΙΤ σε ένα σύγχρονο αναπτυξιακό σχέδιο,σε κλίμακα χώρας, περιφέρειας και σε τοπική κλίμακα , για τον οποίο θα διαμορφωθούν συνθήκες εφαρμογής και όχι αγνόησης και καταστρατήγησης του.

Οι Συμπράξεις Δημοσίου Ιδιωτικού Τομέα πρέπει να κινητοποιήσουν πρόσθετους πόρους, ιδιαίτερα ιδιωτικούς, στην παραγωγή των δημοσίων έργων και την παροχή δημοσίων υπηρεσιών και όχι απλώς να οδηγήσουν σε ανακατανομή, μεταξύ μεθόδων παραγωγής των δημοσίων έργων και των ήδη διατιθεμένων πόρων.

Η αυτοδιοίκηση για τα έργα της οποίας οι ΣΔΙΤ προβάλλονται ως ένα αξιόλογο υποστηρικτικό μέσο σχεδιασμού και υλοποίησης, είναι ανάγκη να συμμετέχει στα θεσμοθετημένα όργανα και τις διαδικασίες σχεδιασμού. Έγκρισης και ελέγχου των έργων ΣΔΙΤ.

Οι Συμπράξεις Δημοσίου ιδιωτικού τομέα χαρακτηρίζονται από την συνεργασία του Δημοσίου και Ιδιωτών.Οι ΣΔΙΤ αξιοποιούν ιδιωτικά κεφάλαια

και με αυτόν τον τρόπο επιτυγχάνεται εξοικονόμηση δημοσίων πόρων .Αποτελούν συμβάσεις μακράς διάρκειας που μπορεί να εκτείνονται σε διάρκεια περισσότερο από 20 έτη.

Δύο βασικοί στόχοι των ΣΔΙΤ:

Να βελτιώσουν την οικονομική αποδοτικότητα των πόρων του Δημοσίου τομέα.

Να μεταβιβάσουν μέρος των επιχειρηματικών κινδύνων της παρεχόμενης από το Δημόσιο Τομέα στον Ιδιωτικό Τομέα.

Το νομοθετικό πλαίσιο για τις ΣΔΙΤ καθορίζεται από το ν. 3389/2005 «Συμπράξεις Δημοσίου Ιδιωτικού Τομέα»

Ο νέος κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων στο άρθρο 224 προβλέπει την δυνατότητα των ΟΤΑ , να χρησιμοποιήσουν τις διατάξεις του ν.3389/2005 για την εκτέλεση έργων και την παροχή υπηρεσιών .Πέρα από την πρόβλεψη αυτή , το σημαντικότερο ενδεχομένως στο νέο Κώδικα το οποίο μπορεί να υπηρετήσει θετικά την προώθηση συμπράξεων είναι η θέσπιση των «Επιχειρησιακών σχεδίων»των ΟΤΑ ,διαμορφώνοντας με αυτά εφόσον είναι αξιόπιστα μια βάση επιχειρησιακού σχεδιασμού για τους φορείς της Αυτοδιοίκησης,η οποία θα είναι χρήσιμη και στις επιλογές για τις ΣΔΙΤ.

Οι Οργανισμοί Τοπικής αυτοδιοίκησης μπορούν να χρηματοδοτήσουν την προσυμβατική διαδικασία ενός έργου ΣΔΙΤ, μέσω των αναπτυξιακών προγραμμάτων της τοπικής Αυτοδιοίκησης ΘΗΣΕΑΣ ΚΑΙ ΘΗΣΕΑΣ ΙΙ που αναλύσαμε παραπάνω.

3.12 ΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΠΡΟΒΟΛΗΣ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ, ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΟ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

Συχνά το κόστος της επικοινωνίας και προώθησης ενός προορισμού και των δραστηριοτήτων του τουρισμού υπαίθρου είναι δυσβάσταχτο για να το αναλάβει μεμονωμένα ένας επιχειρηματίας ή ακόμα και μια μικρή κοινότητα-προορισμός. Συνεπώς είναι απαραίτητη η συνεργεία φορέων δημοσίου και ιδιωτικού τομέα και η σύσταση κοινοπραξιών οι οποίες θα αναλαμβάνουν την ευθύνη συνολική προβολής του κάθε προορισμού.

Οι Εμπλεκόμενοι φορείς στη διαδικασία υλοποίησης του marketing και προώθησης της τοπικής προβολής είναι:

- *Εκπρόσωποι επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στον τουρισμό υπαίθρου (Καταλύματα, εστίαση, υπαίθριων εκδηλώσεων, κλπ)*
- *Εκπρόσωποι παραγωγών και εμπόρων τοπικών προϊόντων*
- *Μουσεία και πολιτιστικά κέντρα κάθε είδους*
- *Σύλλογοι (Πολιτιστικοί, Φυσιολατρικοί, Ορειβατικοί, Αθλητικοί, κλπ)*
- *Συνεταιρισμοί (Γυναικείους, Αγροτικούς κλπ)*
- *Τοπική αυτοδιοίκηση*
- *Σχολεία / Εκπαιδευτικά Ιδρύματα*
- *Εξειδικευμένα Τουριστικά γραφεία και πράκτορες (Tour operators)*

Ανάλογα με την ομάδα –στόχο, το κόστος της προώθησης αλλά και τη δυνατότητα επιλογής καναλιών διανομής είναι απαραίτητο να γίνονται συμπράξεις σε επίπεδο νομών ή και περιφέρειας προκειμένου να καταρτίζονται σχέδια συλλογικής προβολής των προορισμών με την

παράλληλη εξατομικευμένη τους παρουσίαση στην εγχώρια και διεθνή τουριστική αγορά.

Η δράση λοιπόν θεσμοθετημένων οργάνων της αυτοδιοίκησης όπως είναι:

- Ο.Τ.Α.,
- Αναπτυξιακές Εταιρίες,
- Ν.Ε.Τ.Π.
- Οργανισμοί Διαχείρισης Προορισμού (DMOs))

με συγκεκριμένες αρμοδιότητες σε θέματα:

- κατάρτισης στρατηγικής και πολιτικών marketing
- ποιότητας παρεχόμενων υπηρεσιών
- ανθρώπινου δυναμικού και περιβαλλοντικής πολιτικής,

είναι ο απαραίτητος συνδετικός κρίκος της περιφέρειας με την κεντρική διοίκηση (Ε.Ο.Τ., Υπουργείο Τουριστικής Ανάπτυξης κτλ.). Επιπλέον διασφαλίζεται ένας πιο άμεσος, λειτουργικός και δημοκρατικός μηχανισμός αποκέντρωσης και προγραμματισμού σε ό,τι αφορά τη τουριστική προβολή και τη συμβολή του τουρισμού σε θέματα περιφερειακής ανάπτυξης. Η σύνθεσή αυτών των οργάνων θα πρέπει να προβλέπει συμμετοχή εκπροσώπων της αυτοδιοίκησης και των παραγωγικών φορέων του τουρισμού με την αποκλειστική ευθύνη χάραξης πολιτικών προβολής και προώθησης του τουριστικού προϊόντος.

Προϋπόθεση για τη αποτελεσματική λειτουργία τέτοιων φορέων είναι η οικονομική και ουσιαστική πολιτική στήριξη τους και η τακτική επικοινωνία και συνεργασία με τα κεντρικά όργανα και την τοπική κοινωνία. Η λειτουργία των συλλογικών φορέων τουριστικής προβολής μιας περιοχής μπορεί να συνεπικουρηθεί από την συνεργασία με εταιρίες τουριστικής και πολιτιστικής ανάπτυξης σε επίπεδο τοπικό αλλά και νομαρχιακό- περιφερειακό.

Στο πλαίσιο των συνεργειών και των κοινοπραξιών ανάμεσα στους εμπλεκόμενους φορείς μπορεί να πραγματοποιηθεί ανάληψη πρωτοβουλιών οι οποίες αφορούν την προβολή των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται σε κάθε περιοχή όπου αναπτύσσονται δραστηριότητες του τουρισμού.

Η περισσότερο επιτυχημένη πρακτική που επικρατεί στη διεθνή εμπειρία αφορά την τουριστική πληροφόρηση και την προβολή των τοπικών επιχειρήσεων είτε μέσω κέντρων τουριστικής πληροφόρησης, είτε μέσω απλών καταστημάτων που υποστηρίζονται από την τοπική αυτοδιοίκηση.

Τα κέντρα τουριστικής πληροφόρησης λειτουργούν συνήθως στους δήμους ή τις κοινότητες των περιοχών ανάπτυξης του τουρισμού υπαίθρου και παρέχουν πληροφορίες τόσο για τις εναλλακτικές δραστηριότητες που μπορούν να πραγματοποιηθούν στην περιοχή, όσο και για τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην ίδια περιοχή και μπορούν να υποστηρίξουν το προσφερόμενο τουριστικό προϊόν.

Ένα κέντρο ή κατάστημα τέτοιου τύπου προσφέρει χρήσιμες πληροφορίες στους επισκέπτες και στους επαγγελματίες σχετικά με τα καταλύματα της περιοχής, τις εορταστικές εκδηλώσεις, τις δραστηριότητες που αφορούν τις μορφές τουρισμού που αναπτύσσονται στην περιοχή. Παράλληλα μπορούν να δίνονται συγκεκριμένες πληροφορίες σχετικά με τον τύπο και τη λειτουργία επιχειρήσεων που σχετίζονται άμεσα ή έμμεσα με το τουριστικό προϊόν της περιοχής. Τα κέντρα αυτά υποστηρίζονται είτε εξ'ολοκλήρου από την τοπική

αυτοδιοίκηση ή μπορεί να είναι αποτέλεσμα συνεργασίας της τοπικής αυτοδιοίκησης με την τοπική ιδιωτική πρωτοβουλία και επιχειρηματικότητα.

Τα κέντρα πληροφόρησης αποτελούν την ουσία της οργανωμένης πληροφόρησης στον προορισμό με την διάθεση πληροφόρησης εναλλακτικών προτάσεων για πληρότητα εμπειρίας στους επισκέπτες. Η ύπαρξη τους είναι πολύ σημαντική και στην λειτουργία πρέπει να συμμετέχει αν όχι να έχει την πλήρη ευθύνη, η τοπική αυτοδιοίκηση.

Ο κύριος στόχος είναι η διευκόλυνση της επίσκεψης των τουριστών στον προορισμό και η βοήθεια στους οργανισμούς και τις επιχειρήσεις για την επίτευξη των στόχων μέσα από την αύξηση των επισκεπτών, η επιμήκυνση του χρόνου παραμονής τους, η αύξηση της τουριστικής κατανάλωσης, ή ειδικούς στόχους όπως για παράδειγμα την αποθάρρυνση ανοργάνωτων επισκέψεων σε περιβαλλοντικά ευαίσθητους χώρους, ενώ παράλληλα μπορούν να παρέχουν υπηρεσίες πληροφόρησης, ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης και στους ντόπιους κατοίκους.

Ο ρόλος του ΚΤΠ είναι να μετατρέπει συγκροτημένα την τοπική πληροφορία σε τουριστική πληροφορία την οποία διαθέτει είτε απ' ευθείας μέσα από δικά του κανάλια, είτε μέσω τρίτων σε τελικούς καταναλωτές ή ενδιαμέσους με απώτερο στόχο την δημιουργία θετικής και συγκροτημένης εικόνας που να καθιστά τον προορισμό ελκυστικό.

Οι λόγοι αναγνώρισης των ΚΤΠ :

Χιλιάδες επισκεπτών κάνουν χρήση αυτών συστημάτων σήμερα στην Ελλάδα, οι χρήστες παρόμοιων μηχανισμών στις χώρες της Δ.Ευρώπης είναι εκατομμύρια. Τα ΚΤΠ αποτελούν προθάλαμο για ένα πλήρες πληροφοριακό σύστημα προορισμού. Η δικτύωση των ΚΤΠ υπό όρους θα αποτελεί ένα πληροφοριακό σύστημα της χώρας ως τουριστικού προορισμού. Τα ΚΤΠ δεν λειτουργούν αυτόνομα αλλά σε συνδυασμό με άλλα τμήματα ή υπηρεσίες του ΟΤΑ στον οποίο ανήκουν. Έτσι η λογική της αποκέντρωσης λειτουργεί στην πράξη, με τους ΟΤΑ να αποτελούν μέρος της λύσης και όχι του προβλήματος. Τα ΚΤΠ αποτελούν σήμερα στο σύνολο τους καλές πρακτικές που πρέπει να αναδειχθούν για την ανάπτυξη του Ελληνικού τουρισμού και της Ελληνικής περιφέρειας.

3.13 ΕΡΓΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΖΑΚΥΝΘΟΥ

Η τουριστική ανάπτυξη του δήμου Ζακύνθου οφείλετε στην συνεργασία κυρίως του δήμου, με τις δημοτικές αναπτυξιακές εταιρείες, την τοπική ένωση δήμων και κοινοτήτων, στην αναπτυξιακή εταιρεία νομαρχιακής αυτοδιοίκησης, καθώς και στους συνδέσμους καθαριότητας δήμων Ζακύνθου και την εταιρεία μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα «ΠΛΑΤΥΦΟΡΟΣ».

Ο Δήμος Ζακύνθου υλοποίησε προγράμματα Τοπικής Ανάπτυξης κάτι που επέφερε και την αναμενόμενη Τουριστική ανάπτυξη και ήταν μέσα στα πλαίσια του Γ'ΚΠΣ και αφορούσαν έργα οδοποιίας, ηλεκτροφωτισμού, εγγειοβελτιωτικών έργων, προστασίας των θαλάσσιων υδάτων και Χωροταξικού Σχεδιασμού, Διαχείρισης των στερεών και υγρών αποβλήτων, Ανάπλασης των ιστορικών μνημείων στο Ιστορικό κέντρο της

Πόλης, Ύδρευσης άρδευσης και αποχέτευσης, Περιβαντολογικής ανάπτυξης ενώ σε συνεργασία με τον δήμο Λαγανά και την συνεταιρειακή αυτοδιοικητική Ζακύνθου και την ΔΕΥΑΖ υλοποίησε προγράμματα περιβαντολογικής ανάπτυξης. (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3)

Επίσης μέσω των κοινοτικών πρωτοβουλιών LEADER και LEADER + ,URBANCOST και του ΕΚΤ και Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακού Ανάπτυξης υλοποίησε προγράμματα τουριστικής ανάπτυξης.

Πιο συγκεκριμένα Ο Δήμος Ζακύνθου, η Συνεταιρειακή Αυτοδιοικητική Ζακύνθου και η Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης Άρδευσης και Αποχέτευσης Ζακύνθου υλοποίησαν τα εξής έργα μέσα στα πλαίσια του Γ'ΚΠΣ και ΣΑΤΑ 2008 :

1) ΟΔΟΠΟΙΙΑΣ

- Δ. Ζακυνθίων → ΠΕΖΟΔΡΟΜΗΣΗ ΟΔΟΥ
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΡΩΜΑ ΣΤΟΝ
ΔΗΜΟ ΖΑΚΥΝΘΙΩΝ
- Δ. Ζακυνθίων → ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΟΔΟΠΟΙΙΑ ΔΗΜΟΥ
ΖΑΚΥΝΘΙΩΝ
- Δ. Ζακυνθίων → ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΟΔΟΠΟΙΙΑ
ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΩΝ
ΔΗΜΟΥ ΖΑΚΥΝΘΙΩΝ

2) ΕΡΓΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ

- Σύνδεσμος Καθαριότητας
Δήμων Ν. Ζακύνθου → ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΧΩΡΟΥ
ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗΣ ΤΑΦΗΣ
ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ ΝΟΜΟΥ
ΖΑΚΥΝΘΟΥ

3) ΕΡΓΑ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ

- ΔΕΥΑΖ → ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗ ΔΔ ΓΑΪΤΑΝΙΟΥ -
ΝΕΟΥ Γ.Ν.Ζ.

4) ΑΝΑΠΛΑΣΗ - ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΠΕΡΙΟΧΗΣ

- Συνεταιρειακή
Αυτοδιοικητική Ζακύνθου
Α.Ε. → ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΚΑΙ
ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΦΥΣΙΚΟΥ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΤΗΣ Ο.Τ.Δ.
Σ.Α.Ζ. Α.Ε.

Συνεταιριστική
Αυτοδιοικητική Ζακύνθου
Α.Ε.

→
ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΤΟΥ ΟΙΚΙΣΤΙΚΟΥ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ
ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΗΣ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΗΣ
ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ
ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ ΤΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ
ΧΩΡΟΥ ΤΗΣ ΟΤΔ Σ.Α.Ζ. Α.Ε.

Δ. Ζακυνθίων →

ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ
ΣΕ ΟΔΟΥΣ ΤΟΥ ΙΣΤΟΡΙΚΟΥ
ΚΕΝΤΡΟΥ ΠΟΛΗΣ ΖΑΚΥΝΘΟΥ
(ΑΝΑΚΑΤΑΣΚΕΥΗ
ΠΕΖΟΔΡΟΜΙΩΝ -
ΗΛΕΚΤΡΟΦΩΤΙΣΜΟΣ)

Δ. Ζακυνθίων →

ΑΝΑΔΕΙΞΗ - ΠΕΡΙΠΑΤΟΣ: ΛΟΦΟΣ
ΣΤΡΑΝΗ-ΑΓ. ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΦΙΛΙΚΩΝ
ΠΕΖΟΔΡΟΜΙΑ-
ΗΛΕΚΤΡΟΦΩΤΙΣΜΟΣ ΟΔΩΝ
ΥΦΑΝΤΟΥΡΓΕΙΩΝ,
ΛΑΣΚΑΡΕΩΣ, ΤΕΜΠΟΝΕΡΑ

**5) ΕΡΓΑ ΥΠΟΔΟΜΗΣ/ ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ- ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ
ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ/ ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ
ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ**

Δημοτική Επιχείρηση
Υδρευσης Αποχέτευσης
Ζακύνθου

→ ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ
ΕΛΕΓΧΟΥ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΝΕΡΟΥ
ΖΑΚΥΝΘΟΥ

**6) ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΒΙΟΤΟΠΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΑ ΕΥΑΙΣΘΗΤΩΝ
ΠΕΡΙΟΧΩΝ**

Δ. Λαγανά →

ΘΑΛΑΣΣΙΟ ΠΑΡΚΟ ΛΑΓΑΝΑ
ΖΑΚΥΝΘΟΥ (Αποχέτευση
Οικισμού Λαγανά)

Ενώ όσον αφορά το Δ΄κοινοτικό πλαίσιο στήριξης(ΕΣΠΑ) έχουν αρχίσει να κατατίθενται προτάσεις που αφορούν μέτρα που θα ενισχύσουν την τουριστική προβολή και την τοπική ανάπτυξη(ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3) .

Από τα παραπάνω γίνεται κατανοητό την κατεύθυνση προς την οποία προσανατολίστηκε ο δήμος Ζακύνθου μαζί με τις δημοτικές επιχειρήσεις και τους συνδέσμους του έτσι ώστε να ενισχυθεί η τοπική ανάπτυξη και κατά συνέπεια η Τουριστική ανάπτυξη. Οι παρεμβάσεις που έγιναν αφορούσαν έργα :

- 1) Οδοποιίας
- 2) Ηλεκτροφωτισμού
- 3) Χωροταξικού Σχεδιασμού
- 4) Διαχείρισης των στερεών και υγρών αποβλήτων
- 5) Ανάπλασης των ιστορικών μνημείων στο Ιστορικό κέντρο της Πόλης
- 6) Προστασίας και διασφάλισης των θαλάσσιων υδάτων.
- 7) Ύδρευσης άρδευσης και αποχέτευσης.
- 8) Περιβαντολογικής ανάπτυξης.

3.14 ΕΡΓΟ ΤΟΠΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΛΑΓΑΝΑ ΣΕ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΟΝ ΔΗΜΟ ΖΑΚΥΝΘΟΥ

Ο Δήμος Λαγανά σε συνεργασία με τον Δήμο Ζακύνθου υλοποίησαν το Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο της Ζακύνθου .Ειδικότερα :

Ο σκοπός της ίδρυσης του Ε.Θ.Π.Ζ. είναι η διαφύλαξη της σημαντικότητας φυσικής κληρονομιάς και η διατήρηση της οικολογικής ισορροπίας της θαλάσσιας και παράκτιας έκτασης, καθώς των νησίδων του κόλπου του Λαγανά και των νησίδων Στροφάδων, νομού Ζακύνθου, με παράλληλη ανάπτυξη δραστηριοτήτων που εναρμονίζονται με την προστασία της φύσης και του τοπίου στην ευρύτερη περιοχή τους.

Στόχοι του Ε.Θ.Π.Ζ. είναι η προστασία και διατήρηση:

Των σημαντικότερων παραλιών ωτοκίας της θαλάσσιας χελώνας Caretta caretta.

Των βιοτόπων και του πληθυσμού της μεσογειακής φώκιας Monachus monachus.

Των βιοτόπων των προστατευομένων ειδών ορνιθοπανίδας και ιδίως της μεταναστευτικής.

Των βιοτόπων ενδημικής χλωρίδας.

Των παράκτιων και θαλάσσιων τύπων οικοτόπων ευρωπαϊκού και μεσογειακού ενδιαφέροντος.

Των αλιευτικών πόρων και εν γένει του θαλάσσιου οικοσυστήματος, τόσο από δραστηριότητες στη θάλασσα, όσο και από τη ρύπανση.

Επίσης, στους στόχους περιλαμβάνεται η ανάπτυξη συμβατών με τις παραπάνω δραστηριότητες, όπως:

Ο τουρισμός και η αναψυχή σύμφωνα με τις αρχές της αειφορίας.

Η περιβαλλοντική εκπαίδευση - πληροφόρηση και η ευαισθητοποίηση στις φυσιολατρικές δραστηριότητες του κοινού.

Η διαφύλαξη των παραδοσιακών χρήσεων (αλιείας, βόσκησης, γεωργίας κ.λ.π.).

Η διαφύλαξη του φυσικού και πολιτιστικού τοπίου.

Το Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Ζακύνθου είναι το πρώτο του είδους του στην Ελλάδα, το οποίο διοικείται από έναν Φορέα Διαχείρισης και είναι υπόδειγμα για άλλες περιοχές της Ελλάδος, που χρειάζονται ολοκληρωμένη διαχείριση.

Το φυσικό αντικείμενο του έργου έχει ως σημαντικότερη παράμετρο τη διαφύλαξη του φυσικού περιβάλλοντος στο σημαντικότερο βιότοπο του κόλπου Λαγανά Ζακύνθου., με τη εγκαθίδρυση και λειτουργία του Φορέα Διαχείρισης του Εθνικού Θαλάσσιου Πάρκου Ζακύνθου (Ε.Θ.Π.Ζ.).

Το Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο δημιουργήθηκε και χρηματοδοτήθηκε από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Περιβάλλον που είναι ένα από τα 24 Προγράμματα του Γ' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης (2000-2006) για την Ελλάδα και συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης. Αρμοδιότητα της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος "Περιβάλλον" είναι να ακολουθεί και να εφαρμόζει το Νόμο 2860/2000, έτσι ώστε να εξασφαλίζονται η επάρκεια, η ορθολογικότητα και η διαφάνεια στην εφαρμογή του Επιχειρησιακού Προγράμματος "Περιβάλλον".

Συνολικά στο έργο περιλαμβάνονται 22 Υποέργα, τα οποία είναι:

- 1) Κατασκευή Κέντρου Ενημέρωσης και Αναστήλωση της Μονής του Αγίου Διονυσίου στο Καλλιτέρο
- 2) Πρόγραμμα Φύλαξης - Ενημέρωσης
- 3) Προμήθεια εξοπλισμένων οχημάτων
- 4) Σήμανση και οριοθέτηση του Ε.Θ.Π.Ζ. (χερσαίας και θαλάσσιας περιοχής)
- 5) Αρχική Λειτουργία (start up) Φορέα Διαχείρισης Ε.Θ.Π.Ζ.
- 6) Προμήθεια εξοπλισμένων Σκαφών
- 7) Κατασκευή Κέντρου Ενημέρωσης και Αποθήκης
- 8) Κατασκευή Θεματικού Εκθεσιακού Κέντρου της Θαλάσσιας Χελώνας
- 9) Αγορά Γης για την Κατασκευή Κέντρου Ευαισθητοποίησης και Συστήματος Παρακολούθησης της Ωτοκίας στην Παραλία της Δάφνης
- 10) Κατασκευή Κέντρου Ευαισθητοποίησης και Συστήματος Παρακολούθησης της Ωτοκίας στην Παραλία της Δάφνης
- 11) Εγκατάσταση Συστήματος Φωτοβολταϊκών Στοιχείων για τη Λειτουργία του Κέντρου Ευαισθητοποίησης και του Συστήματος Παρακολούθησης της Ωτοκίας στην Παραλία της Δάφνης
- 12) Κατάρτιση του Κανονισμού Λειτουργίας και Διαχείρισης και του Σχεδίου Διαχείρισης του ΕΘΠΖ
- 13) Υποβρύχιες Διαδρομές Ερμηνείας Περιβάλλοντος
- 14) Αποκατάσταση και Αξιοποίηση του υγροβιότοπου της Λίμνης Κεριού
- 15) Ολοκληρωμένη Περιβαλλοντική Έρευνα της Παράκτιας Ζώνης του Ε.Θ.Π.Ζ.
- 16) Πρόγραμμα Παρακολούθησης Παραμέτρων Περιβάλλοντος
- 17) Μελέτη για την Κατασκευή Ειδικών Διαχειριστικών Έργων για την Προστασία από Διαβρωση των παράλιων Ωτοκίας
- 18) Κατασκευή Ειδικών Διαχειριστικών Έργων για την Προστασία από Διάβρωση των παράλιων Ωτοκίας

19) Μελέτη για τις Επιπτώσεις των Θηρευτών των Αυγών και Νεοσσών Θαλάσσιας Χελώνας στις Παραλίες Ωτοκίας του ΕΘΠΖ

20) Κατασκευή Πλωτής Εξέδρας για τη Πρόσδεση Σκαφών στο Μαραθονήσι

21) Δημιουργία Περιπατητικών Διαδρομών στο Μαραθονήσι

22) Κατασκευή Περιπτέρου Ενημέρωσης και Ευαισθητοποίησης του Κοινού στο Μαραθωνήσι

3.15 ΤΟΠΙΚΟ ΣΥΜΦΩΝΟ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΝΟΜΟΥ ΖΑΚΥΝΘΟΥ

Το Τοπικό Συμφωνητικό Ποιότητας (Τ.Σ.Π.) Νομού Ζακύνθου, συντάχθηκε και υπογράφηκε στις 29 Μαρτίου 2007. Αρχικά, συμμετέχουν σε αυτό επτά επιχειρήσεις οι οποίες και έχουν επιδοτηθεί από το Τοπικό Πρόγραμμα της Κ.Π. Leader+. Θεωρείται βέβαιη η εξέλιξή του και η ένταξη σε αυτό, πολλών ακόμα επιχειρήσεων, οι οποίες θα προάγουν την ποιότητα στην παροχή προϊόντων και υπηρεσιών στο Νομό Ζακύνθου.

LEADER+ ΚΑΙ LEADER II

Η ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΚΑΙ ΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ LEADER+

Η στρατηγική ανάπτυξης του επιχειρησιακού σχεδίου εξειδικεύεται σε στρατηγικούς και τακτικούς στόχους του επιχειρησιακού σχεδίου.

Το τοπικό Πρόγραμμα Ζακύνθου Κ.Π. LEADER +, διαρθρώνεται γύρω από δύο γενικούς στρατηγικούς στόχους για την ανάπτυξη της περιοχής.

A. Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της περιοχής σε όλα τα επίπεδα της οικονομικής και κοινωνικής ζωής σε συνδυασμό με την προστασία, ανάδειξη και αξιοποίηση του Φυσικού Περιβάλλοντος και της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Ο Στόχος αυτός βρίσκεται σε πλήρη αντιστοιχία με τις προτεραιότητες της Χώρας μας αλλά και την Ε.Ε. για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των αγροτικών περιοχών και της ποιότητας ζωής των κατοίκων, τη μείωση των ανισοτήτων μεταξύ των κατοίκων αγροτικών περιοχών αλλά και αγροτικών-αστικών περιοχών καθώς και για τη διατήρηση του περιβάλλοντος και της πολιτιστικής κληρονομιάς.

B. Ενίσχυση της δικτύωσης και συνεργασίας για την δημιουργία κοινών δομών παραγωγής διαχείρισης και προώθησης προϊόντων και υπηρεσιών με τη χρήση νέας τεχνολογίας.

Ο Στόχος αυτός σχετίζεται άμεσα με τις προτεραιότητες της Χώρας μας και της Ε.Ε. για την ανάπτυξη του ενδογενούς δυναμικού των αγροτικών περιοχών, τη βελτίωση των όρων εργασίας καθώς και την εισαγωγή νέων τεχνολογιών.

Η επίτευξη των προαναφερθέντων γενικών στρατηγικών στόχων θα πραγματοποιηθεί μέσω των ακόλουθων ειδικών τακτικών στόχων.

Σε ότι αφορά τον πρώτο γενικό Στόχο:

- Ευαισθητοποίηση του πληθυσμού για τη διατήρηση και ανάδειξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς.
- Δημιουργία δυνατοτήτων
- Εφαρμογή πιλοτικών μεθόδων για την αειφόρο ανάπτυξη της υπαίθρου.
- Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας αξιοποίησης των φυσικών και πολιτιστικών πόρων με ρυθμούς που θα επιτρέψουν τη διατήρηση και βελτίωση του περιβάλλοντος, των προϊόντων και υπηρεσιών με την αξιοποίηση της σύγχρονης τεχνολογίας και τη χρήση ειδικών αναπτυξιακών τεχνικών.
- Βελτίωση ποιότητας ζωής.
- Δημιουργία συνθηκών πολυαπασχόλησης.
- Προώθηση ίσων ευκαιριών, ιδιαίτερα όσον αφορά τις γυναίκες και τους νέους της υπαίθρου .
- Ενίσχυση της τοπικής εταιρικής σχέσης.

Σε ότι αφορά το δεύτερο γενικό Στόχο:

- Ενδυνάμωση των διακλαδικών και διατομεακών σχέσεων.
- Ενίσχυση της ικανότητας δικτύωσης και συνεργασιών.
- Χρήση νέας τεχνολογίας για την καλύτερη πρόσβαση και προώθηση των προϊόντων στην αγορά.

με άλλα λόγια ο Κεντρικός Στόχος του Επιχειρησιακού Σχεδίου της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας LEADER+ για την περιοχή του Νομού Ζακύνθου διατυπώνεται ως εξής:

Αξιοποίηση , προστασία και ανάπτυξη φυσικών και πολιτιστικών πόρων συμπεριλαμβανομένης και της αξιοποίησης των τοποθεσιών κοινοτικού ενδιαφέροντος Natura 2000¹⁶.

ΤΟΠΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ LEADER II

Η στρατηγική της Συνεταιριστικής Αυτοδιοικητικής Ζακύνθου Α.Ε., η οποία ακολουθήθηκε για την διαχείριση της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας LEADER II, απορρέει από τους γενικούς στόχους που θέτει η Ευρωπαϊκή Ένωση μέσω της πρωτοβουλίας LEADER.

Συνοπτικά ο γενικός στόχος της Σ.Α.Ζ. Α.Ε. ήταν η προώθηση της ολοκληρωμένης και αειφόρου ανάπτυξης της Ζακύνθου και ειδικότερα η Διάχυση της ανάπτυξης στην Ζακυνθινή Ενδοχώρα , ιδιαίτερος στην Πεδινή – Ημιορεινή – Ορεινή Ζάκυνθο με όρους και προϋποθέσεις που να διασφαλίζουν :

- I. Την Προστασία του Φυσικού και Δομημένου Περιβάλλοντος.

¹⁶Το Δίκτυο Natura 2000 αποτελεί ένα Ευρωπαϊκό Οικολογικό Δίκτυο περιοχών, οι οποίες φιλοξενούν φυσικούς τύπους οικοτόπων και οικοτόπους ειδών που είναι σημαντικοί σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Αποτελείται από δύο κατηγορίες περιοχών: Τις «Ζώνες Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ)» (στα αγγλικά: Special Protection Areas - SPA) για την Ορνιθοπανίδα, όπως ορίζονται στην Οδηγία 79/409/ΕΚ, και τους «Τόπους Κοινοτικής Σημασίας (ΤΚΣ)» (στα αγγλικά: Sites of Community Importance - SCI) όπως ορίζονται στην Οδηγία 92/43/ΕΚ. Οι ΖΕΠ, μετά τον χαρακτηρισμό τους από τα Κράτη Μέλη, εντάσσονται αυτόματα στο Δίκτυο Natura 2000, και η διαχείρισή τους ακολουθεί τις διατάξεις του άρθρου 6 της Οδηγίας 92/43/ΕΚ. Αντίθετα, για την ένταξη των ΤΚΣ πραγματοποιείται επιστημονική αξιολόγηση και διαπραγμάτευση μεταξύ των Κρατών Μελών και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, σύμφωνα με τα αποτελέσματα των κατά οικολογική ενότητα Βιογεωγραφικών Σεμιναρίων. Ο κατάλογος των Τόπων Κοινοτικής Σημασίας όσον αφορά την Μεσογειακή ζώνη, στην οποία ανήκει εξ ολοκλήρου η Ελλάδα, οριστικοποιήθηκε και δημοσιεύθηκε στην επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, τεύχος με αριθμό L259 vol.49 21/9/06

- II. Την Σταθεροποίηση και Αποκατάσταση του Δημογραφικού ισοζυγίου.
- III. Την Ενεργοποίηση του Ανθρώπινου Δυναμικού.

Ο συνολικός προϋπολογισμός του Τ.Π., ανήλθε στο ποσό των 365.126.494 δραχμών.

3.16 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ-ΤΕΔΚ-ΣΥΝΕΤΑΙΡΕΣΤΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΖΑΚΥΝΘΟΥ Α.Ε.Ν.Α.Ζ. ΖΑΚΥΝΘΟΥ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΟΥ ΥΛΟΠΟΙΗΣΕ Η ΤΕΔΚ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Μετά τη σύσταση, στελέχωση και λειτουργία του Γραφείου Ανάπτυξης και Προγραμματισμού της ΤΕΔΚ, το 1988, αποκτήθηκε η δυνατότητα σύνταξης και υποβολής προτάσεων για ένταξη και χρηματοδότηση από τα Ευρωπαϊκά Ταμεία, όπως και υλοποίησης έργων και ενεργειών στα πλαίσια των Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων.

Η δυνατότητα αυτή της ΤΕΔΚ οδήγησε συνολικά την Τοπική Αυτοδιοίκηση της Ζακύνθου στο δρόμο των Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων.

Όλοι οι 47 (τότε) ΟΤΑ της Ζακύνθου και οι δύο Σύνδεσμοι, υλοποίησαν τα πρώτα τους έργα και Προγράμματα από Ευρωπαϊκές χρηματοδοτήσεις με την υποστήριξη του Γραφείου Ανάπτυξης και Προγραμματισμού της ΤΕΔΚ.

Η ΤΕΔΚ Ζακύνθου έχει υλοποιήσει, σε αυτά τα χρόνια, τα εξής Ευρωπαϊκά Προγράμματα :

1. «Πρόγραμμα Επαγγελματικής Κατάρτισης στον τομέα των Τουριστικών επαγγελματιών»

Πρόγραμμα χρηματοδοτούμενο από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) στα πλαίσια του 1ου ΠΕΠ Ιονίων Νήσων, έτος υλοποίησης 1990, κόστος 4.850.000 δρχ., διάρκεια : 3 μήνες / 180 ώρες, ωφελούμενοι 35 άνεργοι

2. «Πρόγραμμα Κατάρτισης στο Επτανησιακό Λαϊκό Θέατρο»

Πρόγραμμα χρηματοδοτούμενο από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) στα πλαίσια του 1ου ΠΕΠ Ιονίων Νήσων, έτος υλοποίησης 1990, κόστος 5.500.000 δρχ., διάρκεια : 3 μήνες / 180 ώρες, ωφελούμενοι: 5 άνεργοι.

3. «Πρόγραμμα Κατάρτισης στο Επτανησιακό Λαϊκό Θέατρο»

Πρόγραμμα χρηματοδοτούμενο από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) στα πλαίσια του 1ου ΠΕΠ Ιονίων Νήσων, έτος υλοποίησης: 1992, κόστος 6.800.000 δρχ., διάρκεια : 6 μήνες / 230 ώρες, ωφελούμενοι : 15 άνεργοι

« Κοινοτική Πρωτοβουλία INTERREG III - B / MEDOCC»

Πρόγραμμα URBACOST¹⁷

¹⁷ Το πρόγραμμα στοχεύει στην δημιουργία ενός μοντέλου παρέμβασης για τη προώθηση της πολυκεντρικής και χωρικής ανάπτυξης μεταξύ των αστικών περιοχών και των παράκτιων μικρών πόλεων με ιδιαίτερη ιστορική σημασία. Εστιάζει στις μικρές παράκτιες πόλεις της Μεσογείου και προτείνει τη διερεύνηση και αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασής τους, ειδικά εκείνων που επιβαρύνονταν από φαινόμενα αυθαίρετης δόμησης.

Η ΤΕΔΚ Ν. Ζακύνθου, συνεργάστηκε για την υποβολή του Προγράμματος με την μη Κυβερνητική Οργάνωση "Κέντρο των Περιφερειών της Ευρωπαϊκής Μεσογείου για το Περιβάλλον" (ΚΕΠΕΜΕΠ - MedRegio) και συμμετείχε στην υλοποίηση του Προγράμματος URBACOST, ως μέλος Consortium 13 Ελληνικών Φορέων με επικεφαλής Διακρατικό Εταίρο του Consortium το ΚΕΠΕΜΕΠ – MedRegio και συνεργάστηκε μέσα στα πλαίσια μιας διευρυμένης ευρωπαϊκής εταιρικής σχέσης καθώς και διαδημοτικής συνεργασίας¹⁸ για την υλοποίηση του Προγράμματος με τίτλο «Παράκτια Αστικοποίηση και Αγροτικές περιοχές για τα Εδάφη που έχουν Αξιόλογες Ιστορικές Διαστρωματώσεις. Ένα Μοντέλο Παρέμβασης» που ανήκει στο URBACOST.

Στόχοι του προγράμματος :

Δημιουργία μοντέλων πολυκεντρικής και ισόρροπης χωρικής ανάπτυξης της παράκτιας ζώνης.

Ανάπτυξη νέας σχέσης πόλης - υπαίθρου.

Ανάδειξη της ιδιαιτερότητας των μικρών Ιστορικών Πόλεων και Οικισμών

Σκοπός του Προγράμματος

Δημιουργία μορφών Πολιτιστικού Τουρισμού

Διάχυση της Τουριστικής Ανάπτυξης στην ύπαιθρο και στο ιστορικό κέντρο

πρόσκαιρης ανάπτυξης, αλόγιστη χρήση περιβαλλοντικών πόρων και συμφόρησης του χώρου, κυρίως λόγω της έλλειψης συνεργασίας μεταξύ των αναπτυξιακών και οικονομικών τοπικών φορέων.

¹⁸ Πανεπιστήμιο Καλαβρίας , Τμήμα Χωροταξικού Σχεδιασμού (Ιταλία)

· Πανεπιστήμιο La Sapienza της Ρώμης, τμήμα Αρχιτεκτονικής & Αστικής Ανάπτυξης (Ιταλία)

· Περιφέρεια Σικελίας , Περιφερειακό Υπουργείο Χωροταξίας & Περιβάλλοντος , Τμήμα Αστικής Ανάπτυξης (Ιταλία)

· Generalitat Valenciana, Concelleria Infraestructuras y Transport από τη Βαλένθια (Ισπανία)

· Δημαρχία του Πορτιμάο, Τμήμα εκπαίδευσης (Πορτογαλία)

· Υπουργείο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Περιβάλλοντος (Αλγερία)

· Υπουργείο Σχεδιασμού και Ανάπτυξης (Βενεζουέλα)

· Consortium 13 Ελληνικών Φορέων με εκπρόσωπο το ΚΕΠΕΜΕΠ - MedRegio.

Στο Consortium Ελληνικών Φορέων συμμετέχουν:

· ΚΕΠΕΜΕΠ - MedRegio ως εκπρόσωπος

· ΤΕΔΚ Αιτωλοακαρνανίας

· ΤΕΔΚ Αχΐας

· ΤΕΔΚ Ζακύνθου

· ΤΕΔΚ Ηλείας

· ΤΕΔΚ Θεσπρωτίας

· ΤΕΔΚ Κέρκυρας

· ΤΕΔΚ Κορινθίας

· ΤΕΔΚ Κεφαλονιάς & Ιθάκης

· ΤΕΔΚ Λευκάδας

· ΤΕΔΚ Μεσσηνίας

· ΤΕΔΚ Πρέβεζας

· Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας , Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας, Πολεοδομίας & Περιφερειακής Ανάπτυξης, Εργαστήριο Γεωγραφικών Ερευνών & Περιβαλλοντικού Σχεδιασμού

3.17 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΟΥ ΥΛΟΠΟΙΗΣΕ Η ΣΥΝΕΤΑΙΡΕΣΤΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΖΑΚΥΝΘΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Η ΣΑΖ Α.Ε. ανέλαβε την υλοποίηση των έργων - ενεργειών και δράσεων της κοινοτικής πρωτοβουλίας LEADER II ,με την συνεργασία της ΤΕΔΚ Ζακύνθου,τον Δήμο Ζακύνθου ,τον Σύνδεσμο Καθαριότητας Δήμων Ζακύνθου.

Η δημιουργία της ΣΑΖ Α.Ε. απετέλεσε την πρώτη σοβαρή ενέργεια δημιουργίας Αναπτυξιακής Εταιρείας της Αυτοδιοίκησης, σε συνεργασία με τον φορέα του Αγροτικού Συνεταιριστικού Κινήματος¹⁹ στο νησί.

Η ΣΑΖ Α.Ε. εντάχθηκε στο LEADER II και χρηματοδοτήθηκε από αυτό,ο προϋπολογισμός του προγράμματος ήτανε 515.500.000 δρχ με δημόσια χρηματοδότηση 316.000.000 ενώ η διάρκεια του ήτανε 4 χρόνια (1998-2002) Η Εταιρεία στην πορεία, υλοποίησε το Πρόγραμμα της Ζακύνθου στο LEADER II και κατάρτησε το Πρόγραμμα για το LEADER+.

Στόχοι του προγράμματος ήτανε :

*Ανάπτυξη του Αγροτικού Χώρου της Ζακύνθου
Διάχυση της Τουριστικής Ανάπτυξης στη Ζακυνθινή Μειονεκτούσα Αγροτική Ενδοχώρα*

Ενώ σκοπός του προγράμματος ήτανε:

1) Δημιουργία ελκυστικών (διαφοροποιημένων από τις υπάρχουσες μαζικού τουρισμού) Τουριστικών Υποδομών και Δομών Αγροτουριστικού χαρακτήρα.

2) Δημιουργία Δικτύων Ποιοτικών Εναλλακτικών Μορφών Τουρισμού.

3) Ανάδειξη του Φυσικού και Δομημένου Περιβάλλοντος της Ζακύνθου.

4) Προβολή της Πολιτιστικής δράσης και της Πολιτισμικής Κληρονομιάς του τόπου.

3.18 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ Α.Ε.Ν.Α.Ζ.

GOW - Διαχείριση Υδάτινων Πόρων

Υλοποίηση εργαλείων governance των υδάτινων πόρων και της προστασίας του παράκτιου θαλάσσιου οικοσυστήματος.

Το πρόγραμμα συντονίζεται απο έναν Συντονιστή (General project manager), ο οποίος ορίζεται από τον Εταίρο συντονιστή, την Επαρχία Μπρίντζι. Οι

¹⁹Το αγροτικό συνεταιριστικό κίνημα είναι διαρθρωμένο σε πρωτοβάθμιες οργανώσεις (γύρω στους 6.000 συνεταιρισμούς), σε ενώσεις που αποτελούν τη δευτεροβάθμια συγκρότηση (γύρω στους 125), σε τριτοβάθμιες (κεντρικές) οργανώσεις που είναι διαρθρωμένες κατά προϊόν (π.χ. Ελαιουργική, Μελισσοκομική κ.ά.) και ανέρχονται σε 12, και τέλος στην ΠΑΣΕΓΕΣ που εκπροσωπεί όλο το κίνημα χωρίς να έχει οικονομική δραστηριότητα.

ελληνικές δράσεις, υπό τον συντονισμό του General project manager, συντονίζονται από έναν τοπικό συντονιστή που ορίζει η Νομαρχία Ζακύνθου.

Πρόγραμμα GOW

Το πρόγραμμα έχει σκοπό να δημιουργήσει εργαλεία διαχείρισης των επιφανειακών και υπόγειων υδάτινων πόρων και της προστασίας του θαλάσσιου παραλιακού οικοσυστήματος, ούτως ώστε να εφαρμοστούν ολοκληρωμένες δράσεις προγραμματισμού, διαχείρισης και παρακολούθησης.

Το πρόγραμμα συντονίζεται από έναν Συντονιστή (General project manager), ο οποίος ορίζεται από τον Εταίρο συντονιστή, την Επαρχία Μπρίντιζι. Οι ελληνικές δράσεις, υπό τον συντονισμό του General project manager, συντονίζονται από έναν τοπικό συντονιστή που ορίζει η Νομαρχία Ζακύνθου.

Η γραμματεία του προγράμματος υλοποιείται από τον συντονιστή εταίρο. Οι εταίροι που συμμετέχουν στην υλοποίηση των δράσεων, καθορίζουν ένα μέσο το οποίο αποτελεί την επιτροπή διαχείρισης (steering committee), η οποία θα συνεδριάζει 2 φορές το χρόνο κατά την διάρκεια του προγράμματος, συνακολουθώντας με τις διασυνοριακές συναντήσεις.

Ο Συντονιστής από την επιτροπή διαχείρισης είναι ο υπεύθυνος του προγράμματος για τον Φορέα επικεφαλή.

Η μεθοδολογία προσέγγισης του προγράμματος, δίνει μεγάλη σημασία στην διασυνοριακή συνεργασία, σαν δράση ανταλλαγής των εμπειριών και των προβλημάτων κάθε περιοχής και στη συνέχεια στον καθορισμό μεθοδολογικών κατευθυντήριων γραμμών, στρατηγικών επέμβασης, καθοριστικών πολιτικών και διοικητικών πράξεων για την προστασία των κοινών οικοσυστημάτων.

Υπό αυτή την έννοια, οι επιστημονικές συναντήσεις των Χωρών ,τροφοδοτούν τις διαδικασίες αμοιβαίας γνωριμίας και καθορίζουν την υιοθέτηση κοινών εργαλείων παρακολούθησης, σχεδιασμού, και διαχείρισης των υδάτινων πόρων, διαπιστώνοντας τις επιπτώσεις στα αντίστοιχα θαλάσσια οικοσυστήματα, καθώς και την υιοθέτηση μέτρων και εργαλείων άμβλυνσης.

ΘΕΑΤΡΟ

Σκοπός του έργου είναι η δημιουργία ενός Ιταλο-Ελληνικού Κέντρου για την Πολιτιστική Ανάπτυξη (A.I.G.S.C.) ονομαζόμενο «ΤΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ ΤΩΝ ΦΩΝΩΝ-Κέντρο της θεατρικής παραγωγής», που αποτελείται από δημόσιους φορείς (Κρατικό Θέατρο της Πούλιας, Περιφέρεια Πούλιας, Νομαρχίες Αχαΐας, Κέρκυρας και Αναπτυξιακής Εταιρείας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Ζακύνθου Α.Ε.), στο οποίο μετέπειτα θα γίνονται δεκτά και ιδιωτικά μέλη.

Σκοπός του έργου είναι η δημιουργία ενός Ιταλό-Ελληνικού Κέντρου για την Πολιτιστική Ανάπτυξη (A.I.G.S.C.) ονομαζόμενο «ΤΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ ΤΩΝ ΦΩΝΩΝ-Κέντρο της θεατρικής παραγωγής», που αποτελείται από δημόσιους φορείς (Κρατικό Θέατρο της Πούλιας, Περιφέρεια Πούλιας, Νομαρχίες Αχαΐας, Κέρκυρας και Αναπτυξιακής Εταιρείας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Ζακύνθου Α.Ε.), στο οποίο μετέπειτα θα γίνονται δεκτά και ιδιωτικά μέλη.

Στόχοι του έργου είναι:

1. να πραγματοποιηθεί και να θεσμοποιηθεί μία επικοινωνία και μια μόνιμη ανταλλαγή μορφωτικών εμπειριών, μοντέρνου και ιστορικού θεάματος, κοινού ενδιαφέροντος ελληνικού και ιταλικού.

2. να αναπτυχθεί η δυνατότητα μετακίνησης καλλιτεχνών που μπορούν να βρουν στην Ιταλό-ελληνική, ευρωπαϊκή και παγκόσμια αγορά ευκαιρίες ανάπτυξης και εργασίας

3. να δημιουργηθεί ένα Ιταλό-ελληνικό δίκτυο θεατρικών χώρων για την παρουσίαση και προώθηση παραστάσεων με την συμμετοχή Ιταλών και Ελλήνων καλλιτεχνών και τεχνικών.

4. να αναπτυχθεί ζήτηση αγοράς σχετική με καλλιτεχνικά και οργανωτικά επαγγέλματα στον τομέα της θεατρικής παραγωγής

Το Κέντρο θα αποτελείται αρχικά από δημόσιους φορείς από την Ιταλία και την Ελλάδα με σκοπό να διευκολύνει όλες τις νέες φόρμες και τα μέσα γλωσσικής και πολιτιστικής κυκλοφορίας, τόσο του παρελθόντος όσο και σύγχρονα, με ιδιαίτερη αναφορά στα θέματα και στα ειδικά στοιχεία της φωνής, του τραγουδιού και στο ζωντανό θέαμα γενικότερα. Το έργο θα αποτελέσει ευκαιρία παραγωγής και χρήσης διαφορετικών καλλιτεχνικών γλωσσών, καθώς και μέσο για τη δημιουργία απασχόλησης για νέους καλλιτέχνες και τεχνικούς και για την κυκλοφορία θεατρικών έργων στις επιλέξιμες περιοχές της Ιταλίας και της Ελλάδας. Επίσης το Κέντρο της θεατρικής παραγωγής θα αποτελέσει ευκαιρία ανοίγματος σε νέες αγορές που καλλιεργούν την καλλιτεχνική δημιουργία.

Ένα πρώτο θέμα του έργου αφορά την φωνητική του κλασικού κόσμου με τελικό σκοπό την ανάκληση των δραματουργικών όψεων, πολιτιστικών, ανθρωπολογικών, γλωσσικών -φιλολογικών, φωνητικών και σκηνικών της ελληνικής και λατινικής κωμωδίας και τραγωδίας. Αυτό μπορεί να πραγματοποιηθεί δια μέσου της σκηνοθεσίας τραγωδιών και αρχαίας κωμωδίας ερμηνευμένων στη αυθεντική γλώσσα και με υπότιτλους, στα ιταλικά και ελληνικά.

Το δεύτερο θέμα του έργου είναι αυτό της φωνητικής στο λυρικό θέατρο. Νέοι λυρικοί καλλιτέχνες Ιταλοί και Έλληνες, θα συνεργαστούν μαζί για να εμβαθύνουν – σε μια "master class" με την παρουσία μεγάλων διεθνών τραγουδιστών, μουσικολόγων, σκηνοθετών και ηθοποιών, στις μελωδικές πλευρές, μουσικές, ερμηνευτικές και γλωσσικές ενός έργου προεπιλεγμένου, που θα προετοιμασθεί και θα υποτιτληθεί.

Θα δημιουργηθούν εργαστήρια-συνεργεία, με την παρουσία μελετητών, ειδικών, σκηνοθετών, ηθοποιών, σκηνογράφων κτλ, που θα μελετήσουν και θα υλοποιήσουν:

α) ένα θεατρικό θέαμα σε αρχαία ελληνικά με υπότιτλους με τη συμμετοχή νέων ελλήνων ηθοποιών

β) ένα θεατρικό θέαμα σε λατινικά με υπότιτλους με τη συμμετοχή νέων ιταλών ηθοποιών

γ) ένα μεικτό θέαμα πρόζας και λυρικής έκφρασης με υπέρτιτλους με την συμμετοχή νέων ιταλών καλλιτεχνών

δ) ένα μεικτό θέαμα πρόζας και λυρικής έκφρασης με υπέρτιτλους με την συμμετοχή νέων Ελλήνων καλλιτεχνών

ΟΠΕΡΑ

Το έργο σκοπεύει να δώσει μια ευκαιρία συνάντησης και μελέτης όχι μόνο ανάμεσα σε νέους λυρικούς τραγουδιστές Ιταλούς και Έλληνες, προερχόμενους από όλες τις περιοχές των δυο χωρών, αλλά και ανάμεσα σε μαθητές λυρικού τραγουδιού και στους μεγάλους δάσκαλους.

Ο κόσμος της λυρικής όπερας είναι ελάχιστα δημοφιλής στους νέους. Λίγοι είναι οι νέοι που διαλέγουν να αφοσιωθούν στο λυρικό τραγούδι ενώ καταγράφεται μια ελάχιστη παρουσία νέων ταλέντων που δυσκολεύονται να καθιερωθούν στην σκηνή. Το έργο σκοπεύει να δώσει μια ευκαιρία συνάντησης και μελέτης όχι μόνο ανάμεσα σε νέους λυρικούς τραγουδιστές Ιταλούς και Έλληνες, προερχόμενους από όλες τις περιοχές των δυο χωρών, αλλά και ανάμεσα σε μαθητές λυρικού τραγουδιού και στους μεγάλους δάσκαλους.

Ο στόχος θα επιτευχθεί με τη συνάντηση νέων τραγουδιστών με νέους μουσικούς ορχήστρας διαμέσου δυο εργαστηρίων-συνεργειών, σε Ιταλία και Ελλάδα, στα οποία θα μελετηθούν και στη συνέχεια θα ανέβουν στη σκηνή δυο λυρικά έργα. Επιπλέον θα δημιουργηθεί ένα οπτικοακουστικό αρχείο των νέων τραγουδιστών που θα τους επιτρέπει να γίνονται γνωστοί στους κριτικούς, στους μουσικολόγους, στους θεατρικούς επιχειρηματίες κτλ.

Για την επίτευξη των στόχων θα γίνουν οι παρακάτω δραστηριότητες:

- 1) **Επιλογή των νέων τραγουδιστών** (χωριστά στην Ιταλία και στην Ελλάδα)
- 2) **Δημιουργία ενός οπτικοακουστικού αρχείου νέων τραγουδιστών** (στην Ιταλία και στην Ελλάδα)
- 3) **Επιλογή νέων μουσικών ορχήστρας** (χωριστά στην Ιταλία και στην Ελλάδα)
- 4) **Master class με μεγάλους δάσκαλους** (χωριστά στην Ιταλία και στην Ελλάδα)
- 5) **Εργαστήριο λυρικού τραγουδιού για την παραγωγή μιας όπερας με υπότιτλους στα ιταλικά** (στην Ελλάδα)
- 6) **Εργαστήριο λυρικού τραγουδιού για την παραγωγή μιας όπερας με υπότιτλους στα ελληνικά** (στην Ιταλία)
- 7) **Πραγματοποίηση παραστάσεων για μαθητές** (στην Ιταλία)
- 8) **Πραγματοποίηση παραστάσεων για μαθητές** (στην Ελλάδα)

Από τις παραπάνω ενότητες παρατηρούμε ότι ο Δήμος σε μια κάθετη και οριζόντια συνεργασία με τις αναπτυξιακές εταιρείες και τις δημοτικές επιχειρήσεις μέσω των επιχειρησιακών προγραμμάτων της Ε.Ε , κοινοτικές πρωτοβουλίες και του τοπικού συμφώνου ποιότητας προσανατολίστηκε σε στρατηγικούς στόχους που είναι τα πλεονεκτήματα του νησιού για την ενδυνάμωση και την προώθηση της τουριστικής ανάπτυξης. Αν ένας τουριστικός προορισμός όπως είναι η Ζάκυνθος δεν αξιοποιήσει τα πλεονεκτήματα του μέσω της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και κάνοντας ήπιες παρεμβάσεις στο περιβάλλον με σεβασμό στην αειφόρο ανάπτυξη, έτσι ώστε να δημιουργηθούν προϋποθέσεις τουριστικής ανάπτυξης τότε είναι

καταδικασμένος να μην έχει τουριστική ανάπτυξη και κατά συνέπεια να μην έχει τοπική ανάπτυξη.

Συνεπώς αυτοί που συνέβαλαν στην τουριστική ανάπτυξη του Δήμου Ζακύνθου είναι:

Ο Δήμος Ζακύνθου-η Συνεταιρειατική Αυτοδιοικητική Ζακύνθου-η ΤΕΔΚ Ζακύνθου-η Αναπτυξιακή Εταιρεία νομαρχιακής αυτοδιοίκησης Ζακύνθου-Ο Σύνδεσμος Καθαριότητας Δήμου Ζακύνθου ,οι νομαρχιακές επιτροπές τουριστικής προβολής και λαϊκής επιμόρφωσης-η εταιρεία μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα ΠΛΑΤΥΦΟΡΟΣ και οι Σύνδεσμοι Καθαριότητας Δήμων Ζακύνθου.

3.19 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΠΡΟΣΦΕΡΟΜΕΝΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Σε μια έρευνα που έγινε για 40 επισκέπτες από την Αθήνα (βάση ερωτηματολογίων που παρατίθενται και στο παράρτημα 1), που επισκεφθηκαν την Ζακύνθο και διέμειναν την Περίοδο του Πάσχα και συγκεκριμένα στον Δήμο Ζακύνθου, οδηγηθήκαμε στα ακόλουθα συμπεράσματα που παραθετούμε παρακάτω . Οι επισκέπτες ρωτήθηκαν σχετικά για τη διαμονή, το περιβάλλον, τις εκδηλώσεις και την ποιότητα των υπηρεσιών. Συνοπτικά τα συμπεράσματα είναι τα εξής:

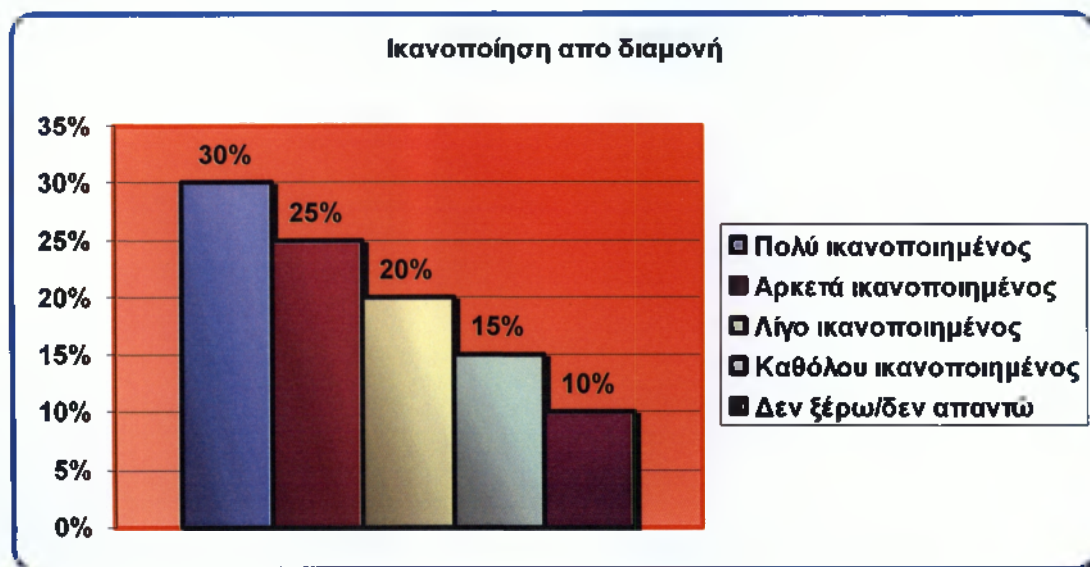
Η ικανοποίηση σχετικά με τη διαμονή για τους επισκέπτες από την Αθήνα ήτανε ως εξής 12 ήτανε πολύ ικανοποιημένοι,10 αρκετά ικανοποιημένοι,8 λίγο ικανοποιημένοι,6 καθόλου ικανοποιημένοι και 4 απήντησαν δεν ξέρω / δεν απαντώ.(Πίνακας Α).

Πολύ ικανοποιημένος	12	Πολύ ικανοποιημένος	30%
Αρκετά ικανοποιημένος	10	Αρκετά ικανοποιημένος	25%
Λίγο ικανοποιημένος	8	Λίγο ικανοποιημένος	20%
Καθόλου ικανοποιημένος	6	Καθόλου ικανοποιημένος	15%
Δεν ξέρω/δεν απαντώ	4	Δεν ξέρω/δεν απαντώ	10%

(Πίνακας Α)

(Πίνακας Β)

Σε ποσοστό % μεταφράζεται 30% Πολύ ικανοποιημένος,25% Αρκετά ικανοποιημένος,20% Λίγο ικανοποιημένος,15% Καθόλου Ικανοποιημένος και 10% Δεν ξέρω/Δεν απαντώ.(Πίνακας Β, γράφημα 3)

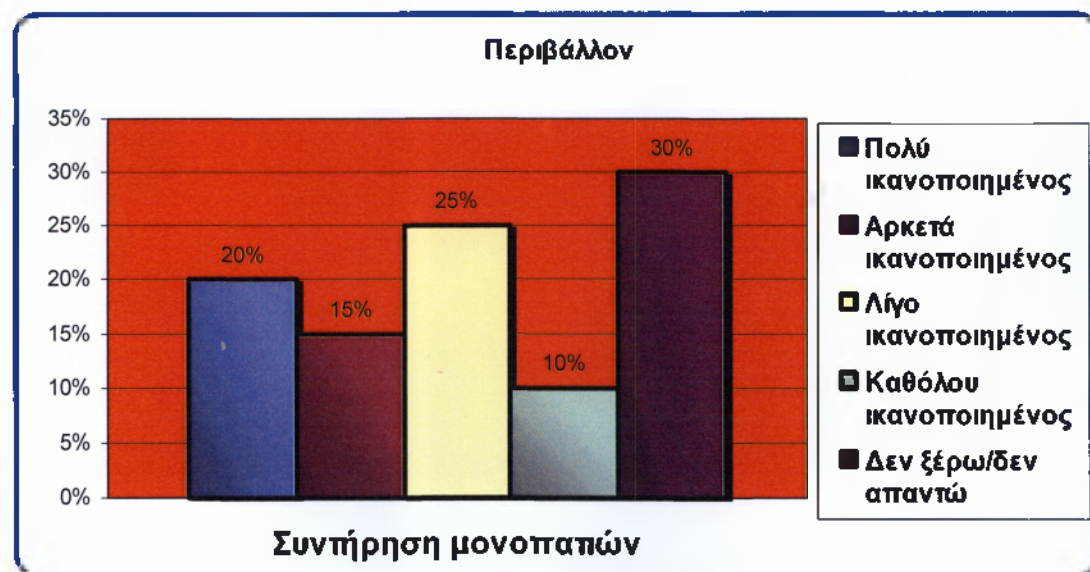
Γράφημα 3

Για το περιβάλλον και συγκεκριμένα για την συντήρηση των ιστορικών χώρων-μνημείων –μονοπατιών οι επισκέπτες απήντησαν 8 πολύ ικανοποιημένος, 6 αρκετά ικανοποιημένος, 10 λίγο ικανοποιημένος, 4 καθόλου ικανοποιημένος, 12 δεν ξέρω/δεν απαντώ. (Πίνακας Γ), δηλ σε ποσοστό επι της % είναι Πολύ ικανοποιημένος 20%, Αρκετά ικανοποιημένος 15%, Λίγο ικανοποιημένος 25% καθόλου ικανοποιημένος 10% και Δεν ξέρω/δεν απαντώ 30% (Πίνακας Δ, Γράφημα 4).

Πίνακας Δ

Πίνακας Γ

Πολύ ικανοποιημένος	20%	Πολύ ικανοποιημένος	8
Αρκετά ικανοποιημένος	15%	Αρκετά ικανοποιημένος	6
Λίγο ικανοποιημένος	25%	Λίγο ικανοποιημένος	10
Καθόλου ικανοποιημένος	10%	Καθόλου ικανοποιημένος	4
Δεν ξέρω/δεν απαντώ	30%	Δεν ξέρω/δεν απαντώ	12

Συντήρηση μονοπατιών

(Γράφημα 4)

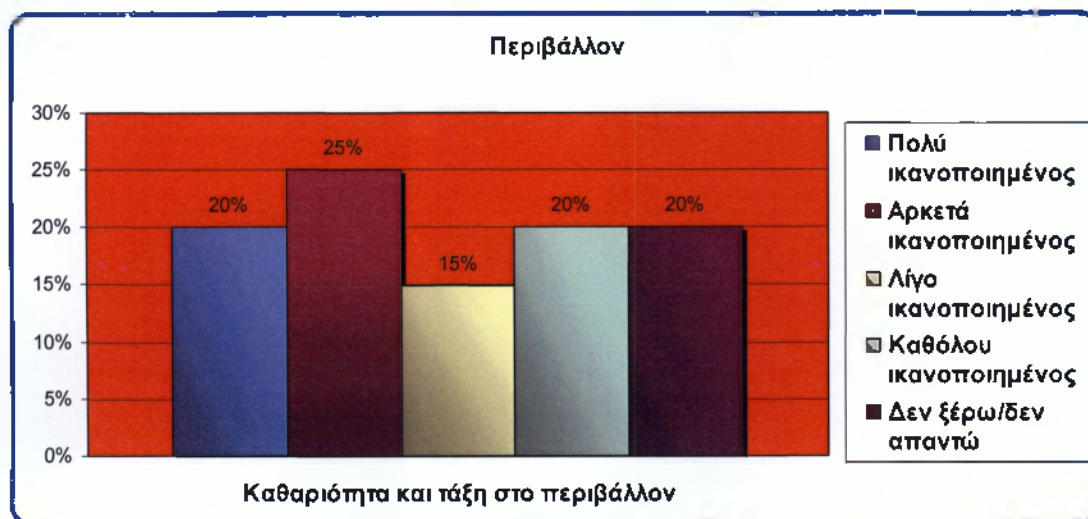
Σε ερώτηση για το πόσο ήτανε ικανοποιημένοι απο την καθαριότητα και τάξη στο περιβάλλον οι 8 ήτανε πολύ ικανοποιημένοι, οι 10 αρκετά ικανοποιημένοι, οι 6 λίγο ικανοποιημένοι ,οι 8 καθόλου ικανοποιημένοι και οι 8 δεν ξέρω/δεν απαντω (Πίνακας Ε) δηλ σε ποσοστό επι % 20% πολύ ικανοποιημένος,25% αρκετά ικανοποιημένος,15% λίγο ικανοποιημένος,20% καθόλου ικανοποιημένος,20% δεν ξέρω /δεν απαντώ(Πίνακας Ζ,Γράφημα 5).

Πίνακας Ε

Πολύ ικανοποιημένος	8
Αρκετά ικανοποιημένος	10
Λίγο ικανοποιημένος	6
Καθόλου ικανοποιημένος	8
Δεν ξέρω/δεν απαντώ	8

Πίνακας Ζ

Πολύ ικανοποιημένος	20%
Αρκετά ικανοποιημένος	25%
Λίγο ικανοποιημένος	15%
Καθόλου ικανοποιημένος	20%
Δεν ξέρω/δεν απαντώ	20%

Για τις εκδηλώσεις στο Δήμο τα αποτελέσματα είναι πιο ενθαρρυντικά αφού 16 δήλωσαν πολύ ικανοποιημένοι,10 αρκετά ικανοποιημένοι,8 λίγο ικανοποιημένοι ,2 καθόλου ικανοποιημένοι και 4 δεν ξέρω δεν απαντώ(Πίνακας Στ'),που σε ποσοστό επί % μεταφράζεται 40% Πολύ ικανοποιημένος,25% Αρκετά ικανοποιημένος,20% λίγο ικανοποιημένος,5% καθόλου ικανοποιημένος και 10% Δεν ξέρω/δεν απαντώ.(Πίνακας Η, Γράφημα 6)

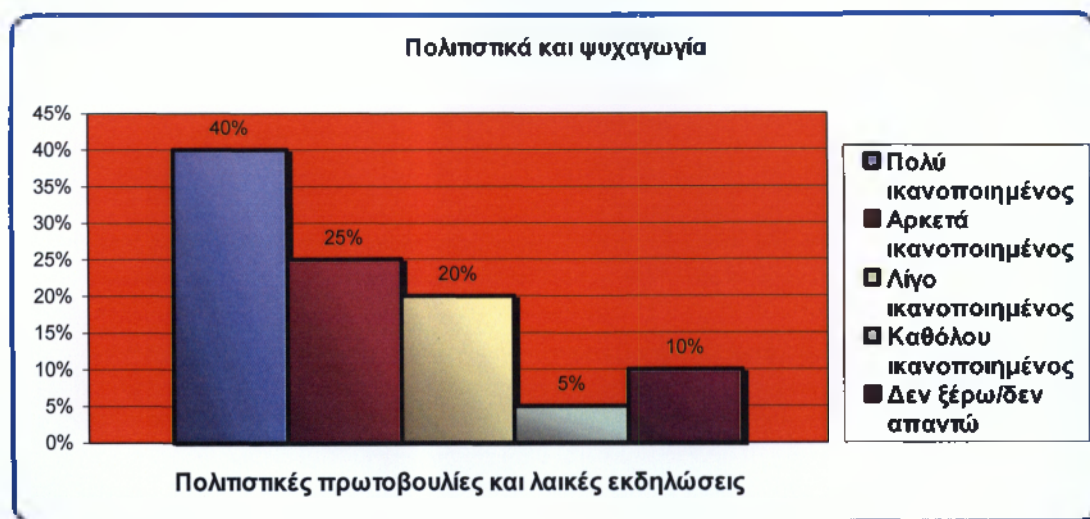
Πίνακας Στ

Πολύ ικανοποιημένος	16
Αρκετά ικανοποιημένος	10
Λίγο ικανοποιημένος	8
Καθόλου ικανοποιημένος	2
Δεν ξέρω/δεν απαντώ	4

Πίνακας Η

Πολύ ικανοποιημένος	40%
Αρκετά ικανοποιημένος	25%
Λίγο ικανοποιημένος	20%
Καθόλου ικανοποιημένος	5%
Δεν ξέρω/δεν απαντώ	10%

Γράφημα 6

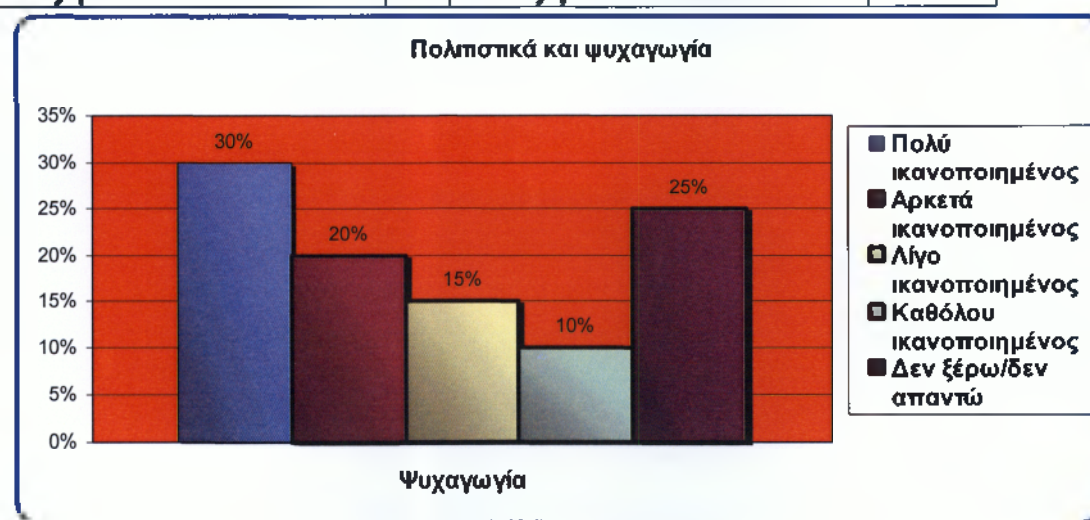

Ενώ όσον αφορά τον τομέα της ψυχαγωγίας οι επισκέπτες έδωσαν απο ικανοποιητικές ως και ενθαρρυντικές απαντήσεις αφού 12 έμεινα πολύ ικανοποιημένοι,8 αρκετά,6 λίγο ,4 καθόλου και δεν ξέρω /δεν απαντώ (Πίνακας Θ) ποσοτικοποιώντας τα αποτελέσματα αυτά καταλήγουμε 30% πολύ ικανοποιημένος,20% αρκετά ικανοποιημένος,15% λίγο ικανοποιημένος,10% καθόλου ικανοποιημένος και 25% δεν ξέρω/δεν απαντώ(Πίνακας Ι,Γράφημα 7)

Πίνακας Θ

Πολύ ικανοποιημένος	12	Πολύ ικανοποιημένος	30%
Αρκετά ικανοποιημένος	8	Αρκετά ικανοποιημένος	20%
Λίγο ικανοποιημένος	6	Λίγο ικανοποιημένος	15%
Καθόλου ικανοποιημένος	4	Καθόλου ικανοποιημένος	10%
Δεν ξέρω/δεν απαντώ	10	Δεν ξέρω/δεν απαντώ	25%

Πίνακας Ι

Γράφημα 7.

Για την ποιότητα των υπηρεσιών η γνώμη των επισκεπτών διαφέρει και κλιμακώνεται ανάλογα με το πεδίο της έρευνας ή τον τομέα των

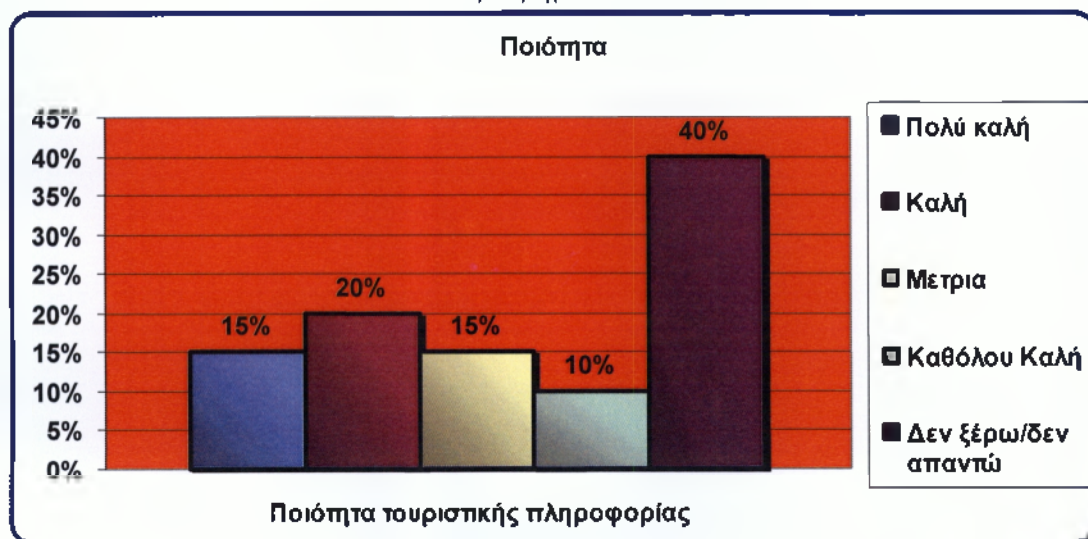
υπηρεσιών.Πιο συγκεκριμένα σε ερώτηση κατά το πόσο ήταν ενημερωμένοι για τον τουρισμό στην Ζάκυνθο οι 6 απήντησαν ότι είχαν πολύ καλή ενημέρωση ,οι 8 καλή , οι 6 μέτρια 4 καθόλου καλή και οι 16 δεν ξέρω /δεν απαντώ ,που αν τα μεταφράσουμε σε ποσοστά 15% θεώρησαν ότι είχαν πολύ καλή,20% καλή,15% μέτρια,10% καθόλου καλή και 40% ,δεν ξέρω/δεν απαντώ.(Πίνακες 4 και 5, γράφημα 8).

Πίνακας 4

Πολύ καλή	6	Πολύ καλή	15%
Καλή	8	Καλή	20%
Μέτρια	6	Μέτρια	15%
Καθόλου Καλή	4	Καθόλου Καλή	10%
Δεν ξέρω/δεν απαντώ	16	Δεν ξέρω/δεν απαντώ	40%

Πίνακας 5

Γράφημα 8

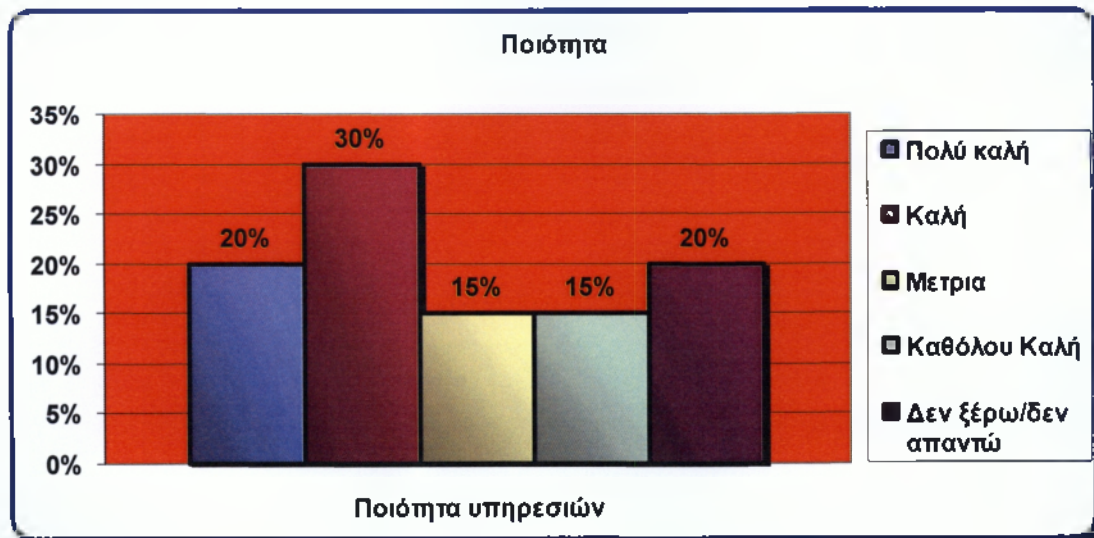
Σε ερώτηση πως αξιολογούν την ποιότητα των προσφερόμενων τουριστικών υπηρεσιών, οι 8 την αξιολόγησαν πολύ καλή,οι 12 καλή,οι 6 μέτρια οι 4 καθόλου καλή και οι 16 δεν ξέρω /δεν απαντώ ,δηλ σε ποσοστό επί της % μεταφράζεται 20% πολύ καλή,30% καλή,15% μέτρια και 20% δεν ξέρω /δεν απαντώ.(Πίνακες 3 και 4 , γράφημα 9)

Πίνακας 3

Πολύ καλή	8	Πολύ καλή	20%
Καλή	12	Καλή	30%
Μέτρια	6	Μέτρια	15%
Καθόλου Καλή	6	Καθόλου Καλή	15%
Δεν ξέρω/δεν απαντώ	8	Δεν ξέρω/δεν απαντώ	20%

Πίνακας 4

Γράφημα 9

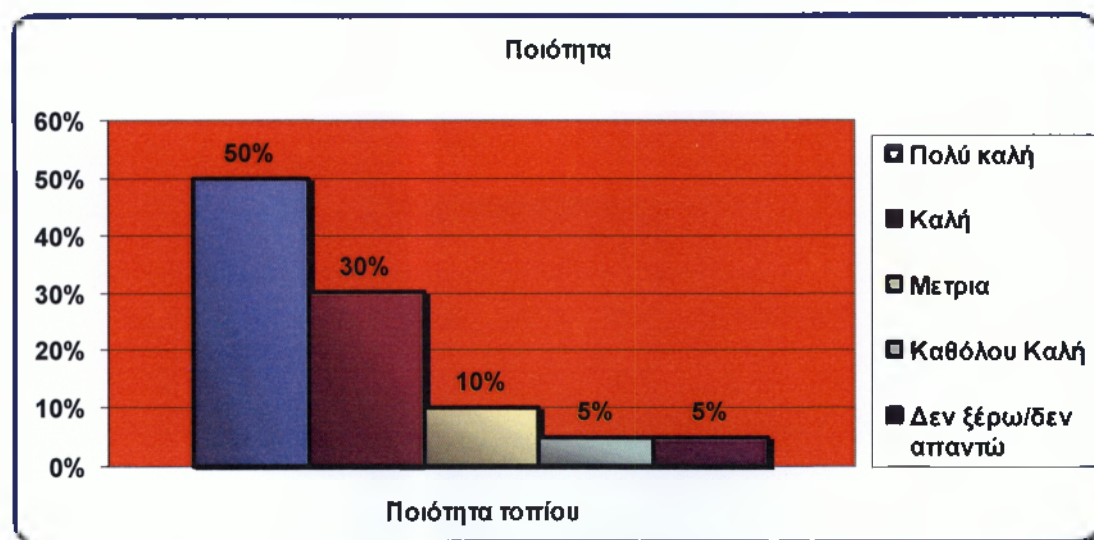

Όσον αφορά για την ποιότητα των τοπίων που επισκεφθήκανε και συνάντησαν στην Ζάκυνθο η αξιολόγηση των επισκεπτών ήταν 20 πολύ καλή, 12 καλή, 4 μέτρια, 2 καθόλου καλή και 2 δεν ξέρω /δεν απαντώ δηλ σε ποσοστά είναι 50% πολύ καλή, 30% καλή, 10% μέτρια, 5% καθόλου καλή και 5% δεν ξέρω /δεν απαντώ. (Πίνακες 5 και 6 Γράφημα 10).

Πίνακας 5

Πολύ καλή	20	Πολύ καλή	50%
Καλή	12	Καλή	30%
Μέτρια	4	Μέτρια	10%
Καθόλου Καλή	2	Καθόλου Καλή	5%
Δεν ξέρω/δεν απαντώ	2	Δεν ξέρω/δεν απαντώ	5%

Πίνακας 6

Γράφημα 10

Στον τομέα των πολιτιστικών υποδομών οι 12 επισκέπτες θεώρησαν την ποιότητα πολύ καλή, 8 καλή, 6 μέτρια, 6 καθόλου καλή και 8 δεν ξέρω δεν

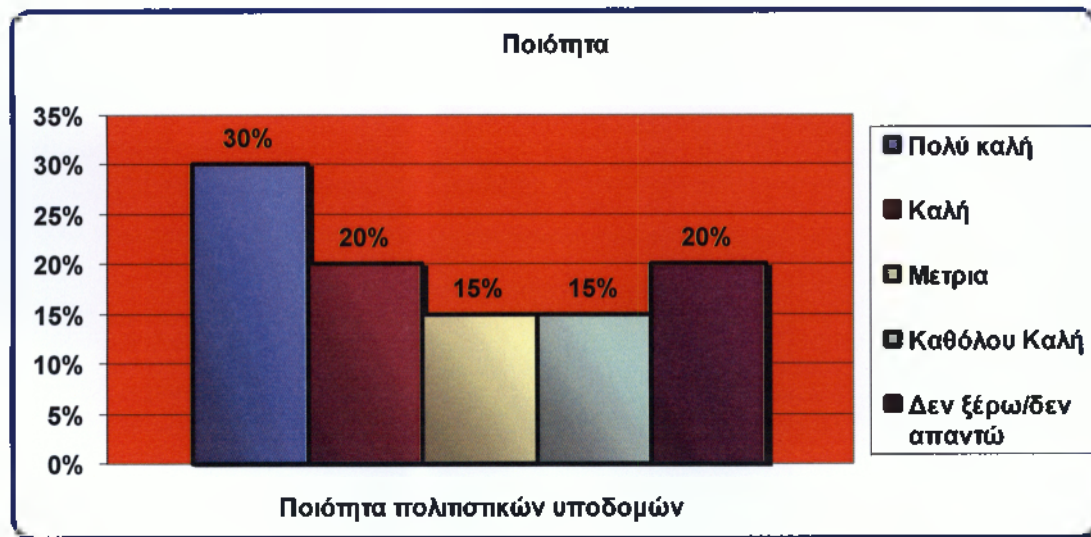

απαντώ, δηλ 30%,20%,15%15% και 20% αντίστοιχα.(Πίνακες 7 και 8 , γράφημα 11)

Πίνακας 7

Πολύ καλή	12	Πολύ καλή	30%
Καλή	8	Καλή	20%
Μέτρια	6	Μέτρια	15%
Καθόλου Καλή	6	Καθόλου Καλή	15%
Δεν ξέρω/δεν απαντώ	8	Δεν ξέρω/δεν απαντώ	20%

Πίνακας 8

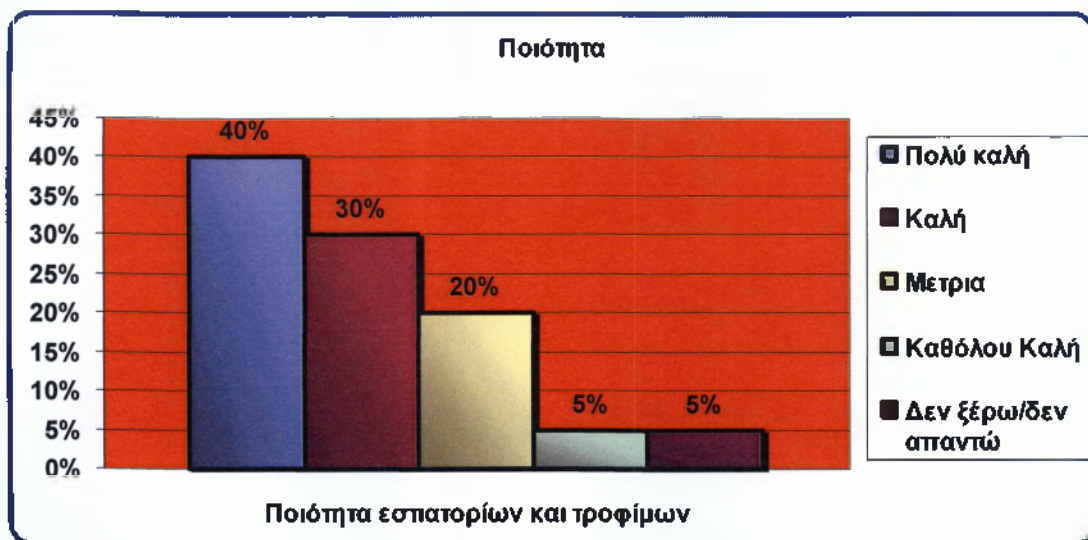
Γράφημα 11

Στον τομέα των εστιατορίων και τροφίμων οι 16 επισκέπτες αξιολόγησαν την ποιότητα πολύ καλή,οι 12 καλή,οι 8 μέτρια , 2 καθόλου καλή και 2 δεν ξέρω δεν απαντώ ,σε ποσοστό % είναι 40%,30%,20%5% και 5% αντίστοιχα. (Πίνακες 8 και 9 , γράφημα 12)

Πίνακας 8

Πολύ καλή	16	Πολύ καλή	40%
Καλή	12	Καλή	30%
Μέτρια	8	Μέτρια	20%
Καθόλου Καλή	2	Καθόλου Καλή	5%
Δεν ξέρω/δεν απαντώ	2	Δεν ξέρω/δεν απαντώ	5%

Πίνακας 9

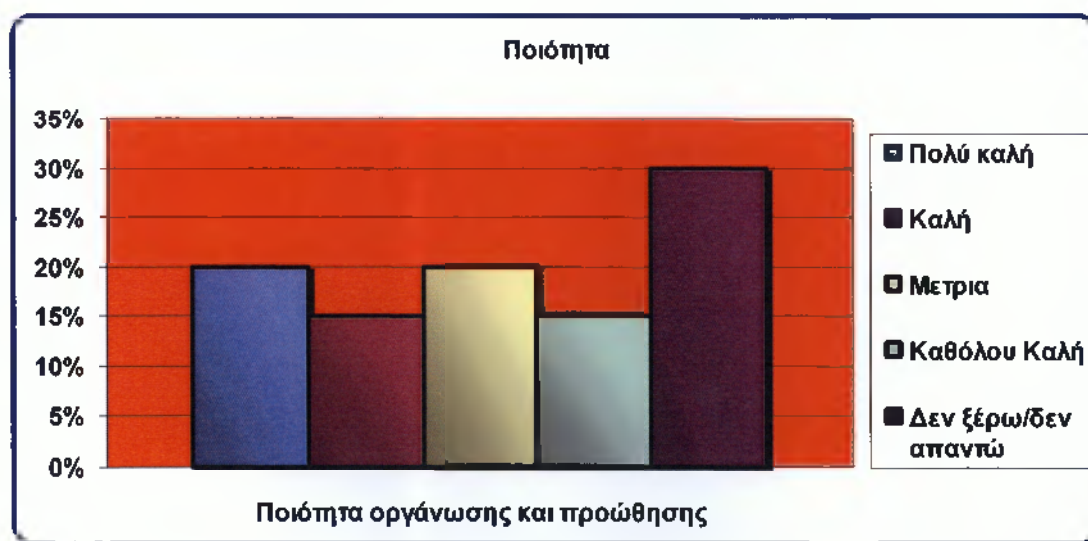
Γράφημα 12

Τέλος στον τομέα της οργάνωσης και προώθησης τόσο των τοπικών προϊόντων όσο του τουρισμού η αξιολόγηση των επισκεπτών δείχνει και την αδυναμία σε αυτό τον τομέα αφού οι 8 θεώρησαν την ποιότητα της οργάνωσης και της προώθησης πολύ καλή, οι 6 καλή, οι 8 μέτρια, οι 6 καθόλου καλή και οι 12 δεν ξέρω /δεν απαντώ δηλ σε ποσοστά επί της % 20%, 15%, 20%, 15% και 30% αντίστοιχα. (Πίνακες 10 και 11, γράφημα 13)

Πίνακας 10

Πολύ καλή	8	Πολύ καλή	20%
Καλή	6	Καλή	15%
Μέτρια	8	Μέτρια	20%
Καθόλου Καλή	6	Καθόλου Καλή	15%
Δεν ξέρω/δεν απαντώ	12	Δεν ξέρω/δεν απαντώ	30%

Πίνακας 11

Γράφημα 13

Από τα παραπάνω αποτελέσματα που προέκυψαν με βάση τις απαντήσεις των 2 ερωτηματολογίων που τέθηκαν στους επισκέπτες μπορούμε να καταλήξουμε σε κάποια συμπεράσματα δηλ σε ποία κατεύθυνση θα πρέπει η Τοπική Αυτοδιοίκηση και ειδικότερα ο Δήμος Ζακύνθου ,να στρέψει το ενδιαφέρον έτσι ώστε να προωθήσει την τοπική ανάπτυξη και σε ποιούς τομείς θα πρέπει να ενισχύσει έτσι ώστε να υπάρξει τουριστική ανάπτυξη.

Αυτό γίνεται κατανοητό αφού το 55% των επισκεπτών ήτανε ικανοποιημένο από την διαμονή τους, άρα θα πρέπει να δημιουργηθούν προϋποθέσεις για την προσέλκυση κεφαλαίων για την δημιουργία μονάδων τουριστικών(Ξενοδοχεία, Τουριστικά Καταλύματα).

Το 35% παρέμεινε από πολύ ως αρκετά ικανοποιημένο από την συντήρηση των ιστορικών χώρων,μνημείων, μονοπατιών ενώ το 35% από λίγο ως καθόλου ικανοποιημένο ,αυτό αποτελεί μειονέκτημα για το νησί αφού για κάθε τουριστικό προορισμό όπως είναι αυτό το νησί αυτοί οι ιστορικοί χώροι ,τα μνημεία, τα ιστορικά μονοπάτια αποτελούν την σημαία του κάθε τόπου,πόσο μάλλον για αυτό το νησί.Άρα η Τοπική Αυτοδιοίκηση θα πρέπει να ενισχύσει τις προσπάθειες τις για την συντήρηση αυτών των χώρων.

Αντίθετα το 45% των επισκεπτών παρέμεινε ικανοποιημένο από την καθαριότητα και τάξη στο περιβάλλον, κάτι που μας δείχνει ότι η τοπική αυτοδιοίκηση θα πρέπει να συνεχίσει να επιμείνει ακόμα και να εντείνει τις προσπάθειές τις στον τομέα της Καθαριότητας,αφού όσο πιο καθαρός είναι ένας τουριστικός προορισμός τόσο πιο πολύ αυξάνεται η τουριστική του ανάπτυξη και αυτή με την συνέχεια της ωθεί την τοπική ανάπτυξη προς τα πάνω , το αντίθετο φέρνει και τα αντίθετα αποτελέσματα.

Στις Λαϊκές εκδηλώσεις το 65 % παρέμεινε από πολύ ικανοποιημένο ως αρκετά ικανοποιημένο , αυτό και μόνο το ποσοστό μας δείχνει τις προσπάθειες που έχει καταβάλει ο δήμος σε συνεργασία με την τοπική κοινωνία για να παραμένουν οι επισκέπτες ευχαριστημένοι,μιας και οι λαϊκές εκδηλώσεις ,οι πολιτιστικές εκδηλώσεις αποτελούν και αυτές σημαία κάθε τόπου ή τουριστικού προορισμού και αν υπάρχει ικανοποίηση οι επισκέπτες με την σειρά τους θα τον διαφημίσουν,έχοντας τις καλύτερες εικόνες.

Όσον αφορά τον τομέα της ψυχαγωγίας μόνο το 50% παρέμεινε από πολύ ως αρκετά ικανοποιημένο ενώ το 25% από λίγο ως καθόλου.Αν και αυτό μας δείχνει μια μικρή αντίφαση σε σχέση με τα Πολιτιστικά που το 65% ήτανε ικανοποιημένο στην ουσία δεν δείχνει αφού άλλο ο τομέας του Πολιτισμού που ανήκουν οι πολιτιστικές και λαϊκές εκδηλώσεις και άλλο ο τομέας της Ψυχαγωγίας.Εδώ ο δήμος θα πρέπει να στρέψει το ενδιαφέρον του προς την ενίσχυση των ΜΜΕ (καφετέριες,κλάμπ,πάμπ,) μιας και αποτελούν πόλο έλξης για ηλικίες από 18-35 και εφόσον αυτές αποτελούν ένα αναπόσπαστο κομμάτι της τουριστικής προσέλκυσης ο δήμος θα πρέπει να δημιουργήσει κατάλληλες προϋποθέσεις για την δημιουργία τέτοιων επιχειρήσεων.Τα παραπάνω μπορούμε να τα παρακολουθήσουμε όταν ζητήθηκε από τους επισκέπτες να αξιολογήσουν την Ποιότητα της τουριστικής πληροφόρησης-τοπίου-οργάνωσης και προώθησης-εστιατορίων και τροφίμων-πολιτιστικών υποδομών-και γενικώς την ποιότητα των προσφερόμενων τουριστικών υπηρεσιών.

Στον τομέα της οργάνωσης και προώθησης του τουριστικού προϊόντος μόλις το 35% αξιολόγησε την ποιότητα της οργάνωσης και προώθησης από πολύ καλή ως καλή ,ενώ το 35% από μέτρια ως καθόλου καλή κάτι που

έρχεται να συμφωνήσει με την ποιότητα της τουριστικής πληροφορίας αφού το 35% την αξιολόγησε από πολύ καλή ως καλή και το 25% από μέτρια ως καθόλου καλή. Εδώ λοιπόν αποδεικνύεται η αδυναμία της τοπικής Αυτοδιοίκησης να διαφημίσει το τουριστικό προϊόν (Τοπία, Πολιτισμό, Θάλασσες, Πολιτιστικές Εκδηλώσεις, Τοπικά Προϊόντα, Μορφές Τουρισμού για κάθε ηλικία), αυτό που δηλ. αποτελεί την σημαία κάθε τουριστικού προορισμού και την καθιστά πόλο τουριστικής έλξης.

Τέλος στον τομέα των εστιατορίων και τροφίμων το 70% των επισκεπτών αξιολόγησε την ποιότητα από πολύ καλή ως καλή, στον τομέα των πολιτιστικών υποδομών το 50% αξιολόγησε την ποιότητα από πολύ καλή ως καλή ενώ το 30% από μέτρια ως καθόλου καλή, στην ποιότητα του Τοπίου το 80% την αξιολόγησε από πολύ καλή ως καλή αντίθετα η ποιότητα γενικά των τουριστικών υπηρεσιών αξιολογήθηκε από το 50% των επισκεπτών από πολύ καλή ως καλή.

Συνοψίζοντας λοιπόν από τα παραπάνω η Τ.Α και πιο συγκεκριμένα ο δήμος Ζακύνθου θα πρέπει:

Να δημιουργήσει περισσότερες τουριστικές μονάδες (Ξενοδοχεία-τουριστικά καταλύματα), με σεβασμό στην "αιφόρο ανάπτυξη"

Να ενισχύσει τις ΜΜΕ

Να ενισχύσει τους τομείς που καθιστούν την ανάδειξη της "σημαίας" του νησιού, και

Να ενισχύσει τον τομέα της οργάνωσης και προώθησης του Τουρισμού.

3.20 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ

Παραπάνω αναλύσαμε πως επέρχεται πρώτα η «ανάπτυξη» σε ένα τόπο και μετά η ανάπτυξη στους τομείς της οικονομίας και μετά ανάπτυξη στον Τουρισμό μιας και ο τελευταίος αποτελεί τομέα από τους πιο σημαντικούς της Οικονομίας.

Όταν φυσικά εννοούμε ανάπτυξη, μιλάμε για οικιστική, κοινωνική, χωροταξική, οικονομική, πολιτιστική, βιώσιμη, αιφόρος ανάπτυξη σε μια τοπική κοινωνία, με απώτερο σκοπό την ώθηση της Τουριστικής Τοπικής Ανάπτυξης.

Αν κάποτε αυτό θεωρείτο ακατόρθωτο ή τουλάχιστον ουτοπικό λόγω της πολυπλοκότητας του συστήματος διοίκησης ή της δαιδαλότητας της γραφεικρατίας ή ακόμα όταν οι παρεμβάσεις που έκαναν τόσο από μέρος η Κεντρική Διοίκηση αλλά και η Τοπική Αυτοδιοίκηση που κατέστρεφαν την φυσική κληρονομιά για να πετύχουν τους στόχους που κάθε άλλο δεν θα τους αμφισβητήσουμε και που ήταν η Τοπική ανάπτυξη με απώτερο στόχο η Τουριστική, σήμερα δεν είναι.

Η πληθώρα Ευρωπαϊκών προγραμμάτων που υπάρχουν και αναλύσαμε παραπάνω, οι Κοινοτικές πρωτοβουλίες, τα Περιφερειακά Ταμεία Ανάπτυξης, τα Επιχειρησιακά προγράμματα, αποφέρουν χρηματοδοτήσεις, για την επίτευξη των στόχων των ενισχύσεων αυτών όπως είναι: η Ανάπτυξη, η Σύγκλιση, η Κοινωνική Συνοχή, η Οικονομική Συνοχή και μόνο η Τοπική Αυτοδιοίκηση είναι αυτή που αποτελεί την μηχανή για την επίτευξη αυτών στόχων.

Δεν μπορεί να υπάρξει Τουριστική Ανάπτυξη σε έναν τόπο αν έχει δίκτυο οδικό σε απαρχαιωμένες συνθήκες και στις ίδιες να βρίσκεται το δίκτυο των μεταφορών ή ακόμα να μην είναι προσβάσιμο τόσο από λιμάνι η να μην έχει έστω ένα αεροδρόμιο.

Οι φυσικές ομορφιές ενός τόπου μπορεί να αποτελέσει την ναυαρχίδα της τουριστικής του ανάπτυξης και αν δεν τις διατηρεί σε ένα επίπεδο τουλάχιστον βιώσιμο τότε χάνει αρκετά από το τουριστικό προϊόν. Αυτές θα μπορεί να τις αξιοποίηση για τη δημιουργία νέων μορφών τουρισμού.

Επιβάλλεται έτσι μια σαφήνεια στους αναπτυξιακούς στόχους της Τοπικής Αυτοδιοίκησης αλλά και μια στρατηγική βασισμένη στα πραγματικά προβλήματα και δυνατότητες της κάθε περιοχής για να επιτευχθεί η ανάπτυξη των νέων μορφών τουρισμού που θα έχει μακροχρόνιες προοπτικές. Αν γίνουν βιαστικές ενέργειες χωρίς προγραμματισμό και υπηρεσίες χαμηλού κόστους υπάρχει κίνδυνος υποβάθμισης, καταστροφής των πόρων.

Βασική επιδίωξη όμως της τοπικής αυτοδιοίκησης μέσα από την ανάπτυξη νέων μορφών τουρισμού είναι η επιμήκυνση τουριστικής περιόδου με ανάπτυξη δραστηριοτήτων κατάλληλων και ελκυστικών για διάφορες εποχές (τουρισμός τεσσάρων εποχών), πάντα στο πλαίσιο των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της κάθε περιοχής. Θα πρέπει να μελετηθούν οι τουριστικοί πόροι, η υποδομή κάθε περιοχής καθώς οι προοπτικές ανάπτυξης και πιθανά προβλήματα που μπορούν να δημιουργηθούν. **(SWOT)**

Η ανάλυση SWOT είναι ένα εργαλείο στρατηγικού σχεδιασμού το οποίο χρησιμοποιείται για την ανάλυση του εσωτερικού και εξωτερικού περιβάλλοντος μίας επιχείρησης, όταν η επιχείρηση πρέπει να λάβει μία απόφαση σε σχέση με τους στόχους που έχει θέσει ή με σκοπό την επίτευξή τους. Το αρκτικόλεξο SWOT προκύπτει από τις αγγλικές λέξεις: Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats (αντίστοιχα στα ελληνικά: δυνατά σημεία, αδύνατα σημεία, ευκαιρίες, απειλές). Κατά την ανάλυση SWOT μελετώνται τα δυνατά (Strengths) και αδύνατα (Weaknesses) σημεία μίας επιχείρησης, οργανισμού ή και περιοχής, καθώς και οι ευκαιρίες (Opportunities) και οι απειλές (Threats) που υπάρχουν. Τα δυνατά και αδύνατα σημεία αφορούν το εσωτερικό περιβάλλον της επιχείρησης καθώς προκύπτουν από τους εσωτερικούς πόρους που αυτή κατέχει (π.χ. ικανότητες προσωπικού και στελεχών, ιδιότητες και χαρακτηριστικά της επιχείρησης, τεχνογνωσία, χρηματοοικονομική υγεία και ικανότητα να ανταποκριθεί σε νέες επενδύσεις, κλπ.). Αντιθέτως οι ευκαιρίες και οι απειλές αντανακλούν μεταβλητές του εξωτερικού περιβάλλοντος της επιχείρησης τις οποίες η επιχείρηση θα πρέπει να εντοπίσει, να προσαρμοστεί σε αυτές ή ακόμα και να τις προσαρμόσει όπου κάτι τέτοιο είναι εφικτό (π.χ. είσοδος νέων ανταγωνιστών, ρυθμίσεις στο νομικό περιβάλλον, δημιουργία ή/και εμφάνιση νέων αγορών, κλπ.) Γενικά, κατά την εφαρμογή της ανάλυσης επιχειρείται να απαντηθούν με όσο το δυνατόν πιο ποσοτικοποιημένο τρόπο ερωτήματα για την περιοχή όπως:

Δυνάμεις:

Ποια είναι τα πλεονεκτήματα;

Ποιο είναι το πλέον ανταγωνιστικό προϊόν / υπηρεσία;

Ποιοι είναι οι διαθέσιμοι πόροι που είναι μοναδικοί ή έχουν το μικρότερο συγκριτικά κόστος;

Τι θεωρούν οι τοπικοί οικονομικοί παράγοντες ως ενδογενή δύναμη της περιοχής;

Αδυναμίες

Τι θα μπορούσε να βελτιωθεί;

Τι θα έπρεπε να αποφευχθεί;

Τι θεωρούν οι τοπικοί οικονομικοί παράγοντες ως ενδογενή αδυναμία;

Η παραπάνω θεώρηση των Δυνάμεων – Αδυναμιών πραγματοποιείται τόσο από την εσωτερική οπτική, όσο και από την οπτική των «πελατών». Κρίσιμος παράγοντας, ο οποίος επιβάλλει την προσπάθεια ποσοτικοποίησης των δεδομένων αποτελεί η δυνατότητα ρεαλιστικής (αντικειμενικής) αποτίμησης της υφιστάμενης κατάστασης. Η όλη ανάλυση οφείλει να γίνει συσχετιζόμενη με τον ανταγωνισμό: για παράδειγμα, η παραγωγή ενός προϊόντος υψηλής ποιότητας, εφόσον παράγεται σε αφθονία και από τον ανταγωνισμό, δεν αποτελεί δύναμη για την περιοχή, αλλά αναγκαιότητα.

Ευκαιρίες

Ποιες είναι οι καλές ευκαιρίες που προβάλλουν;

Ποιες είναι οι ενδιαφέρουσες τάσεις που αφορούν την περιοχή;

Χρήσιμες ευκαιρίες μπορεί να θεωρηθούν:

Αλλαγές στην τεχνολογία και τις αγορές, σε μικρή ή μεγάλη κλίμακα

Αλλαγές στην κρατική πολιτική στο πεδίο ενδιαφέροντος

Αλλαγές σε κοινωνικά μοτίβα, πληθυσμιακά προφίλ, αλλαγές τρόπου ζωής

Τοπικά γεγονότα

Απειλές

Ποια εμπόδια εμφανίζονται συνήθως;

Τι κάνουν οι ανταγωνιστές;

Εμφανίζονται αλλαγές στις προδιαγραφές για τα ήδη παρεχόμενα προϊόντα ή υπηρεσίες;

Οι τεχνολογικές αλλαγές απειλούν ή ακυρώνουν τη υφιστάμενη οικονομία της περιοχής;

Υπάρχουν χρηματοδοτικά ή χρηματοοικονομικά προβλήματα;

Αποτελεί κάποια από τις Αδυναμίες πραγματική απειλή για την οικονομία της περιοχής;

Επίσης θα πρέπει να δοθεί προτεραιότητα στη ανάπτυξη τουριστικών υπηρεσιών και εγκαταστάσεων ικανών να προσελκύσουν τουριστική κίνηση υψηλού επιπέδου, μέσω της ανάπτυξης τουριστικών υποδομών ολοκληρωμένου χαρακτήρα, την αξιοποίηση των φυσικών τουριστικών πόρων, την ανάδειξη της ιστορικής φυσιογνωμίας της περιοχής και της δημιουργίας μονάδων υψηλών απαιτήσεων και προδιαγραφών.

Για να μπορέσει συνεπώς μια περιοχή να έχει προοπτικές Οικοτουριστικής Ανάπτυξης θα πρέπει να προσφέρει δυνατότητες ανάπτυξης μονοπατιών και οικοτουριστικών εγκαταστάσεων για την προσέλκυση επισκεπτών.

Οι δυνατότητες που προσφέρει κάποια τουριστική περιοχή για την παρατήρηση άγριας πανίδας και χλωρίδας στο φυσικό τους περιβάλλον αποτελούν μια μορφή πόρων που ανταποκρίνονται σε νέες μορφές τουρισμού

κα αυτές επίσης η Τοπική Αυτοδιοίκηση θα πρέπει να τις αξιοποιήσει μέσω κάποιων ήπιων παρεμβάσεων και μπορούν να επικεντρωθούν στα εξής:

- Αξιοποίηση, αποκατάσταση και μετατροπή παλαιών παραδοσιακών κενών κατοικιών σε Ξενώνες.
- Τη δημιουργία νέων ξενοδοχειακών μονάδων με σεβασμό στην αρχιτεκτονική της περιοχής και στο φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον.
- Τη βελτίωση ή και επέκταση του οδικού δικτύου (όπου κρίνεται αναγκαίο).
- Ανάδειξη και προστασία του ανθρωπογενούς - οικιστικού περιβάλλοντος και των πόρων πολιτιστικής κληρονομιάς.
- Προστασία οικολογικών πόρων και άγριας φύσης.
- Αξιοποίηση πόρων ή και δημιουργία υποδομών που ανταποκρίνονται στις νέες μορφές τουρισμού.
- Ανάπτυξη ικανοτήτων του Ανθρώπινου Δυναμικού, αλλά και δημιουργία ή και λειτουργία μηχανισμών για την υποστήριξη της διαδικασίας για ήπια - οικολογική τουριστική ανάπτυξη.

Ακόμα και αριθμός των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, τα επαγγέλματα που μπορούν να αναδείξουν την Ιστορία του τόπου και τείνουν να εξαφανιστούν, όλα όσα μπορούν να καθορίσουν την ταυτότητα ενός τόπου και μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την διαφήμιση και προβολή του τουριστικού προϊόντος αν δεν βρίσκονται στο ανάλογο επίπεδο για την επίτευξη της Τουριστικής ανάπτυξης, τότε η Τοπική Αυτοδιοίκηση μπορεί να παρέμβει και να αξιοποιήσει τους χρηματοδοτικούς πόρους που αποφέρουν οι παραπάνω ενισχύσεις και που έχουν συγκεκριμένους στόχους που πρέπει να χρησιμοποιηθούν.

Βέβαια υπάρχει συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα που πρέπει η Τοπική Αυτοδιοίκηση να ακολουθήσει για την δημιουργία έργων που θα προωθήσουν την ανάπτυξη στους τομείς που αναφερθήκαμε πιο πάνω, επιτροπές που παρακολουθούν τα έργα και σε πιο στάδιο βρίσκονται, εταιρείες που συνεργάζονται με την τοπική αυτοδιοίκηση και κάνουν μελέτες για να μην απαξιώσουν τα έργα το περιβάλλον και γενικώς υπάρχουν ολόκληρο μέτρα και κανόνες που έχει θεσπίσει η ΕΕ για να αποφευχθούν παρατυπίες αλλά και απομακρύνσεις από τους στόχους.

Συνεπώς τα έργα που θα πραγματοποιήσει η Τοπική Αυτοδιοίκηση για την αναβάθμιση ή ενίσχυση των υποδομών ενός τόπου σύμφωνα με την θεωρία του Mirdal²⁰ θα επιφέρουν την Ανάπτυξη και αυτά με την σειρά τους θα επιφέρουν ανάπτυξη σε άλλους τομείς όπως την τοπική οικονομία, κεφάλαια από ξένους επενδυτές θα αρχίσουν να προσελκύονται για την δημιουργία Επιχειρήσεων που θα δημιουργήσουν θέσεις εργασίας άρα η ανεργία θα αρχίσει να φθίνει, η τοπική ανταγωνιστικότητα θα ενισχυθεί με την δημιουργία περισσότερων μικρομεσαίων επιχειρήσεων, επαγγέλματα που έτειναν να εξαφανιστούν θα ξεκινήσουν να λειτουργούν ή ακόμα και να πολλαπλασιαστούν με απώτερο σκοπό την συγκράτηση αυτών των

---

²⁰ Karl Gunnar Myrdal (6 Δεκέμβριος 1898-17 Μαΐο 1987) ήταν Σουηδός οικονομολόγος, πολιτικός και νομπελίστας. Το 1974, με Friedrich Hayek, Έλαβε το βραβείο Νόμπελ Οικονομικών Επιστημών for "pioneering work in the theory of money and economic fluctuations and for their penetrating analysis of the interdependence of economic, social and institutional phenomena."

επαγγελματών μιας και αναδεικνύουν την ταυτότητα του τόπου και μια σειρά άλλων μορφών ανάπτυξης σε κάθε τομέα της τοπικής οικονομίας με τελικό στόχο την Τουριστική Ανάπτυξη και αυτή με την σειρά της θα αποτελέσει μοχλός μεγαλύτερης ανάπτυξης σε όλους τους τομείς γενικά και προσέλκυσης κεφαλαίων για την περαιτέρω ανάπτυξη τους.

3.21 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΖΑΚΥΝΘΟΥ

Στις μέρες μας, στην διάρκεια μιας οικονομικής κρίσης ,στους τρομακτικούς οικονομικούς κλυδωνισμούς που εμφανίζονται σε κάθε τομέα της Οικονομίας στους κόλπους της Κοινωνία μας , Ο Τουρισμός μπορεί να λειτουργήσει σαν ένα δίκτυ ασφαλείας απέναντι στις διαρκείς προκλήσεις της ενχώριας και ξένης αγοράς.

Και επειδή ο Τουρισμός αποτελεί έναν από τους πιο παραγωγικούς κλάδους της Οικονομίας μας,αν τεθεί σε σωστή βάση από μέρος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και κατ' επέκταση της Τοπικής Κοινωνίας που αυτή η βάση αντιπροσωπεύει την Τοπική Ανάπτυξη τότε θα υπάρχουν επιθυμητά αποτελέσματα.

Σήμερα ο τουρισμός ορίζεται ως ένα αυτοδύναμο φαινόμενο, συνώνυμο της κατανάλωσης και του ελεύθερου χρόνου. Παρουσιάζει μία ταχύτατη ανάπτυξη, μία χωρική εξάπλωση και μία κοινωνική αποδοχή σε παγκόσμιο επίπεδο, που τείνει να θεωρείται ως ένα κοινότοπο και αναπόσπαστο τμήμα της σύγχρονης καθημερινότητας. Από την άλλη όμως ο Τόπος που αποτελεί πόλο έλξης Τουριστικής θα πρέπει να έχει και την κατάλληλη ανάπτυξη (τοπική-οικονομική – περιβαντολλογική-πολιτιστική-κοινωνική), κάτι που θα αποτελεί και την «σημαία» του κάθε Τόπου , αυτό που θα τον κάνει να είναι Ξεχωριστός και θα του μείνει του επισκέπτη και θα το διαδώσει παραέξω.

Για να φτάσει όμως κάθε τόπος να έχει και την σημαία του θα πρέπει να γίνουν κάποιες ενέργειες, δράσεις, παρεμβάσεις, επενδύσεις, έργα, που θα είναι «ήπιες» χωρίς να διαταράσσεται ή ταυτότητα του τόπου ή μιας τοπικής κοινωνίας αλλά να διαμορφώνεται προς το καλύτερο στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Κοινωνικής Συνοχής αλλά και με σεβασμό στη αειφόρο βιώσιμη ανάπτυξη. Στα πλαίσια αυτής της λογικής δημιουργούνται εύλογα πληθώρα ερωτημάτων όπως:

Ποιος είναι αυτός που καθορίζει ποιες παρεμβάσεις είναι οι καλύτερες για κάθε τόπο;

Πότε και γιατί είναι αναγκαίες αυτές για κάθε Τοπική Κοινωνία;

Δημιουργούν προϋποθέσεις Τουριστικής Ανάπτυξης και κατά συνέπεια αποτελούν μοχλό τοπικής και τουριστικής ανάπτυξης και ενίσχυσης της τοπικής αγοράς και ανταγωνιστικότητας;

Θα μπορούσαμε να πούμε πως τις απαντήσεις σ'αυτές τις ερωτήσεις έρχεται να τις δώσει η Τοπική Αυτοδιοίκηση στο σύνολο της, με τον ενισχυμένο ρόλο που της προσδίδει το άρθρο 102 του Συντάγματος που καθορίζει πως οι Δήμοι και γενικότερα η Τοπική Αυτοδιοίκηση είναι αρμόδια για τις τοπικές υποθέσεις.

Συνεπώς η Τοπική Αυτοδιοίκηση, ανεξάρτητα από την ρητή έκφραση των νόμων, έχει την υποχρέωση να ασκεί πολιτικές για ο,τιδήποτε αφορά την βελτίωση του βιοτικού επιπέδου των πολιτών και την ανάπτυξη της κάθε περιοχής.

Ιδιαίτερα στον τομέα του Τουρισμού , που ιδίως στην περιφέρεια οι προορισμοί είναι νησιά, παραλιακές ή ορεινές πόλεις ή χωριά με λιγοστό πληθυσμό, μικρές επιχειρήσεις, επιχειρηματίες ή εργαζόμενους που ασκούν παράλληλα και κάποιο άλλο επάγγελμα εκτός της τουριστικής δραστηριότητας, ο Δήμος αποτελεί βασικό φορέα άσκησης της τουριστικής πολιτικής.

Μέσα από έργα δράσεις ενισχύσεις που χρηματοδοτούνται από την Κεντρική Διοίκηση, Προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Κοινοτικές Πρωτοβουλίες, Διαρθρωτικά Ταμεία, Ταμεία Περιφερειακής Ανάπτυξης, Ιδιωτική συμμετοχή, τοπικά σύμφωνα, η Τοπική αυτοδιοίκηση δημιουργεί προϋποθέσεις τουριστικής ανάπτυξης στα πλαίσια μιας αειφόρου βιώσιμης ανάπτυξης.

Τα έργα που θα δημιουργηθούν θα βελτιώσουν και θα ενισχύσουν την τοπική κοινωνία, την τοπική ανάπτυξη, την τοπική αγορά και σαν απόρροια θα έχουν την εισροή κεφαλαίων για την δημιουργία τουριστικών εγκαταστάσεων ,ακολουθώντας θα δημιουργηθούν περισσότερες θέσεις εργασίας άρα θα υπάρξει και μία αποσυμπίεση στην τοπική ανεργία,το βιοτικό επίπεδο των κατοίκων θα αλλάξει καθώς θα δημιουργηθούν ξένες σχολές για την μόρφωση των κατοίκων που θα πρέπει να επικοινωνούν με τους ξένους, θα δημιουργηθούν περισσότερες ΜΜΕ λόγω της ύπαρξης των Ξενοδοχειακών μονάδων, ακόμα περισσότερο και πιο βασικό θα συνεχίσουν να υφίστανται επαγγέλματα που επρόκειτο να εξαφανιστούν , αναφέρομαι σε επαγγέλματα που αναδεικνύουν την τοπική πολιτιστική κληρονομιά , τομείς της οικονομίας που έχουν αρχίσει να εξασθενούν όπως ο πρωτογενής και δευτερογενής τομέας θα ενισχυθούν.

Σαφώς βέβαια για να επιτευχθούν όλα αυτά από μόνη η Τοπική Αυτοδιοίκηση δεν μπορεί να κάνει τίποτα για αυτό και συνεργάζεται στενά με εταίρους της ΕΕ και Εταιρείες Τουρισμού , Μελετητές,Αναπτυξιακές Εταιρείες, Μη Κερδοσκοπικούς Οργανισμούς, βέβαια υπάρχουν συγκεκριμένα μέτρα σε κάθε πρόγραμμα και πλαίσια που πρέπει να ακολουθήσει η τοπική Αυτοδιοίκηση για να επιτύχει τον στόχο του κάθε Προγράμματος.

Βέβαια κάποιος θα έλεγε ότι όλα αυτά είναι ουτοπικά αλλά παραδείγματα υπάρχουν και μπορούμε να τα αξιολογήσουμε.

Πρέπει να κατανοήσουμε ότι Τουρισμός και Τοπική Αυτοδιοίκηση είναι δύο έννοιες αλληλένδετες,αποτελούν τα συγκοινωνούντα δοχεία της Παγκόσμιας Αγοράς.Είναι η μοναδική που μπορεί να γνωρίζει ποιες είναι αδυναμίες και δυνάμεις, οι ευκαιρίες και οι απειλές του κάθε τόπου, και με βάση αυτές να αναπτύξει το δικό της Σχέδιο Ανάπτυξης σύμφωνα βέβαια στα πλαίσια της Λογικής και του Ορθολογισμού και όχι στα πλαίσια των συμφερόντων των πελατειακών σχέσεων και που θα Προωθήσει προς το καλύτερο και διαρκώς αυξανόμενο αποτέλεσμα τον κάθε ένα ξεχωριστά Τομέα της Οικονομίας που υπάρχει στους κόλπους της Τοπικής Κοινωνίας.

Αν για παράδειγμα η οικονομίας μιας τοπικής κοινωνίας βασίζεται ιδιαίτερα σε αυτό τον τομέας της Οικονομίας, τότε ο Τουρισμός μπορεί να αποτελέσει και να αποτελεί το βασικότερο μοχλό ώθησης της τοπικής ανάπτυξης.

Όπως στην περίπτωση μας , ο Δήμος Ζακύνθου έχει σαν κερδοφόρο κλάδο τοπικής οικονομίας τον Τουρισμό.Η Τουριστική του Ανάπτυξη βασίζεται ιδιαίτερα στο Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο της Ζακύνθου που εδρεύει στο Λαγανά,στο Ενετικό φρούριο της Ζακύνθου, Στην Μπόχαλη , τον Βασιλικό και το Αργάσι.Αναπτύσσονται δηλαδή διάφορες μορφές τουρισμού όπως είναι ο Θαλάσσιος,Περιβαντολογικός,Αγροτουρισμός,Περιπατητικός,Θρησκευτικός ,Πολιτισμικός,Αθλητικός με απώτερο σκοπό να προσελκύσουν τουρίστες διαφόρων ηλικιών σε κάθε εποχή δηλ τον Αποκαλούμενο Τουρισμό Τεσσάρων Εποχών.

Ακόμη αν εξετάσουμε το τουριστικό προϊόν του Δήμου άρχισε να γνωρίζει μεγάλους ρυθμούς ανάπτυξης κατά τις τελευταίες δύο δεκαετίες, με την δημιουργία τόσο θετικών όσο και αρνητικών επιπτώσεων. Το σημαντικότερο θετικό αποτέλεσμα ήταν η αύξηση θέσεων εργασίας και η καταπολέμηση της ανεργίας, δεδομένου ότι το μεγάλο ποσοστό του ντόπιου πληθυσμού απασχολείται σε τουριστικές επιχειρήσεις.

Όλα αυτά όμως ο δήμος δεν θα τα είχε καταφέρει χωρίς την συνεργασία της τοπικής ένωσης δήμων και κοινοτήτων Ζακύνθου, την αναπτυξιακή εταιρεία νομαρχιακής αυτοδιοίκησης Ζακύνθου, την εταιρεία μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα «ΠΛΑΤΥΦΟΡΟΣ» και τον σύνδεσμο καθαριότητας δήμου Ζακύνθου με την άντληση χρηματοδοτικών πόρων από προγράμματα της ευρωπαϊκής ένωσης και ιδιαίτερα το Γ'ΚΠΣ και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, τις κοινοτικές πρωτοβουλίες LEADER, LEADER +, URBAN και το Τοπικό Σύμφωνο Ποιότητας.

Μια ακόμη παρατήρηση είναι ότι οι διπλανοί δήμοι αποτελούν συγκοινωνούντα δοχεία για την διάχυση της τουριστικής ανάπτυξης στον Δήμο Ζακύνθου. Άρα εφαρμόζονται και οι διαδημοτικές συνεργασίες.

Στην συνέχεια παρατηρούμε ότι ο δήμος «χρησιμοποιεί» εύλογα τα συγκριτικά πλεονεκτήματα του νησιού για να δημιουργήσει ευκαιρίες τουριστικής ανάπτυξης και με απώτερο σκοπό πρώτα την ώθηση της τοπικής οικονομίας ως προς ένα και καλύτερο βιώσιμο επίπεδο και στην συνέχεια την συνολική κοινωνική-οικονομική-πολιτιστική ευημερία όλου του νησιού.

Εντούτοις, δεν πρέπει να παραβλέψουμε το γεγονός ότι ο τουρισμός, όπως έχει διαμορφωθεί μέχρι σήμερα (μαζικός, εποχικός, παραθαλάσσιος), έχει ασκήσει σημαντική επίδραση όχι μόνο στην ανάπτυξη αλλά και στην αισθητική και την φυσιογνωμία του Δήμου Ζακύνθου, υποβαθμίζοντας συχνά το φυσικό περιβάλλον και επιδρώντας αρνητικά στα κοινωνικό-οικονομικά χαρακτηριστικά της περιοχής.

Ο δήμος δίνει έμφαση στην προβολή της ποιότητας του Περιβάλλοντος και της πολιτιστικής μας κληρονομιάς. Βασικός στόχος είναι η αρμονική ένταξη των τουριστικών δραστηριοτήτων στο φυσικό περιβάλλον, μέσω της αποφυγής και της αποτελεσματικής διαχείρισης των περιβαντολογικών πιέσεων που δημιουργούν.

Ο στόχος αυτός θα επιτευχθεί με τις εξής δράσεις.

1) Αποτελεσματική διαχείριση του μαζικού τουρισμού, με έμφαση σε προγράμματα περιβαντολογικής διαχείρισης που θα αποσκοπούν στην μείωση των πιέσεων στους τοπικούς φυσικούς πόρους όπως στο πόσιμο νερό, μέσω της υιοθέτησης μέτρων για την εξοικονόμηση και ανακύκλωση του νερού ή στην ενέργεια, μέσω της εξοικονόμησης και της προώθησης των ΑΠΕ.

2) Κατά προτεραιότητα πρέπει να αντιμετωπιστεί το θέμα διαχείρισης των απορριμμάτων.

3) Η διαφοροποίηση επίσης του Τουριστικού προϊόντος, με έμφαση στην ανάπτυξη του Οικοτουρισμού, που προβάλλει ως βασική αξία το σεβασμό και όχι απλά την εκμετάλλευση του φυσικού περιβάλλοντος. Επίσης ο αγροτουρισμός και ο συνεδριακός τουρισμός αποτελούν περισσότερο ήπιες τουριστικές δραστηριότητες που δίνουν και την δυνατότητα επιμήκυνσης της Τουριστικής Περιόδου.

4) Ανάπτυξη των τουριστικών υποδομών , με στόχο την προσέλκυση και καλύτερη εξυπηρέτηση των τουριστών και γνώμονα την συμβατότητα τους με το φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον.Δηλ.

Ο δήμος όμως θα πρέπει ιδιαίτερα να ενισχύσει και να κάνει παρεμβάσεις στους τομείς της καθαριότητας-πολιτιστικής κληρονομιάς – φυσικού πλούτου –προώθησης της τουριστικής προβολής του,τοπικής οικονομίας και ανταγωνιστικότητας με το να δημιουργήσει περισσότερα τουριστικά καταλύματα ,να συγκρατήσει τις ΜΜΕ επιχειρήσεις τουριστικού ενδιαφέροντος που πωλούν τοπικά προϊόντα και αναδεικνύουν την σημαία του νησιού, να ενημερώνει τους κατοίκους του νησιού χρησιμοποιώντας τα μέσα ενημέρωσης η ακόμα και σεμινάρια τουριστικής πληροφόρησης όπως π.χ. ημερίδες για την αξία της τουριστικής ανάπτυξης και η σχέση της με το περιβάλλον δίνοντας έτσι σημασία στην έννοια της αειφορία και ισόρροπης ανάπτυξης.

Συνεπώς η Τοπική Αυτοδιοίκηση αποτελεί μοχλό Τουριστικής – Οικονομικής-Κοινωνικής-Πολιτιστικής-Ανάπτυξης.Για να αποτελέσει όμως μια τοπική πολιτική όπως η παραπάνω να φέρει αποτελέσματα και να μην καταλήξει να χαρακτηριστεί ουτοπική ή ως επικοινωνιακό τέχνασμα της δημοτικής αρχής θα πρέπει η τοπική κοινωνία να έχει πιο ενεργό ρόλο στις αποφάσεις , ενέργειες, δράσεις της Τοπικής Αυτοδιοίκησης έτσι ώστε η τοπική πρωτοβουλία να αποτελέσει μια τέταρτη πλευρά δημιουργώντας κατά την ταπεινή μου άποψη την Πυραμίδα Τοπική Αυτοδιοίκηση-Τουρισμός-Τοπική Συμμετοχή-Τοπική Ανάπτυξη.

Καταλήγοντας λοιπόν στα αρχικά ερωτήματα μας αυτής της εργασίας αν υπάρχει σχέση μεταξύ της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και του Τουρισμού η απάντηση έρχεται μέσα από την περίπτωση μας , μιάς για κάθε πρόκληση της σύγχρονης εποχής που απειλεί την σταθεροποίηση και ανάπτυξη της τοπικής οικονομίας και ανταγωνιστικότητας ,την τοπική κοινωνική ευημερία και συνοχή, η Τοπική Αυτοδιοίκηση είναι αυτή που αποτελεί το πιο γερό θεμέλιο και με την τοπική κοινωνία σύμμαχο θα επιτυγχάνει την τουριστική ανάπτυξη και θα την αναπροσαρμόζει στις διαρκώς αυξανόμενες αλλαγές της Σύγχρονης Εποχής όπως η περίπτωση του Δήμου Ζακύνθου.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

ΤΟ ΠΑΡΟΝ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΕΝΤΑΣΣΕΤΑΙ ΣΤΗΝ ΜΕΛΕΤΗ ΤΗΣ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΤΟΥ ΑΝΩΤΑΤΟΥ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ, ΣΧΟΛΗ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΜΕ ΘΕΜΑ "ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΖΑΚΥΝΘΟΥ". ΣΚΟΠΕΥΕΙ ΣΤΗΝ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΣΦΕΡΟΜΕΝΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΖΑΚΥΝΘΟΥ, ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ ΤΙΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΠΟΥ ΣΥΝΤΕΛΟΥΝ ΣΤΗΝ ΠΡΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΟΠΩΣ: Η ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΜΟΝΟΠΑΤΙΩΝ -ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑ- ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ- ΨΥΧΑΓΩΓΙΑ

ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΘΑ ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΘΟΥΝ ΩΣΤΕ ΝΑ ΑΞΙΟΠΟΙΗΘΟΥΝ ΩΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΖΑΚΥΝΘΟΥ

ΣΑΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ ΕΚ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΡΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΟΛΥΤΙΜΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑ ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΣΑΣ

1. ΟΝΟΜΑ *

2. ΕΠΩΝΥΜΟ *

*ΣΥΜΠΛΗΡΩΝΕΤΑΙ ΠΡΟΑΙΡΕΤΙΚΑ

3. ΕΙΣΤΕ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΣ/Η ΑΠΟ ΤΗΝ ΔΙΑΜΟΝΗ ΣΑΣ ΣΤΗΝ ΖΑΚΥΝΘΟ;

ΣΗΜΕΙΩΣΤΕ ΜΕ ΕΝΑ "Χ" (ΜΙΑ ΦΟΡΑ ΜΟΝΟ) ΔΙΠΛΑ ΑΠΟ ΤΟ ΚΑΘΕ ΚΕΛΙ ΠΟΥ ΔΕΙΧΝΕΙ ΤΟ ΒΑΘΜΟ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗΣ.

Πολύ ικανοποιημένος	
Αρκετά ικανοποιημένος	
Λίγο ικανοποιημένος	
Καθόλου ικανοποιημένος	
Δεν ξέρω/δεν απαντώ	

4. ΕΙΣΤΕ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΣ/Η ΑΠΟ ΤΗΝ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΤΩΝ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ- ΜΟΝΟΠΑΤΙΩΝ-ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΖΑΚΥΝΘΟΥ;

ΣΗΜΕΙΩΣΤΕ ΜΕ ΕΝΑ "Χ" (ΜΙΑ ΦΟΡΑ ΜΟΝΟ) ΔΙΠΛΑ ΑΠΟ ΤΟ ΚΑΘΕ ΚΕΛΙ ΠΟΥ ΔΕΙΧΝΕΙ ΤΟ ΒΑΘΜΟ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗΣ.

Πολύ ικανοποιημένος	
Αρκετά ικανοποιημένος	
Λίγο ικανοποιημένος	
Καθόλου ικανοποιημένος	
Δεν ξέρω/δεν απαντώ	

5. ΕΙΣΤΕ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΣ/Η ΑΠΟ ΤΙΣ ΠΡΟΣΦΕΡΟΜΕΝΕΣ ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΤΗΝ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΤΑΞΗ ΣΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ;

ΣΗΜΕΙΩΣΤΕ ΜΕ ΕΝΑ "Χ" (ΜΙΑ ΦΟΡΑ ΜΟΝΟ) ΔΙΠΛΑ ΑΠΟ ΤΟ ΚΑΘΕ ΚΕΛΙ ΠΟΥ ΔΕΙΧΝΕΙ ΤΟ ΒΑΘΜΟ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗΣ.

Πολύ ικανοποιημένος	
Αρκετά ικανοποιημένος	
Λίγο ικανοποιημένος	
Καθόλου ικανοποιημένος	
Δεν ξέρω/δεν απαντώ	

6. ΕΙΣΤΕ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΣ/Η ΑΠΟ ΤΙΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ ΚΑΙ ΛΑΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΖΑΚΥΝΘΟΥ;

ΣΗΜΕΙΩΣΤΕ ΜΕ ΕΝΑ "Χ" (ΜΙΑ ΦΟΡΑ ΜΟΝΟ) ΔΙΠΛΑ ΑΠΟ ΤΟ ΚΑΘΕ ΚΕΛΙ ΠΟΥ ΔΕΙΧΝΕΙ ΤΟ ΒΑΘΜΟ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗΣ.

Πολύ ικανοποιημένος	
Αρκετά ικανοποιημένος	
Λίγο ικανοποιημένος	
Καθόλου ικανοποιημένος	
Δεν ξέρω/δεν απαντώ	

7. ΕΙΣΤΕ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΣ/Η ΑΠΟ ΤΑ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ ΚΑΙ ΨΥΧΑΓΩΓΙΑ ΠΟΥ ΣΑΣ ΠΡΟΣΦΕΡΕΙ Η ΖΑΚΥΝΘΟΣ;

ΣΗΜΕΙΩΣΤΕ ΜΕ ΕΝΑ "X" (ΜΙΑ ΦΟΡΑ ΜΟΝΟ) ΔΙΠΛΑ ΑΠΟ ΤΟ ΚΑΘΕ ΚΕΛΙ ΠΟΥ ΔΕΙΧΝΕΙ ΤΟ ΒΑΘΜΟ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗΣ.

Πολύ ικανοποιημένος	
Αρκετά ικανοποιημένος	
Λίγο ικανοποιημένος	
Καθόλου ικανοποιημένος	
Δεν ξέρω/δεν απαντώ	

ΣΑΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ ΓΙΑ ΤΗΝ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΑΣ!!!!!!

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ Νο1

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ   _ / _ / 2010

ΤΟ ΠΑΡΟΝ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΕΝΤΑΣΣΕΤΑΙ ΣΤΗΝ ΜΕΛΕΤΗ ΤΗΣ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΤΟΥ ΑΝΩΤΑΤΟΥ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ, ΣΧΟΛΗ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΜΕ ΘΕΜΑ "ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΖΑΚΥΝΘΟΥ". ΣΚΟΠΕΥΕΙ ΣΤΗΝ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΣΦΕΡΟΜΕΝΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΖΑΚΥΝΘΟΥ, ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ, ΤΗΝ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΤΟΠΙΟΥ, ΤΗΝ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΠΟΥ ΠΡΟΩΘΟΥΝ ΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ, ΤΗΝ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΣΤΙΚΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ - ΤΗΝ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΩΝ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ ΤΕΛΟΣ ΤΗΝ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ.

ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΘΑ ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΘΟΥΝ ΩΣΤΕ ΝΑ ΑΞΙΟΠΟΙΗΘΟΥΝ ΩΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΖΑΚΥΝΘΟΥ

ΣΑΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ ΕΚ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΡΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΟΛΥΤΙΜΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΣΑΣ

1. ΟΝΟΜΑ *

2. ΕΠΩΝΥΜΟ *

* ΣΥΜΠΛΗΡΩΝΕΤΑΙ ΠΡΟΑΙΡΕΤΙΚΑ

3. Ποιά πιστεύεται ότι είναι η ποιότητα της τουριστικής πληροφορίας του Δήμου Ζακύνθου;

ΣΗΜΕΙΩΣΤΕ ΜΕ ΕΝΑ "X" (ΜΙΑ ΦΟΡΑ ΜΟΝΟ) ΔΙΠΛΑ ΑΠΟ ΤΟ ΚΑΘΕ ΚΕΛΙ ΠΟΥ ΔΕΙΧΝΕΙ ΤΟ ΒΑΘΜΟ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ.

Πολύ καλή	
Καλή	
Μέτρια	
Καθόλου Καλή	
Δεν ξέρω/δεν απαντώ	

4. Ποιά πιστεύεται ότι είναι η ποιότητα των προσφερόμενων τουριστικών υπηρεσιών του Δήμου Ζακύνθου;

ΣΗΜΕΙΩΣΤΕ ΜΕ ΕΝΑ "X" (ΜΙΑ ΦΟΡΑ ΜΟΝΟ) ΔΙΠΛΑ ΑΠΟ ΤΟ ΚΑΘΕ ΚΕΛΙ ΠΟΥ ΔΕΙΧΝΕΙ ΤΟ ΒΑΘΜΟ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ.

Πολύ καλή	
Καλή	
Μέτρια	
Καθόλου Καλή	
Δεν ξέρω/δεν απαντώ	

5. Αν σαν ζητούσαν να αξιολογήσετε την ποιότητα των τουριστικών τοπίων του Δήμου Ζακύνθου ποια πιστεύεται ότι είναι;

ΣΗΜΕΙΩΣΤΕ ΜΕ ΕΝΑ "X" (ΜΙΑ ΦΟΡΑ ΜΟΝΟ) ΔΙΠΛΑ ΑΠΟ ΤΟ ΚΑΘΕ ΚΕΛΙ ΠΟΥ ΔΕΙΧΝΕΙ ΤΟ ΒΑΘΜΟ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ.

Πολύ καλή	
Καλή	
Μέτρια	
Καθόλου Καλή	
Δεν ξέρω/δεν απαντώ	

6. Ποιά θεωρείτε ότι είναι η ποιότητα των πολιτιστικών υποδομών που συναντάτε στον Δήμο Ζακύνθου;

ΣΗΜΕΙΩΣΤΕ ΜΕ ΕΝΑ "X" (ΜΙΑ ΦΟΡΑ ΜΟΝΟ) ΔΙΠΛΑ ΑΠΟ ΤΟ ΚΑΘΕ ΚΕΛΙ ΠΟΥ ΔΕΙΧΝΕΙ ΤΟ ΒΑΘΜΟ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ.

Πολύ καλή	
Καλή	
Μέτρια	
Καθόλου Καλή	
Δεν ξέρω/δεν απαντώ	

7. Ποιά πιστεύεται ότι είναι η ποιότητα των εστιατορίων και των τροφίμων του Δήμου Ζακύνθου;

ΣΗΜΕΙΩΣΤΕ ΜΕ ΕΝΑ "X" (ΜΙΑ ΦΟΡΑ ΜΟΝΟ) ΔΙΠΛΑ ΑΠΟ ΤΟ ΚΑΘΕ ΚΕΛΙ ΠΟΥ ΔΕΙΧΝΕΙ ΤΟ ΒΑΘΜΟ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ.

Πολύ καλή	
Καλή	
Μέτρια	
Καθόλου Καλή	
Δεν ξέρω/δεν απαντώ	

8. Αν σας ζητούσαν να αξιολογήσετε την ποιότητα της οργάνωσης και προώθησης του Τουρισμού στον Δήμο Ζακύνθου ποιά πιστεύεται ότι θα ήταν;

ΣΗΜΕΙΩΣΤΕ ΜΕ ΕΝΑ "X" (ΜΙΑ ΦΟΡΑ ΜΟΝΟ) ΔΙΠΛΑ ΑΠΟ ΤΟ ΚΑΘΕ ΚΕΛΙ ΠΟΥ ΔΕΙΧΝΕΙ ΤΟ ΒΑΘΜΟ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ.

Πολύ καλή	
Καλή	
Μέτρια	
Καθόλου Καλή	
Δεν ξέρω/δεν απαντώ	

ΣΑΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ ΓΙΑ ΤΗΝ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΑΣ!!!!!!!

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ Νο 2

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ / / 2010

ΤΟ ΠΑΡΟΝ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΕΝΤΑΣΣΕΤΑΙ ΣΤΗΝ ΜΕΛΕΤΗ ΤΗΣ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΤΟΥ ΑΝΩΤΑΤΟΥ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ ΣΧΟΛΗ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΜΕ ΘΕΜΑ "ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΖΑΚΥΝΘΟΥ". ΣΚΟΠΕΥΕΙ ΣΤΗΝ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΖΑΚΥΝΘΟΥ, ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ ΤΩΝ ΚΑΤΟΙΚΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΖΑΚΥΝΘΟΥ ΣΕ ΘΕΜΑΤΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΠΟΥ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΕΧΟΥΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ, ΣΤΗΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΙΣ ΑΚΟΛΟΥΘΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΝΗΣΙΟΥ.

ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΘΑ ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΘΟΥΝ ΩΣΤΕ ΝΑ ΑΞΙΟΠΟΙΗΘΟΥΝ ΩΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΖΑΚΥΝΘΟΥ ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ ΘΕΜΑΤΩΝ ΠΟΥ ΑΠΤΟΝΤΑΙ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

ΣΑΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ ΕΚ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΡΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΟΛΥΤΙΜΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑ ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΣΑΣ

1. ΟΝΟΜΑ	*	
2. ΕΠΩΝΥΜΟ	*	
3. ΔΗΜΟΣ	*	

* ΣΥΠΛΗΡΩΝΕΤΑΙ ΠΡΟΑΙΡΕΤΙΚΑ

4. Γνωρίζεται ότι στο νησί σας υπάρχουν δύο εθνικά θαλάσσια πάρκα καθώς και πολλές άλλες περιοχές οι οποίες αναγνωρίζονται ως προστατευμένες;

ΣΗΜΕΙΩΣΤΕ ΜΕ ΕΝΑ "Χ" ΜΟΝΟ ΜΙΑ ΦΟΡΑ ΔΙΠΛΑ ΑΠΟ ΚΑΘΕ ΚΕΛΙ "ΝΑΙ" ΟΤΙ ΓΝΩΡΙΖΕΤΑΙ "ΟΧΙ" ΟΤΙ ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΕΤΑΙ

ΝΑΙ	
ΟΧΙ	

5. Γνωρίζεται ότι στις περιοχές carreta-carreta υπάρχουν είδη χλωρίδας και πανίδας που χρήζουν ενδιαφέρον, όχι μόνο σε επίπεδο τοπικό, περιφερειακό και εθνικό, αλλά και σε πανευρωπαϊκό επίπεδο;

ΣΗΜΕΙΩΣΤΕ ΜΕ ΕΝΑ "Χ" ΜΟΝΟ ΜΙΑ ΦΟΡΑ ΔΙΠΛΑ ΑΠΟ ΚΑΘΕ ΚΕΛΙ "ΝΑΙ" ΟΤΙ ΓΝΩΡΙΖΕΤΑΙ "ΟΧΙ" ΟΤΙ ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΕΤΑΙ

ΝΑΙ	
ΟΧΙ	

6. Έχετε ακούσει ποτέ την έννοια του "βιώσιμου τουρισμού"?

ΣΗΜΕΙΩΣΤΕ ΜΕ ΕΝΑ "Χ" ΜΟΝΟ ΜΙΑ ΦΟΡΑ ΔΙΠΛΑ ΑΠΟ ΚΑΘΕ ΚΕΛΙ "ΝΑΙ" ΟΤΙ ΓΝΩΡΙΖΕΤΑΙ "ΟΧΙ" ΟΤΙ ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΕΤΑΙ

ΝΑΙ	
ΟΧΙ	

7. Κατά την γνώμη σας οι παρεχόμενες τουριστικές υπηρεσίες αποτελούν πλεονέκτημα-μειονέκτημα ή αδιάφορο παράγοντα στην κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη του νησιού;

ΣΗΜΕΙΩΣΤΕ ΜΕ ΕΝΑ "Χ" ΜΟΝΟ ΜΙΑ ΦΟΡΑ ΔΙΠΛΑ ΑΠΟ ΚΑΘΕ ΚΕΛΙ "ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑ" ΟΤΙ ΑΠΟΤΕΛΕΙ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑ "ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑ" ΟΤΙ ΑΠΟΤΕΛΕΙ ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑ "ΑΔΙΑΦΟΡΟ" ΟΤΙ ΑΠΟΤΕΛΕΙ ΑΔΙΑΦΟΡΟ ΠΑΡΑΓΟΝΤΑ ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑ	
ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑ	
ΑΔΙΑΦΟΡΟ	

8. Πιστεύεται ότι τα εστιατόρια και οι χώροι συνεστιάσεις, γενικότερα ,θα πρέπει να προσφέρουν και να επιμένουν στην χρήση τοπικών προϊόντων;

**ΣΗΜΕΙΩΣΤΕ ΜΕ ΕΝΑ "Χ" ΜΟΝΟ ΜΙΑ ΦΟΡΑ ΔΙΠΛΑ ΑΠΟ ΚΑΘΕ ΚΕΛΙ "ΝΑΙ" ΟΤΙ ΠΙΣΤΕΥΕΤΑΙ
"ΟΧΙ" ΟΤΙ ΔΕΝ ΠΙΣΤΕΥΕΤΑΙ**

ΝΑΙ	
ΟΧΙ	

9. Κατά την γνώμη σας, μια αύξηση του τουρισμού θα αποτελέσει έναν ακόμη οικονομικό πόρο βελτιώνοντας το βιοτικό επίπεδο των κατοίκων του νησιού;

**ΣΗΜΕΙΩΣΤΕ ΜΕ ΕΝΑ "Χ" ΜΟΝΟ ΜΙΑ ΦΟΡΑ ΔΙΠΛΑ ΑΠΟ ΚΑΘΕ ΚΕΛΙ "ΝΑΙ" ΟΤΙ ΠΙΣΤΕΥΕΤΑΙ
"ΟΧΙ" ΟΤΙ ΔΕΝ ΠΙΣΤΕΥΕΤΑΙ**

ΝΑΙ	
ΟΧΙ	

ΣΑΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ ΓΙΑ ΤΗΝ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΑΣ!!!!!!

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ Νο3

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ / / 2010

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2

ΕΝΤΑΓΜΕΝΑ ΕΡΓΑ ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ Α'βαθμιας ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ Ν. ΖΑΚΥΝΘΟΥ ΣΤΟ Γ' Κ.Π.Σ. ΑΠΟ ΤΟ ΕΤΟΣ 2000		
ΦΟΡΕΑΣ Α'βαθμιας Τ.Α.	ΕΡΓΟ	Ποσά σε ευρώ ΠΡΟΫΠΛΟΜΟΣ ΕΡΓΟΥ
ΕΡΓΑ ΟΔΟΠΟΙΙΑΣ		
Δ. Ζακυνθίων	ΠΕΖΟΔΡΟΜΗΣΗ ΟΔΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΡΩΜΑ ΣΤΟΝ ΔΗΜΟ ΖΑΚΥΝΘΙΩΝ	1.027.130,00
Δ. Ζακυνθίων	ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΔΗΜΟΥ ΖΑΚΥΝΘΙΩΝ	1.130.000,00
Δ. Ζακυνθίων	ΔΗΜΟΤΙΚΉ ΟΔΟΠΟΙΙΑ ΔΗΜΟΥ ΖΑΚΥΝΘΙΩΝ	997.499,00
Δ. Ζακυνθίων	ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΟΔΟΠΟΙΙΑ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΩΝ ΔΗΜΟΥ ΖΑΚΥΝΘΙΩΝ	280.000,00
		3.434.629,00
Σύνολο κατηγορίας ενέργειας		
ΕΡΓΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ		
Σύνδεσμος Καθαριότητας Δήμων Ν. Ζακύνθου	ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΧΩΡΟΥ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗΣ ΤΑΦΗΣ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ ΝΟΜΟΥ ΖΑΚΥΝΘΟΥ	1.379.454,00
		1.379.454,00
Σύνολο κατηγορίας ενέργειας		
ΕΡΓΑ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ		
ΔΕΥΑΖ	ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗ ΔΔ ΓΑΙΤΑΝΙΟΥ - ΝΕΟΥ Γ.Ν.Ζ.	455.000,00
		455.000,00
Σύνολο κατηγορίας ενέργειας		
ΕΡΓΑ ΥΠΟΔΟΜΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ		
Δ. Ζακυνθίων	ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΦΥΣΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΓΙΑ ΤΟ 10 ΕΝΙΑΙΟ ΛΥΚΕΙΟ ΖΑΚΥΝΘΟΥ	31.000,00
Δ. Ζακυνθίων	ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΦΥΣΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΓΙΑ ΤΟ 20 ΕΝΙΑΙΟ ΛΥΚΕΙΟ ΖΑΚΥΝΘΟΥ	93.000,00
Δ. Ζακυνθίων	ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ 20 ΤΕΕ ΖΑΚΥΝΘΟΥ	22.400,00
		146.400,00
Σύνολο κατηγορίας ενέργειας		
ΑΝΑΠΛΑΣΗ - ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΠΕΡΙΟΧΗΣ		
Συνεταιριστική Αυτοδιοικητική Ζακύνθου Α.Ε.	ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΤΗΣ Ο.Τ.Δ. Σ.Α.Ζ. Α.Ε.	210.000,00
Συνεταιριστική Αυτοδιοικητική Ζακύνθου Α.Ε.	ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΤΟΥ ΟΙΚΙΣΤΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΗΣ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ ΤΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ ΤΗΣ ΟΤΔ Σ.Α.Ζ. Α.Ε.	890.000,00
Δ. Ζακυνθίων	ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΣΕ ΟΔΟΥΣ ΤΟΥ ΙΣΤΟΡΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΠΟΛΗΣ ΖΑΚΥΝΘΟΥ (ΑΝΑΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΠΕΖΟΔΡΟΜΙΩΝ - ΗΛΕΚΤΡΟΦΩΤΙΣΜΟΣ)	960.000,00

Δ. Ζακυνθίων	ΑΝΑΔΕΙΞΗ - ΠΕΡΙΠΑΤΟΣ:ΛΟΦΟΣ ΣΤΡΑΝΗ-ΑΓ. ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΦΙΛΙΚΩΝ	235.000,00
Δ. Ζακυνθίων	ΠΕΖΟΔΡΟΜΙΑ-ΗΛΕΚΤΡΟΦΩΤΙΣΜΟΣ ΟΔΩΝ ΥΦΑΝΤΟΥΡΓΕΙΩΝ, ΛΑΣΚΑΡΕΩΣ, ΤΕΜΠΟΝΕΡΑ	785.000,00
	Σύνολο κατηγορίας ενέργειας	3.080.000,00
	ΕΡΓΑ ΥΠΟΔΟΜΗΣ/ ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ-ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ/ ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	
Δημοτική Επιχείρηση Υδρευσης Αποχέτευσης Ζακύνθου	ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΝΕΡΟΥ ΖΑΚΥΝΘΟΥ	215.000,00
	Σύνολο κατηγορίας ενέργειας	215.000,00
	ΔΙΚΤΥΩΣΗ	
Συνεταιριστική Αυτοδιοικητική Ζακύνθου Α.Ε.	ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕΤΑΞΥ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ: ΔΙΑΤΟΠΙΚΗ-ΔΙΑΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΤΗΣ Ο.Τ.Δ. Σ.Α.Ζ. Α.Ε.	125.000,00
	Σύνολο κατηγορίας ενέργειας	125.000,00
	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΒΙΟΤΟΠΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΑ ΕΥΑΙΣΘΗΤΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ	
Δ. Λαγανά	ΘΑΛΑΣΣΙΟ ΠΑΡΚΟ ΛΑΓΑΝΑ ΖΑΚΥΝΘΟΥ (Αποχέτευση Οικισμού Λαγανά)	1.102.517,00
	Σύνολο κατηγορίας ενέργειας	1.102.517,00
	ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ - ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ	
Συνεταιριστική Αυτοδιοικητική Ζακύνθου Α.Ε.	ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ - ΠΡΟΒΟΛΗΣ ΤΗΣ Ο.Τ.Δ. Σ.Α.Ζ. Α.Ε.	118.004,00
	Σύνολο κατηγορίας ενέργειας	118.004,00
	ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ	
Συνεταιριστική Αυτοδιοικητική Ζακύνθου Α.Ε.	ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ- (ΚΑΤΑΡΤΙΣΕΙΣ) ΤΗΣ Ο.Τ.Δ. Σ.Α.Ζ. Α.Ε.	149.000,00
	Σύνολο κατηγορίας ενέργειας	149.000,00
	ΔΟΜΕΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ	
Δ. Ζακυνθίων	ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗ ΔΗΜ. ΕΠΙΧ/ΣΗΣ ΔΗΜΟΥ ΖΑΚΥΝΘΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΝΕΧΙΣΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΜΟΝΑΔΑΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΖΑΚΥΝΘΙΩΝ	392.648,00
Δ. Ζακυνθίων	ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΖΑΚΥΝΘΟΥ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΖΑΚΥΝΘΙΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΕΡΓΟ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΜΟΝΑΔΑΣ "ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ" ΓΙΑ ΤΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΑ	132.413,00

Δ. Ζακυνθίων	ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΖΑΚΥΝΘΟΥ ΔΗΜΟΥ ΖΑΚΥΝΘΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΝΕΑΣ ΜΟΝΑΔΑΣ "ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ" ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΖΑΚΥΝΘΙΩΝ	158.446,00
	Σύνολο κατηγορίας ενέργειας	683.507,00
	ΔΟΜΕΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ	
Συνεταιριστική Αυτοδιοικητική Ζακύνθου Α.Ε.	ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ Σ.Α.Ζ. Α.Ε.	835.439,00
	Σύνολο κατηγορίας ενέργειας	888.847,00
	ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΕ ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	
Συνεταιριστική Αυτοδιοικητική Ζακύνθου Α.Ε.	ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗΣ ΤΗΣ Ο.Τ.Δ. Σ.Α.Ζ. Α.Ε.	1.661.000,00
Συνεταιριστική Αυτοδιοικητική Ζακύνθου Α.Ε.	ΜΙΚΡΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΛΟΙΠΩΝ ΤΟΜΕΩΝ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΤΗΣ Ο.Τ.Δ. Σ.Α.Ζ. Α.Ε.	1.347.558,00
Συνεταιριστική Αυτοδιοικητική Ζακύνθου Α.Ε.	ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΠΟΥ ΕΝΙΣΧΥΟΥΝ ΤΗ ΣΥΛΛΟΓΙΚΗ, ΤΟΜΕΑΚΗ ΚΑΙ ΔΙΑΤΟΜΕΑΚΗ ΔΡΑΣΗ ΜΕ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ, ΤΕΧΝΟΓΝΩΣΙΑΣ ΚΑΙ ΝΕΩΝ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΤΗΣ Ο.Τ.Δ. Σ.Α.Ζ. Α.Ε.	312.473,00
	Σύνολο κατηγορίας ενέργειας	3.321.031,00
	ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ - ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ	
Συνεταιριστική Αυτοδιοικητική Ζακύνθου Α.Ε.	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ ΑΝΑΔΕΙΞΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗΣ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ ΤΗΣ Ο.Τ.Δ. Σ.Α.Ζ. Α.Ε.	360.000,00
Δ. Ζακυνθίων	ΘΕΑΤΡΟ ΖΑΚΥΝΘΟΥ	5.498.332,00
	Σύνολο κατηγορίας ενέργειας	6.308.332,00
	ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	
Δ. Ζακυνθίων	ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ 1ου ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΖΑΚΥΝΘΟΥ	23.477,00
Δ. Ζακυνθίων	ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ 2ου ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΖΑΚΥΝΘΟΥ	23.477,00
Δ. Ζακυνθίων	ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ 3ου ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΖΑΚΥΝΘΟΥ	23.477,00
Δ. Ζακυνθίων	ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ: 1ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΖΑΚΥΝΘΟΥ	22.110,00
Δ. Ζακυνθίων	ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ: 3ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΖΑΚΥΝΘΟΥ	15.180,00

Δ. Ζακυνθίων	ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ: 10/Θ 6ου ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΖΑΚΥΝΘΟΥ	11.880,00
Δ. Ζακυνθίων	ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΔΙΚΤΥΑΚΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΤΟΥ 4ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΖΑΚΥΝΘΟΥ	13.517,00
	ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΩΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	
Δ. Ζακυνθίων	Μητροπολιτικό Δίκτυο Οπτικών Ινών Δήμου Ζακυνθίων	363.900,00
Δ. Ζακυνθίων	Προώθηση της Ευρυζωνικότητας στην Ζάκυνθο	100.000,00
	Σύνολο κατηγορίας ενέργειας	463.900,00
	ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΣΤΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ	
Δ. Ζακυνθίων	Κέντρο Εξυπηρέτησης Πολιτών Δήμου Ζακυνθίων	38.179,00
	Σύνολο κατηγορίας ενέργειας	38.179,00
	ΠΗΓΗ: ΟΠΣ "ΕΡΓΟΡΑΜΑ" και Γραφείο Ανάπτυξης και Προγραμματισμού Τ.Ε.Δ.Κ.Ν.Ζ.	

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΔΗΜΩΝ και ΦΟΡΕΩΝ
ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΝΟΜΟΥ ΖΑΚΥΝΘΟΥ
ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΕΣΠΑ

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	Α/Α	ΦΟΡΕΑΣ	ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ	Π/Υ (αν υπάρχει, έστω και εκτιμώμενος)
1.	«Υποδομές και Υπηρεσίες Προσπελασιμότητας»				
	1.Α) ΟΔΙΚΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ – ΟΔΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ				
		1. Α)21.	ΔΗΜΟΣ ΖΑΚΥΝΘΙΩΝ	Διαπλάτυνση της Οδού Ιερομ. Νερούλη και δημιουργία οδού διπλής κατευθύνσεως	
		1. Α)22.	ΔΗΜΟΣ ΖΑΚΥΝΘΙΩΝ	Ηλεκτρονικό Σύστημα διαχείρισης της κυκλοφορίας εντός της πόλεως της Ζακύνθου	
		1. Α)23.	ΔΗΜΟΣ ΖΑΚΥΝΘΙΩΝ	Αποκατάσταση βατότητας οδικού δικτύου Δήμου Ζακυνθίων και βελτίωση συνθηκών οδικής ασφάλειας	
		1. Α)24.	ΔΗΜΟΣ ΖΑΚΥΝΘΙΩΝ	Κατασκευή Περιφερειακής Οδού Σύνδεσης Ε.Ο Ζακύνθου- Κερίου, με βόρειο τμήμα Δήμου Ζακυνθίων	
		1. Α)25.	ΔΗΜΟΣ ΖΑΚΥΝΘΙΩΝ	Κατασκευή παράκαμψης Γαϊτανίου	
		1. Α)26.	ΔΗΜΟΣ ΖΑΚΥΝΘΙΩΝ	Βελτίωση του οδικού τμήματος της Ε.Ο Ζακύνθου – Κερίου στη περιοχή του Τ.Δ. Αμπελοκήπων	
		1. Α)27.	ΔΗΜΟΣ ΖΑΚΥΝΘΙΩΝ	Διαπλάτυνση επαρχιακής οδού Κυδωνίου	
		1 Α)28.	ΔΗΜΟΣ ΖΑΚΥΝΘΙΩΝ	Χάραξη νέας Επαρχιακής Οδού Ζακύνθου –	

				Βασιλικού με παράκαμψη από το Αργάσι	
		1. Α)29.	ΔΗΜΟΣ ΖΑΚΥΝΘΙΩΝ	Εκπόνηση νέας κυκλοφοριακής μελέτης	
		1. Α)35.	ΔΗΜΟΣ ΛΑΓΑΝΑ	Παράκαμψη οδός οικισμού Λιθακιάς	2.000.000
		1. Α)36.	ΔΗΜΟΣ ΛΑΓΑΝΑ	Παράκαμψη οικισμού Κερίου -Φάρος Κερίου	1.000.000
	ΘΑΛΑΣΣΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ				
		1. Β)1.	ΔΗΜΟΣ ΖΑΚΥΝΘΙΩΝ	Σχεδιασμός νέου Λιμανιού Ζακύνθου	
		1. Β)2.	ΔΗΜΟΣ ΖΑΚΥΝΘΙΩΝ	Επισκευή των κρηπιδωμάτων στην παραλιακή λεωφόρο Λομβάρδου	
		1. Β)3.	ΔΗΜΟΣ ΖΑΚΥΝΘΙΩΝ	Έργα βελτίωσης στην προβλήτα πρόσδεσης κρουαζιεροπλοίων ώστε να καταστεί λειτουργική	
		1. Β)7	ΔΗΜΟΣ ΛΑΓΑΝΑ	Έργα υποστήριξης λιμενοβραχιόνων-εκβάθυνσης αλιευτικού καταφύγιου αγ. Σώστη και διαμόρφωση άμεσου χερσαίου χώρου	1.000.000
3. «Αειφόρος Ανάπτυξη και Ποιότητα Ζωής»					
	3. Α) «ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ - ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ»				
		3. Α)22.	ΔΗΜΟΣ ΖΑΚΥΝΘΙΩΝ	Δημιουργία Τουριστικού Αγκυροβολίου στη περιοχή του Τοπικού Διαμερίσματος Βασιλικού	
		3. Α)23.	ΔΗΜΟΣ ΖΑΚΥΝΘΙΩΝ	Ανάδειξη μνημείων - μονοπατιών και διαδρομών	

				περιπατητικού τουρισμού στην περιοχή του Αργασιού	
		3.Α)24.	ΔΗΜΟΣ ΖΑΚΥΝΘΙΩΝ	Ανάδειξη (εξωραϊσμός) παρόδιων Μνημείων Δήμου Ζακυνθίων καθώς και την περιπατητική ενοποίηση Μνημείων – Μουσείων – Αξιόλογων κτιρίων Αστικού Ιστού της Πόλης της Ζακύνθου	
		3.Α)25.	ΔΗΜΟΣ ΖΑΚΥΝΘΙΩΝ	Διάσωση και Ανάδειξη του Αγγλικού Νεκροταφείου	
		3.Α)26.	ΔΗΜΟΣ ΖΑΚΥΝΘΙΩΝ	Συντήρηση Κτιρίου Πνευματικού Κέντρου	
		3.Α)27.	ΔΗΜΟΣ ΖΑΚΥΝΘΙΩΝ	Δημιουργία Δημοτικής Πινακοθήκης	
		3.Α)28.	ΔΗΜΟΣ ΖΑΚΥΝΘΙΩΝ	Δημιουργία Μουσείου Φιλαρμονικής	
		3.Α)29.	ΔΗΜΟΣ ΖΑΚΥΝΘΙΩΝ	Στήριξη Πρανών του Ενετικού Φρουρίου Ζακύνθου	
		3.Α)30.	ΔΗΜΟΣ ΖΑΚΥΝΘΙΩΝ	Μελέτη και έργο Στήριξης πρανών περιοχής Ξηναβελόνη	
		3.Α)31.	ΔΗΜΟΣ ΖΑΚΥΝΘΙΩΝ	Ολοκλήρωση της Μαρίνας Ζακύνθου	
		3.Α)32.	ΔΗΜΟΣ ΖΑΚΥΝΘΙΩΝ	Αναβάθμιση των εγκαταστάσεων του υπαίθριου Δημοτικού Θεάτρου	
		3.Α)42.	ΔΗΜΟΣ ΛΑΓΑΝΑ	Ανακαίνιση δημοτικού κτιρίου στο Κερί για δημιουργία πολυχώρου / εκθεσιακού χώρου στοιχείων αγροτικής ιστορίας & λαϊκής αρχιτεκτονικής	1.000.000
		3.Α)43.	ΔΗΜΟΣ ΛΑΓΑΝΑ	Ανάδειξη / αξιοποίηση σπηλαίων δήμου	1.500.000
		3.Α)44.	ΔΗΜΟΣ ΛΑΓΑΝΑ	Δημιουργία πολυχώρου / υπαίθριου δημοτικού θεάτρου στα παλαιά νταμάρια Λιθακιάς	1.800.000

	3.Αα) ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ- ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ- ΑΝΑΠΛΑΣΕΙΣ				
		3.Αα)4.	ΔΗΜΟΣ ΖΑΚΥΝΘΙΩΝ	Δημιουργία Υπογείων Σταθμών Στάθμευσης Αυτοκινήτων στο Κέντρο της Πόλης και στα περιφερειακά όρια αυτής	
		3.Αα)5.	ΔΗΜΟΣ ΖΑΚΥΝΘΙΩΝ	Ανάπλαση ευρύτερης περιοχής Κρουονεριού	
		3.Αα)6.	ΔΗΜΟΣ ΖΑΚΥΝΘΙΩΝ	Ανάπλαση περιοχής Λαζαρέτων	
		3.Αα)7.	ΔΗΜΟΣ ΖΑΚΥΝΘΙΩΝ	Ανάπλαση περιοχής Λαϊκών Κατοικιών – Βυζαντίδας	
		3.Αα)8.	ΔΗΜΟΣ ΖΑΚΥΝΘΙΩΝ	Ανάπλαση περιοχής ακτής ΕΟΤ	
		3.Αα)9.	ΔΗΜΟΣ ΖΑΚΥΝΘΙΩΝ	Έργο ανάπλασης όψεων ιδιωτικών Κτιρίων Περιοχής Αισθητικής Αναβάθμισης	
		3.Αα)10.	ΔΗΜΟΣ ΖΑΚΥΝΘΙΩΝ	Ανάπλαση Περιοχής Καμινίων	
		3.Αα)11.	ΔΗΜΟΣ ΖΑΚΥΝΘΙΩΝ	Ανάπλαση Περιοχής Πικριδιώτισσας	
		3.Αα)12.	ΔΗΜΟΣ ΖΑΚΥΝΘΙΩΝ	Ανάδειξη κτιρίων και μνημείων του Δήμου Ζακυνθίων μέσω του ηλεκτροφωτισμού Αξιόλογων (Ιδιαίτερου Ενδιαφέροντος) κτιρίων του Δήμου	
		3.Αα)13.	ΔΗΜΟΣ ΖΑΚΥΝΘΙΩΝ	Αστικές Αναπλάσεις εντός του αστικού ιστού της πόλεως με τη διαμόρφωση Πεζοδρόμιων (Πρόσβαση ΑΜΕΑ) , καθώς και της διαμόρφωσης των Παρόδιων Στοιών	
		3.Αα)14.	ΔΗΜΟΣ ΖΑΚΥΝΘΙΩΝ	Έργο εξωραϊσμού παρόχθιας περιοχής στο Ποτάμι του Αγίου Χαραλάμπη.	

		3 Αα)16.	ΔΗΜΟΣ ΛΑΓΑΝΑ	Ανάπλαση παραλιών Αγίου Σώστη -Κεριού	2.000.000
		3.Β)17.	ΔΗΜΟΣ ΖΑΚΥΝΘΙΩΝ	Αναθεώρηση και επέκταση του Γ.Π.Σ. (Γενικός Πολεοδομικός Σχεδιασμός) του Δήμου Ζακυνθίων , συμπεριλαμβανομένου και των Τοπικών Διαμερισμάτων μέσω Σ.Χ.Ο.Α.Π.	
		3.Β)18.	ΔΗΜΟΣ ΖΑΚΥΝΘΙΩΝ	Έργο Ανάπλασης Παραλίας Αργασίου	
		3.Β)19.	ΔΗΜΟΣ ΖΑΚΥΝΘΙΩΝ	Επέκταση Βιολογικού Ζακύνθου	
		3.Β)19.	ΔΗΜΟΣ ΖΑΚΥΝΘΙΩΝ	Επέκταση Βιολογικού Ζακύνθου	
		3.Β)20.	ΔΗΜΟΣ ΖΑΚΥΝΘΙΩΝ	Αξιοποίηση του παλιού Κουστήρα με την μετατροπή του σε εκθεσιακό χώρο Τεχνολογίας Προστασίας Περιβάλλοντος	
		3.Β)21.	ΔΗΜΟΣ ΖΑΚΥΝΘΙΩΝ	Βελτίωση δικτύου ομβρίων υδάτων πόλης Ζακύνθου και Δημοτικών Διαμερισμάτων	
		3.Β)22.	ΔΗΜΟΣ ΖΑΚΥΝΘΙΩΝ	Αντιπλημμυρικά Έργα - Κατασκευής απορροής ομβρίων και Τοπικών Διαμερισμάτων	
		3.Β)23.	ΔΗΜΟΣ ΖΑΚΥΝΘΙΩΝ	Αποχετευτικό Δίκτυο Αμπελοκήπων	
		3.Β)24.	ΔΗΜΟΣ ΖΑΚΥΝΘΙΩΝ	Κατασκευή λιμνοδεξαμενής στο Τ.Δ. Αργασίου	
		3.Β)25.	ΔΗΜΟΣ ΖΑΚΥΝΘΙΩΝ	Δημιουργία αμβροδεξαμενών στα τοπικά διαμερίσματα Μποχαλης, Γοϊτανίου, Αμπελοκήπων, Βασιλικού.	
		3.Β)26.	ΔΗΜΟΣ ΖΑΚΥΝΘΙΩΝ	Αποκατάσταση – (εξυγίανση) Ποταμού Αγ. Χαραλάμπους	

		3.Β)27.	ΔΗΜΟΣ ΖΑΚΥΝΘΙΩΝ	Σύνταξη μελέτης και εκτέλεση έργων Αντισεισμικής Προστασίας	
		3.Β)48.	ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΥΔΡΕΥΣΗΣ	Αντικατάσταση Κεντρικού Δικτύου Υδροδότησης από Νταμάρι «Τσίπου» ΔΔ Λιθακιάς έως Κεντρική Δεξαμενή Δ. Ζακυνθίων στη Μπόχαλη	
		3.Β)49.	ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΥΔΡΕΥΣΗΣ	Κατασκευή Αγωγού Αγ. Μάρινα – Λούχα – Γύρι – Αγ. Λέοντα	
		3.Β)50.	ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΥΔΡΕΥΣΗΣ	Κατασκευή τηλε-ελέγχου – τηλεχειρισμού Β' Φάση	
		3.Β)51.	ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΥΔΡΕΥΣΗΣ	Αντικατάσταση αμιαντοσιμεντοσωλήνων Κεντρικού Δικτύου Υδρευσης	
		3.Β)52.	ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΥΔΡΕΥΣΗΣ	Κτιριακές εγκαταστάσεις και αποθηκευτικοί χώροι Συνδέσμου Υδρευσης	
		3.Β)53.	ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ	Προμήθεια εξοπλισμού για την αποκομιδή απορριμμάτων. απορριματοφόρο 16κ β.	
		3.Β)54.	ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ	Προμήθεια εξοπλισμού για την αποκομιδή απορριμμάτων. απορριματοφόρο 4κ.β.	
		3.Β)55.	ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ	Προμήθεια εξοπλισμού για την αποκομιδή απορριμμάτων. 2 απορριματοφόρα με γερανό	
		3.Β)56.	ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ	Προμήθεια εξοπλισμού για την αποκομιδή απορριμμάτων 500 κάδοι απορριμμάτων	
		3.Β)57.	ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ	Προμήθεια εξοπλισμου για την αποκομιδή απορριμμάτων 20 ΥΠΟΓΕΙΟΙ ΚΑΔΟΙ Πρόγραμμα πιλοτικό σε αστικές περιοχές του νομού	

		3. Β)58.	ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ	Προμήθεια εξοπλισμού για την αποκομιδή απορριμμάτων Χρήση δικτύου GPS , VHF	
		3. Β)59.	ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ	Προμήθεια εξοπλισμού ανακύκλωσης συσκευασιών. Προμήθεια νέας πρέσας δεματοποίησης συσκευασιών	
		3. Β)60.	ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ	Προμήθεια εξοπλισμού ανακύκλωσης συσκευασιών. 250 Κάδοι ανακύκλωσης	
		3. Β)61.	ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ	Προμήθεια λοιπού εξοπλισμού για την διαχείριση απορριμμάτων. Ερπηστριοφόρος φορτωτής (ΧΥΤΑ)	
		3. Β)62.	ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ	Προμήθεια λοιπού εξοπλισμού για την διαχείριση απορριμμάτων. Τεμαχιστής κλαδιών & πράσινων απορ/των	
		3. Β)63.	ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ	Προμήθεια λοιπού εξοπλισμού για την διαχείριση απορριμμάτων. Εξοπλισμός για τον καθαρισμό των οκτών	
		3. Β)64.	ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ	Προμήθεια λοιπού εξοπλισμού για την διαχείριση απορριμμάτων. Εξοπλισμός για την διαχείριση αδρανών υλικών & εκσκαφών.	
		3. Β)65.	ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ	Μελέτη - Κατασκευή Σταθμού Μεταφόρτωσης Απορριμμάτων (ΣΜΑ) , στα όρια της διαχειριστικής ενότητας Ζακύνθου	
		3. Β)66.	ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ	Ολοκλήρωση όλων των	

			ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ	απαραίτητων μελετών για την χωροθέτηση του νέου ΧΥΤΑ Ζακύνθου	
		3.Β)67.	ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ	Κατασκευή νέου ΧΥΤΑ Ζακύνθου	
		3.Β)68	ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ	Επιλογή μεθόδου επεξεργασίας Απορριμμάτων - αξιολόγηση οικονομικοτεχνικών δεδομένων & εκπόνηση μελετών	
		3.Β)69.	ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ	Κατασκευή Μονάδας Επεξεργασίας Απορριμμάτων	
		3.Β)70.	ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ	Μελέτες αποκατάστασης υπάρχοντος χώρου υγειονομικής ταφής	
		3.Β)71	ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ	Υλοποίηση έργου αποκατάστασης ΧΥΤΑ	
		3.Β)72.	ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ	Δημιουργία Πάρκου Περιβάλλοντος στην ευρύτερη περιοχή όπου υπάρχουν , οι παλιές χωματερές, ο καυστήρας , οι εγκαταστάσεις επεξεργασίας υγρών αποβλήτων (βιολογικός) και το κέντρο ανακύκλωσης, με στόχο την αναβάθμιση , βελτίωση και προβολή των εγκαταστάσεων επεξεργασίας αποβλήτων του νομού.	

ΠΗΓΗ ΓΡΑΦΕΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ ΤΕΔΚΝΖ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ Μπέσηλα-Βήκα Ευριδίκη,εκδότης Σάκκουλας Εκδόσεις Α.Ε.(2007)

Τοπική Αυτοδιοίκηση «δημόσια διοίκηση και κοινωνικά προβλήματα»,Γιώργος Δουατζής,εκδόσεις ΕΞΑΝΤΑΣ(1986)

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ , Ευθυμία Μάνου Πανταζοπούλου, Εκδόσεις ΕΛΛΗΝ ,1999

ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ,ΛΕΚΕΑΣ Σ.,ΕΚΔΟΤΗΣ ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ,2006

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΒΙΟΥ ΚΡΑΤΟΣ ΠΟΛΙΤΗ,Τομαρά Σιδερή Ματούλα,ΠΑΠΑΖΗΣΗΣ,1999

ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ,ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ, Ι.ΦΛΟΓΑΙΤΗ,ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΕΣ ΕΔΟΣΕΙΣ,1989

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ στους ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΟΥΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ,ΚΟΚΚΙΔΟΥ Α.,ΣΑΚΚΟΥΛΑΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.2008

ΟΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΕΝΩΣΗ Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΣΥΝΘΗΚΗ ΤΗΣ ΡΩΜΗΣ ΕΩΣ ΤΟ ΜΑΑΣΤΡΙΧΤ,ΕΛΕΝΗ ΑΝΔΡΙΚΟΠΟΥΛΟΥ,ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΘΕΜΕΛΙΟ,1995

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ,Δρ Λεωνίδα Παπακωνσταντινίδη,ΓΙΩΡΓΟΣ ΔΑΡΔΑΝΟΣ,2003

ΑΕΙΦΟΡΙΑ ΚΑΙ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ,ΑΝΔΡΙΩΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ,ΕΚΔΟΤΗΣ ΣΤΑΜΟΥΛΗΣ,2009-10-24

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ,ΗΓΟΥΜΕΝΑΚΗΣ ΝΙΚΟΣ,ΕΚΔΟΤΗΣ INTERBOOKS,2000

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ, Εννοιολογικές ,θεωρητικές και μεθοδολογικές προσεγγίσεις από τον 19^ο έως τον 21^ο αιώνα,Βαρβαρέσος Στέλιος,Εκδότης Προπομπός,2008

Εισαγωγή στην Θεωρία του Τουρισμού,Σιταράς Θωμάς-Τζένος Χρήστος,Εκδότης INTERBOOKS,2007

Ενναλακτικός και ήπιος τουρισμός της υπαίθρου,Θεωρητική προσέγγιση και εφαρμογές, Αποστολόπουλος Κωνσταντίνος-Σδράλη Δέσποινα,Ελληνοεκδοτική,2009

Τα ευρωπαϊκά προγράμματα και οι πολιτικές τους για την ελληνική υπαίθρο και τις πολιτικές τους έως το 2008,Εμμανουήλ Γιώργος- Παπαδοπούλου Δήμητρα,Παπαζήσης,2004

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ,ΑΘ.Δ.ΠΑΠΑΔΑΣΚΑΛΟΠΟΥΛΟΣ- ΜΑΝ.Σ.ΧΡΙΣΤΟΦΑΚΗΣ,ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΖΗΣΗ,2002

ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΘΑΛΑΣΣΙΟ ΠΑΡΚΟ ΤΗΣ ΖΑΚΥΝΘΟΥ, ΠΑΝΤΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ-ΚΑΤΣΕΛΙΔΗΣ ΚΩΣΤΑΣ-ΜΥΛΩΝΑ ΖΩΗ.ΕΚΔΟΤΙΚΣ ΟΙΚΟΣ Α.Α ΛΙΒΑΝΗ.2004

ΑΝΕΞΕΡΕΥΝΗΤΗ ΖΑΚΥΝΘΟΣ, ΝΤΟΥΣΑΚΗ ΑΘΗΝΑ, ROAD ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε. 2008

Τοπική αυτοδιοίκηση "Σύγχρονες μέθοδοι οργάνωσης των υπηρεσιών της Τοπικής αυτοδιοίκησης: Κανονισμοί λειτουργίας και οργανισμοί εσωτερικής υπηρεσίας Δήμων και Νομικών Προσώπων", Ευριδική Μπεσήλα – Βήκα, Βασιλική Λυκογιάννη, Σάκκουλας Εκδόσεις Α.Ε, 2004.

Αγροτουρισμός «Σταθμός στον δρόμο για την τοπική ανάπτυξη», Λεωνίδας Α. Παπακωνσταντινίδης, εκδόσεις Δωρικός, 1993.

Διαπραγμάτευση και τοπική ανάπτυξη , Λεωνίδας Παπακωνσταντινίδης, εκδόσεις GUTENBERG, 2007.

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ : ΕΝΝΟΙΕΣ ΜΕΓΕΘΗ ΔΟΜΕΣ Η ελληνική πραγματικότητα, Βαρβαρέσος Στέλιος, εκδόσεις ΠΡΟΠΟΜΠΟΣ, 2007

Τουριστική ανάπτυξη και Διοικητική αποκέντρωση, Βαρβαρέσος Στέλιος, εκδόσεις ΠΡΟΠΟΜΠΟΣ , 2007

ΚΩΔΙΚΑΣ ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ .ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΔΗΜΩΝ ΞΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ-ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ(Ν.3463/2006) ,ΑΘΗΝΑ 2006